

Begroting 2023-2026

gemeente harderwijk

Inhoudsopgave

1.	Algemeen	- 4 -
1.1.	Voorwoord.....	- 4 -
1.2	Financiële positie	- 5 -
1.3	Leeswijzer	- 8 -
2.	Programmaplan.....	- 10 -
2.0	Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	- 11 -
2.1	Programma 1 Veiligheid.....	- 29 -
2.2	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	- 38 -
2.3	Programma 3 Economie	- 48 -
2.4	Programma 4 Onderwijs	- 54 -
2.5	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	- 62 -
2.6	Programma 6 Sociaal domein.....	- 73 -
2.7	Programma 7 Volksgezondheid en milieu	- 90 -
2.8	Programma 8 Ruimte en wonen	- 98 -
3	Paragrafen.....	- 104 -
3.1	Paragraaf Lokale heffingen.....	- 105 -
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	- 111 -
3.3	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	- 116 -
3.4	Paragraaf Financiering.....	- 119 -
3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	- 124 -
3.6	Paragraaf Verbonden partijen.....	- 127 -
3.7	Paragraaf Grondbeleid.....	- 139 -
4	Financiële begroting.....	- 142 -
4.1	Resultaatbepaling en –bestemming.....	- 143 -
4.2	Totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming.....	- 144 -
4.3	Toelichting baten en lasten	- 146 -
4.4	Toelichting op reserves en voorzieningen	- 147 -
5	Bijlagen.....	- 149 -
5.1	Meerjareninvesteringsplan.....	- 150 -
5.2	Overzicht baten en lasten per taakveld naar indeling Iv3	- 152 -
5.3	Kerngegevens	- 154 -
5.4	Totaaloverzicht voorgesteld nieuw beleid	- 155 -

1. Algemeen

1.1. Voorwoord

Samen bouwen aan de toekomst...

Dat is het motto van het nieuwe college. Bouwen aan de toekomst vraagt niet zelden om actie in het heden. In deze begroting, die onlosmakelijk verbonden is met het collegeprogramma, is die actie concreet gemaakt. Los van beleid, los van plannen, maar als antwoord op wat er nu nodig is.

...maar eerst aan de dag van morgen

Met de coronacrisis nog vers in het geheugen, hebben we te maken met een energiecrisis en koopkrachtcrisis. Elk met eigen gevolgen en impact. Deze crises maken bij de voordeur geen onderscheid in wie er last van heeft en wie het bespaard blijft. De uitdagingen zijn voor iedereen voelbaar, en de zorgen groot. Er is teveel gaande om alleen maar vooruit te kijken naar de kansen van de toekomst. Vandaag is namelijk actie vereist. En dat gebeurt, zo laat deze begroting zien.

We helpen onze inwoners met een aantal steunmaatregelen: het verlagen van woonlasten, reservering van een bedrag voor het ondersteunen van maatschappelijke organisaties zodat zij hun energierekening kunnen betalen. En er komt een plan om 1000 huishoudens te helpen die te maken hebben met energiearmoede. We helpen onder andere met de inzet van klusteams die helpen huizen te verduurzamen. De steunmaatregelen bestaan naast landelijke maatregelen en liggen binnen de mogelijkheden van de gemeente Harderwijk.

Begroting als basis voor nu, collegeprogramma voor de toekomst

Deze begroting is een doorvertaling van de Kadernota 2023-2026 en de besluitvorming daarbij. Tegelijk met de begroting ligt dit jaar ook een collegeprogramma in de raad. Waarbij de bouwstenen voor de toekomst aan de gemeenteraad voorgelegd worden. Wij willen u vragen de twee stukken in samenhang te bekijken en te beoordelen; Met in de begroting juridische en bestuurlijke verplichtingen én onze plannen om inwoners te ondersteunen zijn opgenomen. In het collegeprogramma vindt u onze visie en ambities voor de komende jaren.

Financiële uitdagingen

Dit is de eerste begroting waarin het "Ravijnjaar 2026" zoals dat door de VNG wordt genoemd, zichtbaar wordt doordat 2026 in beeld komt. De begroting is opgesteld vóór Prinsjesdag '22, maar bij het schrijven van dit voorwoord wordt inmiddels duidelijk dat het Ravijnjaar al gedeeltelijk gedempt gaat worden door het Rijk. Al is dit nog niet genoeg. We zorgen ervoor dat u als gemeenteraad de financiële gevolgen van Prinsjesdag (septembercirculaire) inzichtelijk heeft voorafgaand aan het debat over deze begroting. In de oplegger zal ook het financiële effect van het collegeprogramma en de afwegingen over de 'overige aanvragen' kadernota in beeld gebracht worden. Zo heeft u bij het debat een compleet beeld en kunnen we met elkaar het goede gesprek hebben en de prioriteiten stellen die nodig zijn om onze doelen te realiseren.

Tot slot

We maken graag van de gelegenheid gebruik om ook ons vertrouwen uit te spreken. Vertrouwen in elkaar om door deze uitdagende tijden heen te komen. En vertrouwen in de veerkracht van gemeente Harderwijk om voor elkaar te zorgen en elkaar te helpen. Want Harderwijk zijn wij samen.

Namens het college van
Burgemeester en wethouders,

Wilco Mazier
Wethouder Financiën

1.2 Financiële positie

Actualisatie

Het vertrekpunt in de actualisatie van ons meerjarenperspectief wordt bepaald door de lopende begroting 2022-2025, aangevuld met de uitkomsten van de meicirculaire 2022 en de Kadernota 2023-2026.

Ontwikkeling begrotingssaldo

(bedragen x € 1.000,-)

Jaarschijf	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting 2022-2025	-422	-280	669	296
Verwerking amendementen besluitvorming begroting	-5	-5	-5	-5
Effecten begrotingswijzigingen	1.802	1.826	2.014	2.801
Subtotaal Begrotingssaldo 2022-2025	1.375	1.541	2.678	3.092
a. Kadernota 2023-2026:				
- Juridische verplicht	-431	-172	-224	-347
- Bestuurlijk verplicht	-1.953	-1.918	-2.037	-1.950
- Dekking Kadernota 2023-2026; incidenteel uit algemene reserve	968	461	513	549
b. Effecten meicirculaire Gemeentefonds 2022	4.127	4.860	5.822	176
Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling vanuit meicirculaire 2022	2.500	2.664	2.662	2.657
c. Indexatie budgetten	-781	-771	-770	-760
d. Programmagelden sociaal domein/rijksbijdrage BUIG	-3.193	-3.193	-3.193	-3.193
e. Verbonden partijen	-1.599	-1.489	-1.488	-1.526
f. Salarisbegroting Harderwijk en stelpost cao ontwikkelingen	-1.100	-1.025	-960	-887
g. OZB opbrengsten en overige belastingen	239	288	307	324
h. Structureel effect 1 ^e bestuursrapportage 2022 Harderwijk	-449	-375	-301	-301
i. Kapitaallasten	1.146	235	208	218
j. Diverse	-29	39	17	-5
Begrotingssaldo Begroting 2023-2026	820	1.145	3.234	-1.953
	Voordeel	Voordeel	Voordeel	Nadeel

Het effect vanuit begrotingswijzigingen bestaat voornamelijk uit het effect van de september- en decembercirculaire 2021.

Het hierboven genoemde begrotingssaldo bevat zowel structurele als incidentele baten en lasten. Door incidentele baten, lasten en reservemutaties hierop te corrigeren wordt het structurele begrotingssaldo bepaald.

Structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo (na bestemming)	820	1.145	3.234	-1.953
Toevoegingen aan reserves	1.208	107	231	231
Onttrekkingen uit reserves (incidenteel)	-2.475	-517	-540	-575
Onttrekkingen uit reserves dekking kapitaallasten (structureel)	-459	-524	-527	-490
Begrotingssaldo (voor bestemming)	-906	212	2.398	-2.787
Onttrekkingen uit reserves dekking kapitaallasten (structureel)	459	522	528	490
Incidentele baten en lasten (saldo)	1.186	739	737	620
Structureel begrotingssaldo	739	1.473	3.663	-1.677

Dit structurele saldo zal voor de provincie geen aanleiding zijn de vorm van toezicht te wijzigen. Het totale begrotingssaldo is hierbij het uitgangspunt. Onttrekkingen uit reserves ter dekking van kapitaallasten mogen worden toegerekend aan de structurele baten. In het eerste deel van de tabel wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd met alle mutaties reserves. In het tweede deel van de tabel wordt het begrotingssaldo van bestemming vervolgens gecorrigeerd met de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves kapitaallasten en het saldo van de incidentele baten en lasten (zie hiervoor 4.2 Totaaloverzichten van baten, lasten en resultaatbestemming).

Begrotingsresultaat 2023-2026

De opbouw van het begrotingsresultaat 2023-2026 is als volgt te verklaren:

Nr.	Toelichting
a.	<i>Kadernota 2023-2026</i> De juridisch en bestuurlijk verplichte aanmeldingen zijn verwerkt in de begroting. Een totaaloverzicht van nieuw beleid wordt gepresenteerd in hoofdstuk 5.4.
b.	<i>Effecten meicirculaire Gemeentefonds</i> Conform advisering is het effect van de meicirculaire Gemeentefonds 2022 verwerkt in de begroting. In de uitkomst van de meicirculaire was rekening gehouden met een stelpost voor loon- en prijsontwikkeling. Deze stelpost wordt nu ingezet.
c.	<i>Indexatie budgetten</i> De algemene budgetten, inclusief de overdrachten aan gesubsidieerde instellingen, zijn conform het indexatiepercentage in de meicirculaire 2022 geïndexeerd.
d.	<i>Programmagelden sociaal domein</i> De hogere lasten voor de programmagelden zijn o.a. het gevolg van loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. Daarnaast heeft de invoering van de Wet nieuw woonplaatsbeginsel binnen jeugd een nadelig effect. In programma 6 wordt een uitgebreide toelichting gegeven. Omtrent de begroting C/JG vindt separate advisering plaats en is nog niet meegenomen in de voorliggende begroting.
e.	<i>Verbonden partijen</i> De hogere kosten van de begrotingen van de diverse verbonden partijen zijn voornamelijk het gevolg van de cao ontwikkelingen.
f.	<i>Salarisbegroting en cao ontwikkeling</i> De salarisbegroting Harderwijk is geïndexeerd met 3,6% voor loonontwikkeling vanuit de meicirculaire 2022.
g.	<i>OZB opbrengsten</i> De hogere opbrengsten zijn het gevolg van de inflatiecorrectie en areaaluitbreiding.
h.	<i>Structureel effect eerste bestuursrapportage 2022 Harderwijk</i> Vanuit de eerste bestuursrapportage 2022 zijn de meerjarige effecten, in het kader van reëel ramen, meegenomen in deze begroting. Het gaat o.a. om een hogere bijdrage aan Meerinzicht voor Harderwijkse specifieke dienstverlening, het naar beneden bijstellen van verschillende inkomstenramingen, het bijstellen van de verzekeringspremies en de tijdelijke uitbreiding van het KCC.
i.	<i>Kapitaallasten</i> Het voordeel op de kapitaallasten in 2023 wordt veroorzaakt door het doorschuiven van investeringen. Het gaat met name om investeringen van De Sytel en de bijbehorende derde sporthal. Door het na 31-12-2022 opleveren van de derde sporthal wordt de afschrijvingslast een jaar vertraagd. Dit levert een voordeel op in 2023. Daarnaast bleek er een dubbele kapitaallast in de begroting te zitten. Dit is hersteld en valt dus vrij in het begrotingssaldo.
j.	<i>Diverse</i> Diverse kleinere posten

Ontwikkelingen begrotingsresultaat 2023-2026

Het begrotingssaldo na bestemming bedraagt in 2023 € 820.000 positief. Na correctie van incidentele baten, lasten en reservemutaties is het structurele begrotingssaldo € 739.000 positief.

Het meerjarenperspectief laat een negatief beeld zien. Vooral het laatste jaar, jaar 2026, wat door de VNG ook wel Ravijnjaar 2026 wordt genoemd. Dit komt doordat het accres voor 2026 vastgezet is op de stand uit de Miljoenennota 2021, in afwachting van een nadere uitwerking van gemeentefinanciering vanuit het Rijk. De ontwikkelingen vanuit de Septembercirculaire 2022 konden nog niet in deze begroting worden verwerkt. Hierover volgt afzonderlijke advisering.

Collegeprogramma

Belangrijk is om op te merken dat in deze begroting de juridische en bestuurlijke verplichtingen vanuit de kadernota 2023-2026 zijn opgenomen. In het collegeprogramma worden de overige voorstellen voor nieuw beleid betrokken. Daarna kan de begroting en het collegeprogramma in één geheel integraal afgewogen worden. Daarna worden deze als eerste begrotingswijzigingen verwerkt. Dit betekent dat het gepresenteerde begrotingssaldo nog onderhevig is aan invloed van deze stukken.

Energielasten

Net zoals onze inwoners heeft ook de gemeente last van de stijgende energielasten. Op dit moment zijn de energielasten met het percentage prijsontwikkeling uit de meicirculaire 2022 geïndexeerd, maar nog niet met de extreme prijsstijgingen. In het bijgaande college- en raadsvoorstel is advisering opgenomen hoe hier mee om te gaan.

Weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de Jaarrekening 2021, de inzet bij de kadernota 2023-2026 en de claims op de algemene reserve.

(bedragen x €1.000)

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/KN2023/claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2021	Overschot / tekort	Ratio weerstandsvermogen
Incidenteel				
Algemene reserve	39.637	24.148	15.489	
Subtotaal incidenteel	39.637	24.148	15.489	1,6
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	161	-
Subtotaal structureel	161	-	161	
Totaal incidenteel en structureel	39.798	24.148	15.650	1,6

Het vrij besteedbare bedrag binnen de algemene reserve was bij de jaarrekening 2021 € 18 miljoen. Bij de kadernota 2023-2026 is de algemene reserve voor een bedrag van € 2,5 miljoen ingezet als dekking voor de incidentele aanvragen, waardoor het vrij besteedbare bedrag uitkomt op € 15,6 miljoen. Bij het coalitieakkoord is afgesproken om een woonfonds en een duurzaamheidsfonds van ieder € 5 miljoen in te stellen. Bij deze begroting wordt daarnaast voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen van € 4,2 miljoen voor hogere gemeentelijke energielasten 2023 en 2024 én een bestemmingsreserve te vormen à € 500.000,- in een nog nader uit te werken subsidieregeling voor maatschappelijk georiënteerde verenigingen, stichtingen e.d. voor een tegemoetkoming in de stijgende energielasten. Daarnaast wordt er een demping van het afvaltarief voorgesteld.

Verloop algemene reserve begroting 2023-2026	totaal
Vrij besteedbare ruimte algemene reserve bij jaarrekening 2021	17.980
Inzet Kadernota 2023-2026	-2.491
Duurzaamheidsfonds	-5.000
Woonfonds	-5.000
Vormen bestemmingsreserve gemeentelijke energielasten	-4.200
Vormen bestemmingsreserve tegemoetkoming energie verenigingen, stichtingen e.d.	-500
Demping tarief afvalstoffenheffing à €12,- per huishouden	-252
Vrij besteedbare ruimte na besluitvorming	537

x €1.000,-

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door het gemiddelde bedrag, dat een huishouden betaald aan onroerende zaakbelasting, reinigingsheffing en rioolrechten. In de volgende tabel geven wij de ontwikkeling weer van de belangrijkste heffingen voor een huishouding met een gemiddelde woningwaarde van € 331.000.

Woonlasten woning met gemiddelde WOZ-waarde	2022	2023	stijging
WOZ – waarde	296.000	331.000	
Rekentarief OZB	0,1005	0,09181	
OZB	297,48	303,89	
Afvalstoffenheffing (bruto)	260,00	277,00	
Rioolheffing	144,75	147,25	
Totaal	702,23	728,14	3,69%
-/- korting tarief door dekking uit AR	-12,00		
-/- korting tarief door amendement	-10,00		
-/- korting tarief door amendement aanvullend	-8,00		
Totaal demping	-30,00	0,00	
Totaal OZB - Afval – Rioolheffingen exclusief demping 2023	672,23	728,14	8,32%
-/- korting tarief door dekking uit AR 2023 (voorstel)		-12,00	
Totaal OZB - Afval – Rioolheffingen	672,23	716,14	6,53%

1.3 Leeswijzer

De begroting is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Algemeen

Een algemeen deel waarin het voorwoord is opgenomen en de financiële positie van de gemeente.

Programmaplan

Een programma plan met daarin de negen begrotingsprogramma's.

We hanteren de volgende uitgangspunten voor vorm en inhoud van het programmaplan:

- Al ons werk brengen we in beeld, dus zowel de 'going concern' als de projectmatige activiteiten.
- We gaan pragmatisch om met indicatoren. In nieuwe, en te actualiseren beleidsnota's, zullen indicatoren en streefwaarden worden opgenomen. In deze begroting zijn, naast de verplichte indicatoren, bij een aantal programma's een aantal facultatieve indicatoren opgenomen, dit laatste in overleg met de auditcommissie.
- We geven inzicht in alles waar de gemeente geld aan uitgeeft door budgetten aan prestaties te koppelen.
- Per begrotingsprogramma verwijzen we duidelijk naar financiële informatie in de bijlagen en geven we een samenvatting van die informatie in het programma.

De opbouw per programma is als volgt:

- A Algemeen deel
 - Inhoud programma
 - Ontwikkelingen
 - Verbonden Partijen: aangegeven wordt per programma welke verbonden partij bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Uitgebreide informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de afzonderlijke paragraaf hierover.
 - Beleidskaders.
- B Taakvelden
 - Bij de programma's geven we antwoord op de drie W-vragen, dit doen we per taakveld:
 - Wat willen we bereiken?
 - Wat gaan we daarvoor doen?
 - Regulier (jaarlijks terugkerend)
 - Specifiek (speciale aandacht eerste begrotingsjaar)
 - Nieuw beleid (hoofdzakelijk onderwerpen uit kadernota en ombuigingen)
 - Wat mag het kosten?
 - Indicatoren per taakveld: per indicator worden realisatiewaarden vermeld over de laatste vier jaar (wanneer voorhanden). In de toekomst willen we hier ook realistische streefwaarden aan koppelen. Ook is de bron vermeld. Naast de verplichte indicatoren worden hier de door de gemeenteraad gekozen (facultatieve) indicatoren opgenomen.
- C Totaaloverzicht
 - Financieel overzicht per programma
 - Analyse huidige begroting ten opzichte van vorige begroting

Paragrafen

In het programmaplan staat niet alles over de begrotingsprogramma's. Programma overstijgende informatie over bijvoorbeeld verbonden partijen, lokale heffingen en het weerstandsvermogen is apart in paragrafen samengebracht.

Financiële begroting

In de financiële begroting is voornamelijk, zoals de naam al doet vermoeden, het cijfermatige onderdeel van de begroting opgenomen. U kunt hier o.a. de balans vinden met de toelichtingen.

Bijlagen

In hoofdstuk 5 zult u diverse bijlagen aantreffen waaronder een overzicht van het meerjarig investeringsplan, een taakveldenoverzicht IV3, een overzicht van de kerngegevens een totaal overzicht van het voorgestelde nieuwe beleid.

Vergelijkende cijfers

Als vergelijkende cijfers zijn de rekening 2021 en de begroting 2022 (de primitieve begroting, aangevuld met de begrotingswijzigingen tot en met juni 2022) opgenomen. Ook zijn de uitkomsten van de 1^e Berap, meicirculaire 2022 en de 2^e begrotingswijzigingen ODNV verwerkt in de voorliggende begroting om een zo actueel mogelijk overzicht van de begroting saldi te krijgen. Formele besluitvorming over deze onderwerpen vindt in het najaar van 2022 plaats. De cijfers in de tabellen in de begroting zijn in duizendtallen (tenzij anders vermeld). Door afronding kunnen in de financiële tabellen geringe verschillen ontstaan.

Kadernota

Bij de voorbereiding op de kadernota is de behoefte aan nieuwe initiatieven geïnventariseerd. Vanuit deze inventarisatie zijn de juridisch en bestuurlijke verplichte onderdelen verwerkt in deze begroting.

2. Programmaplan

2.0 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

A ALGEMEEN

Doelstelling

De gemeente Harderwijk heeft een open cultuur. Het kwaliteitsniveau van onze dienstverlening aan klanten is excellent. De klant staat centraal in alles wat wij doen. De ambtelijke ondersteuning is professioneel en werkt op basis van de uitgangspunten: "Open, Ontspannen en Ondernemend".

Om doelen te bereiken werken wij vaak samen in (tijdelijke) netwerken op basis van het principe: 'coalition of the willing'. Oftewel partners die dezelfde resultaten willen bereiken. Deze partners zijn inwoners, het maatschappelijk middenveld, ondernemers, onderwijs en overheden. Er wordt samengewerkt in wisselende samenstellingen, passend bij de opgave.

Doelstelling Bestuurskracht en Samenwerking

- Het versterken van onze positie, het partnerschap en de samenwerking.
- Het verbeteren van de samenwerking met onze partners.
- Het verbeteren van de samenwerking met het maatschappelijk middenveld.

Doelstelling Dienstverlening

Een professionalisering van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven. Dit doen we door, in gezamenlijkheid met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht, de ingang voor inwoners en bedrijven te professionaliseren. En door een nadrukkelijker samenwerking met de vakspecialisten te organiseren.

Doelstelling Samenwerking in Meerinzicht

- Meerinzicht voert voor Harderwijk de Bedrijfsvoeringstaken en het sociale domein uit.

Doelstelling Bestuur & organisatie

- De gemeenteraad stelt kaders en controleert.
- Het college van burgemeester en wethouders geeft dagelijks sturing aan de gemeente.

Inhoud

Het programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden), de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening.

Ontwikkelingen

Bestuurskracht en Samenwerking

- RS4: In 2022 is een gezamenlijke bijeenkomst met de gemeenten Doetinchem, Tiel, Zutphen en de provincie Gelderland geweest. Deze bijeenkomst ging over de maatschappelijke en economische waarde van cultuur in onze regio's. Naar aanleiding van deze bijeenkomst komen de cultuuradviseurs van de vier gemeenten nu elk kwartaal (digitaal) bijeen om kennis uit te wisselen. Onderdeel hiervan is de uitwerking van de uitkomsten van de bijeenkomst.
- Gebiedsagenda Veluwe: de Veluweagenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. De komende jaren werken we gezamenlijk verder aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie. De thema's zijn:
 - Behoud en herstel van ecologische diversiteit;
 - Een bredere benadering van het begrip recreatie en toerisme, waarbij het niet meer in de eerste plaats gaat om het aantrekken van meer bezoekers, maar om meer kwaliteit. Toerisme is een middel om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken;
 - Meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van bewoners bij ontwikkelingen op de Veluwe.
- Samenwerking Ermelo, Harderwijk en Zeewolde: Deze samenwerking speelt langs twee sporen:
 - De gemeenschappelijke regeling Meerinzicht. Meerinzicht voert de bedrijfsvoeringstaken en de sociaal domein-taken uit.
 - De strategische en beleidsmatige samenwerking. Dit vindt in 2023 onder andere plaats aan de hand van de volgende inhoudelijke thema's:
 - Dienstverlening: Er is een programma Dienstverlening opgestart voor de drie gemeenten en Meerinzicht. Dit programma heeft tot doel om de dienstverlening te verbeteren in de vier organisaties, waarbij harmonisatie en standaardisatie uitgangspunten zijn.

- Gebiedsagenda EHZ: de gebiedsagenda is voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 in drie gemeenteraden vastgesteld en in twee colleges van Gedeputeerde Staten. De raden van Ermelo en Harderwijk hebben moties en amendementen aangenomen. Hiermee is het kader voor het vervolg bepaald. In de gebiedsagenda zijn verschillende actielijnen opgenomen: Ruimte, Wonen, Werklocaties en de lobbyagenda. Door de gezamenlijke gebiedsgerichte regionale aanpak vergroten we onze kansen op succes.

Dienstverlening

Binnen Harderwijk worden veel activiteiten ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Mede ingegeven door de coronacrisis zijn er bijvoorbeeld meerdere processen gedigitaliseerd (o.a. doorgeven verhuizing). Dit inrichten van e-diensten maakt onderdeel uit van het programma Dienstverlening, wat met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht gezamenlijk wordt opgepakt. Binnen dit programma werken we in brede zin aan de professionalisering van onze dienstverlening.

Burgerschap

In 2018 is de 'Harderwijk zijn wij samen: een terug- en vooruitblik rondom Burgerschap' vastgesteld door de raad. In deze notitie werd geïnventariseerd hoe Burgerschap in Harderwijk sinds 2010 is vormgegeven. De portefeuille burgerschap is toe aan hernieuwde positionering. Met de notitie Samen Verder wordt de gemeenteraad de kans geboden om de kaders voor burgerschap vast te stellen. Deze is notitie is in maart 2022 vastgesteld door de raad incl. uitvoeringsprogramma voor de projecten van de komende raadsperiode. De middelen worden via de kadernota 2023-2026 structureel aangevraagd waarna iedere periode een uitvoeringsagenda wordt aangeboden.

Verkiezingen 2023

Op 15 maart 2023 worden de Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen gehouden.

Verbonden partijen

- Meerinzicht

Beleidskaders

- Harderwijk zijn wij samen; visie op burgerschap.

B TAAKVELDEN

0.1	Taakveld Bestuur
------------	-------------------------

Portefeuillehouder(s):	H.J. van Schaik
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	K. Hulskes

Wat willen we bereiken?
<p>Op basis van artikel 6 van de gemeentewet is het voor een gemeente verplicht om een gemeenteraad, een college en een burgemeester te hebben. Daarnaast verplicht de gemeentewet iedere gemeente om een rekenkamer of een rekenkamerfunctie vorm te geven (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185). Verder is het in de gemeentewet de verplichting een griffie te hebben (artikel 107 t/m 107e gemeentewet).</p> <p>In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die direct verband houden met de gemeentelijke bestuursorganen en de directe ondersteuning daarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het college van burgemeester en wethouders; - De gemeenteraad en de raadscommissies; - De ondersteuning en advisering van de raad in de vorm van een griffie; - De lokale rekenkamer; - Landelijke- en regionale bestuurlijke samenwerkingsverbanden <p>Gestreefd naar een open en constructieve bestuurscultuur, waarbij er ruimte is om elkaar aan te spreken op houding en gedrag. Bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van een gemeente dienen het algemeen belang en zijn er voor alle inwoners van de stad. Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat de bereidheid er is daarover verantwoording af te leggen.</p>

Wat doen we daarvoor?

Regulier

RS4

RS4: In 2022 is een gezamenlijke bijeenkomst met de gemeenten Doetinchem, Tiel, Zutphen en de provincie Gelderland geweest. Deze bijeenkomst ging over de maatschappelijke en economische waarde van cultuur in onze regio's. Naar aanleiding van deze bijeenkomst komen de cultuuradviseurs van de vier gemeenten nu elk kwartaal (digitaal) bijeen om kennis uit te wisselen. Onderdeel hiervan is de uitwerking van de uitkomsten van de bijeenkomst.

Gebiedsagenda Veluwe

De Veluweagenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. De komende jaren werken we gezamenlijk verder aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie. De thema's zijn:

- Behoud en herstel van ecologische diversiteit;
- Een bredere benadering van het begrip recreatie en toerisme, waarbij het niet meer in de eerste plaats gaat om het aantrekken van meer bezoekers, maar om meer kwaliteit. Toerisme is een middel om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken;
- Meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van bewoners bij ontwikkelingen op de Veluwe.

Samenwerking Ermelo, Harderwijk en Zeewolde

Governance

De ambtelijke governance is in 2022 verstevigd. Er is een netwerkdirectie ingesteld, waarin het management van vier organisaties (Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht) is vertegenwoordigd. Het ambtelijk opdrachtgeverschap van strategische en beleidsmatige EHZM-onderwerpen, zoals bijvoorbeeld de Gebiedsagenda en dienstverlening is in de Netwerkdirectie EHZM belegd. Ook worden de gezamenlijke onderwerpen vanuit Meerinzicht afgestemd.

Gemeenschappelijke regeling Meerinzicht

Meerinzicht voert de bedrijfsvoeringstaken en de sociaal domein-taken uit. Het domein Bedrijfsvoering voert reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de drie brongemeenten en Meerinzicht zelf uit op het terrein van personeel, organisatie en communicatie. De inkoop wordt op basis van een inkoopkalender daar waar mogelijk op regionale schaal georganiseerd. De gemeentelijke belastingen worden door Meerinzicht opgelegd en ingevorderd. Facilitaire dienstverlening wordt verzorgd en het gebouwbeheer van het gemeentelijk vastgoed gepland en uitgevoerd. Daarnaast wordt de documentaire informatievoorziening uitgevoerd. De financiële dienstverlening en de P&C-cyclus van de brongemeenten en Meerinzicht wordt geleverd alsmede de interne controlefunctie. Meerinzicht adviseert, ondersteunt en beheert rondom alle vraagstukken op het vakgebied informatisering en automatisering. Speerpunten zijn: Informatiebeveiliging, privacy en datagedreven werken.

Voor het sociaal domein werken we aan een nieuwe integrale visie. In het visietraject komen opgaven aan de orde die zich nu al aankondigen zoals de toenemende complexiteit van casuïstiek en vraagstukken van inwoners en hun netwerken, de beweging om het maatwerk dichterbij de uitvoeringspraktijk en leefwereld van inwoners te brengen en de transformatie in het sociaal domein, die is gericht op de inzet van collectieve en preventieve voorzieningen in het voorveld. Zo'n benadering zal van invloed zijn op de bedrijfsvoering en aandacht vragen voor de kwaliteit van de interne processen binnen het sociaal domein. Tegelijkertijd vraagt het ook om de benodigde kennis, kwaliteiten en competenties van de medewerkers.

Gebiedsagenda

Het vervolgproces van de vastgestelde Gebiedsagenda geven we samen met de gemeenten Ermelo, Zeewolde en de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Flevoland en Gelderland vorm. Speerpunten voor 2023 zijn de inrichting van de governance (bestuurlijk en ambtelijk) en het definiëren en opstellen van de uitvoeringsagenda.

Specifiek

Rechtmatigheidsverklaring college

Tot en met het boekjaar 2022 geeft de controlerend extern accountant een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en een oordeel over de rechtmatigheid van de baten en lasten zoals opgenomen in de gemeentelijke jaarrekening. Inmiddels is duidelijk dat met ingang van boekjaar 2023 elke gemeente zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten opnemen in de jaarrekening. In deze verantwoording worden ook de niet rechtmatige posten boven een ondergrens vermeld. Vervolgens beschrijft het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf hoe zij deze onrechtmatigheden in de toekomst wil voorkomen. De controlerend extern accountant toetst dan of de rechtmatigheidsverantwoording van B&W (dus ook het overzicht van onrechtmatigheden) juist en volledig is.

Het is (en was eigenlijk altijd al) de verantwoordelijkheid van B&W om aan te tonen dat zij rechtmatig heeft geopereerd. Het verschil met vorige jaren zit er met name in dat B&W meer systematisch onderzoek moet doen op het rechtmatigheidsaspect en dat de “bewering” dat rechtmatig gehandeld is, nog beter moet worden gestaafd door vastleggingen. Dit stelt extra eisen aan de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle. De VNG heeft ook geadviseerd de tijd in de aanloop naar de invoering hiervan te gebruiken als “proefjaar”.

Dit advies is bij de opzet van het interne controleplan 2021 opgevolgd. Door het uitstel tot 2023 zal 2022 ook als “proefjaar” worden gebruikt. Hierbij wordt zo veel mogelijk in EZM-verband gezamenlijk opgetrokken.

De opzet om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is besproken met de nieuwe externe accountant en die heeft deze opzet als “degelijk” bestempeld. In de loop van 2022 zal naar verwachting aan de hand van praktijk in overleg met de (nieuwe) accountant nog een verdere “finetuning” plaatsvinden.

Nieuw beleid

Bewerken en overbrengen archieven Gemeente Harderwijk

De gemeente heeft een wettelijk verplichte opgave liggen voor het bewerken van de fysieke archieven en het overbrengen van het te bewaren deel daarvan naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats. Op basis van een bestuurlijk vastgesteld plan van aanpak is de provincie bereid nog één keer opschorting van de overbrengingstermijn toe te staan.

De oudere fysieke archieven dienen nog te worden bewerkt en het permanent te bewaren deel ervan dient naar het SNWV te worden overgebracht (wettelijke verplichting). Het project is reeds in de raad geweest en positief over besloten. De middelen voor 2022 zijn reeds beschikbaar gesteld en de werkzaamheden zijn aanbesteed en gegund. Voor de jaren 2023 t/m 2026 worden de middelen aangevraagd via de kadernota.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-320.600	-220.600	-220.600	-220.600
Lasten	3.143.358	2.973.586	2.973.586	2.973.586
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-86.120	-86.120	-86.120	-86.120
TV01 - Totaal	2.736.638	2.666.866	2.666.866	2.666.866

0.2 Taakveld Burgerzaken

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier/ H.J. Van Schaik
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	I. Noordijk

Wat willen we bereiken?

De inwoners van Harderwijk ervaren de gemeente als een klantgerichte en professionele organisatie, waarmee je veilig en betrouwbaar zaken kunt doen en die van toegevoegde waarde is voor de Harderwijker samenleving.

Het Klant Contact Centrum (KCC) is de poortwachter voor de publieke dienstverlening: het eerste aanspreekpunt voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Zowel telefonisch, online en aan de balie. Een waardevolle en gastvrije rol in de gemeentelijke dienstverlening wordt vervuld door op een klantgerichte en vriendelijke manier de taken uit te voeren.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verstrekken van diverse documenten (zoals reisdocumenten en rijbewijzen) en uittreksels en het innen van leges hiervan;
- Het registreren en muteren van persoonsgegevens in de basisregistratie personen (BRP);
- Persoonsinformatiemanagement: vaststellen identiteit en registratie van persoonsgegevens;
- Tegengaan identiteits- en adresgerelateerde fraude;
- Het opmaken van akten op gebied van geboorte, overlijden en huwelijk;
- Voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties en het innen van leges hiervoor;
- Uitvoeren Naturalisatie ceremonie bij verkrijging van het Nederlanderschap en het innen van naturalisatieleges;
- Het organiseren van verkiezingen en referenda;

- Het op grond van specifieke privacywetgeving verstrekken van informatie uit de BRP en de registers van de Burgerlijke Stand;
- Het gastvrij en correct doorverwijzen (zowel fysiek als telefonisch) van burgers naar de juiste plek binnen de organisatie;
- Werken op afspraak waardoor er minder wachttijden aan de balies ontstaan;
- Het uitreiken van reisdocumenten en rijbewijzen;
- Het opnemen en doorzenden van binnengekomen meldingen/klachten op diverse terreinen (Snel Herstel);
- Beheren van gevonden en verloren voorwerpen;

Basistaken

De gemeente (team KCC en team Vergunningverlening, Informatievoorziening en Beheer (VIB) taakveld Burgerzaken) is verantwoordelijk voor het verlenen van diensten, zoals de aanvraag en uitgifte van rijbewijzen en reisdocumenten, aanvragen Nederlanderschap, voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties. Op basis van artikel 229 van de Gemeentewet heeft de gemeente de bevoegdheid om kosten hiervoor in rekening te brengen als tegenprestatie voor deze door de gemeente geleverde diensten, de zogeheten leges. De beïnvloedbaarheid van de lasten en baten binnen dit taakveld is vrij beperkt, aangezien het de uitvoering van wettelijke taken betreft en een aantal legesopbrengsten worden gemaximeerd door wettelijke bepalingen.

Burgerlijke stand

Op basis van de regelgeving omtrent de Burgerlijke Stand (voornamelijk het Burgerlijk Wetboek) en de 'Wet op de lijkbezorging' houden aangewezen ambtenaren van de burgerlijke stand namens de gemeente diverse registers bij en worden daarnaast werkzaamheden verricht op het gebied van huwelijken, geboortes, overlijden, erkenningen en dergelijke.

Basisregistraties

De Basisregistraties Personen (BRP) is de verplicht te voeren basisregistratie op het gebied van persoonsgegevens. Overheidsinstanties en –instellingen zijn verplicht de gegevens in de BRP te gebruiken voor het uit voeren van hun taak. Team VIB- taakveld Burgerzaken beheert de BRP en is verantwoordelijk voor het op orde zijn van deze basisregistratie.

Verkiezingen

Op basis van de Kieswet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van verkiezingen voor de gemeenteraad, de provinciale staten en het waterschap, de Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Specifiek

Op 15 maart 2023 worden de Provinciale Statenverkiezingen en Waterschapsverkiezingen gehouden.

Nieuw beleid

Burgerschap

In 2018 is de 'Harderwijk zijn wij samen: een terug- en vooruitblik rondom Burgerschap' vastgesteld door de raad. In deze notitie werd geïnventariseerd hoe Burgerschap in Harderwijk sinds 2010 is vormgegeven. De portefeuille burgerschap is toe aan hernieuwde positionering. Met de notitie Samen Verder wordt de gemeenteraad de kans geboden om de kaders voor burgerschap vast te stellen. Deze is notitie is in maart 2022 vastgesteld door de raad incl. uitvoeringsprogramma voor de projecten van de komende raadsperiode. De middelen worden via de kadernota 2023-2026 structureel aangevraagd waarna iedere periode een uitvoeringsagenda wordt aangeboden.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-892.263	-892.263	-892.263	-892.263
Lasten	2.419.923	2.335.494	2.267.599	2.230.359
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV02 - Totaal	1.527.660	1.443.231	1.375.336	1.338.096

0.3	Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden
------------	--

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar / W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	A. Koopmans

Wat willen we bereiken?

Het in bezit hebben van (bouw)gronden is ingegeven vanuit strategisch oogpunt of omdat ontwikkeling pas op de langere termijn is voorzien.

- Bouwgrond: teneinde zorg te dragen voor voldoende bouwlocaties t.b.v. woningen en gebouwen voor openbare en maatschappelijke doelen afgestemd op behoeften en verkoopbaarheid;
- Industrie- en bedrijventerrein: waardoor bedrijven met een lokale en regionale binding kunnen uitbreiden en/of er nieuwe bedrijven gevestigd kunnen worden ter handhaving en uitbreiding van de werkgelegenheid;

Het gemeentelijk vastgoed van de gemeente Harderwijk beheren voor de functie waar het voor bedoeld is, waarbij gestreefd wordt naar een evenwicht tussen de opbrengsten uit verhuur en verpachting enerzijds en de daaraan gekoppelde beheerlasten anderzijds.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Adviseren en ondersteunen van diverse afdelingen bij de aan- en verkoop van gronden en het begeleiden van nieuwbouw, verbouw en onderhoud van gebouwen;
- Opstellen en uitvoering geven aan meerjarenonderhoudsplannen en jaarlijkse werkplannen;
- Beheren dagelijks en contractonderhoud.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-979.105	-1.019.105	-1.019.105	-1.019.105
Lasten	1.739.734	1.856.171	1.856.171	1.856.171
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-19.620	-19.620	-19.620	-19.620
TV03 - Totaal	741.009	817.446	817.446	817.446

0.4	Taakveld Overhead
------------	--------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Wat willen we bereiken?

Inzichtelijk maken van de niet rechtstreeks toe te rekenen overheadlasten.

De kosten voor overhead of ook wel bedrijfsvoeringskosten van de gemeente zijn die kosten die niet direct zijn toe te rekenen aan de overige taakvelden binnen de gemeentebegroting. Het gaat hierbij om alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en medewerkers.

De sturing van het primaire proces vindt plaats binnen de gemeente zelf (directie en teamleiders). De ondersteuning hiervan wordt geleverd vanuit Meerinzicht. Het doel is om deze ondersteuning te kunnen bieden tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit en tegen zo laag mogelijke kosten waarbij voortdurend wordt gestreefd naar verbetering van de werkprocessen en routines, met daarin het belang van de inwoners als uitgangspunt.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Taken op het gebied van:

- managementondersteuning binnen het primair proces (directie, teamleiders).
- financiën, administratie, beheer, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken

- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering (ICT);
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening (DIV);

Nieuw beleid

Uit Kadernota 2023-2026

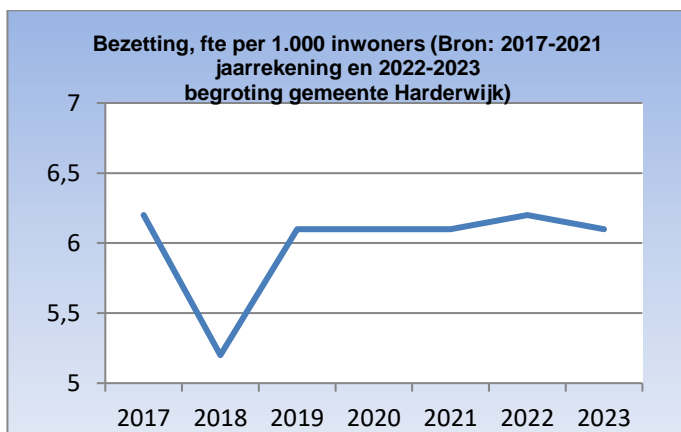
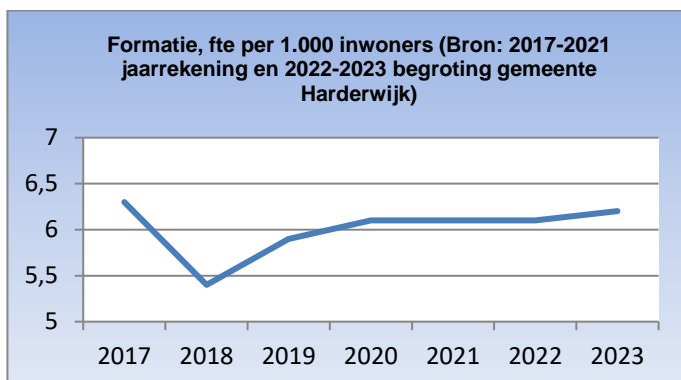
1. Bewerken en overbrengen archieven

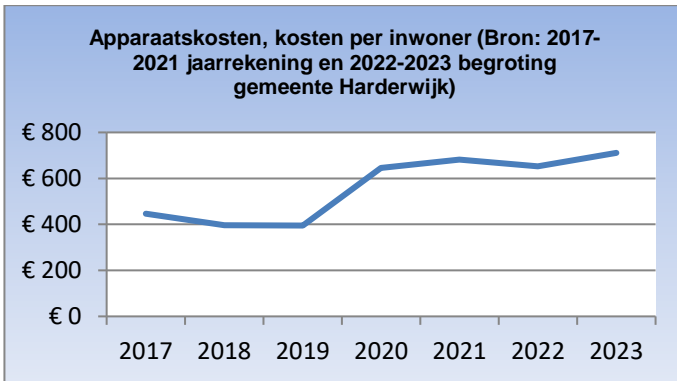
De gemeente heeft een wettelijk verplichte opgave liggen voor het bewerken van de fysieke archieven en het overbrengen van het te bewaren deel daarvan naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats. Op basis van een bestuurlijk vastgesteld plan van aanpak is de provincie bereid nog één keer opschorting van de overbrengingstermijn toe te staan. De oudere fysieke archieven dienen nog te worden bewerkt en het permanent te bewaren deel ervan dient naar het SNWV te worden overgebracht (wettelijke verplichting). Het project is reeds in de raad geweest en positief over besloten. De middelen voor 2022 zijn reeds beschikbaar gesteld en de werkzaamheden zijn aanbested en gegund. Voor de jaren 2023 t/m 2026 zijn de middelen aangevraagd via de kadernota en betreft het een juridische verplichting.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-773.794	-773.794	-773.794	-773.794
Lasten	16.696.199	16.557.670	16.738.315	16.908.237
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV04 - Totaal	15.922.405	15.783.876	15.964.521	16.134.443

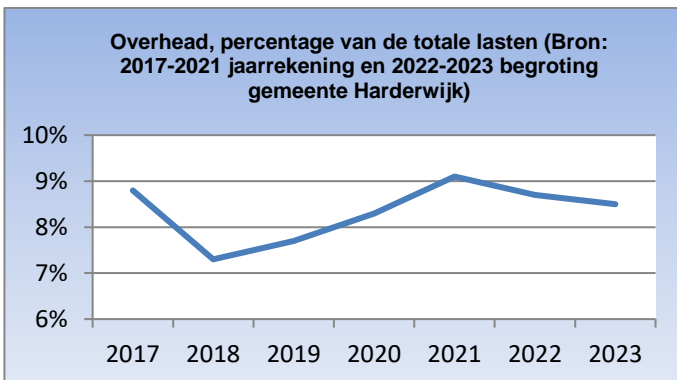
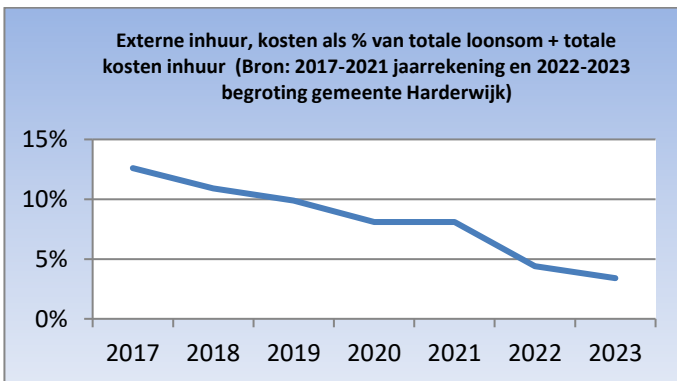
Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

*Apparaatskosten zijn vanaf 2023 herrekend, hierin zitten nu ook de PIOFACH taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting) die ondergebracht zijn bij Meerinzicht

0.5 Taakveld Treasury

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Wat willen we bereiken?

Binnen de kaders van de Wet fido en het treasurystatuut wordt de treasuryfunctie uitgevoerd. De risico's moeten hierbij, zoals omschreven in het treasurystatuut, aanvaardbaar en beheersbaar zijn. Het doel van de treasuryfunctie is:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Periodieke controle van de liquiditeitsbehoefte met mogelijk het aantrekken van leningen of uitzetten van gelden tot gevolg;
- Het onderhouden van contacten met geldverstrekkers (banken) t.b.v. het aantrekken van leningen en het uitzetten van lang- en kortlopende gelden;
- Tijdig informeren van het bestuur bij het aantrekken van langlopende leningen.
- Binnen dit taakveld worden ook de dividendopbrengsten verantwoord.

Specifiek in 2023:

- Voor eind 2022/begin 2023 staat de herziening van het Treasurystatuut gepland.
- De renteontwikkeling is momenteel een actueel onderwerp in de maatschappij. Ook in de gemeente houden we de ontwikkeling van de rente goed in de gaten, maar zijn gebonden aan wettelijke spelregels waardoor de ruimte beperkt is. In de paragraaf Financiering leest u meer over de rentevisie voor 2023.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-687.665	-687.665	-687.665	-687.665
Lasten	162.925	140.004	119.791	99.578
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV05 - Totaal	-524.740	-547.661	-567.874	-588.087

0.61
0.62

Taakveld OZB-woningen en niet-woningen

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	F. Wind

Wat willen we bereiken?

De gemeente draagt zorg voor het leveren van WOZ-waarden van goede kwaliteit, waarbij alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoen aan de door de Waarderingskamer gestelde kwaliteitseisen. Over de vastgestelde WOZ-waarden wordt overeenkomstig de verordening OZB-belasting geheven.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

In taakveld 0.61 zijn de lasten opgenomen die horen bij de uitvoering van de Wet WOZ. De uitvoering hiervan is overgedragen aan Meerinzicht. Het gaat hierbij om zaken als de waardering, de heffing en het uitvoering geven aan bezwaar en beroep. De Waarderingskamer controleert en beoordeelt gemeenten op de uitvoering en het Kadaster beheert het landelijke register van de door gemeenten vastgestelde WOZ-waarden, als onderdeel van de Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken.

In taakveld 0.61 zijn tevens de baten opgenomen vanuit de onroerendezaakbelasting (ozb) op woningen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-7.050.500	-7.118.800	-7.187.200	-7.255.600
Lasten	0	0	0	0
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV061 - Totaal	-7.050.500	-7.118.800	-7.187.200	-7.255.600

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650
Lasten	0	0	0	0
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV062 - Totaal	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650

0.63	Taakveld Parkeerbelasting
-------------	----------------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. de Groot

Wat willen we bereiken?
Een marktconform parkeertarief

Wat doen we daarvoor?
Regulier

- In dit taakveld zijn de baten met betrekking tot de parkeerbelasting opgenomen. Naast de opbrengst uit de verkoop van parkeertijd in de garages, terreinen en het straat parkeren biedt de gemeente ook abonnementen en vergunningen aan. Daarnaast worden opbrengsten gerealiseerd vanuit opgelegde boetes (naheffingsaanslagen) op de locaties waar vooraf betaald parkeren van toepassing is.
- Jaarlijks ter besluitvorming aanbieden van de verordening parkeerbelastingen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-2.142.320	-2.142.320	-2.249.436	-2.249.436
Lasten	0	0	0	0
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV063 - Totaal	-2.142.320	-2.142.320	-2.249.436	-2.249.436

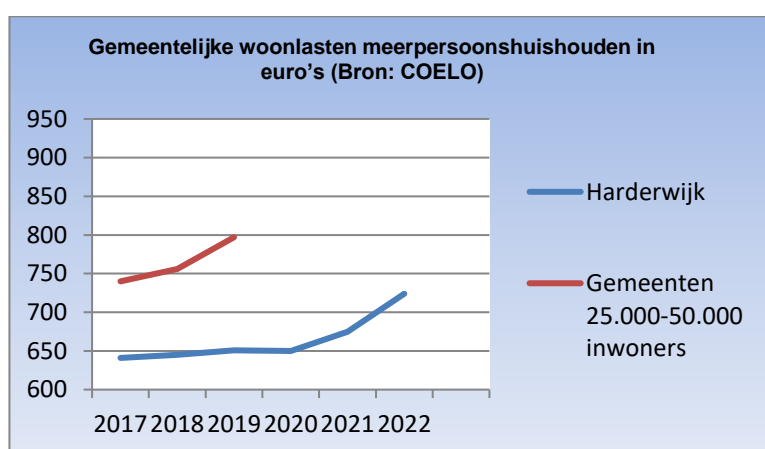
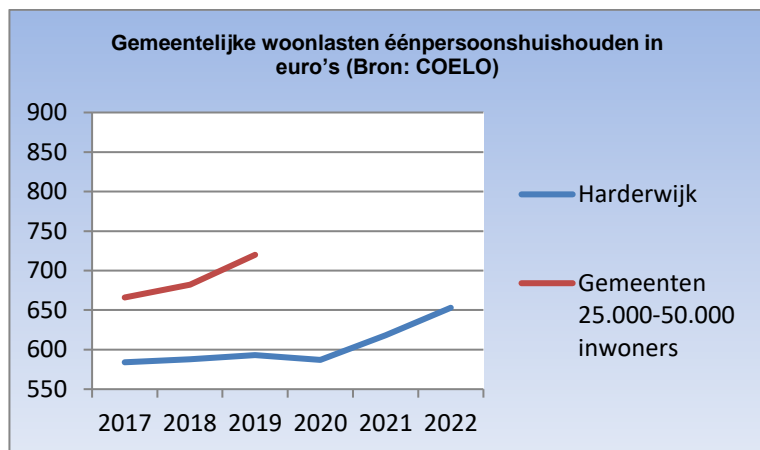
0.64	Taakveld Belastingen overig
-------------	------------------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	F. Wind

Wat willen we bereiken?
Naast de belastingen die in de taakvelden hierboven worden genoemd biedt de Gemeentewet de ruimte om een drietal overige belastingen te heffen. Deze belastingen zijn: hondenbelasting, reclamebelasting en precariobelasting (artikel 228).
De inkomsten voor toeristenbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten worden verantwoord onder respectievelijk de taakvelden economische promotie, afval en riool.

Wat doen we daarvoor?
Regulier
Binnen de wettelijke kaders zorgdragen voor een tijdige heffing en inning van de gemeentelijke belastingen. Heffing en inning van de gemeentelijke belastingen wordt uitgevoerd door Meerinzicht.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-600.809	-600.809	-600.809	-600.809
Lasten	716.419	716.419	716.419	716.419
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV064 - Totaal	115.610	115.610	115.610	115.610

Facultatieve beleidsindicatoren

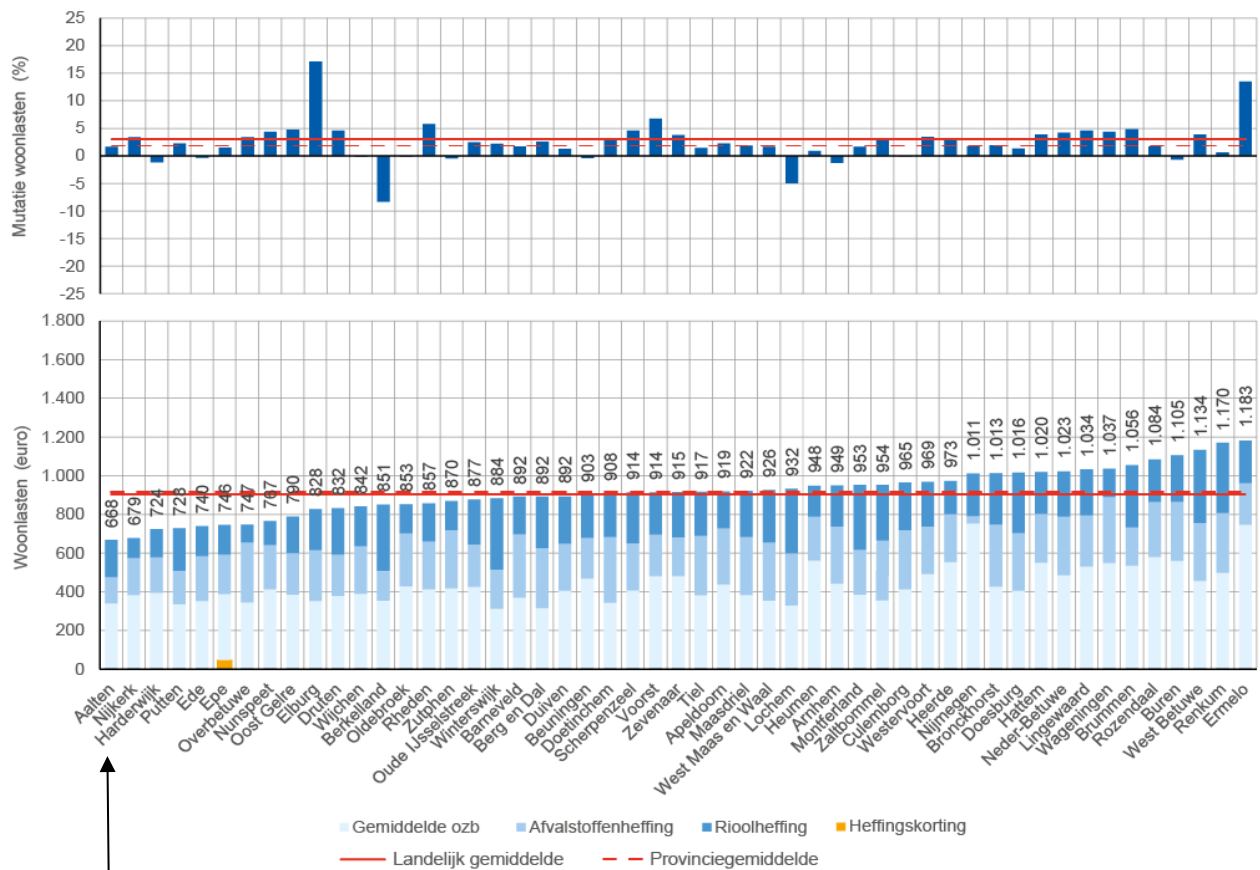
Lokale woonlasten (Bron: Begrotingen gemeente Harderwijk)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WOZ-waarde	223.000	238.000	259.000	268.000	296.000	331.000
Rekentarief OZB	0,12345	0,11521	0,10631	0,1087	0,1005	0,09181
OZB	270,30	274,20	275,34	291,31	297,48	303,89
Afvalstoffenheffing	194,00	198,00	205,50	212,00	230,00	277,00
Rioolheffing	154,00	157,00	157,00	144,75	144,75	147,25
TOTAAL	618,3	629,2	637,84	648,06	672,23	728,14

* In 2022 is in het tarief afvalstoffenheffing gedempt met €30

Overzicht Coelo lokale lastendruk 2022 provincie Gelderland:

*Tarief is excl

* Tarief Harderwijk is exclusief demping tarief 2022 en berekend volgens methodiek coelo.

0.7 Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	R. de Boer

Wat willen we bereiken?

De algemene uitkering vormt de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Het gaat om vrij besteedbare middelen die het Rijk aan de gemeenten beschikbaar stelt.

Jaarlijks worden binnen de algemene uitkering ook middelen ontvangen voor de uitvoering van specifieke taakmutaties. In lijn met het huidig beleid worden deze middelen in afwachting van nadere advisering voor een periode van maximaal 1 jaar geparkeerd op de 'stelpost taakmutaties Gemeentefonds'.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Analyseren van de circulaire's op financiële gevolgen en verwerken in de begroting en de jaarrekening;
- Uitkeringsspecificaties (maandelijks) controleren en mutaties verwerken in de administratie;
- Vaststellingsbesluiten (jaarlijks) controleren en de gevolgen verwerken in de jaarrekening.

Specifiek in 2023

De ontwikkelingen op het gebied van de circulaire, herverdeling en accresontwikkeling staan momenteel onder constante druk en verandering. In 2022 is binnen Meerinzicht een team uit bestaande financials gevormd van vakexperts die op (o.a.) dit onderwerp kunnen acteren. Op deze wijze komen de gemeenten zoveel mogelijk in control en kunnen ze de gemeenten voorbereiden op de ontwikkelingen die t/m 2026 op ons af komen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-95.035.891	-96.180.306	-97.727.857	-91.852.320
Lasten	433.388	426.633	219.592	233.125
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV07 - Totaal	-94.602.503	-95.753.673	-97.508.265	-91.619.195

De taakvelden vanaf taakveld 0.8 zijn met name financieel technische onderwerpen. Op deze taakvelden beantwoorden wij niet de 3 W-vragen maar geven wij aan wat de inhoud is van dit taakveld.

0.8 Taakveld Overige baten en lasten

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Inhoud

Dit taakveld heeft een technisch karakter en bevat alle baten en lasten die niet toe te rekenen zijn aan de overige specifieke taakvelden in de gemeentebegroting.

Stelposten zijn reserveringen die in een later stadium worden doorvertaald naar de overige taakvelden, in afwachting van nadere informatie. Taakstellingen zijn nog te concretiseren bezuinigingen, die niet rechtstreeks te koppelen zijn aan één of meerdere taakvelden en om die reden centraal worden geadmistreerd.

Onvoorzien

Voor het opvangen van onvoorzien, onvermijdbare en onuitstelbare lasten, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien is er een structureel budget beschikbaar. Deze dekking kan alleen worden ingezet op basis van een collegebesluit

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-17.500	-17.500	-17.500	-17.500
Lasten	-519.157	-468.727	-474.325	-369.426
Dotaties	30.107	30.107	153.683	153.683
Onttrekkingen	-952.815	-460.956	-513.042	-548.582
TV08 - Totaal	-1.459.365	-917.076	-851.184	-781.825

0.9 Taakveld Vennootschapsbelasting

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	D. Bos

Inhoud

Met ingang van 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor wat betreft de vennootschapsbelasting (VpB). Harderwijk is VpB-plichtig voor de inkomsten uit reclame en de winst uit de verwerking van papier, kleding, glas en wit- en bruingoed. Voor het onderdeel reclame is een bezwaarprocedure ingesteld in verband met elders in het land lopende procedures voor de rechtbank en (in hoger beroep) het gerechtshof. Voor het onderdeel winst uit afvalverwerking wordt aangesloten bij een landelijk vastgestelde forfaitaire winstberekening. Tot op heden is de grondexploitatie niet VpB-plichtig omdat er geen sprake is van fiscale winst. De verschuldigde belasting bedraagt tot op heden € 2.500 à € 3.000 per jaar.

* Omdat de lasten en baten van dit taakveld in alle jaren < € 1.000 is, is deze tabel niet opgenomen in het boekwerk

0.10	Taakveld Mutaties reserves
-------------	-----------------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Inhoud
 Op dit taakveld worden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves begroot- en vervolgens geboekt, op basis van genomen raadsbesluiten. Het betreft hier de technische verwerking van de reservemutaties binnen alle andere taakvelden, met uitzondering van taakveld '0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten'.

* Omdat de lasten en baten van dit taakveld in alle jaren < € 1.000 is, is deze tabel niet opgenomen in het boekwerk

0.11	Taakveld Resultaat van de rekening van baten en lasten
-------------	---

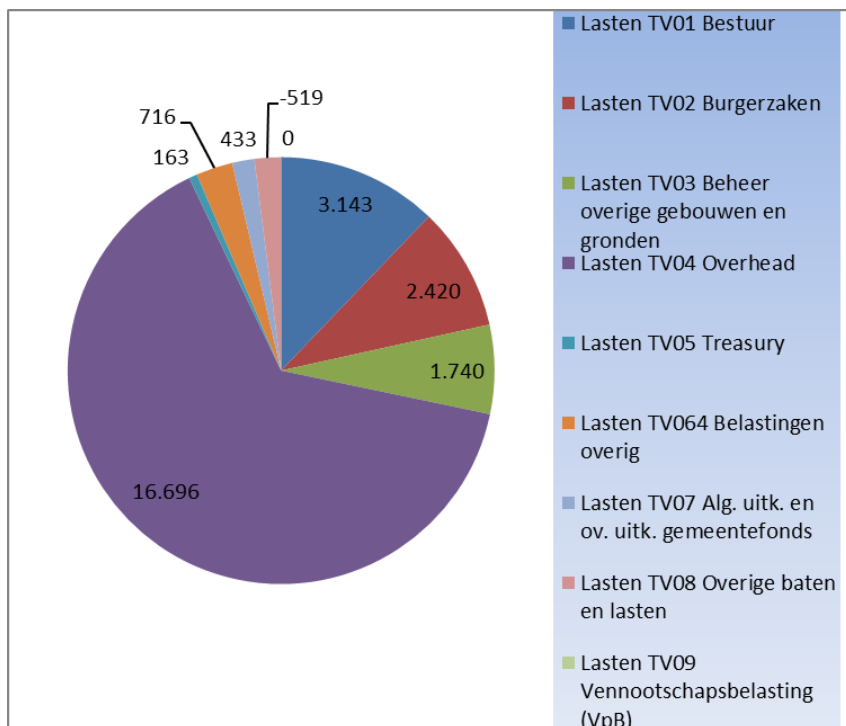
Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

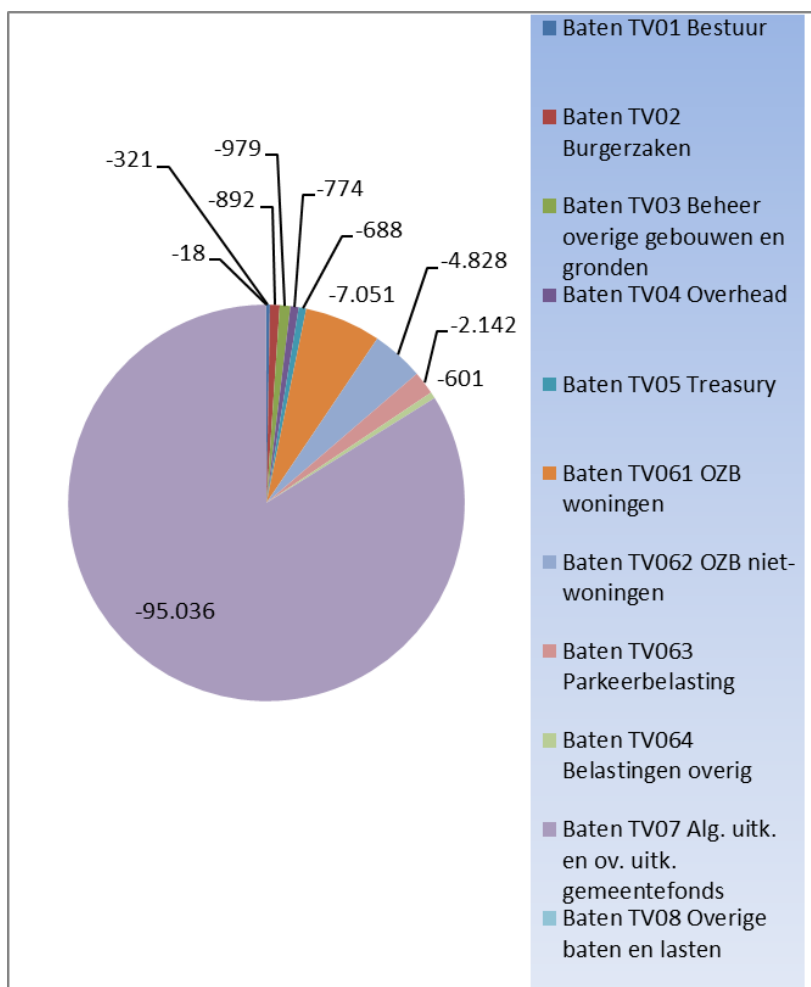
Inhoud
 Op dit taakveld wordt het begrotingssaldo van alle andere taakvelden begroot- en geboekt, inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Het betreft hier de technische verwerking van het begrote resultaat over de gehele gemeentebegroting.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	820.303	1.144.504	3.234.053	-1.952.672
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV011 - Totaal	820.303	1.144.504	3.234.053	-1.952.672

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 0

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG0 Bestuur en ondersteuning							
Lasten	TV01 - Bestuur	2.024	2.428	3.143	2.974	2.974	2.974
	TV02 - Burgerzaken	2.270	2.439	2.420	2.335	2.268	2.230
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	1.229	1.498	1.740	1.856	1.856	1.856
	TV04 - Overhead	15.993	16.778	16.696	16.558	16.738	16.908
	TV05 - Treasury	1	0	163	140	120	100
	TV063 - Parkeerbelasting	6	0	0	0	0	0
	TV064 - Belastingen overig	650	682	716	716	716	716
	TV07 - Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	0	2.020	433	427	220	233
	TV08 - Overige baten en lasten	12	206	-519	-469	-474	-369
	TV09 - Vennootschapsbelastingen (VpB)	3	0	0	0	0	0
Lasten - Totaal		22.188	26.051	24.793	24.537	24.417	24.648
Baten	TV01 - Bestuur	-182	-294	-321	-221	-221	-221
	TV02 - Burgerzaken	-744	-831	-892	-892	-892	-892
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-1.586	-921	-979	-1.019	-1.019	-1.019
	TV04 - Overhead	-294	-700	-774	-774	-774	-774
	TV05 - Treasury	-437	-467	-688	-688	-688	-688
	TV061 - OZB woningen	-6.528	-6.779	-7.051	-7.119	-7.187	-7.256
	TV062 - OZB niet-woningen	-4.354	-4.687	-4.828	-4.828	-4.828	-4.828
	TV063 - Parkeerbelasting	-1.456	-2.221	-2.142	-2.142	-2.249	-2.249
	TV064 - Belastingen overig	-2.002	-588	-601	-601	-601	-601
TV07 - Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-85.888	-94.410	-95.036	-96.180	-97.728	-91.852	
TV08 - Overige baten en lasten	-2	-18	-18	-18	-18	-18	
Baten - Totaal		-103.470	-111.914	-113.328	-114.481	-116.204	-110.397
Saldo voor bestemming - Totaal		-81.282	-85.863	-88.535	-89.944	-91.787	-85.749
Dotaties aan reserves	TV04 - Overhead	803	0	0	0	0	0
	TV08 - Overige baten en lasten	2.717	5.316	30	30	154	154
Dotaties aan reserves - Totaal		3.520	5.316	30	30	154	154
Onttrekkingen uit reserves	TV01 - Bestuur	0	-42	-86	-86	-86	-86
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-20	0	-20	-20	-20	-20
	TV04 - Overhead	-121	-366	0	0	0	0
	TV08 - Overige baten en lasten	-7.529	-11.037	-953	-461	-513	-549
	TV010 - Mutaties reserves	-114	-74	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-7.784	-11.520	-1.059	-567	-619	-654
Resultaat	TV08 - Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
	TV011 - Resultaat van de rek. baten en lasten	15.339	4.500	820	1.145	3.234	-1.953
Resultaat - Totaal		15.339	4.500	820	1.145	3.234	-1.953
Saldo na bestemming - Totaal		11.076	-1.703	-208	608	2.769	-2.453
PROG0 Bestuur en ondersteuning - Totaal		-70.207	-87.566	-88.743	-89.336	-89.018	-88.202

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	87.556.305	
Begroting 2023	88.743.279	
Vershil	1.176.379	V

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	441.256	N
Onderhanden werken	903.379	V
Kapitaallasten	127.057	V
Doorberekende salariskosten	466.458	N
Overige doorberekeningen	380.890	V
Programma dienstverlening	24.788	N
Uitbreiding bestuur	140.000	N
Coronamaatregelen verkiezingen	65.583	V
Aanpak adreskwaliteit en adresfraude	26.153	V
Daling dotatie voorziening MJOP door actualisatie 2021-2024	85.163	V
Dividend OMRIN	61.000	V
OZB-woningen en niet-woningen	412.452	V
Voor- en natransport P8 – Transport Boulevard	78.500	N
Algemene uitkering, taakmutaties en circulaire	1.864.537	V
Mutaties reserves	5.238.849	N
Diversen	8.445	V
Resultaat van baten en lasten	3.679.914	V
Totaal	1.176.379	V

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
0.2 Burgerzaken	Uitvoering agenda Burgerschap	187.000	187.000	187.000	187.000
0.4 Overhead	Bewerken en overbrengen archieven	254.256	63.956	116.042	238.582
0.4 Overhead	Woonwagenzaken FTE	87.000	87.000	87.000	
Totaal		528.256	337.956	390.042	425.582

Waarbij de FTE woonwagenzaken budgettair neutraal is voor dit taakveld omdat deze wordt doorbelast.

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden/ programma's.

Doorberekende salariskosten

Door de hogere lasten binnen de salarisbegroting voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's kan er binnen het programma sprake zijn van een voor of nadeel.

Overige doorberekeningen

Dit betreft voornamelijk de overhead van Meerinzicht die doorberekend wordt. Daarnaast heeft er doorberekening van overhead aan anterieure overeenkomsten plaats gevonden.

Programma dienstverlening

De begroting voor 2023 en verder is met ca. 25.000 opgehoogd doordat de bijdrage voor het programma dienstverlening aan Meerinzicht vervalt en de gemeente dit zelf oppakt.

Uitbreiding bestuur

Na de laatste verkiezingen is het aantal wethouders gestegen. Hiervoor is een bedrag gereserveerd aan loonkosten, pensioenlasten etc.

Coronamaatregelen verkiezingen

In 2022 heeft de gemeente extra maatregelen moeten treffen om de verkiezingen Covid-19 proof te kunnen organiseren. Deze kosten zijn voor 2023 niet begroot en worden ook niet verwacht.

Aanpak adreskwaliteit en adresfraude

De gemeente ontvangt middelen voor aanpak adreskwaliteit en adresfraude. Het verschil wordt verklaard doordat in de eerste bestuursrapportage 2022 is besloten om de middelen voor 2022 af te ramen. Door risicogerichte behandeling kan veel via deskresearch worden afgehandeld en wordt het praktische huisbezoek voorkomen. Omdat de vergoeding alleen wordt uitgekeerd voor elk daadwerkelijk huisbezoek worden de geraamde baten niet behaald. In 2023 wordt extra ingezet op dit onderdeel en wordt verwacht dat het aandeel huisbezoeken omhoog gaat ondanks de deskresearch.

Daling dotatie voorziening MJOP door actualisatie 2021-2024

Bij de herziening van het MeerJarenOnderhoudsPlan in 2021-2024 is de dotatie voor 2023 aangepast ten opzichte van 2022. Op basis van de actualisatie kon de dotatie voor 2023 naar beneden bijgesteld worden.

Dividend OMRIN

In het kader van reëel ramen is het te ontvangen dividend ingeschat.

OZB woningen en niet-woningen

Volgens stand beleid is de OZB niet meer dan trendmatig verhoogd. Dit betekent dat er een waardecorrectie heeft plaats gevonden op de stijging van de WOZ waarden. In de paragraaf lokale heffingen wordt de OZB verder toegelicht.

Voor- en natransport P8 – Transport Boulevard

Het voor- en natransport voor P8 is budgettair neutraal opgevoerd in 2022. In de begroting voor 2023 vervalt dit. Het nadeel (lagere inkomsten) zit op taakveld 0.63 Parkeerbelasting terwijl het voordeel (minder uitgaven) in taakveld 2.2 Parkeren is opgenomen.

Algemene uitkering, taakmutaties en circulaire

Een analyse op hoofdlijnen ten opzichte van de raming begroting 2022 laat zien dat het voordeel vooral komt door accresontwikkelingen die via de meicirculaire 2022 bekend zijn geworden en er zijn veel stelposten taakmutaties ingezet (geoormerkt geld dat via een circulaire naar de gemeente komt). Dit is een positieve ontwikkeling, dit betekent dat taken opgepakt zijn en dat de gelden daarvoor aangewend zijn in plaats van dat ze op taakveld 0.7 Algemene uitkering blijven staan.

Mutaties reserves

Dit is het resultaat van de incidentele toevoegingen en onttrekkingen binnen de reserves. Deze vinden voornamelijk plaats in 2022 (o.a. besluitvorming vanuit jaarrekening 2021) waardoor er verschillen ontstaan ten opzichte van de begroting 2023 waarin deze toevoegingen en onttrekkingen nog vrijwel niet plaats vinden. Wanneer dit wel plaats vindt zal dit als beslispunt aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Resultaat van baten en lasten

Op het resultaat van baten en lasten zit een groot voordeel t.o.v. 2022 omdat alle begrotingswijzigingen en het begrotingsresultaat via deze rekening lopen. Omdat deze wijzigingen in 2023 nog niet zijn geweest is dat op dit taakveld een technisch voordeel. Het begrotingsaldo à €820.303,- zit hier ook bij in.

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen:

2.1 Programma 1 Veiligheid

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij zetten ons samen met de inwoners in voor een veilig thuis en een veilige en prettige leefomgeving.

We werken er aan om een leefbare en veilige gemeente te blijven. Kernkarakteristiek van onze aanpak is integraal werken. Dat wil zeggen: preventief en repressief, samen met publieke en private partners, op maat van de complexe vraagstukken. Onze bijzondere aandacht heeft de samenwerking met burgers en ondernemers: we willen nog dichter bij de bron komen, onveiligheid zo veel mogelijk vóór zijn door de samenleving meer in positie te brengen. De echte winst, ook in termen van duurzame effecten, is immers te boeken via participatie en - in het verlengde daarvan - veerkracht en weerbaarheid. Dit geldt voor vrijwel elk veiligheidsthema, van brandveiligheid en verkeersveiligheid tot woninginbraak, huiselijk geweld en ondermijning. We zetten nadrukkelijk in op participatie en veerkracht.

Op hoofdpijnen streven we de volgende veiligheidsdoelen na:

- Het waarborgen van een leefbare en veilige gemeente.
- Het aanpakken van ondermijnende criminaliteit samen met de kernpartners (RIEC; Politie, OM, Belastingdienst, Provincie) en het weerbaarder maken van ondernemers, instanties (zoals zorgpartijen, gemeente, makelaardij) en inwoners via voorlichting en deskundigheidsbevordering.
- Bestrijden van criminaliteit (harddrugs en continuering beleid hennepcultuur; high-impact crime; winkeldiefstallen). Ook gedigitaliseerde criminaliteit heeft onze aandacht.
- Samen met alle partners in de strafrecht- en vreemdelingenketen de aanpak van criminele en overlastgevende AZC-ers versnellen/verbeteren.
- Doorontwikkelen en waarborgen van veiligheid op evenementen.
- Binnen het Jeugd domein bijdragen aan de veiligheid van onze jong(eren)-volwassenen én die van de samenleving (Veilige scholen; preventie en handhaving alcohol- en drugsgebruik; voorkomen jeugdoverlast en -criminaliteit; Veilig Thuis; preventie polarisatie).
- Het verder versterken van de aanpak omtrent problematische huishoudens en zorg- en veiligheid casuïstiek. De domeinen zorg en veiligheid intensiveren de samenwerking om meer maatwerk te kunnen leveren en samen naar een passende oplossing te zoeken voor de problematiek die speelt op dit snijvlak.
- Toezicht en handavingsprogramma voortzetten en verder versterken in de samenwerking politie en BOA' s.
- Realisatie van fysieke veiligheid door samenwerking en preparatie op het gebied van crisisbeheersing. Inzetten op betere bewustwording brandrisico's bij bevolking en preventie en weerbaarheid versterken.
- Het inrichten van een veilige natuurlijke omgeving voor beheersbare natuurbranden met de Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing.
- Het verder op sterkte brengen van het duikteam van brandweerpost Harderwijk.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op integrale veiligheid, het waarborgen van veiligheid, het voeren van regie op evenementen(beleid), het voorkomen van rampen, en de voorbereiding hierop en daarnaast de coördinatie bij crisisbeheersing.

Ontwikkelingen

Op dit moment loopt het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2020-2024. Dit integrale plan wordt opgesteld voor de gemeenten Harderwijk, Ermelo en Putten en komt tot stand in nauwe samenwerking met onder meer het Politieteam Veluwe West, het Openbaar Ministerie en andere partijen. In het IVP worden bovenlokale thema's en lokale prioriteiten onderscheiden. De bovenlokale thema's gelden voor alle gemeenten in Oost Nederland, dus deze thema's zijn dus voor Ermelo, Harderwijk en Putten gelijk.

Voor de periode 2020- 2024 gelden de navolgende prioriteiten:

Bovenlokaal (E-H-P samen):

- Kwetsbare personen, w.o. met verward gedrag die de openbare orde en/of de veiligheid bedreigen.
- Aanpak van ondermijning: uitvoeren van het plan van aanpak o.b.v. het RIEC-ondermijningsbeeld.
- Informatievoorziening, het verder ontwikkelen van informatiegestuurd werken voor een betere regievoering op het veiligheidsterrein.
- Aanpak cybercrime/ gedigitaliseerde criminaliteit en de bewustwording omtrent dit thema.
- Veilige en vitale vakantieparken met speciale aandacht voor ondermijnende criminaliteit, illegale bewoning, overlast in relatie tot drank en/ of drugs en brandveiligheid.

Lokale prioriteiten:

- Jeugd en Veiligheid als overkoepelend thema: daarbinnen de Veilige School; toewerken naar een lokaal convenant; preventie polarisatie; preventie en aanpak jeugdoverlast en –criminaliteit; aandacht voor Huiselijk geweld/kindermishandeling; preventie en handhaving alcohol en drugs.
- Actieve veiligheidszorg in en rond het AZC. De integrale aanpak zoals die zich in afgelopen jaren heeft gevormd, is effectief gebleken en zetten we voort.
- Veilig thuis: We blijven met prioriteit werken aan het bespreekbaar maken en het terugdringen van huiselijk geweld – elk geval is er één te veel.
- Verkeersveiligheid: We zetten ons in voor de verdere ontwikkeling van de verkeersveiligheid door voorlichting, handhaving en infrastructurele maatregelen. Dit wordt verder uitgewerkt in het Vekeersveiligheidsplan Uitvoeringsprogramma 2021-2025.

Ontwikkelthema's

Er zijn onderwerpen die vragen om doorontwikkeling. Zo is het m.b.t. evenement veiligheid onze ambitie om een goede balans te vinden in proceduresnelheid, verantwoordelijkheidstoedeling, risicobeheersing.

Bestaand beleid

Er zijn diverse veiligheidsthema's die beleidsmatig aandacht hebben - vanuit het vorige IVP of doorlopend beleid en/of bevoegdheid burgemeester – en worden voortgezet.

(Capaciteits)Aandacht en intensiteit verschilt:

- Aanpak vermogenscriminaliteit
- Veilig winkelgebied en bedrijventerreinen
- Veilig uitgaan
- Brandveiligheid
- Externe veiligheid
- Crisisbeheersing en bevolkingszorg
- Radicalisering en polarisatie
- Ambtelijke en bestuurlijke integriteit
- Veilige publieke taak
- Uitvoeren cameratoezicht o.b.v. OOV
- Aanpak jeugdoverlast
- Adres- en identiteitsfraude (taakveld Burgerzaken)
- Dierenwelzijn

Verbonden partijen

Kernpartners van de gemeente zijn politie, Openbaar Ministerie en Veiligheidsregio. Maar ook de Veiligheidskamer (van het Zorg- en Veiligheidshuis), RIEC Oost-Nederland, zorg- en welzijnsinstellingen, de omgevingsdienst, onderwijsinstellingen, woningcorporaties. En natuurlijk de maatschappelijke partijen, in het bijzonder burgers en ondernemers: zij zijn keyplayers in dit beleid want kunnen veiligheid de noodzakelijke maatschappelijke borging geven.

Beleidskaders

De basis vormen beleidsstukken als het meerjarig Integraal Veiligheidsplan (IVP), de Algemeen plaatselijke verordening (APV), het Damoclesbeleid, het Bibob-beleid, de Nota Integraal Toezicht en Handhaving en het Uitvoeringsprogramma Integraal Toezicht.

B TAAKVELDEN

1.1

Taak veld Crisisbeheersing en brandweer

Portefeuillehouder(s):	H.J. van Schaik
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	L. Groen

Wat willen we bereiken?

Dit product bevat de gehele basisbrandweezorg en alle activiteiten gericht op het bestrijden van (grootschalige) calamiteiten en rampen onder andere vanuit de brandweerkazernes van Harderwijk en Hierden en de gemeentelijke activiteiten op dit gebied.

Het product Brandweer en Rampenbestrijding is op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's grotendeels belegd bij de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De gemeente Harderwijk en de VNOG werken, vanuit een gemeenschappelijke regeling, samen aan een veilige en beschermde leefomgeving in Harderwijk en Hierden. In 2020 is met de toekomstvisie de koers voor de toekomst bepaald. De VNOG werkt vanuit een aantal programma's:

1. Risico- en crisisbeheersing; risicogericht adviseren, informatie gestuurd werken, vergroten van het zelf organiserend vermogen en doorontwikkeling van risicobeheersing en daarnaast voorbereiden op crisissituaties;
2. Brandweezorg;
3. Brandweerondersteuning; trainen van vakbekwaamheid, materieel en logistiek, regionaal brandmeldsysteem;
4. GHOR; geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, bevordering van zelfredzaamheid en burgerparticipatie;
5. Meldkamer Oost-Nederland; ontvangen en begeleiden van meldingen.

De gemeente zelf voert ook diverse activiteiten uit op het gebied van crisisbeheersing en heeft hierin een essentiële rol. Er wordt ingezet op een goed geprepareerde crisisorganisatie met bekwame functionarissen. Dit voor een effectieve uitvoering van de zogenaamde bevolkingszorgtaken, maar ook het vervullen van de gemeentelijke rol en bestuurlijke bevoegdheden bij (grootschalige) verstoring van de openbare orde en veiligheid. Dit wordt lokaal en in intensieve samenwerking met andere gemeenten, veiligheidsregio en andere partners georganiseerd.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

In dit taakveld zijn de lasten en baten opgenomen die verband houden met de wettelijke taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De uitvoering hiervan is deels belegd bij de Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland (VNOG), die jaarlijks een bijdrage van de deelnemende gemeenten ontvangt.

Het AB van de VNOG heeft de volgende Strategische agenda door middel van de Toekomstvisie vastgesteld voor 2022-2025. Bij het uitvoeren van de taken en het inrichten van de organisatie hanteert de VNOG de leidende principes, die in het kader van de Toekomstvisie zijn geformuleerd:

- Zelf- en samenredzaamheid & preventie (o.a. impuls op risicocommunicatie, risicoanalyse);
- Compacte en slagvaardige posten met goed getrainde medewerkers (mutaties in voertuigenbestand, impuls op vakbekwaamheid);
- Versterkte informatiepositie (impuls op informatievoorziening, business intelligence);
- Een goede transitie naar de Omgevingswet (o.a. bijscholing);
- Innovatie;
- Efficiëncyslagen en besparingen (o.a. automatisering bepaalde administratieve processen, doorvoeren overige besparingen);
- Cultuuromslag en ontwikkeling personeel (o.a. versterking leiderschap, vakvolwassen medewerkers, strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid);
- Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers, zodat er een solide veiligheidsregio is voor de lange termijn.

Binnen de gemeentelijke organisatie zetten we ons in voor een goed geprepareerde crisisorganisatie. Hiermee bereiden we ons voor op de gemeentelijke en bestuurlijke taken op gebied van crisisbeheersing en de wettelijke bevolkingszorgtaken: crisiscommunicatie, opvang en verzorging, nazorg en registreren van slachtoffers en schade. We prepareren ons op een effectieve bestrijding van rampen en crisis door:

- Het opleiden en trainen van gemeentelijke medewerkers en bestuurders voor een rol in de bevolkingszorg en/of crisisbeheersing.

- Het in stand houden van diverse faciliteiten zoals het crisiscentrum, noodcommunicatie en middelen voor inzet in het veld.
- Het leveren van input op het regionaal risicoprofiel, beleidsplan en crisisplan en het actueel houden van diverse lokale plannen en protocollen.
- Dit alles in intensieve samenwerking met gemeenten, veiligheidsregio en diverse andere partners onder regie van de Adviseur Crisisbeheersing.

Specifiek

Voor het vergroten van de veiligheid en te komen tot een nog effectievere bestrijding van incidenten zetten we ons in samenwerking met de VNOG in op de volgende projecten:

- Project natuurbrandbestrijding;
- Project waterongevallen en duiken;
- Project kwaliteitscriteria en expertteams bevolkingszorg;
- Project demarcatie.

Verder zal in 2023 de brandweerkazerne in Harderwijk van de VNOG in eigendom worden overgedragen aan de gemeente Harderwijk zoals tien jaar geleden is overeengekomen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	3.175.575	3.175.575	3.175.575	3.175.575
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV11 - Totaal	3.175.575	3.175.575	3.175.575	3.175.575

1.2

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder(s):	H.J. van Schaik
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	P. van Dieren/ J. Eys

Wat willen we bereiken?

- Bewaren van de Openbare Orde en Veiligheid in de gemeente;
- Tegengaan van criminaliteit en overlast;
- Regie voeren op de lokale integrale veiligheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Het taakveld openbare orde en veiligheid is veelomvattend. Wat we doen binnen dit taakveld is met name afhankelijk van wat er speelt in onze gemeente en van externe ontwikkelingen (intergemeentelijk, regionaal, landelijk en internationaal). De onderstaande lijst aan reguliere werkzaamheden is dan ook zeker niet compleet maar geeft enkel een indruk van dit beleidsterrein:

- Inzet op een groot aantal ad-hoc casussen en incidenten van diverse aard;
- Het voeren van diverse overleggen op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau met veiligheidspartners zoals politie, openbaar ministerie, gemeenten en velen andere partners om te komen tot een effectieve aanpak van openbare orde en veiligheid;
- Vierjaarlijkse uitvoering van de Integrale Veiligheids*monitor*. Via deze landelijk gestandaardiseerde enquête wordt de bevolking geënquêteerd op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Dit geeft ons inzicht in de subjectieve beleving van veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente;
- Het opstellen van een vierjaarlijks Integraal Veiligheidsplan in samenwerking met de gemeenten Ermelo en Putten;
- Nazorg ex-gedetineerden, aanpak veelplegers en het regisseren van complexe probleemcasussen waarbij veiligheid een factor is. Een en ander in nauwe samenwerking met de Veiligheidskamer Noordwest Veluwe;
- Aanpak van ondermijnende criminaliteit en deelname aan het RIEC Oost Nederland, dat ondersteunend is bij Bibob-dossiers en ondermijningscasuïstiek. E.e.a. ter voorkoming dat in de gemeente criminele organisaties of activiteiten worden gefaciliteerd;
- Inzet van en ondersteuning bij de inzet van diverse bevoegdheden ter bescherming van de openbare orde en veiligheid;

- In samenwerking met diverse partners het aanpakken van vormen van overlast;
- Inzet op veilige winkelgebieden, uitgaansgebieden en bedrijventerreinen;
- Het uitvoeren van cameratoezicht in relatie tot openbare orde en veiligheid;
- Uitvoering beleid dierenwelzijn

Specifiek

Naast de inzet op reguliere taken is er komende periode specifiek aandacht voor een aantal onderwerpen. Ook hierbij spelen ontwikkelingen lokaal en bovenlokaal een grote rol.

Specifiek wordt ingezet op de uitvoering van het Integraal veiligheidsplan 2020- 2024. Hierin zijn vier bovenlokale prioriteiten vastgesteld:

- Kwetsbare personen: accent op complexe sociale casuïstiek waarbij sprake is van overlast en soms ook geweld. O.a. het versterken van de samenwerking Veiligheid & Zorg.
- Aanpak van ondermijnende criminaliteit.
- Aanpak van cybercrime/ gedigitaliseerde criminaliteit.
- Versterking van informatie-gestuurd werken als cruciaal onderdeel van regievorming op het veiligheidsterrein.
- Inzet op veilige en vitale vakantieparken: behoud van de recreatieve functie of beproeven van alternatieven, het tegengaan van misstanden.

Daarnaast zijn de onderstaande lokale prioriteiten vastgesteld:

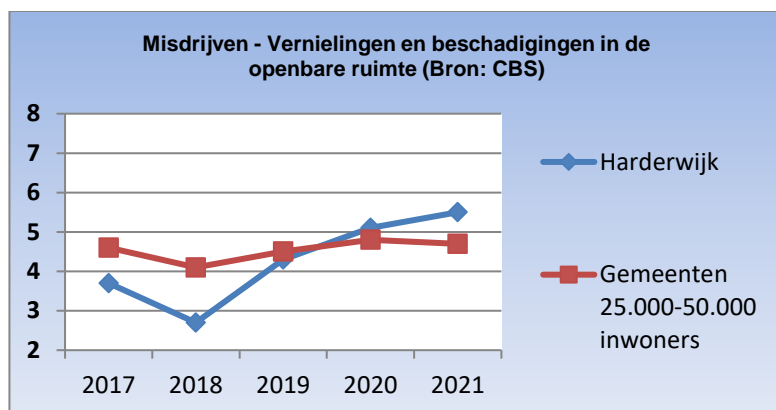
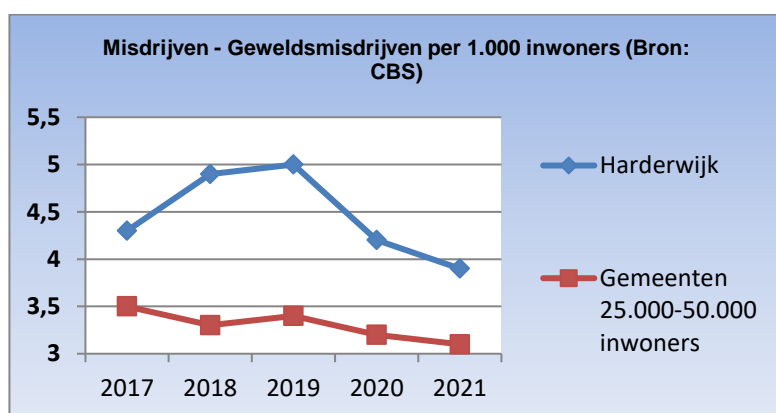
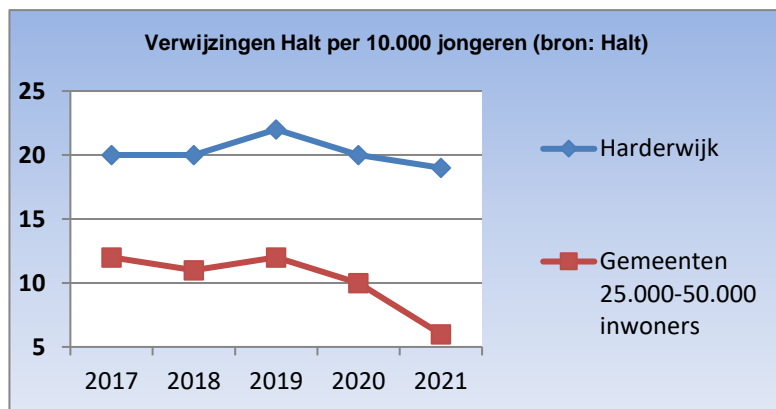
- Jeugd en veiligheid: tegengaan van overlast en criminaliteit en kwetsbaarheid van jongeren door diverse factoren.
- Actieve veiligheidszorg rond en met het AZC.
- Veilig thuis: het terugdringen van huiselijk geweld door zowel repressie als preventie.
- Verkeersveiligheid: het verbeteren van de verkeersveiligheid door voorlichting, handhaving en infrastructurele maatregelen.
- Aan dierenwelzijn wordt uitvoering gegeven via de vastgestelde beleidsnotitie 2021

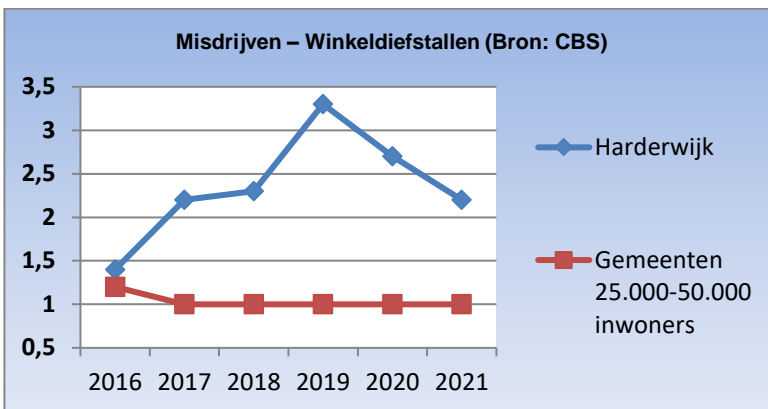
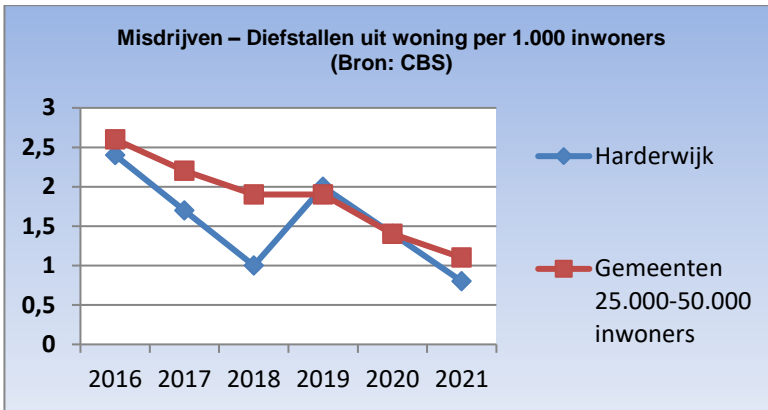
Het terrein van Openbare Orde en Veiligheid kent een toenemende complexiteit. Dit door onder meer de opschaling van uitvoeringspartners, nieuwe bevoegdheden en instrumenten en nieuwe samenwerkingen. Dit met daarbij de uitbraak van het coronavirus, snel opgevolgd door de vluchtelingencrisis en de uitval van medewerkers maakt dat er grote druk staat op dit beleidsterrein.

De komende periode moet worden ingezet op het versterken van de positie en continuïteit van dit team. Dit onder andere door het op niveau brengen van de formatie en effectiever te werken door nog meer samen te werken met de gemeenten Ermelo, Putten en Zeewolde. Hiervoor is een extra FTE aangevraagd via de kadernota. Onze partners als politie en OM ervaren eveneens een te krappe capaciteit. In combinatie met de bestaande druk door diverse ontwikkelingen maakt dit dat er keuzes gemaakt moeten worden. Op dit moment vindt daarom het gesprek plaats over capaciteit. Dit gaat om capaciteit bij de politie, het OM en de gemeente. Dit kan invloed hebben op de uitvoering van diverse prioriteiten.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-27.567	-27.567	-27.567	-27.567
Lasten	1.543.460	1.513.793	1.514.793	1.504.793
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV12 - Totaal	1.515.893	1.486.226	1.487.226	1.477.226

Verplichte indicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

Aangiften woninginbraak (Bron: Politieteam Veluwe West)

Gemiddeld 2012-2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Gemiddeld 2016-2021
178	110	79	43	96	70	43	73

Opgelegde tijdelijke huisverboden (Bron: Gemeente Harderwijk)

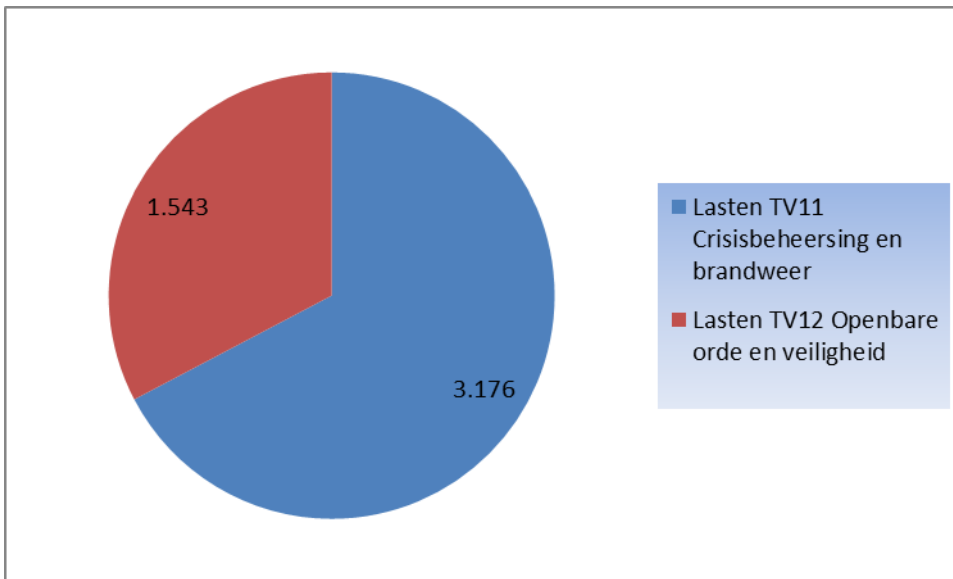
2016	2017	2018	2019	2020	2021
7	5	3	8	6	3

Diverse indicatoren in relatie tot veiligheid (Bron: Politieteam Veluwe West)

Feiten	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal misdrijven	1944	1576	1425	1861	2029	1769
Geweld	165	167	177	175	173	157
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	166	165	80	72	79	65
Diefstal brom-, snor-, fietsen	277	129	90	182	111	142
Vernieling c.q. zaakbeschadiging	189	141	94	159	176	162
Totaal registraties overlast	1108	1101	863	1007	1140	1386
Jeugdoverlast	352	335	165	215	405	538
Drugsoverlast	85	81	108	116	182	161
Verkeersongevallen	511	432	419	464	455	430

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 1

			Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG1 Veiligheid								
Lasten	TV12 - Openbare orde en veiligheid		1.420	1.692	1.543	1.514	1.515	1.505
	TV11 - Crisisbeheersing en brandweer		3.056	3.046	3.176	3.176	3.176	3.176
Lasten - Totaal			4.476	4.738	4.719	4.689	4.690	4.680
Baten	TV12 - Openbare orde en veiligheid		-20	-213	-28	-28	-28	-28
	Baten - Totaal		-20	-213	-28	-28	-28	-28
Saldo voor bestemming - Totaal			4.456	4.525	4.691	4.662	4.663	4.653
PROG1 Veiligheid - Totaal			4.456	4.525	4.691	4.662	4.663	4.653

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	4.524.895	
Begroting 2023	4.691.468	
Vershil	166.573	N

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	0	
Onderhanden werken	26.664	V
Kapitaallasten	586	N
Doorberekende salariskosten	159.228	N
TV11 – Crisisbeheersing en brandweer	62.000	N
TV12 – Openbare orde en veiligheid	38.695	V
Diversen	10.118	N
Totaal	166.573	N

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Onder dit programma is geen nieuw beleid opgenomen.

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden/ programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

TV11 – Crisisbeheersing en brandweer

Per saldo is met ingang van 2023 een hogere bijdrage aan de VNOG verschuldigd. Dit wordt met name veroorzaakt door de in de begroting VNOG opgenomen hogere lasten als gevolg van loon/prijscompensatie, uitbreiding formatie en autonome ontwikkelingen.

TV12 – Openbare orde en veiligheid

In 2022 zijn de lasten voor het integraal veiligheidsplan incidenteel budgettair neutraal verhoogd (vanuit salarislasten). Daarom ziet u t.o.v. 2022 hier een lager bedrag (en dus een voordeel) en bij salarislasten een hoger bedrag t.o.v. 2022 (en dus een nadeel).

2.2 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A ALGEMEEN

Doelstelling

Harderwijk is een bereikbare stad. Wij werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid van Harderwijk vanaf de A28/N302 en de eigen gemeentelijke infrastructuur (waaronder de ontsluiting van bedrijventerrein Lorentz). Er staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen zoveel mogelijk Duurzaam Veilig in. Naast een bereikbare stad is Harderwijk namelijk ook een verkeersveilige stad. Op basis van meerdere jaren is sprake van een afname van het aantal ongevallen in Harderwijk. Deze trend willen wij doorzetten door aanpak van de verkeersonveilige situaties. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Dat wil zeggen dat de gemeente het wandel- en fietsgebruik promoot en wandel- en fietsvoorzieningen daar waar mogelijk verbetert. De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van openbaar vervoer. Hierbij is het uitgangspunt om het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen door te voeren.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en gladheidsbestrijding. Daarnaast het opstellen/ vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Ontwikkelingen

De groei van de landelijke en regionale economie heeft effect op de groei van de mobiliteit. De verwachting is dat de verkeersintensiteit op de A28 (ook na Covid-19) de komende jaren verder toeneemt. Voor het blijvend bereikbaar houden van Harderwijk wordt in regionaal verband uitvoering gegeven aan strategisch thema Bereikbaarheid/A28. Ook nemen de intensiteiten op de provinciale weg toe (N302 en N303). Dat heeft deels te maken met de (autonome) groei maar ook door grootschalige ontwikkelingen zoals op en rond het bedrijventerrein Lorentz. Hiervoor is een grootschalig onderzoek met de provincie opgestart om gezamenlijk de mogelijkheden voor een verbeterde doorstroming en verkeersveiligheid te onderzoeken in relatie tot het bedrijventerrein en de omliggende ontwikkelingen die zich de komende jaren voordoen.

Naast de voorbereiding van infrastructurele maatregelen wordt regionaal ook volop ingezet op minder woon-werk verkeer met de auto, verkeersveiligheid, werkgeversbenadering, fietscampagnes, aanleg snelle fietsroutes, sneller en frequenter openbaar vervoer naar omliggende steden als Amersfoort, Lelystad en Zwolle. Via de OV- en Spoortafel Oost is de ambitie voor een verbeterd spoorproduct voor Harderwijk op de landelijke agenda gezet, resulterend in de opname van Harderwijk in het Toekomstbeeld OV 2040.

Het huidige Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) stamt uit 2010. De achterliggende jaren zijn specifieke onderdelen uit het GVVP uitgediept en al geüpdatet, zoals het Integraal Fietsbeleid (2019) en het Verkeersveiligheidsplan (2016 en 2021). In 2022 wordt gestart met een update van de resterende onderdelen in het GVVP (zoals wegenstructuur, wegencategorisering, openbaar vervoer en bereikbaarheid). Een belangrijk onderdeel hiervan is het onderzoek naar de centrumroute.

Het huidige parkeerbeleid staat omschreven in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2010 – 2015 en de herziening parkeernota binnenstad en Waterfront 2016. Gelet op alle nieuwe mobiliteitsontwikkelingen, de steeds toenemende woningbehoefte en de sterke relatie hiervan op het parkeervraagstuk willen we hier sturing op houden en faciliteren waar dat kan. Denk hierbij onder andere aan de projecten Waterfront (fase 3) en Nieuw Weiburg. Aan de hand van dit gedachtegoed is een uiteindelijke aanpassing van de nota parkeernormen een logische vervolgstap en wordt ook de parkeerverordening uit 1998 herzien.

Een ontwikkeling binnen de mobiliteit is de transitie van de fossiele brandstof voor voertuigen naar duurzame energie. De vraag naar elektrische laadpunten op parkeerparkeerplaatsen en in woonstraten neemt de komende jaren toe. De ambitie van Harderwijk op het gebied van laadinfrastructuur voor de komende jaren is uitgewerkt in 2019. Na vaststelling is gestart met het uitrollen van extra laadpunten op de parkeerterreinen rondom de binnenstad. Bij de aanleg van nieuwe parkeerlocaties wordt rekening gehouden met de verder toegenomen vraag naar laadinfrastructuur. Verder wordt in het kader van duurzaamheid samen met ondernemers uit de binnenstad uitvoering gegeven aan een verdere verkenning van duurzame stadslogistiek in het kernwinkelgebied.

De nieuwe havens zijn een succes, gasten weten de havens steeds beter te vinden. Ook de vraag naar locatie voor watersportactiviteiten neemt toe. In de plannen is m.u.v. de hervestiging van de kleine watersport geen rekening gehouden met vestigingsmogelijkheden voor watersportbedrijven en -verenigingen. In 2020 zijn wij gestart met een locatieonderzoek om na te gaan of en waar wij watersportbedrijven en -verenigingen kunnen faciliteren.

Verbonden partijen

N.v.t.

Beleidskaders

- Parkeerverordening (1998)
- Integraal Fietsbeleid (2019).
- Verkeersveiligheidsplan (2016) met update uitvoeringsprogramma (2020).
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (2010).
- Parkeernota (2016).
- Parkeernormennota (2013) met annex.
- Programma Noord-Veluwe Bereikbaar 2020

B TAAKVELDEN

2.1	Taakveld Verkeer en vervoer
-----	-----------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	D. Gielen

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van educatie en bewustwording op verkeersveiligheidsgebied alsmede het nemen van maatregelen ter bevordering van de verkeersveiligheid. Het goed bereikbaar houden van Harderwijk of waar mogelijk te verbeteren.

Het verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan, en daaruit voortkomend o.a. het verkeersstructuurplan en het verkeersveiligheidsplan. Het belangrijkste doel is het verbeteren van de verkeersveiligheid in algemene zin, zowel subjectief als objectief en het terugdringen van het aantal ongevallen. Binnen het taakveld verkeer en vervoer staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen zoveel mogelijk Duurzaam Veilig in. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Dat wil zeggen dat de gemeente het wandel- en fietsgebruik promoot en wandel- en fietsvoorzieningen daar waar mogelijk verbetert. De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van openbaar vervoer. Uitgangspunt is het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk nog verbeteringen door te voeren. Bij maatwerk kan onder andere gedacht worden aan een verbeterde, snellere en frequentere treinverbinding met de Randstad. Daarnaast vervult het fiets-/voetveer tussen Strand Horst en Zeewolde een zeer belangrijke functie voor met name vele duizenden scholieren. De gemeente Harderwijk hecht er waarde aan om deze voorziening in stand te houden en waar mogelijk nog te verbeteren.

Tot dit taakveld worden ook de baten en lasten van de volgende onderwerpen opgenomen:

Weginfrastructuur verhardingen (inspectie, dagelijks en groot onderhoud van wegen)

- Civiele kunstwerken wegen (inspectie en beheer van bruggen, tunnels, keermuren langs rijbanen en paden)
- Openbare verlichting (inspectie, onderhoud en vervanging, elektriciteit, lichtmastreclames)
- Reiniging wegen (machinaal en handmatig reinigen van zwerfvuil en onkruid)
- Gladheidbestrijding (preventief/ curatief strooien, machinaal- en handmatig sneeuwschuiven)
- Verkeerstekens en wegmeubilair (onderhouden van verkeersregelinstallaties, verkeersborden, verkeerstekens en markeringen op het wegdek, bewegwijzering, straatnaamborden, fietsenrekken, zitbanken en dergelijke)
- Advies en onderzoek verkeer (verkeersplannen en -besluiten, tellingen, afhandeling bewonersreacties en dergelijke)

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Uitvoering geven aan het verkeersveiligheidsplan waaronder:
 - aanpak en analyse van verkeersonveilige situaties op basis van prioritering;
- Aanleg van verkeersveiligheid bevorderende maatregelen;
- Het bevorderen, stimuleren en ondersteunen van activiteiten van Veilig Verkeer Nederland, waaronder gedragsbeïnvloeding, voorlichting, educatie en communicatie;
- Het verbeteren van de regionale samenwerking op het gebied van verkeersveiligheid met omliggende gemeenten, provincie Gelderland, politie, VVN, etc.;
- Het bevorderen van langzaam verkeer, het verwijderen van onnodige obstakels;
- Het verlenen van subsidie ter in stand houding van de veerpont Horst – Zeewolde.

- Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie);
- Wegverhardingen onderhouden, die zijn opgenomen in de planning die in het rationeel wegbeheer programma GISIB gegeneerd en weergegeven in de meerjarenplanningtekening. Daarnaast 1/3 deel van het wegverhardingen areaal inspecteren conform de CROW normen;
- Vervangen van uitgevallen lampen door gericht gemelde storingen op te lossen en door 4 keer per jaar controle te rijden en het remplaceren en schoonmaken van 1/3 van de armaturen voor de openbare verlichting;
- Civiele kunstwerken worden preventief en correctief onderhouden en zijn opgenomen in de planning die in wordt gegeneerde uit het kunstwerken beheersysteem IASSET. Daarnaast 1/3 van het areaal inspecteren om onderhoudsstatus te monitoren.

Specifiek

- In 2023 vervangen we de verkeersregelinstallatie op de kruising van de N303 met de A28 en het Engelserf. Hierin werken we samen met de provincie en Rijkswaterstaat.
- Eind 2022 ronden we het onderzoek naar het afwaarderen van de centrumroute af. In 2023 bekijken we welke vervolgstappen we moeten nemen om de conclusies en aanbevelingen door te vertalen naar de praktijk. Ook passen we naar aanleiding van het onderzoek het wegencategoriseringsplan aan.

Nieuw beleid

- Incontinuiteit bewegwijzering
De Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd) heeft een wettelijke, landelijke regietaak voor alle bewegwijzering in Nederland. De NBd heeft de gemeente Harderwijk erop gewezen dat de Harderwijkse bewegwijzering op een aantal locaties niet overal correct is. Het is nodig (en vereist) dat de betreffende wegwijzers aangepast worden.
- Wegmarkeringen
Gemeente Harderwijk hecht veel waarde aan verkeersveiligheid. We onderschrijven het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid. Daarom richten we onze wegen zoveel mogelijk in volgens het ontwerpprincipe Duurzaam Veilig. Dit landelijke ontwerpprincipe bepaalt onder meer welke wegmarkering op wegen hoort te staan. Verschillende wegen in Harderwijk voldoen echter nog niet aan de vereisten.

Daarnaast is Harderwijk fietsstad bij uitstek. Op veel fietspaden ontbreekt de juiste wegmarkering. Ook is er jurisprudentie dat bijvoorbeeld fietspaaltjes voorzien moeten worden van inleidende markering. Veel locaties in Harderwijk voldoen niet aan de landelijke wet- en regelgeving. We zijn verplicht om de markering op diverse plaatsen aan te passen.

Ook autofabrikanten werken aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Steeds meer auto's zijn uitgerust met een Lane Keeping Assist System. De wegmarkeringen zijn leidend voor dit technische systeem. In andere gemeenten zijn ongevallen gebeurd, omdat wegmarkering ontbrak op cruciale locaties. Dat willen wij voorkomen. Daarom is het belangrijk dat wegmarkering altijd van goede kwaliteit is. Op verschillende wegen ontbreekt wegmarkering. Daar brengen we markering aan.

Verder is wegmarkering ook belangrijk voor politiehandhaving. Staat er geen of onjuiste wegmarkering? Dan ook geen handhaving! Vanwege de oorlog in Oekraïne hebben wegmarkeringsbedrijven inmiddels flinke prijsstijgingen doorgevoerd.

Gelet op de juridische eisen om meer markering aan te brengen, het Duurzaam Veilig inrichten van wegen, de landelijke wetgeving en richtlijnen, en de prijsstijgingen, is jaarlijks een structureel extra budget nodig om onze markeringskosten te dekken. In 2023 is eenmalig een hoger bedrag nodig, omdat dan een groot project uitgevoerd wordt waarbij honderden fietspaaltjes worden voorzien van inleidende markering. Hierbij hebben we rekening gehouden met cofinanciering (subsidie) van de provincie en/of het Rijk.

- WTH Toegankelijkheid
In mei 2022 heeft het college de nieuwe Nota Toegankelijkheid openbare buitenruimte vastgesteld. De principes die hierin staan opgenomen worden opgepakt bij (her)inrichtingsopgaven werk-met-werk). Daarnaast blijven we graag in overleg met de werkgroep om zo, mede op initiatief van hen, verbeteringen in de openbare ruimte door te voeren die niet kunnen wachten op een (her)inrichtingsopgave. Om hier uitvoering aan te geven is vanaf 2023 structureel budget gereserveerd voor de komende 4 jaar.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-95.616	-95.616	-95.616	-95.616
Lasten	6.172.758	6.167.865	6.179.112	5.962.421
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-159.847	-205.684	-205.684	-205.684
TV21 - Totaal	5.917.295	5.866.565	5.877.812	5.661.121

Beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

Verplaatsingen met fiets (Bron: CBS-OVIIN)

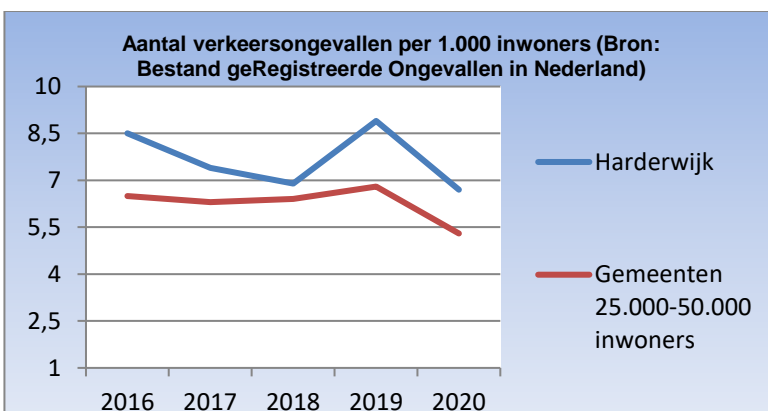
Periode	Harderwijk	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners
2016	Geen data	Geen data
2017	36,10%	27,30%
2018	Geen data	Geen data
2019	Geen data	Geen data
2020	Geen data	Geen data
2021	Geen data	Geen data
2022	Geen data	Geen data

Verplaatsingen met auto (Bron: CBS-OVIIN)

Periode	Harderwijk	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners
2016	Geen data	Geen data
2017	30,40%	36,10%
2018	Geen data	Geen data
2019	Geen data	Geen data
2020	Geen data	Geen data
2021	Geen data	Geen data
2022	Geen data	Geen data

Aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners (Bron: SWOV 2009-2018)

Periode	Harderwijk	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners
2016	8,5	6,5
2017	7,4	6,3
2018	6,9	6,4
2019	8,9	6,8
2020	6,7	5,3
2021	Geen data	Geen data
2022	Geen data	Geen data

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. de Groot

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor adequate verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit en het bepalen van de parkeerbehoefte (normen) bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het versterken van de stad door de bereikbaarheid/leefbaarheid te vergroten/waarborgen op het onderdeel parkeren door:

- Het in stand houden en realiseren van voldoende parkeercapaciteit;
- Effectieve verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit onder de verschillende doelgroepen;
- Het monitoren van de parkeerontwikkelingen;
- Tenminste een marktconform parkeerbeleid/- beheer;
- Inzet op handhaving van de parkeer regulerende maatregelen;
- Inzet op verkeersgeleiding/ -informatie van verkeersstromen van en naar de parkeerlocaties (PRIS);
- Het borgen van voldoende parkeercapaciteit bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuwbouw of functiewijziging) en voor bedrijven geldt: parkeren op eigen terrein;
- Duurzame initiatieven worden ondersteund waaronder bijvoorbeeld deelauto's en auto's op alternatieve brandstof (elektrisch of gas);
- I.s.m. programma Duurzaamheid en Economie onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame stadslogistiek in de Binnenstad van Harderwijk.
- Het bevorderen van de toegankelijkheid door voldoende speciaal gereserveerde en afgestemde parkeerplaatsen voor de doelgroep gehandicapten.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Uitvoering geven aan het vastgestelde beleid waaronder het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoers Plan (GVVP) op basis van de mobiliteitsvisie, nota parkeren en de parkeernormen nota;
- Uitvoering geven aan vastgesteld beleid m.b.t. parkeren grote voertuigen en parkeren elektrische auto's;
- Uitvoering geven aan uitgifte ontheffingen en vergunningen parkeerreguleringsgebied op basis van de vastgestelde parkeerverordening.
- Evaluatie van het voor- en natransport van Dolfinariumbezoekers vanaf P8 en in samenspraak met de stakeholders in 2023 voorzien in een nieuw voorstel.
- Invulling geven aan parkeren binnen ruimtelijke plannen waaronder Waterfront, Nieuw Weiburg en Harderweide;
- Het uitvoeren van gericht toezicht en handhaving.

Nieuw beleid

- Parkeervisie
Het huidige parkeerbeleid staat omschreven in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2010 – 2015 en de herziening parkeernota binnenstad en Waterfront 2016. Gelet op alle nieuwe mobiliteitsontwikkelingen, de steeds toenemende woningbehoefte en de sterke relatie hiervan op het parkeervraagstuk willen we hier sturing op houden en faciliteren waar dat kan. Denk hierbij onder andere aan de projecten Waterfront (fase 3) en Nieuw Weiburg. Maar ook naar de zoektocht voor eventuele capaciteitsvergroting van parkeerterrein Westeinde als onderdeel van de binnenstadsvisie. In 2022 is gestart met het opstellen van een parkeervisie. In 2023 wordt deze ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Onderdeel daarvan is ook een herziening van de Nota Parkeernormen. De juridische verankering van voorgenoemde geschiedt door een herziening van de parkeerverordeningen in 2023.
- Laadvisie
Elektrisch rijden neemt een enorme vlucht de komende jaren. Dit heeft ook zijn weerslag op de toenemende behoefte naar openbare laadpunten. In 2023 wordt de laadvisie (2019) herzien. Onderdeel hiervan is hoe we nu en in de toekomst willen omgaan met deze transitie en wat dit betekent voor de openbare ruimte.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-202.308	-154.457	-120.279	-120.279
Lasten	1.543.500	1.787.289	1.777.876	1.753.088
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500
TV22 -Totaal	1.328.692	1.620.332	1.645.097	1.620.309

2.3

Taakveld Recreatieve havens

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van watertoerisme wat bijdraagt aan de verbetering van de aantrekkelijkheid van de stad.

Nederlandse en buitenlandse toeristen en watersporters komen graag naar Harderwijk en verblijven één of meerdere nachten in de haven. De havens versterken het toeristisch en recreatieve aanbod van de historische binnenstad van Harderwijk, de Veluwe en de regio. De havens van Harderwijk hebben behalve toeristisch-recreatieve ook een economische waarde. Ze voegen meer aanbod aan het product Harderwijk toe en verhogen de beleving voor inwoners en recreanten.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Gastheer voor recreatieschepen in nieuwe havens;
- Planmatig jaarlijks onderhoud;
- Meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur);
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);
- Handhaven van orde en veiligheid in en rondom de haven;
- Beheer van schepenbestand en innen havengelden.

Specifiek

1. Locatiestudie watersportactiviteiten

Na de ingebruikname van de nieuwe havens is de vraag naar locaties voor watersportactiviteiten toegenomen. Specifieke locaties voor commerciële watersportactiviteiten zijn geen onderdeel van de plannen van Waterfront (m.u.v. de kleine watersport). Vanwege de vraag zijn wij gestart met een locatie studie met als doel aanwijzen van geschikte locaties in Waterfront en daarbuiten voor (commerciële) watersportbedrijven. De eerste stap is een inmiddels uitgevoerde quick-scan die een beeld geeft van de mogelijkheden van een aantal locaties voor de ontwikkeling en vestiging van watersportactiviteiten. De verdere ontwikkeling van de locaties die op basis van de quick-scan geschikt lijken, moet nog worden opgepakt.

Nieuw beleid

- Havenverordening
De nieuwe havens en de komst van de Omgevingsverordening vragen om een actualisatie van de havenverordening uit 1994. De opzet is een geactualiseerde havenverordening die bestaat uit twee delen: een algemeen deel op hoofdlijnen dat wettelijk verplicht onderdeel is van de Verordening fysieke leefomgeving en een regeling waarin het gebruik van de havens gedetailleerd wordt geregeld. Vaststellen is afhankelijk van de procedure voor het vaststellen van de Verordening fysiek leefomgeving. De verwachting is dat de geactualiseerde havenverordening medio 2023 in werking kan treden.
- Havengelden
Bij het vaststellen van tarieven krijgen we te maken met tegengestelde belangen. Wet- en regelgeving verplicht om alle integrale kosten in de tarieven te verwerken, diverse gebruikersgroepen willen lage tarieven. De politieke afweging laveert daar tussendoor. Met andere woorden, de hoogte van de tarieven voor havengeld staat onder druk. Onderdeel van het coalitieakkoord is 100% kostendekking waarbij een aantal specifiek genoemde categorieën een geschikt tarief krijgen. Binnen deze kaders werken wij een algehele actualisatie van de verordening voor havengelden. De planning is om deze geactualiseerde verordening in 2023 af te ronden en in 2024 in te laten gaan.

- Aanvullende havenvoorzieningen

Op een aantal locaties ontbreken fatsoenlijke afmeervoorzieningen, met name wrijfgordingen, bolders en steigers. Gebruikers spreken ons daarover aan. Om deze voorzieningen aan te brengen, hebben wij een aanmelding kadernota ingediend. Na instemmingen door de gemeenteraad gaan wij deze voorzieningen alsnog aanbrengen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	14.500	14.500	14.500	14.500
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV23 - Totaal	14.500	14.500	14.500	14.500

2.4

Taakveld economische havens en waterwegen

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Het beheren van de havens in Harderwijk voor recreatie en industrie.

Met de havens in het havengebied noord, de Lorentzhaven en de Pasteurhaven, richten wij ons primair op de beroepsvaart: op- en overslag van goederen en containers), reparatie, productie en winterstalling van (recreatie)vaartuigen.

De Lorentzhaven faciliteert het lokale en regionale bedrijfsleven op het gebied van (duurzaam) vervoer over water. Hiervoor is de haven voorzien van een openbare kade, voldoende bedrijven die werkzaam zijn in de sector op- en overslag en een containerterminal met deels een openbaar karakter. Dit alles ter ondersteuning van de lokale en regionale economie. Voor bedrijven en bezoekende schepen heeft de Lorentzhaven toegevoegde waarde.

De Pasteurhaven huisvest primair bedrijven die gerelateerd zijn aan watersport en visserij en biedt daarvoor goede faciliteiten. De Pasteurhaven is goed bevaarbaar met voldoende kadelengte en een brede diversiteit van watersportbedrijven die de watersporter op alle vlakken faciliteert.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Planmatig jaarlijks onderhoud;
- Meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur);
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);
- Handhaven van orde en veiligheid in en rondom de haven;
- Beheer van schepenbestand en innen havengelden.

Nieuw beleid

- Havenverordening
De actualisatie van de havenverordening is ook van toepassing op economische havens en waterwegen. Zie inhoudelijk taakveld 2.3 Recreatieve havens.
- Havengelden
Idem, zie inhoudelijk taakveld 2.3 Recreatieve havens.
- Overig
In de toekomst willen wij twee kades in Lorentzhaven anders gaan inzetten. De kade aan de Marie Curiestraat willen wij op termijn zijn openbare functie teruggeven en bijvoorbeeld inzetten als winterligplaats voor de grotere (rondvaart)schepen. Ook de kade aan de Kelvinstraat aan de kop van Lorentzhaven willen wij ook op termijn gaan inzetten voor hetzelfde doel. Voor beide zijn ontwikkelingen nodig, namelijk toewijzen van ligplaatsen voor historische schepen als die in Waterfront beschikbaar komen en het realiseren van de kade aan de Kelvinstraat zoals oorspronkelijk bedoeld in fase 1 van Waterfront.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-909.276	-832.454	-853.267	-812.217
Lasten	1.357.834	1.190.938	1.139.094	1.090.801
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-35.641	-35.641	-42.141	-42.141
TV24 - Totaal	412.917	322.843	243.686	236.443

2.5

Taakveld Openbaar vervoer

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. Langevoord

Wat willen we bereiken?

De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van het openbaar vervoer. Uitgangspunt is het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen door te voeren. Bij maatwerk kan o.a. gedacht worden aan een verbeterde, snellere en frequentere treinverbinding met de Randstad en Zwolle. Bezuinigingen in het openbaar busvervoer zijn echter, versterkt door COVID-19, zeer actueel. We maken ons sterk voor behoud van belangrijke buslijnen en onderzoeken samen met de provincie Gelderland waar mogelijk nieuwe vormen van openbaar vervoer, zoals de haltetaxi, die sinds mei 2022 rijdt op vraagafhankelijke basis. Vanaf december 2022 zal EBS het stads- en streekvervoer overnemen van Keolis; de naam RRReis blijft gehandhaafd. Met EBS zullen we inzetten op een volwaardige buslijn tussen Apeldoorn, Harderwijk en Lelystad. Het fiets-/voetveer tussen Strand Horst en Zeewolde vervult een zeer belangrijke functie voor met name scholieren en recreatief fietsverkeer. We hechten er waarde aan deze voorziening te behouden en waar mogelijk nog te verbeteren, net als andere verbindingen tussen Flevoland en Gelderland via Harderwijk.

Wat doen we daarvoor?

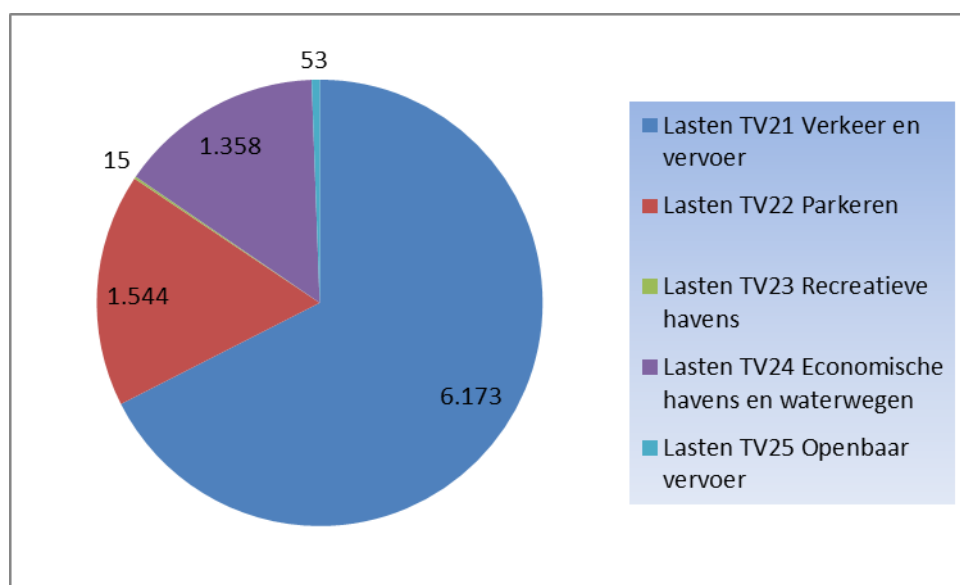
Regulier

Samen met partners, zoals NS, provincie Gelderland en omliggende gemeenten, werken we samen aan een goed netwerk van openbaar vervoer van en naar Harderwijk.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	53.461	53.461	53.461	51.461
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV25 - Totaal	53.461	53.461	53.461	51.461

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 2

			Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat								
Lasten	TV24 - Economische havens en waterwegen		1.144	1.991	1.358	1.191	1.139	1.091
	TV23 - Recreatieve havens		0	15	15	15	15	15
	TV22 - Parkeren		1.916	1.534	1.544	1.787	1.778	1.753
	TV21 - Verkeer en vervoer		5.099	6.340	6.173	6.168	6.179	5.962
	TV25 - Openbaar vervoer		56	66	53	53	53	51
	Lasten - Totaal		8.214	9.946	9.142	9.214	9.164	8.872
Baten	TV21 - Verkeer en vervoer		-309	-157	-96	-96	-96	-96
	TV22 - Parkeren		-109	-196	-202	-154	-120	-120
	TV24 - Economische havens en waterwegen		-426	-601	-909	-832	-853	-812
	TV23 - Recreatieve havens		0	0	0	0	0	0
Baten - Totaal		-844	-955	-1.207	-1.083	-1.069	-1.028	
Saldo voor bestemming - Totaal		7.370	8.990	7.935	8.132	8.095	7.844	
Dotaties aan reserves	TV24 - Economische havens en waterwegen		0	900	0	0	0	0
	TV21 - Verkeer en vervoer		2.490	0	0	0	0	0
Dotaties aan reserves - Totaal		2.490	900	0	0	0	0	
Onttrekkingen uit reserves	TV24 - Economische havens en waterwegen		-14	-20	-36	-36	-42	-42
	TV21 - Verkeer en vervoer		-714	-1.486	-160	-206	-206	-206
	TV22 - Parkeren		0	0	-13	-13	-13	-13
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-728	-1.506	-208	-254	-260	-260	
Saldo na bestemming - Totaal		1.762	-606	-208	-254	-260	-260	
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal		9.132	8.384	7.727	7.878	7.835	7.584	

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	8.384.466	
Begroting 2023	7.726.865	
Verschil	657.600	V

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	201.950	N
Onderhanden werken	1.359.412	V
Kapitaallasten	54.412	N
Doorberekende salariskosten	308.601	N
Overige doorberekeningen	45.309	N
TV21 Verkeer en vervoer	1.055.391	N
TV22 Parkeren	159.500	V
TV24 Economische havens en waterwegen	832.458	V
Diversen	28.107	N
Totaal	657.600	V

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
2.1 Verkeer, vervoer en waterstaat	Realisatie en onderhoud wegmarkeringen	40.000	28.500	28.500	28.500
2.1 Verkeer, vervoer en waterstaat	In-continuïteit bewegwijzering	57.200			
2.1 Verkeer, vervoer en waterstaat	Inrichting openbare ruimte de Roef	44.750	44.750	44.750	44.750
2.1 Verkeer, vervoer en waterstaat	WTH Toegankelijkheid	60.000	60.000	60.000	60.000
2.1 Verkeer, vervoer en waterstaat	Verlengen linksaffer Engelsef			13.960	13.960
Totaal		201.950	133.250	147.210	147.210

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Overige doorberekeningen

Betreft voornamelijk doorbelaste tractie. Deze zijn gestegen vanwege nieuwe investeringen en hogere salarislasteren.

TV21 Verkeer en vervoer

Per saldo is op dit taakveld sprake van een nadelig resultaat. Dit wordt met name veroorzaakt door incidentele onttrekking ad € 1.3 mln. van bestemmingsreserves in 2022 en vrijval van incidentele lasten ad € 395.000,- in de exploitatie. Op het budget "verharde openbare ruimte" is sprake van een nadelig resultaat van, afgerond € 100.000,-. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere onderhoudslasten i.v.m. gestegen grondstofprijzen. Voor de realisatie van de onderdoorgang Westeinde, Oranjelaan en Weisteeg is € 80.000,- opgenomen.

TV22 Parkeren

Per saldo is op dit taakveld sprake van een voordelig resultaat. Dit wordt veroorzaakt door de vrijval van twee incidentele lasten (Transport boulevard en een stelpost inzake Parkeervisie).

TV24 Economische havens en waterwegen

Per saldo is op dit taakveld sprake van een voordelig resultaat. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt voor de vrijval van dotatie aan bestemmingsreserve inzake BRKL Havenwerken kapitaallasten. Dit bedroeg in 2022 900k. Daarnaast zijn de onderhoudskosten inzake op diepte houden havens en vaarwegen verhoogd met 194k en onderhoudsbudget met 181k. Daar tegenover zijn de opbrengsten met 246k verhoogd in verband met de motie inzake kostendekkendheid van de havengelden en de verhoging van de haventarieven.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een nadelig resultaat van 28k.

2.3 Programma 3 Economie

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij werken aan een samenleving waarin mensen en organisaties gestimuleerd worden en de ruimte krijgen om te ondernemen. Onder de noemer 'ondernemend' vallen alle beleidsterreinen die tot doel hebben de totale economische activiteit in stad en regio te vergroten. Hoewel deze beleidsterreinen elk een eigen dynamiek kennen, hebben ze een gezamenlijk doel; het versterken van de economische kracht van Harderwijk, haar ondernemers en haar inwoners. De economische kracht van Harderwijk uit zich in de mate waarin de inwoners in staat zijn passend werk te vinden en de mate waarin ondernemers en bedrijven in staat worden gesteld zich te ontwikkelen. Vanwege de economische verwevenheid in de regio zoekt Harderwijk bij het versterken van de economische kracht afhankelijk van het thema de samenwerking met de regiogemeenten.

Wij werken aan het versterken van de economie in Harderwijk door het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling, door concreet invulling te geven aan stadspromotie en door te blijven werken aan het verbeteren van ons vestigingsklimaat.

Het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling

- Het stimuleren van de circulaire (duurzame) economische ontwikkeling op werklocaties en in de binnenstad.
- Uitvoeren van de detailhandels- en kantorenvisie en het regionaal programma bedrijventerreinen (RPW)
- Uitvoeren winkeltijdenverordening
- Uitvoeren en actualiseren marktverordening
- Werken aan een toekomstbestendige binnenstad door het opstellen van een integrale binnenstadsvisie
- In de volle breedte benutten van de samenwerking tussen de winkel- en horecaondernemers, het culturele aanbod (SAP), de evenementenorganisaties, Heerlijk Harderwijk en gemeente met als resultaat een professionele samenwerking in de binnenstad.
- I.s.m. programma Duurzaamheid en Mobiliteit onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame stadslogistiek in de Binnenstad van Harderwijk.

Economische promotie van Harderwijk door het continueren van de promotie en positionering van Harderwijk als een toeristische bestemming in binnen- en buitenland

- Samen met de evenementenorganisatoren de Harderwijker evenementen verduurzamen.
- Het versterken van het thema Hanze in Harderwijk door invulling te geven aan het Hanzejaar in 2023 ook i.s.m alle Hanzesteden.
- De balans brengen in natuur en recreatie in het buitengebied van Harderwijk/op de Veluwe en in de binnenstad door spreiding en bezoekersmanagement.

Wij werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat en aan de kwaliteit van bedrijventerreinen

- Uitvoeren, evalueren en actualiseren van het Regionaal Programma Bedrijventerreinen.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen o.a. bedrijventerreinen, binnenstad, winkelcentra, toerisme, werkgelegenheid, warenmarkten, exploitatie van gemeentelijke eigendommen, maar ook evenementen.

Ontwikkelingen

De Coronacrisis heeft ook Harderwijk en de Harderwijker economie geraakt. De Harderwijker economie lijkt zich weer te herstellen maar het is op dit moment niet duidelijk welke (permanente) effecten de Coronacrisis heeft. Het aantal bedrijven en het aantal arbeidsplaatsen is gegroeid. De ondernemers in de gemeente hebben net als landelijk te maken met krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen van gestegen grondstof- en energieprijzen. Het blijven versterken en faciliteren van de Harderwijkse economie is daarom van belang. Gezamenlijk met ondernemers, regio, provincie en landelijke overheid, moeten we onderzoeken waar wij lokale en regionale maatregelen kunnen treffen zodat wij een concrete bijdrage kunnen leveren aan de economie.

In 2023 gaan we ons richten op het behouden en versterken van bedrijvigheid in Harderwijk en Hierden en is specifieke aandacht voor een toekomstbestendige binnenstad, de vrijetijdseconomie en het regionaal programma werklocaties. In 2023 werken wij vanuit programma economie mee aan de voorbereiding van het economische beleid in EZH verband.

Verbonden partijen

N.v.t.

Beleidskaders

- Regionaal Programma Werklocaties (RPW)
- Visie op een andere Binnenstad.
- Detailhandelsvisie.
- Kantorennota.
- Economische positionering Harderwijk.

B TAAKVELDEN

3.1 Taakveld Economische ontwikkeling

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg / W.Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelen van beleid ter versterking van de (sociaal) economische bedrijvigheid. Stimuleren van projecten en initiatieven tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Versterken van lokale, regionale en nationale samenwerkingsverbanden en structuren. Stimuleren van innovatieve en duurzame ontwikkelingen. Verstevenigen dienstverlening aan ondernemers.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Samenwerken met de regio op het gebied van diverse economische thema's o.a RPW, oriëntatie gebiedsagenda, toerisme
- Contact onderhouden met ondernemers en ondernemers onderling verbinden. Dit doen we samen met de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk, binnenstad, wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en)
- Uitvoeren Economische Positionering Harderwijk
- Versterken samenwerking in de binnenstad i.s.m. Heerlijk Harderwijk

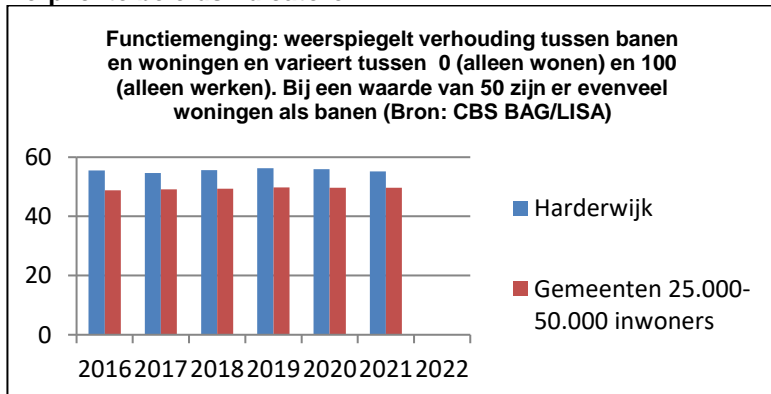
Nieuw beleid

- Opstellen integrale binnenstadsvisie en uitvoeringsagenda
- Detailhandelsvisie
- I.s.m. programma Duurzaamheid Pilot Impact Makelaarsteam (tbv startup vestigingsklimaat)

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-92.900	-92.900	-92.900	-92.900
Lasten	212.230	212.230	212.230	212.230
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV31 - Totaal	119.330	119.330	119.330	119.330

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

3.2

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van der Leeden

Wat willen we bereiken?

Dit taakveld heeft betrekking op grondexploitaties bedrijventerreinen daar waar taakveld 8.2 betrekking heeft op grondexploitatie van niet-bedrijventerreinen (woningbouw). Door het tijdig beschikbaar hebben of krijgen van bouwrijpe grond willen we een bijdrage leveren aan de verdere economische ontwikkeling van Harderwijk en het creëren van voldoende werkgelegenheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verwerving, productie en levering van bouwrijpe grond;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;
- Aankopen, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken;
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels voor bedrijfsvestiging;
- Het opstellen van koop-, ontwikkel- en/of exploitatieovereenkomsten;
- Het onderzoeken van de financiële haalbaarheid van stedenbouwkundige plannen.
- Evalueren en actualiseren van het Regionaal Programma Werklocaties

SpecifiekLorentz III

- Afronden bouwrijp maken fase 2;
- Uitgifte bedrijfskavels.

Lorentzhaven

- Voortzetting woonrijp maken oostzijde Lorentzhaven;
- Uitgifte bedrijfskavels.

Overig

- Uitgifte van restkavels binnen de bedrijventerreinen Tonsel en Sypel

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-1.693.584	-1.074.986	-1.057.246	-906.826
Lasten	1.693.584	1.074.986	1.057.246	906.826
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV32 - Totaal	0	0	0	0

3.3

Taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

De op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening vanuit de gemeente is geen wettelijke taak, maar draagt bij aan de ontwikkeling van de stad. Dit taakveld heeft een overlap met het volgende taakveld '3.4 Economische promotie', en met '3.1 Economische ontwikkeling'. Dit taakveld betreft de facilitering van de markt en centrummanagement en/of bedrijfsinvesteringszones en het ondersteunen van initiatieven vanuit de markt.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Versterken van de koopfunctie van de stad
- Versterken van de horecafunctie van de stad.
- Uitvoering van werkzaamheden voor het houden van een weekmarkt(en).
- Contacten onderhouden met ondernemers en de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk, binnenstad, wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en)
- Stimuleren samenwerking in de binnenstad door inzet binnenstad coördinator.
- Inzet bedrijfscontactfunctionaris als centraal aanspreekpunt voor initiatieven en vragen van ondernemers
- Samenwerking Meerinzicht en externe partijen onder andere tbv stimuleren arbeidsmarktparticipatie.

Nieuw beleid

- Actualisatie Marktverordening en Marktreglement

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-41.183	-41.183	-41.183	-41.183
Lasten	301.979	301.979	301.979	296.979
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV33 - Totaal	260.796	260.796	260.796	255.796

3.4

Taakveld Economische promotie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg / W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

Activiteiten die gericht zijn op het 'op de kaart zetten' van de gemeente zijn geen wettelijke taak, maar dragen wel bij aan de (verdere) ontwikkeling van de stad. Dit taakveld heeft een overlap met het vorige taakveld '3.2 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen' en bevat de activiteiten die gericht zijn op promotie en acquisitie.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

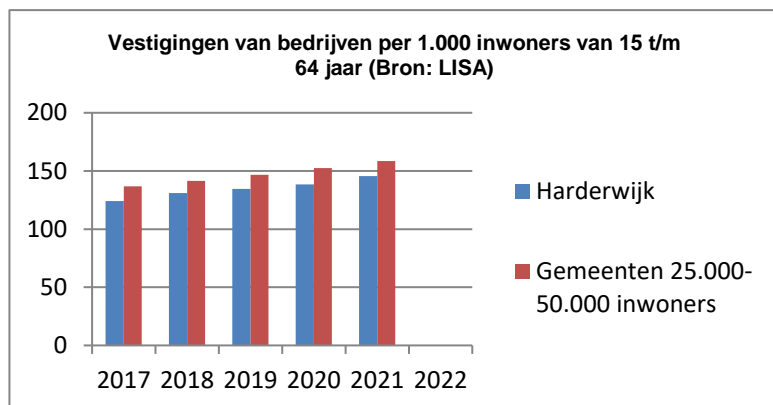
- Versterken evenementen door verstrekken van evenementensubsidie en faciliteren van samenwerking
- Uitvoeren evenementenbeleid
- Uitbouwen van het thema Hanze
- Ondernemers betrekken bij marketingactiviteiten
- Versterken van de stadsmarketing/stichting Heerlijk Harderwijk en het Toeristisch Informatie Punt
- Versterken en positioneren van het aanbod voor de zakelijke markt
- Continueren van de samenwerking met Hanzesteden Marketing en Visit Veluwe

Specifiek

- Ontvangstlocatie Boekhorstlaan – bevordert het bezoekersmanagement en de balans tussen natuur en recreatie op de Veluwe.
- Uitvoeren maatregelen Recreatiezoneringplan
- Voorbereiden voor Hanzejaar2023

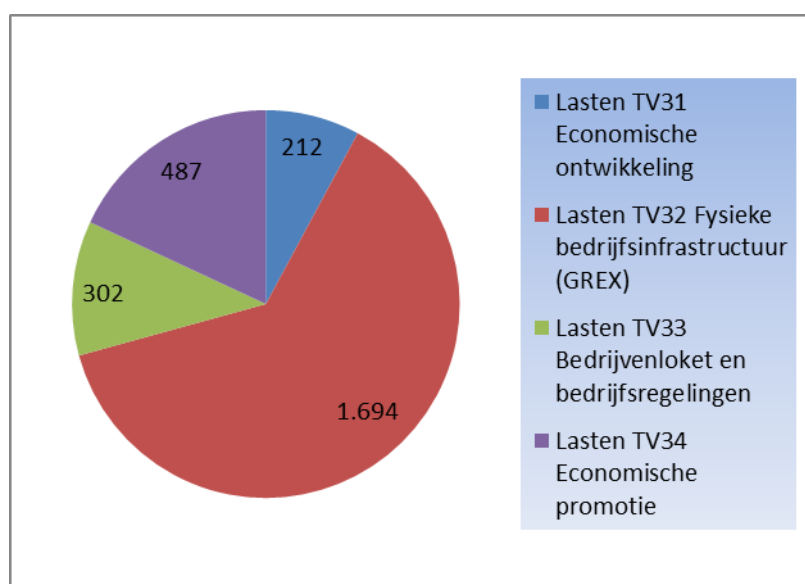
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-494.315	-494.315	-494.315	-494.315
Lasten	487.163	487.163	489.163	476.163
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV34 - Totaal	-7.152	-7.152	-5.152	-18.152

Verplichte beleidsindicatoren

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 3

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG3 Economie							
Lasten	TV34 - Economische promotie	672	953	487	487	489	476
	TV32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	2.868	3.162	1.694	1.075	1.057	907
	TV33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	372	314	302	302	302	297
	TV31 - Economische ontwikkeling	219	406	212	212	212	212
Lasten - Totaal		4.130	4.835	2.695	2.076	2.061	1.892
Baten	TV33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-58	-42	-41	-41	-41	-41
	TV34 - Economische promotie	-296	-494	-494	-494	-494	-494
	TV32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	-10.284	-3.162	-1.694	-1.075	-1.057	-907
	TV31 - Economische ontwikkeling	-97	-116	-93	-93	-93	-93
Baten - Totaal		-10.735	-3.813	-2.322	-1.703	-1.686	-1.535
Saldo voor bestemming - Totaal		-6.604	1.022	373	373	375	357
Dotaties aan reserves	TV34 - Economische promotie	0	500	0	0	0	0
Dotaties aan reserves - Totaal		0	500	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	TV31 - Economische ontwikkeling	-68	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-68	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming - Totaal		-68	500	0	0	0	0
PROG3 Economie - Totaal		-6.672	1.522	373	373	375	357

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	1.522.200	
Begroting 2023	372.974	
Verschil	1.149.226	V

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Onderhanden werken	139.085	V
Incidentele budgetten 2022	1.026.597	V
Doorberekende salariskosten	11.000	N
Diversen	5.456	N
Totaal	1.149.226	V

Toelichting op de financiële analyse:

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Incidentele budgetten 2022

In de begroting 2022 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2023. Het gaat in dit programma met name om een toevoeging aan de bestemmingsreserve Internationale Hanzedagen (€ 0,5 miljoen), een budget voor Veluwe Ontvangstlocatie (€ 0,21 miljoen, zie ook programma 8) en een budget voor promotie en marketing via Heerlijk Harderwijk (€ 0,15 miljoen).

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Diversen

Per saldo is er voor diverse baten en lasten een nadeel van € 5.456,-.

2.4 Programma 4 Onderwijs

A ALGEMEEN

Doelstelling

Voor elk kind een ononderbroken ontwikkelingstraject in het (passend) onderwijs en een startkwalificatie, een leerwerktraject naar de arbeidsmarkt of zinvolle dagbesteding voor alle jongeren. Wij hebben de wettelijke plicht om voor adequate onderwijshuisvesting te zorgen. Volwassenen kunnen hun basisvaardigheden ontwikkelen.

Onderwijs vormt. Het biedt alle Harderwijkers kansen om hun talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen en te benutten. We richten ons samen met onze partners vooral op kwetsbare groepen die meer aandacht nodig hebben om het hoogst haalbare uit zichzelf te kunnen halen. We streven voor iedereen naar een passende deelname aan de maatschappij.

Gelijke kansen voor ieder kind vinden we belangrijk. Samen met onderwijs en ketenpartners zetten we daarom in op het wegwerken van onderwijs (taal)achterstanden, naschools aanbod in de wijken, het tegengaan van verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.

Ons streven is dat volwassenen in Harderwijk hun basisvaardigheden zoals taal- en rekenvaardigheden kunnen blijven ontwikkelen. Ook richten we ons op bewustwording van het belang van toegankelijke informatie voor iedereen, zodat ook minder hoogopgeleide inwoners alle informatie tot hun beschikking hebben.

We vinden het belangrijk dat het onderwijs beschikt over voldoende en adequate huisvesting.

We hebben aandacht voor versterking van de regionale functie van het beroepsgerichte onderwijs in Harderwijk, dat goed aansluit op de lokale- en regionale arbeidsmarkt. Het techniekonderwijs is van belang voor innovaties in bijna iedere beroepsgroep.

Inhoud

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs en volwasseneneducatie. In Harderwijk werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners op o.a. het beleidsterrein jeugd, welzijn, veiligheid, gezondheid en sport om ontwikkelingen op elkaar aan te sluiten en de jeugd en volwassenen optimaal te ondersteunen. Een goed en een breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stad als woon- en werkgemeente.

Ontwikkelingen

Rijke schooldag

Een veilige en ontwikkelrijke omgeving is belangrijk voor kinderen. Het vraagt meer dan alleen het onderwijs kan bieden om burgers van de toekomst op te leiden. Het leren van taal, rekenen e.d. moet gecombineerd worden met een aanbod gericht op techniek, natuur, sport, cultuur en gezondheid. Al jarenlang worden hier stappen in gezet. Anno 2022 staat de kwaliteit van het onderwijs onder druk, hebben kinderen door corona achterstanden opgelopen en groeit de kansenongelijkheid. Vanuit het rijk groeit de aandacht voor het organiseren van een rijke schooldag: een lokaal programma met activiteiten buiten de normale onderwijstijd. Hierbij is samenwerking in een lokale coalitie essentieel: school, gemeente en (maatschappelijke) organisaties. In Harderwijk is al jaren aandacht voor een rijke schooldag met het naschools aanbod binnen het brede schoolbeleid.

Kinderopvang als basisvoorziening

In het regeerakkoord is opgenomen dat per 1 januari 2025 werkende ouders 95% van de kinderopvang vergoed krijgen. Vanuit allerlei organisaties komt de roep om deze stap ook te maken voor niet-werkende ouders. Het Rijk gaat dit mogelijk vanaf 2028 financieren. Op die manier krijgen alle kinderen toegang tot de kinderopvang en daarmee gelijke ontwikkelkansen.

Toezicht Kinderopvang

Er is een nieuwe toezichtnorm voor gastouderopvang. Vanaf 2023 dient jaarlijks 50% van de formele gastouderopvang geïnspecteerd te worden. De verplichte norm was 5%, maar Harderwijk inspecteerde jaarlijks al 30%. Met ingang van 2023 starten we met de flexibele inspectieactiviteit. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de totale kwaliteit van een kindercentrum of gastouderbureau en de naleving door de houder. Vanaf 2024 wordt deze manier van inspecteren verplicht.

Onderwijshuisvesting

- Integraal Huisvestingsplan

De raad heeft in april 2020 de Onderwijsvisie vastgesteld. In een plan van aanpak wordt aangegeven hoe en wanneer de verschillende uitgangspunten geclusterd worden opgepakt. Dit plan gaat uit van het gereed komen van een Integraal (onderwijs) Huisvestingsplan in 2021. Verwacht wordt nu dat dit in 2022 gereed komt. Hieruit volgt een planning van nieuw te bouwen of te verbouwen schoolgebouwen.

- Evaluatie doordecentralisatie

De doordecentralisatie is in 2021 geëvalueerd. Er vinden vervolg besprekingen plaats over het vervolg. Verwacht wordt dat een extra bijdrage vanuit de gemeente nodig is voor eventuele (ver)nieuwbouw van de V(S)O-scholen in verband met achterblijvende bekostiging vanuit het Rijk.

Verbonden partijen

N.v.t.

Beleidskaders

Wet op het primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs,

Wet educatie en beroepsonderwijs, Wet op de expertisecentra

Wet Kinderopvang

Leerplichtwet, ambtsinstructie

Beleidsplan Leerlingzaken 2016-2020

Beleids- en afsprakenkader RMC 2017-2020

VSV programma 2021-2024

Notitie OAB beleid 2019 - 2022

Notitie Brede school 2010 - 2014

Regioplan Laaggeletterdheid 2020 – 2024

Uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024

B TAAKVELDEN

4.1	Taakveld Openbaar basisonderwijs
-----	----------------------------------

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	K. Traas

Wat willen we bereiken?

Waarborgen van de continuïteit van het openbaar primair en openbaar voortgezet onderwijs in Harderwijk.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Beoordeling op de begroting, jaarrekening, accountantsverklaring en het jaarverslag
- Toezicht houden op het openbare karakter van het door stichting Proo te verzorgen onderwijs.
- Benoeming van leden van de Raad van Toezicht.
- Instemmen met voorstellen tot wijzigen van de statuten.

In regionaal verband wordt er toezicht uitgeoefend op de stichtingen die het openbaar onderwijs verzorgen: stichting Proo en stichting RSG Slingerbos | Levant. Hiervoor vindt 2x per jaar in regionaal verband overleg plaats met de onderwijsbesturen, dit wordt het Coördinatiepunt genoemd.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	423.472	392.922	375.472	374.472
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV41 - Totaal	423.472	392.922	375.472	374.472

4.2	Taakveld Onderwijshuisvesting
-----	-------------------------------

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	K. Traas

Wat willen we bereiken?
 Zorgdragen voor adequate huisvesting van het openbaar en bijzonder onderwijs, waarbij de komende jaren extra aandacht is voor verduurzaming omdat dit volgt uit het Klimaatakkoord, routekaart duurzaamheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Tweejaarlijks leerling-prognoses verwerken;
- Jaarlijks ruimteverdeling maken met toestemmingen verhuur;
- Beoordelen jaarlijkse aanvragen huisvestingsprogramma;
- Periodiek schouwen van de gebouwen;
- Doordecentralisatie voortgezet (speciaal)onderwijs: beoordelen verantwoordingen en meerjareninvesteringsplannen en vijfjaarlijks evalueren;
- Kennis nemen van bouwplannen in relatie tot adequate huisvesting / kwaliteitsverbetering;
- In samenwerking met Domein Ruimte uitvoering geven aan routekaart Duurzaamheid

Specifiek
 Uitvoering geven aan ventilatieregeling SUVIS. Dat is een subsidieregeling voor scholen die via de gemeente verloopt. Omdat de gemeente Harderwijk er voor heeft gekozen geen bijdrage te leveren in de financiering, o.a. omdat gekozen wordt voor financiering van de bredere opgave via het IHP (zie nieuw beleid), is de uitvoering beperkt tot administratieve taken.

Nieuw beleid
Kadernota
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
 Het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2022 – 2026. Proces is gestart in 2020. De eenmalige kosten bedragen € 48.500 (gedekt in Kadernota).
 De jaarlijkse structurele kosten zijn nog niet bekend, maar zullen significant zijn. Dit is afhankelijk van het aantal nieuw te bouwen of te verbouwen scholen per jaar.

Doordecentralisatie
 Er loopt een proces tot verhoging van de ddc-vergoeding vanaf 2023 met minimaal 26% en maximaal 40%. De jaarlijkse bijdrage wordt dan met resp. € 538.000,- en € 810.000,- verhoogd. Hiermee wordt geanticipeerd op verwachte extra middelen van het Rijk. Over deze verhoging zijn bestuurlijk toezeggingen gedaan en als zodanig verwerkt in de Kadernota.
 Er loopt daarnaast een proces om nieuwbouw CMVBO mogelijk te maken.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-192.731	-192.731	-192.731	-192.731
Lasten	4.359.718	4.353.218	4.347.618	4.321.666
Dotaties	891.831	11.960	11.960	11.960
Onttrekkingen	-1.152.582	-10.236	-10.236	-10.236
TV42 - Totaal	3.906.236	4.162.211	4.156.611	4.130.659

4.3	Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken
-----	---

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	S.R.M. Rijnbeek

Wat willen we bereiken?

Binnen dit taakveld zijn de lasten en baten opgenomen die samenhangen met het lokale onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het gaat hier o.a. om: voor- en voerschoolse educatie, peuteropvang, leerlingenvervoer, handhaven leer- en kwalificatieplicht, tegengaan voortijdig schoolverlaten en volwasseneneducatie.

Op de diverse onderwerpen willen we het volgende bereiken.

1. Ervoor zorgen dat kinderen een zo normaal mogelijke ontwikkeling doormaken die past bij hun intellectuele capaciteiten en dat zij eventuele achterstanden in (taal)onderwijs zo snel mogelijk wegwerken.
2. Zoveel mogelijk leerlingen verlaten het onderwijs met tenminste een startkwalificatie (einddiploma MBO minimaal niveau 2, HAVO, VWO of vervolgonderwijs).
3. Het doorgeleiden van jongeren in een kwetsbare positie naar arbeidsmarkt of dagbesteding
4. Het bevorderen van een zo hoog mogelijke deelname van peuters aan het peuterspeelwerk ter voorbereiding op de basisschool.
5. Het terugdringen van laaggeletterdheid bij volwassenen. Bevorderen bewustwording van laaggeletterdheid en het belang van toegankelijke, beschikbare informatie voor iedereen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

1. Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid
 - Het zo vroeg mogelijk laten stellen van juiste indicaties (dreigende) taalachterstanden;
 - Het geven van voorlichting over (dreigende) taalachterstanden, de gevolgen daarvan en de mogelijke interventies aan ouders van betrokken kinderen;
 - Groepen taalstimulering voor ouder en kind, voor kinderen in de leeftijd 6 maanden - 2 jaar.
 - Zorgen voor voldoende aanbod voerschoolse educatie aan peuters tussen 2 en 4 jaar;
 - Het laten geven van voerschoolse educatie aan leerlingen in groepen 1 en 2 van het basisonderwijs;
 - Uit laten voeren van de VoorleesExpress.
 - Het laten geven van extra (taal)onderwijs aan leerlingen van het basisonderwijs in zgn. schakelklassen;
 - Het op verschillende manieren stimuleren van ouders om betrokken te raken en te blijven bij de (school)ontwikkeling van hun kinderen, om samen met de kinderen ook thuis te lezen en te zingen en met taal bezig te zijn en om naar ouderavonden en dergelijke te komen.
2. Leerplicht en RMC
 - Het controleren en handhaven van de leerplicht (van 5 tot en met 15 jaar) en de kwalificatieplicht (16- en 17 jarigen) door Meerinzicht Sociaal;
 - Het voorkomen en tegengaan van voortijdig schoolverlaten door middel van diverse activiteiten gericht op groepen jongeren en op individuele (potentieel) voortijdig schoolverlaters door Meerinzicht Sociaal en welzijn- en sportorganisaties;
 - Het registreren, monitoren, doorgeleiden en activeren van jongeren zonder startkwalificatie en jongeren afkomstig van het Praktijk-, Voortgezet speciaal- en Entree onderwijs tot 23 jaar richting onderwijs, arbeidsmarkt en/of gemeentelijke voorzieningen, trajecten (sluitend vangnet) bij Meerinzicht Sociaal;
 - Het uitvoeren van taken als gastheergemeente leerplicht/RMC, RMC contactgemeente en het regionaal VSV programma, deels uitgevoerd door Meerinzicht Sociaal;
 - Stimuleren van vroeg signalering en samenwerking in het kader van passend onderwijs ten behoeve van o.a. onderwijs-jeugdzorg arrangementen;
 - Uitvoeren van verordening Leerlingenvervoer, o.a. ter ondersteuning passend onderwijs.
3. Kinderopvang en peuterspeelwerk
 - Uitvoeren en monitoren Subsidieregeling Peuteropvang en voerschoolse educatie
 - Inspecteren en handhaven van de Wet Kinderopvang;
 - Actueel houden van het Landelijk Register Kinderopvang;
4. Volwasseneneducatie
 - Ondersteuning bieden op het gebied van taalontwikkeling en basisvaardigheden o.a. gefinancierd vanuit de Wet educatie beroepsonderwijs.
 - Dit door het inzetten van taaltrajecten bij taalschool Toptaal. En het uitvoeren van laagdrempelige projecten o.a. door het Taalhuis, vaak in samenwerking met onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties.
5. Overig
 - Brede school: In drie (mogelijk zes in 2023) wijken is er een brede school: een combinatie van bewegingsonderwijs door een vakleerkracht en het bieden van naschools aanbod. De brede school is gericht op ontwikkelingskansen voor elk kind tussen 4 en 12 jaar in de betreffende wijk.

- Stimuleren van de samenwerking tussen verschillende kind voorzieningen ter ondersteuning van een goede doorgaande ontwikkellijn;
- Streven naar versterking van het onderwijs in Harderwijk.

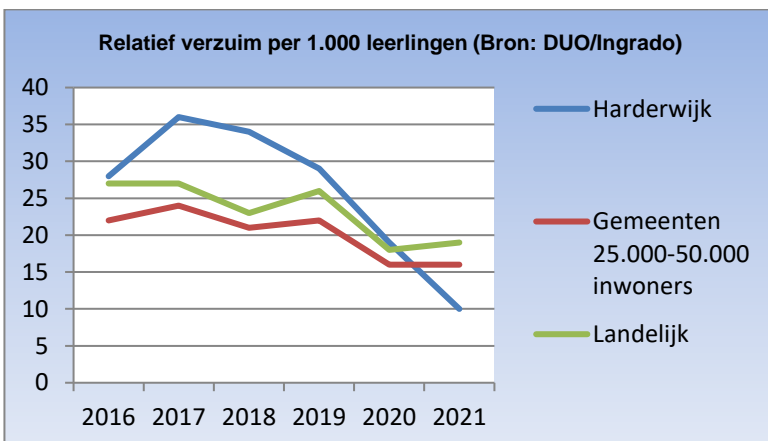
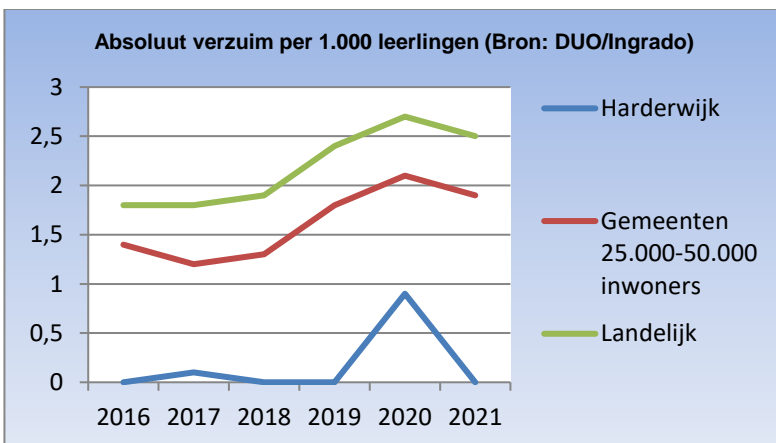
Specifiek voor 2023

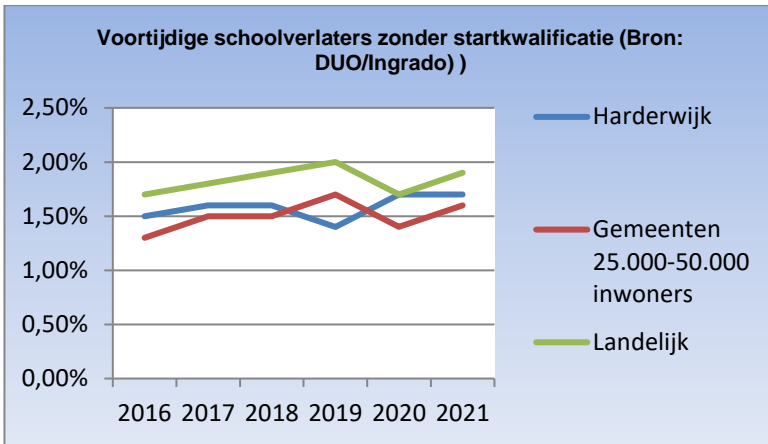
- Invoeren nieuwe werkwijze vrijstellingen leerplicht (psychische/medische gronden)
- Uitvoeren verbeterplan passend onderwijs
Gemeente en primair onderwijs hebben samen een aantal actiepunten benoemd waaraan gewerkt wordt.
- Implementatie van het uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024.
- Implementeren van de gezinsaanpak laaggeletterdheid binnen de gemeente en externe organisaties binnen de ketenaanpak.
- Implementatie van het brede school beleid 2022.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-2.676.508	-2.676.508	-2.676.508	-2.676.508
Lasten	4.139.567	4.150.734	4.113.767	4.101.734
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV43 - Totaal	1.463.059	1.474.226	1.437.259	1.425.226

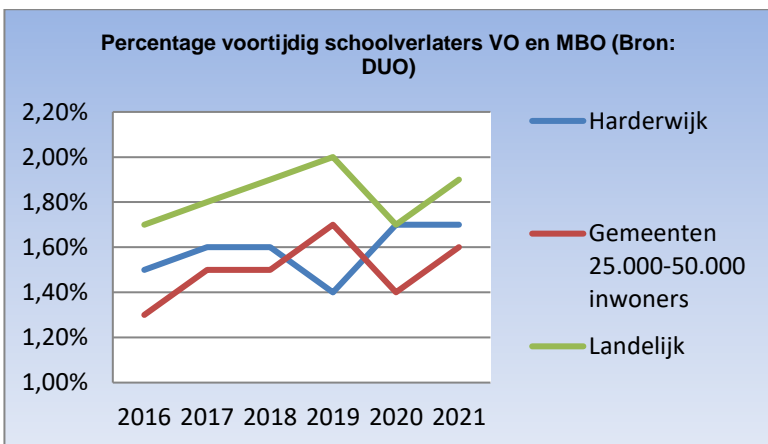
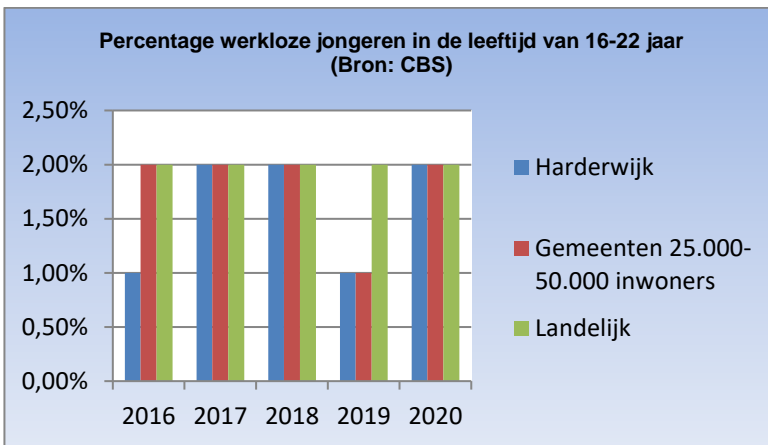
Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

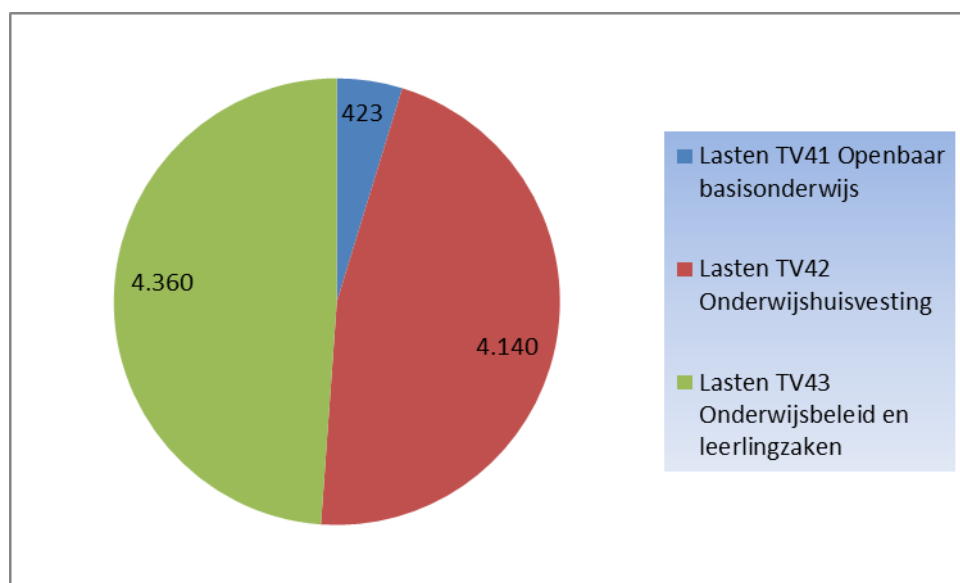

Facultatieve beleidsindicatoren

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 4

			Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG4 Onderwijs								
Lasten	TV41 - Openbaar basisonderwijs		354	332	423	393	375	374
	TV42 - Onderwijshuisvesting		4.091	3.640	4.360	4.353	4.348	4.322
	TV43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken		3.889	5.118	4.140	4.151	4.114	4.102
Lasten - Totaal			8.334	9.091	8.923	8.897	8.837	8.798
Baten	TV43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken		-2.565	-3.761	-2.677	-2.677	-2.677	-2.677
	TV42 - Onderwijshuisvesting		-943	-189	-193	-193	-193	-193
Baten - Totaal			-3.508	-3.950	-2.869	-2.869	-2.869	-2.869
Saldo voor bestemming - Totaal			4.826	5.141	6.054	6.028	5.968	5.929
Dotaties aan reserves		TV42 - Onderwijshuisvesting	892	892	892	12	12	12
Dotaties aan reserves - Totaal			892	892	892	12	12	12
Onttrekkingen uit reserves		TV42 - Onderwijshuisvesting	-1.153	-1.257	-1.153	-10	-10	-10
Onttrekkingen uit reserves - Totaal			-1.153	-1.257	-1.153	-10	-10	-10
Saldo na bestemming - Totaal			-261	-366	-261	2	2	2
PROG4 Onderwijs - Totaal			4.566	4.776	5.793	6.029	5.969	5.930

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	4.775.688	
Begroting 2023	5.792.767	
Verschil	1.017.079	N

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	800.000	N
Onderhanden werken	-	
Kapitaallasten	20.223	V
Doorberekende salariskosten	108.000	N
TV42 Onderwijshuisvesting	29.074	V
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	129.841	N
Diversen	28.535	N
Totaal	1.017.079	N

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid is de volgende post opgenomen

- Verhoging vergoeding doordecentralisatie onderwijshuisvesting VO-onderwijs. Dit conform hetgeen is opgenomen in de Kadernota 2023.

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
4.2 Onderwijshuisvesting	Doordecentralisatie	800.000	800.000	800.000	800.000
Totaal		800.000	800.000	800.000	800.000

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

In 2022 is een Integraal Huisvestingsplan voor basisscholen opgesteld. Deze kosten zijn in 2023 niet voorzien. Over de uitkomsten van dit plan zal de Raad in het najaar 2022 worden geïnformeerd.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Voorgesteld wordt een deel van het ontvangen GOAB (Gemeentelijke Onderwijs Achterstanden Beleid) budget in 2023 te besteden aan kinderen in een peuterspeelzaal met een VVE indicatie (Vroeg en Voorschoolse Educatie achterstanden).

2.5 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

A ALGEMEEN

Doelstelling

Harderwijk is een sportieve en creatieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is om te sporten, te bewegen en te genieten van kunst en cultuur. Door inwoners de mogelijkheid te bieden mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten willen wij de gezondheid, verbondenheid, betrokkenheid en participatie in de Harderwijkse samenleving vergroten.

Het activeren van alle inwoners voor een actieve en gezonde leefstijl

Sporten en bewegen voor iedereen betekent dat er aandacht is voor alle leeftijdsgroepen. Binnen deze doelgroepen is er regulier aanbod voor iedereen, maar er is ook zorg voor inwoners in kwetsbare situaties om ze te betrekken in het sportaanbod.

Wij ondersteunen sportverenigingen om vitaal te blijven

De sportverenigingen in Harderwijk hebben een belangrijke rol in het sportaanbod, niet alleen voor het aanbieden van hun sport, maar zij hebben ook een belangrijke maatschappelijke functie. Sporten verbindt mensen en bevordert een gezonde leefstijl. Vitale sportaanbieders zijn hiervoor van belang.

Wij faciliteren een breed aanbod van sportvoorzieningen

Sportvoorzieningen vormen een basisvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen. Naast voldoende binnen- en buitensportaccommodaties, is ook de openbare ruimte een belangrijke sportvoorziening. Wij vinden het belangrijk dat zowel georganiseerd als ongeorganiseerd de omgeving mensen uitnodigt om te bewegen en te sporten.

Wij nodigen inwoners uit om mee te doen aan kunst- en cultuuruitingen

Kunst en cultuur verbinden mensen met elkaar. Door cultuur kunnen mensen elkaar ontmoeten, samenwerken aan een gemeenschappelijk doel en nieuwe dingen ontdekken. Dat geldt voor iedereen: jong en oud, met of zonder beperking, met iedere achtergrond. Kunst en cultuur maken de openbare ruimte afwisselend en geven Harderwijk een eigen gezicht. Daarmee maken ze de stad aantrekkelijk voor bedrijven en nieuwe inwoners en dragen ze bij aan de plaatselijke economie.

Wij ondersteunen en stimuleren culturele instellingen en initiatieven

Met subsidies en het bevorderen van samenwerking ondersteunen we de grotere culturele instellingen, zodat zij hun aanbod goed kunnen afstemmen op wat de inwoners van Harderwijk en andere belangstellenden willen. Met Stad als Podium ontwikkelen we een unieke manier om de podiumkunsten in te vullen. De culturele instellingen richten zich ook op de doelstellingen van het Sociaal Domein door die mensen te bereiken die niet zo snel meedoen aan kunst en cultuur. Zij verzorgen cultuureducatie, op school en daarbuiten. De bibliotheek vervult daarnaast een belangrijke taak bij het terugdringen van laaggeletterdheid

Inhoud

Het programma omvat de ontwikkelingen op het gebied van cultuur, recreatie en sport.

Ontwikkelingen 2023

Ontwikkeling nieuwbouw Sypel

Naar verwachting is de nieuwbouw van het binnenzwembad gereed begin 2023. Er worden ook maatregelen voor verduurzaming van het bestaande complex toegepast. Na de opening van het zwembad wordt in 2023 het tweede deel van het oude zwembad gesloopt en wordt de sporthal Sypel III toegevoegd aan het complex. Bij de nieuwe sporthal worden ook lokalen voor Landstede en kantoorruimte gebouwd.

Nieuwe beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 / lokaal sportakkoord

Er wordt gewerkt aan een nieuwe nota sport en bewegen. De huidige nota loopt tot eind 2022. In de nieuwe nota wordt het sportakkoord geïntegreerd. Het sportakkoord wordt landelijk voortgezet voor de periode 2023-2026.

Inzet van buurtsportcoaches (Brede Regeling Combinatiefuncties)

In 2023 wordt de samenwerking met GA! Harderwijk verder voortgezet. Jaarlijks worden afspraken gemaakt en verantwoord volgens de bestaande subsidiestructuur.

Er volgt een uitbreiding van de inzet van coaches m.b.t. het sportparkmanagement. In najaar 2022 wordt een raadsvoorstel gedaan voor herijking van het brede schoolbeleid.

Er wordt samengewerkt om inzet op het AZC te realiseren.

Uitwerken regiovisie op het gebied van sporten en bewegen

In de regio zijn er een aantal gezamenlijke ambities uitgesproken. Wij werken daarin samen met de regio Noord Veluwe. Er is een procesbegeleider om regionale coördinatie op aangepast sporten en bewegen uit te werken. Het is de verwachting dat we in 2023 hier mee van start gaan. Verder is er aandacht voor de koppeling tussen sport- en preventieakkoorden in de regio.

Gebruik openbare ruimte - beweegroutes

In samenwerking met Athlos zijn er een aantal beweegroutes uitgezet in de stad voor wandelen of hardlopen. Er wordt nog een vijfde route aangelegd. Daarna willen we een vervolg maken met Beweegroutes Plus, voor specifieke doelgroepen.

Stad als Podium

De vernieuwende opzet van de podiumkunsten in Harderwijk in de vorm van Stad als Podium heeft door de coronamaatregelen noodgedwongen een tijd stilgelegen. In 2023 wordt Stad als Podium verder doorontwikkeld en uitgevoerd. De borging van het binnenpodium voor programmering wordt daarin meegenomen.

Herziening kunst- en cultuurbeleid

In 2021 is de Uitgangspuntennotitie Kunst en Cultuur vastgesteld en in 2022 de nieuw Beleidsnota Kunst en Cultuur Harderwijk 2022-2025. De Uitvoeringsagenda is voorzien voor het eerste kwartaal 2023.

Cultuurwijzer

De sport- en cultuurwijzer is geïntegreerd in de GA!-website, in afstemming met de Brede School. De cultuurwijzer richt zich op alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 0-4-jarigen.

Meedoen moet Kunnen

Deze subsidieregeling heeft in 2019 - 2021 als pilot gedraaid. De uitvoering van een aantal aangevraagde projecten loopt door t/m eind 2022. Begin 2023 wordt er een evaluatie verwacht van de projecten die ingediend zijn.

Cultuureducatie

De activiteiten op het gebied van cultuureducatie richten zich op een gevarieerd aanbod, verspreid over een groot aantal disciplines, en een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie in het primair onderwijs.

Cultuursubsidies inzetten voor sociale beleidsdoelen

Met ingang van 2019 ontvangt een aantal culturele instellingen subsidie met als doel dit in te zetten voor het bereiken van beleidsdoelen die samenhangen met het sociaal domein.

Samenwerking

Ook voor de komende periode (2022 tot en met 2024) wordt binnen de regio Noord-Veluwe samengewerkt op het gebied van Cultuur en Erfgoed in het Cultuur- en Erfgoedpact, een subsidieregeling van de Provincie Gelderland. Daarnaast wordt vanuit deze regio een eenmalige subsidie aangevraagd bij de Provincie Gelderland ter versterking van de culturele en erfgoed-infrastructuur.

Erfgoed

Het streven is, in 2023 een visie op religieus erfgoed op te stellen (de zgn. Kerkenvisie).

Verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen bij dit programma.

Beleidskaders

- Beleidsnota sport en bewegen "Samen in beweging 2018-2021, verlenging 2022".
- Lokaal sportakkoord gemeente Harderwijk 2020-2022
- Beleidsnota kunst en cultuur 2022-2025 "Voortbouwen op een stevig fundament".

Verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen bij dit programma.

Beleidskaders

- Beleidsnota sport en bewegen "Samen in beweging 2018-2021, verlenging 2022".
- Lokaal sportakkoord gemeente Harderwijk 2020-2022
- Beleidsnota kunst en cultuur 2022-2025 "Voortbouwen op een stevig fundament"
- Uitgangspuntennotitie Kunst en Cultuur 2020.

B TAAKVELDEN

5.1

Taakveld Sportbeleid en activering

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	D. Kolk

Wat willen we bereiken?

Harderwijk is een sportieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is om te sporten en te bewegen. Wij stimuleren alle inwoners om met plezier een leven lang te sporten en te bewegen. Sport levert een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Daarnaast is sporten en bewegen een belangrijk middel om sociale doelstellingen te verwezenlijken op het gebied van participatie, leefbaarheid en gezondheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Stimuleren van sporten en bewegen voor een actieve en gezonde leefstijl

Zowel via de vele sportaanbieders en sportverenigingen als via GA! Harderwijk willen wij inwoners inspireren in beweging te komen om zo een gezonde leefstijl te bevorderen. Hierbij is er ook oog voor kwetsbare inwoners. Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties worden coaches ingezet op diverse terreinen. Deze coaches werken vanuit GA! Harderwijk. Er wordt door GA! Harderwijk o.a. (samen met de partners) ingezet op brede scholen, gezonde leefstijl, sportparkmanagement, senioren, (speciaal) (voortgezet) onderwijs en AZC. Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties ontvangen Cultuurkust, ZorgDat, Educare, Landstede Veld42 en BKH subsidie voor inzet op het gebied van cultuur, buurtsportwerk, speciaal onderwijs gezonde werkvloer en Maatschappelijke Zorg. Door de samenwerking met Landstede worden er veel studenten ingezet. Alle partijen samen zorgen voor een netwerk waar samenwerking plaatsvindt tussen organisaties, professionals en vrijwilligers uit de sectoren sport, bewegen, gezondheid, welzijn en cultuur.

Daarnaast organiseren wij o.a.:

- Sport en cultuurwijzer voor kinderen en volwassenen
- Sportkaravaan
- Schoolschaatsen op de Markt
- Koningsspelen
- Deelname Nationale Sportweek

Om alle kinderen te kunnen laten meedoen, nemen wij deel aan het Jeugdfonds sport en cultuur. Hierbij bieden wij ook de mogelijkheden voor het zwemdiploma A via het Zwemfonds.

In het zwembad is er een breed aanbod aan activiteiten, dat bijdraagt aan een actieve en gezonde leefstijl. Dit varieert van Fifty-Fit zwemmen tot medisch therapeutisch zwemmen, van aquasport tot PiYoChi en van zwangerschapszwemmen tot ouder-en-kind lessen. Naast zwemlessen faciliteert de gemeente ook schoolzwemmen, waarin leerlingen uit groep 5 en 6 leren Reddend Zwemmen en Survivalzwemmen.

Stimuleren en ondersteunen van sportverenigingen om vitaal te blijven of te worden.

Sportaanbieders en verenigingen zijn belangrijk voor het sportaanbod in Harderwijk. Wij ondersteunen de aanbieders (vraaggericht) op het gebied van o.a. subsidies, deskundigheidsbevordering, vrijwilligersbeleid, samenwerkingsmogelijkheden en duurzaamheid.

Ook stimuleren wij de verenigingen in openclub trajecten. Met name op de sportclusters wordt dit verder ontwikkeld met de inzet van sportparkmanagers.

We hebben oog voor talentontwikkeling en stimuleren dit o.a. door het organiseren van de jaarlijkse sporthuldigingen.

Lokaal sportakkoord

In Harderwijk is met de sportorganisaties gewerkt aan een lokaal sportakkoord. Er is hier gekozen voor de ambities;

- Inclusief sporten en bewegen
- Vitale aanbieders en positieve sportcultuur
- Vaardig in bewegen

Met de werkgroepen wordt hier invulling aan gegeven. Inmiddels is bekend dat het lokaal sportakkoord doorloopt voor de periode 2023 -2026, waardoor jaarlijks het uitvoeringsbudget beschikbaar blijft.

Specifiek 2023

- Er wordt een nieuwe beleidsnota sport en bewegen gemaakt voor de periode 2023-2026. Samen met partners formuleren wij onze ambities voor de komende jaren. Het sportakkoord zal hier onderdeel van gaan uitmaken.
- Uitwerken en begeleiden plan voor uitbreiding en voortzetting sportparkmanagement op de vier sportclusters.

Nieuw beleid

Kadernota

Sportparkmanagement

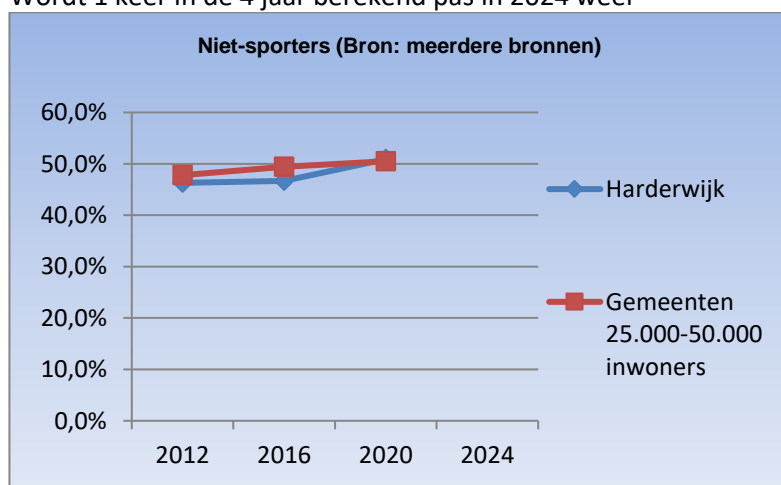
Voortzetting en verbreding van de inzet van sportparkmanagers op de vier clusters. Structureel een bedrag van € 112.000,= vanaf 2023.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	951.074	945.074	942.074	941.074
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV51 - Totaal	951.074	945.074	942.074	941.074

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Wordt 1 keer in de 4 jaar berekend pas in 2024 weer

5.2

Taakveld Sportaccommodaties

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	D. Kolk

Wat willen we bereiken?

Voldoende en goede sportaccommodaties, die afgestemd zijn op de wensen van de gebruiker en zo bijdragen aan de ambities van Harderwijk. Zo maken we sport en bewegen toegankelijk voor alle inwoners van Harderwijk. Daarnaast is er aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte die uitnodigt tot sporten en bewegen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Faciliteren van een breed, uitdagend en toegankelijk aanbod van sportvoorzieningen

- Het onderhouden en beheren/exploiteren van de Harderwijker gemeentelijke binnensport-accommodaties inclusief het zwembad, waardoor deze aansluiten bij de ambities van Harderwijk, zoals beschreven in de

beleidsnota sport. De accommodaties dienen te voldoen aan de eisen van het bewegingsonderwijs en zijn geschikt voor de verenigingen om wedstrijden te spelen en te trainen.

- Het onderhouden van de buitensportaccommodaties op de diverse in Harderwijk en Hierden gelegen sportparken. Hiermee voldoen we aan de eisen van de sportbonden (o.a. KNAU, KNVB, KNHB) zodat de velden geschikt zijn om wedstrijden te spelen en te trainen.
- Het onderhouden en beheren van openbare beweegplekken, zoals de kunstgrasveldjes, maar ook o.a. de skeelerbaan, pumptrackbaan, skatebanen en calisthenics park.
- Het uitzetten van beweegroutes in de stad, om zo het wandelen, hardlopen of skeeleren te bevorderen op een laagdrempelige manier

Specifiek voor 2023

- Het uitzetten de vijfde beweegroute in de stad en een plan maken voor beweegroutes Plus (voor specifieke doelgroepen)
- Nieuwbouw zwembad De Sypel wordt in gebruik genomen. Naar verwachting wordt de bouw van het nieuwe zwembad afgerond aan het begin van 2023.
- In combinatie met de bouw van een energieneutraal zwembad, realiseren van verduurzaming van de rest van sportcomplex De Sypel.
- Nieuwbouw sporthal Sypel III wordt verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt de bouw van de nieuwe sporthal in 2023 gerealiseerd
- Groot onderhoud en verduurzaming van diverse gymzalen en sporthallen.
- Skatebaan Parkweg vervangen

Nieuw beleid

Nieuwe afvalcontainers

Ten gevolge van de nieuwbouw van het zwembad is er op het terrein van De Sypel geen ruimte meer voor het herplaatsen van de bestaande verouderde perscontainer. We werken toe naar een duurzame oplossing voor het plaatsen van ondergrondse vuilcontainers op of om het terrein van de Sypel. Het benodigde krediet hiervoor is € 20.000,-. Het jaarlijks benodigde budgetbedrag zal in de nieuwe exploitatiebegroting worden meegenomen.

Nieuw automatiseringssysteem zwembad en binnensportaccommodaties

Het automatiseringssysteem voor het zwembad en de binnensportaccommodaties is sterk verouderd (uit 2013). Dit systeem bestaat uit de verhuur van alle binnensportaccommodaties en uit kassa- / toegangs- en lesregistratiesysteem voor het zwembad. Het systeem moet vervangen worden, ook omdat de huidige leverancier per eind 2023 stopt met deze activiteiten. Er zijn destijds geen vervangingsinvesteringen opgenomen. Momenteel wordt een programma van eisen opgesteld, waarna de aanbesteding zal starten. Nadere advisering zal in het voorjaar 2023 volgen.

Nieuwe exploitatiebegroting

De bestaande exploitatiebegroting van De Sypel wordt in 2023 herzien, vanwege de nieuwbouw van het zwembad. De wijzigingen in de exploitatie ten gevolge van nieuwe derde sporthal worden in 2023 aangemeld en zullen per 2024 ingaan.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-1.994.790	-1.994.790	-1.994.790	-1.994.790
Lasten	3.328.138	4.062.817	4.023.624	3.874.877
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-73.991	-81.462	-80.405	-42.205
TV52 - Totaal	1.259.357	1.986.565	1.948.429	1.837.882

5.3 Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?

Culturele infrastructuur: We zetten in op professionele culturele instellingen die een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers verzorgen en daarvoor optimaal samenwerken, zowel onderling als met amateurkunstinstellingen.

Cultuur en bewoners: Met het realiseren van een goed voorzieningen- en activiteitsniveau op het gebied van kunst en cultuur worden bewoners en bezoekers van Harderwijk gestimuleerd om kennis te nemen van- en deel te nemen aan een breed palet van culturele activiteiten. De inzet van vrijwilligers is daarbij onontbeerlijk, maar deze heeft sterk te lijden gehad onder de coronaperiode. Het is daarom belangrijk om vrijwilligers (terug) te winnen en te behouden. Kunst en cultuur zijn een belangrijke manier om deelname aan de samenleving te bevorderen. Wij stimuleren talentontwikkeling van de jeugd en faciliteren de relatie tussen kunst, cultuur en het onderwijs.

Kunst in de openbare ruimte: Wij willen kunst en cultureel erfgoed benutten om de uitstraling, betekenis en kwaliteit van de openbare ruimte in Harderwijk te versterken. We willen dat kunst voor inwoners, bezoekers en bedrijven toegankelijk is. Kunst kan daarnaast ook een middel zijn voor de beleving van en een dialoog over de maatschappelijke kernwaarden.

Cultuur en economie: We willen culturele initiatieven en creatief ondernemerschap benutten als motor voor economische spin-off op basis van de rijke historie van Harderwijk en het historisch centrum. Wij willen de stad als podium presenteren.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Versterking ondersteuning amateurkunstbeoefening;
- Versterking cultuureducatie en talentontwikkeling;
- Een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers Benutting culturele initiatieven als motor voor economische spin-off en de stad als podium, op basis van de rijke historie van Harderwijk en het historisch centrum;
- Aandacht voor specifieke doelgroepen en het versterken van sociale cohesie;
- Versterking kunst in de openbare ruimte en benutting erfgoed om de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken.

Nieuw beleid

Het reguliere beleid is kort geleden opnieuw vastgelegd.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	2.653.124	2.652.674	2.611.574	2.594.574
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV53 - Totaal	2.653.124	2.652.674	2.611.574	2.594.574

5.4

Taakveld Musea

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?

Tot dit taakveld behoren de lasten en baten die te maken hebben met musea, exposities, archeologie, heemkunde en historische archieven. Met de subsidies en andere bijdragen wordt de geschiedenis van Harderwijk en Hierden en de omliggende regio onderzocht, gepresenteerd en bewaard voor toekomstige generaties.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt voorzien in de beschikbaarheid van een regio-archeoloog, wordt het Streekarchivariaat in stand gehouden, worden door het Streekarchivariaat historische documenten gescand, wordt advies ingewonnen over monumenten in onze gemeente en wordt het Stadsmuseum in stand gehouden, waar, naast exposities moderne beeldende kunst, ook de stadsgeschiedenis wordt gepresenteerd.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-81.653	-81.653	-81.653	-81.653
Lasten	763.818	796.725	796.725	796.725
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV54 - Totaal	682.165	715.072	715.072	715.072

5.5

Taakveld Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad en Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	M. Bouw

Wat willen we bereiken?

De tastbare geschiedenis van Harderwijk (monumenten, archeologie en Cultuurlandschappen) op een verantwoorde manier te bewaren, onderzoeken, versterken en deze zichtbaar te maken voor Harderwijkers en bezoekers.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Beoordelen aanvraag omgevingsvergunningen voor het wijzigen van gemeentelijke en rijksmonumenten;
- Toezicht houden op de uitvoering van de verleende omgevingsvergunning voor het wijzigen van gemeentelijke en rijksmonumenten;
- Begeleiden en toezicht houden op onderhoud en restauratie van beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten;
- Subsidies voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke- en rijks monumenten;
- Archeologie en cultuurhistorie verwerken in ruimtelijke plannen en visies;
- Begeleiden en beoordelen van archeologische onderzoeken en ondersteuning van vrijwilligers;
- Ondersteuning van de monumentencommissie/ Commissie Ruimtelijke Kwaliteit;
- (laten) inventariseren, waarderen en selecteren van cultuurhistorische waarden van gebouwen, archeologische vindplaatsen en andere cultuurhistorische waarden;
- Aanwijzen van gemeentelijke monumenten;
- Onderhouden/restaureren van beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten in gemeentelijk eigendom;
- Informatie/voorlichting over monumenten en archeologie;
- Publieksgerichte activiteiten om cultuurhistorie onder de aandacht te brengen.

Specifiek voor 2023

- Uitvoering van de visie op religieus erfgoed (kerkenvisie);
- Inventariseren en uitbreiden van de gemeentelijke monumentenlijst op basis van een door de raad vastgesteld beleidskader

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-162.000	-162.000	-162.000	-162.000
Lasten	542.208	562.508	562.508	557.508
Dotaties	20.000	20.000	20.000	20.000
Onttrekkingen	-62.265	-72.615	-72.615	-72.615
TV55 - Totaal	337.943	347.893	347.893	342.893

5.6	Taakveld Media
-----	----------------

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg / H.J van Schaik
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?
 Tot dit taakveld behoren de lasten en baten die te maken hebben met de openbare bibliotheek, de podiumkunsten, de Cultuurwijzer, de lokale media-instelling en de verzekeringen en de onroerendzaakbelasting van de culturele instellingen. Al deze zaken hebben betrekking op een goede informatievoorziening van de inwoners van Harderwijk en Hierden. Hierbij wordt opgemerkt, dat gemeenten wettelijk verplicht zijn zorg te dragen voor de toegang van hun inwoners tot een openbare bibliotheek.

Wat doen we daarvoor?
Regulier
 Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt de openbare bibliotheek in stand gehouden door de Stichting Bibliotheek Noordwest Veluwe, worden via de Stichting Stad als Podium en de Stichting Podia Harderwijk de podiumkunsten en het Theater Harderwijk (tijdelijk gevestigd in het Bouw en Infra Park) ondersteund en wordt de Stichting Veluwe FM in stand gehouden. Daarnaast maakt de Cultuurwijzer het kinderen, jongeren en volwassenen mogelijk om laagdrempelig kennis te maken met verschillende vormen van kunst en cultuur.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	738.446	738.446	738.446	738.446
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV56 - Totaal	738.446	738.446	738.446	738.446

5.7	Taakveld Openbaar groen en (openlucht)recreatie
-----	---

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad en Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. Bakema

Wat willen we bereiken?
SAMEN KLEUREN WE DE STAD
 De gemeente levert een verzorgde basiskwaliteit en een goed functionerende openbare ruimte. Daarnaast stimuleren we bewoners en bedrijven om zelf initiatieven op te pakken en uit te voeren. Zo houden we de dynamiek die in de afgelopen periode is ontstaan vast. Om onze doelen te bereiken maken we gebruik van vijf thema's: Natuurlijk Duurzaam, Burger en Bedrijfsinitiatieven & Sponsoring, Social Return, Eenvoud en differentiatie, Gezondheid en Vitaliteit.

 Stabiele natuurterreinen waarin de verschillende functies; natuur, recreatie en houtoogst op een maatschappelijk verantwoorde wijze tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. Net als in het stedelijk beheer maken we ook in het beheer van de natuurterreinen gebruik van vijf thema's Doel van deze thema's is het bevorderen van de realisatie van de doelen in het integrale gemeentelijke beleid.

Wat doen we daarvoor?
Regulier

- Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud (vervanging op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie);
- Het plantsoen jaarrond op kwaliteitsniveau B. Onder kwaliteitsniveau B wordt verstaan: een vorm van onkruidbeheersing waarbij de nadruk ligt op de technische kwaliteit en beeldkwaliteit (beperkt mate van onkruid, de maximale hoogte is 30 cm). De jaarlijkse noodzakelijke vervanging realiseren. Dit betekent ca. 35.000 m2 plantsoen en ca. 95 bomen;

- Een veilige speelomgeving handhaven waar voldoende mogelijkheden liggen voor het spelende en ontdekkende kind.
- Het beheer en onderhoud van de gemeentelijk natuurterreinen (met name bossen) waarbij de Natuur, recreatie en houtoogst de drie pijlers zijn
- De jaarlijkse noodzakelijke dunning realiseren, (100 ha met gemiddelde meerjaren opbrengst van c.a. 1.100 m³ per jaar);
- Uitvoering van Faunabeheerplan (Prov. Gelderland);

Nieuw beleid

- We vormen o.a. traditionele gazons om naar bloemrijke bermen
- We planten extra bomen
- Vergroten aandeel inheems hout
- Bosverjonging
- Natuurbrandbeheersing

Kadernota

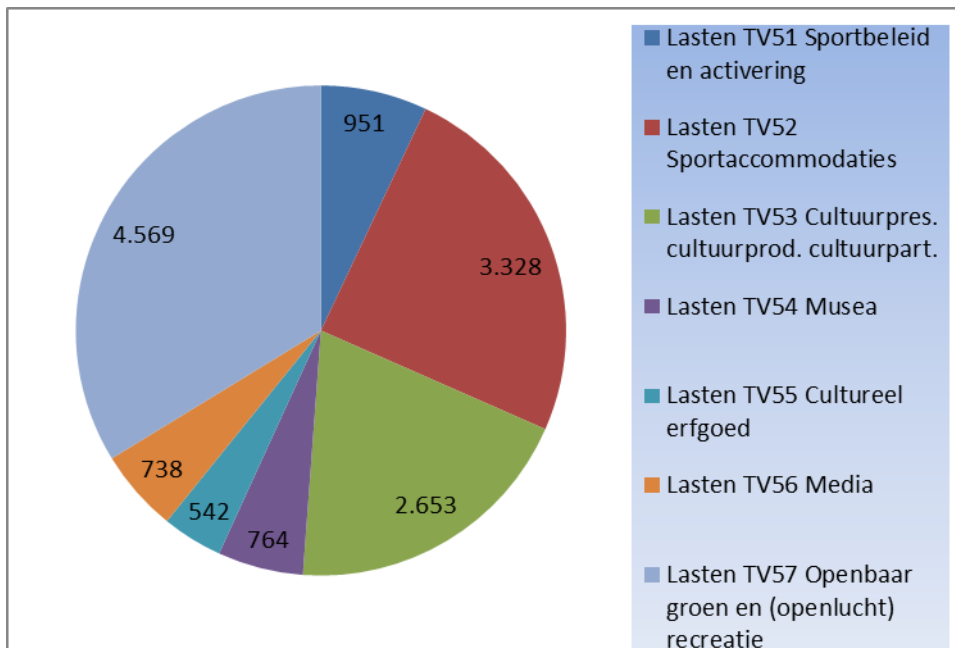
Project Samen Mooier

Vanuit amendement 7-7 bij de kadernota 2022-2025 wordt voorgesteld om in de begroting voor 2022 € 55.000 en voor de jaren 2023-2025 jaarlijks € 65.000 op te nemen. Hiermee wordt beoogd het project Samen kleuren we de stad weer vorm te geven met dit nieuwe project.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-127.073	-127.073	-127.073	-127.073
Lasten	4.569.034	4.597.692	4.581.583	4.476.059
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV57 - Totaal	4.441.961	4.470.619	4.454.510	4.348.986

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 5

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	
PROG5 Sport, cultuur en recreatie								
Lasten	TV52 - Sportaccommodaties	3.396	3.569	3.328	4.063	4.024	3.875	
	TV51 - Sportbeleid en activering	1.041	986	951	945	942	941	
	TV56 - Media	777	1.002	738	738	738	738	
	TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.829	4.847	4.569	4.598	4.582	4.476	
	TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	2.816	2.982	2.653	2.653	2.612	2.595	
	TV55 - Cultureel erfgoed	716	755	542	563	563	558	
	TV54 - Musea	583	735	764	797	797	797	
	Lasten - Totaal	13.158	14.877	13.546	14.356	14.257	13.979	
	Baten	TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-132	-274	-127	-127	-127	-127
		TV54 - Musea	-25	-79	-82	-82	-82	-82
		TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	-79	0	0	0	0	0
		TV52 - Sportaccommodaties	-1.801	-1.870	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995
		TV51 - Sportbeleid en activering	-155	-30	0	0	0	0
TV55 - Cultureel erfgoed		-117	-168	-162	-162	-162	-162	
Baten - Totaal	-2.309	-2.421	-2.366	-2.366	-2.366	-2.366		
Saldo voor bestemming - Totaal	10.849	12.456	11.180	11.990	11.891	11.614		
Dotaties aan reserves	TV55 - Cultureel erfgoed	227	20	20	20	20	20	
	Dotaties aan reserves - Totaal	227	20	20	20	20	20	
	Onttrekkingen uit reserves	TV55 - Cultureel erfgoed	-235	-61	-62	-73	-73	-73
		TV52 - Sportaccommodaties	-410	-19	-74	-81	-80	-42
		TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	0
		Onttrekkingen uit reserves - Totaal	-645	-80	-136	-154	-153	-115
Saldo na bestemmen - Totaal	-418	-60	-116	-134	-133	-95		
PROG5 Sport, cultuur en recreatie - Totaal	10.431	12.396	11.064	11.856	11.758	11.519		

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	12.395.780	
Begroting 2023	11.064.070	
Verschil	1.331.710	V

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	112.000	N
Onderhanden werken	1.093.614	V
Kapitaallasten	214.786	V
Doorberekende salariskosten	45.000	N
TV51 Sportbeleid en activering	45.558	V
TV52 Sportaccommodaties	327.941	V
TV53 Cultuurpres. Cultuurprod. Cultuurpart.	159.488	N
TV54 Musea	33.151	N
TV55 Cultuur erfgoed	43.600	V
TV56 Media	269.988	V
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	248.627	N
Diversen	65.512	N
Totaal	1.331.710	V

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen:

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
5.1 Sportbeleid en activering	Sportparkmanagement	112.000	112.000	112.000	112.000
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Renovatie officiersmess en subsidiëring markthuor St. Mess		93.500	93.500	93.500
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Hondenren Hierden		5.000	5.000	5.000
Totaal		112.000	210.500	210.500	210.500

In de raad van 15 september 2022 is een amendement aangenomen om de middelen voor de renovatie van de officiersmess pas beschikbaar te stellen wanneer een apart voorstel aan de raad is voorgelegd met een diepgaandere uitwerking van het plan. Pas daarna zullen de middelen definitief toegekend worden aan het college.

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

TV51 Sportbeleid en activering

De vergelijking tussen 2022 en 2023 wordt stevig beïnvloed door de verschillende baten en lasten uit specifieke COVID subsidies van het Rijk. Deze zijn opgenomen onder de post "Onderhanden werk".

In 2022 is er een incidenteel bedrag ter beschikking gesteld voor het sportmanagement. Dit is uitgevoerd door GA! Harderwijk. In de begroting wordt voorgesteld structureel een bedrag van € 112.000,- voor dit doel ter beschikking te stellen. Zie ook het overzicht nieuw beleid.

TV52 Sportaccommodaties

In 2022 is er een bedrag van € 273.000,- opgenomen ter dekking van de lagere opbrengsten als gevolg van de nieuwbouw van het zwembad. Aangezien de opening begin 2023 wordt verwacht, is dit niet meer opgenomen. In de begroting is op basis van de oorspronkelijke business case een bedrag van € 82.000,- aan meeropbrengsten opgenomen. Op verschillende kleinere posten treedt een kostenstijging op van € 27.000,-.

TV53 Cultuurpres. Cultuurprod. Cultuurpart.

De kosten voor cultuur stijgen als gevolg van de overheveling van de budgetten Stad als Podium uit TV56 (dit heeft een kostenneutraal effect zie ook TV56) en de aankoopkosten van grond aan de Parkweg. Daar staat het vervallen van een aantal aflopende subsidies tegenover.

TV54 Musea

Als gevolg van een taakuitbreiding stijgen de kosten voor het Streek archiveriaat harder dan de indexatie van 3%

TV55 Cultuur erfgoed

In 2022 waren er nog incidentele budgetten beschikbaar voor de meerkosten Archeologische kelder en de verhuiskosten Tinnegieter, daarnaast is de bijdrage uit reserves t.b.v. restauratie Catharina kapel met ingang van 2023 vervallen. Dit leidt per saldo tot een voordeel.

TV56 Media

In 2022 is er door de Raad een eenmalige bijdrage verstrekt aan de Bibliotheek Noord West Veluwe ten behoeve van het project "de Bibliotheek op School" in Harderwijk en Hierden. De verschillende budgetten voor Stad als Podium en de verschillende uitvoeringslocaties zijn in 2022 gebundeld en ondergebracht bij TV53.

TV57 Openbaargroen en (openlucht) recreatie

Op dit taakveld is sprake van een nadelig saldo. Dit wordt met name veroorzaakt doordat op dit taakveld de incidentele grondverkoop van € 150.000,- was geraamd in 2022. Dit komt niet meer terug in 2023. Daarnaast zijn de lasten van het groenonderhoud toegenomen met € 112.000,- enerzijds door indexatie en stijging van de prijzen, anderzijds door de areaaluitbreiding als gevolg van nieuwbouw.

Diversen

Bestaat uit diverse begrotingswijzingen. Per saldo is er voor diverse baten en lasten een nadeel van € 65.512,-.

2.6 Programma 6 Sociaal domein

A ALGEMEEN

Doelstellingen

De inzet van het beleid sociaal domein is gericht op meedoen mogelijk maken voor iederéén, het voorkomen van (verergering van) problematiek en individuele ondersteuning indien nodig:

- We willen de sociale samenhang in de samenleving behouden. We willen dat álle inwoners mee kunnen doen, ook als zij te maken hebben met beperkingen van welke aard dan ook.
- We zetten in op het voorkomen van (de verergering van) beperkingen. Door de voor-/ vroegtijdig inzet van lichte vormen van ondersteuning kan beroep op zwaardere, individuele vormen van ondersteuning en zorg (deels) voorkomen of uitgesteld worden.
- Als het nodig is, zetten we als gemeente individuele ondersteuning in: vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015), de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet Inburgering en het lokale bestaanszekerheidsbeleid.

Inhoud

De drie doelstellingen krijgen op hoofdlijnen als volgt inhoud:

Meedoen

- Het bevorderen van ontmoeting tussen inwoners, juist waar dit niet vanzelf gaat (door bijvoorbeeld verschillen onderling of beperkingen). We stimuleren inwoners om naar elkaar om te kijken en elkaar te accepteren.
- Het faciliteren van initiatieven, verenigingen en organisaties die gericht zijn op ontmoeting, onderlinge samenwerking en inclusie.
- Het bevorderen van de deelname aan de samenleving door inzet op toegankelijke vrije tijdsbesteding, onderwijs, arbeidsmarkt, leefomgeving en woningen.

Preventie en vroeg signalering

- Het bevorderen van de 'samenredzaamheid' en deelname aan de samenleving van inwoners in een kwetsbare situatie en het vergroten van hun netwerken.
- Jongeren 'samenredzamer' en zelfstandiger te maken en daarmee mogelijke ondersteuningsbehoefte in de toekomst te voorkomen.

Ondersteuning

Ondersteuning bieden aan inwoners voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, de Wet Inburgering en het lokale bestaanszekerheidsbeleid). Uitgangspunten zijn

- mens centraal met eigen regie,
- passende en tijdige ondersteuning,
- laagdrempelig en toegankelijk georganiseerd en
- bij multiproblemen 'één gezin, één plan en één casusregisseur',

Ontwikkelingen

Het Sociaal Domein doorloopt een transformatie. Deze is gericht op het centraal stellen van de inwoners in plaats van de regels, het bieden van maatwerk en de gezamenlijke inzet van de capaciteiten en talenten van de inwoner, zijn/haar netwerk en de samenleving. Dit is een proces van lange termijn. Wat komt er ondertussen op ons af als gemeente?

Corona: Het verdere verloop van de coronacrisis lijkt er op dit moment (september) gunstig uit te zien maar er is een flinke onzekerheidsmarge. De gevolgen van de coronapandemie zijn in ieder geval nog voor een langere tijd merkbaar: Er heeft zich een flinke stijging voorgedaan van psychische klachten, met name onder jongeren. Het komende jaar zal duidelijk worden in hoeverre de behoefte aan ondersteuning stijgt.

Arbeidsmarkt: Momenteel is er sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt. Dit komt onder andere door de veranderende bevolkingsopbouw, maar ook doordat er in coronatijd minder faillissementen zijn geweest. Het aantal faillissementen laat een beperkte stijging zien. Mogelijk heeft dit een verruiming van de arbeidsmarkt tot gevolg. Daarnaast is de arbeidsmarkt afhankelijk van onder andere de oorlog in Oekraïne en in hoeverre corona in de winter weer een rol gaat spelen.

Verscherpte tweedeling Er vindt steeds meer een tweedeling plaats in de samenleving, wel langs verschillende scheidslijnen: theoretisch- en praktisch opgeleiden, huizenbezitters en huurders. We hebben het dan over jongeren of ouderen in heel kwetsbare posities, mensen in financieel kwetsbare situaties, mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, multi-probleem huishoudens, laaggeletterden/digibeten, statushouders en kwetsbare buurten of straten waar veel problemen samen komen (lage inkomens, GGZ- en/of LVB-problematiek).

De inflatie en de stijgende energieprijzen hebben op deze groepen een flinke impact. Het Rijk heeft hier recent een ondersteuningspakket voor aangekondigd (per 1 januari 2023).

Wonen en zorg

- Inwoners in kwetsbare situatie Al enige jaren wordt gesignaleerd hoe het tekort aan geschikte woningen een sta in de weg vormt voor het oplossen van sociale problematiek. De uitstroom uit Beschermd Wonen stagneert (onnodig beroep op zorg), en economisch daklozen kunnen hun situatie niet verbeteren zolang zij niet over geschikte woonruimte beschikken.
- Ouderen. Over twintig jaar zijn er naar schatting bijna twee keer zoveel 75+ ers als nu. Daarnaast stijgt de gemiddelde leeftijd van ouderen en blijven zij steeds langer, al dan niet alleenstaand, zelfstandig wonen. Dit betekent aanpassing en uitbreiding van de bestaande woningvoorraad aangevuld met een aangepaste infrastructuur voor passende zorg, afgestemd op de vraag van de toekomst.
- Jongeren. Het gebrek aan passende, betaalbare woonruimte op de huidige, oververhitte woningmarkt belemmert met name jongeren in hun verzelfstandiging. Hierdoor doen zich in kwetsbare huishoudens tevens veel problemen voor die alleen echt opgelost kunnen worden door voldoende geschikte woonruimte.

AZC

- De capaciteit is nog steeds 800. De verwachting is dat deze de komende tijd ingezet zal blijven worden. De buffer van 300 wordt nog steeds volledig benut. De verwachte afbouw naar 500 zal ook het komende jaar naar verwachting niet plaatsvinden.

Verbonden partijen

Meerinzicht Sociaal Domein

Inclusief Groep

Beleidskaders

- Beleidskader Jeugd. In één keer goed. 2015 – 2018.
- Beleidsnota bestaanszekerheid en schulddienstverlening 2021-2024
- Beleidsregels wet Inburgering (2021)
- Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvangcentrum voor asielzoekers (2021-2026).
- Deelverordening Eenmalige activiteitensubsidies welzijn, cultuur, sport en zorg.
- Inkoopstrategie jeugdhulp 2022 Noord Veluwe
- Integraal lokaal Uitvoeringsplan Jeugd Harderwijk 2019-2023.
- Integrale verordening sociaal domein gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde 2021
- Niemand op de reservebank. Meedoen, leren en werken. Uitwerking werkgeversdienstverlening EHZ 2015-2017.
- Nota Dierenwelzijn
- Nota "Snel en volwaardig meedoen; kader 2022-2026 nieuwe wet Inburgering, EHZ
- Nota sturing en bekostiging Jeugdhulp 2018 e.v.
- Nota Inburgering. Van nieuwkomer tot Harderwijker 2018-2022.
- Op volle kracht vooruit. Overbruggingsprogramma informele zorg en uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2021-2023.
- Rapport Wijkaanpak 2012-2015, + Notitie voortzetting Harderwijk aanpak", 2016.
- Regenboogagenda 2021-2023 plan van aanpak
- Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024.
- Regiovisie Samen tegen huiselijk geweld 2020-2023
- Regiovisie Jeugdhulp Noord Veluwe 2021 Transformatieplan samenwerking NoordVeluwe 2018-2021 (Jeugdhulp).
- Samen voor elkaar. Wmo beleidsnota 2012-2015, addendum 2016.
- Samen thuis op de Noord-Veluwe Regio- en beleidsplan - Beschermd wonen en maatschappelijke opvang - Noord-Veluwe 2020-2023.
- Subsidieregeling Beschermd Wonen gemeente Harderwijk 2020
- Uitgangspuntennotitie Transitie AWBZ - WMO 2013.
- Uitvoeringsprogramma 2022-2024 EHZ kader Snel en volwaardig meedoen wet Inburgering
- Uitvoeringsprogramma aanpak laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024.
- Uitvoeringsplan Jeugdhulp gemeenten Noord-Veluwe 2018 e.v.
- Verordening Inrichting Anti-discriminatievoorziening Gemeente Harderwijk 2011.
- Verordening Sociale Adviesraad Harderwijk 2017
- Visie op bewindvoering: Samenwerking in de schulddienstketen.

B TAAKVELDEN

6.1

Taakveld Voorveld, Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder(s):	H.J. van Schaik / M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	I. Leijten - H. Kraaijenhof

Wat willen we bereiken?

1. Het op goede wijze laten uitvoeren van de opvang van jonge kinderen.
2. Een goede laagdrempelige, toegankelijke en preventieve dienstverlening zodat iedere inwoner op passende wijze mee kan doen in onze samenleving vanuit een duurzaam individueel welbevinden.
3. Het faciliteren van ontmoetingen en vergroten van onderlinge cohesie, burgerschap en samen(draag)kracht.
4. Een voorveld ketenaanpak waarin professionals, inwoners en gemeente met elkaar mensgericht samen werken.

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie en 6.2 Wijkteams.

Kinderopvang

- Inspecteren en handhaven uitvoering Wet Kinderopvang
- Actueel houden van het Landelijk Register Kinderopvang

Jaarlijks moeten alle Kindercentra (Kinderdagverblijven, Buitenschoolse opvang, Gastouderbureaus) en min. 50% van de geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang worden bezocht voor een inspectie. (Norm was minimaal 5%, in Harderwijk hebben we de afgelopen jaren 30% geïnspecteerd)

Voor 2023

Gastouderopvang

In 2023 gaan we minimaal 50% van alle geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang inspecteren om de kwaliteit van de gastouderopvang beter te borgen. Hiervoor wordt structureel geld toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil deze nieuwe toezichtnorm wettelijk gaan vastleggen.

Flexibele inspectieactiviteit

In 2023 starten we in Harderwijk met de flexibele inspectieactiviteit voor de jaarlijkse onderzoeken bij Kinderdagverblijven, Buitenschoolse opvang en Gastouderbureaus. We kunnen hierdoor meer maatwerk leveren in het toezicht en meer verschillende onderwerpen toetsen, waardoor de voorspelbaarheid van het toezicht wordt verminderd. Het jaar 2023 is een overgangsjaar. De inzet is om vanaf 2024 de flexibele inspectieactiviteit voor alle gemeenten en GGD'en verplicht te stellen.

Cliëntondersteuning

Het uitvoeren onafhankelijke cliëntondersteuning, het bieden van onafhankelijke begeleiding van inwoners bij systeemvragen of ondersteuningsvragen (wettelijke taak).

Voor 2023

Deze ontwikkeling zal doorgezet worden, hetgeen betekent dat er meerdere aanbieders specialistischere inwonersondersteuning zullen gaan bieden. Bijv. specifiek gericht op mantelzorg. Er gaat ook een project gedraaid worden met de betrokken partijen om de onafhankelijke cliëntondersteuning beter te borgen en positioneren. Financieel zal dit een onderlinge verschuiving betekenen in de besteding.

Harderwijk zijn wij samen

Al ons voorveld, samenkracht, burgerschap en welzijnsbeleid wordt uitgevoerd vanuit de programma's Harderwijk zijn wij samen.

- welzijnswerk in de wijk en buurten
- ontmoetingen en participatie voor inwoners mogelijk maken
- platform krachtig kleurrijk Harderwijk
- mantelzorgondersteuning en ouderenadvies
- vrijwilligerswerk en servicepunt
- respijtzorgvoorzieningen faciliteren
- dementievriendelijke stad met een Odensehuis
- informele zorg en advies voor inwoners faciliteren

- welbevinden vergroten en eenzaamheid bespreekbaar maken
- Uitvoering Regenboogbeleid

Inclusief in de buurt (Community Building)

- werken aan een ketenaanpak waarin mensgericht, maatwerk en welbevinden centraal staat.
- inwoners de ruimte geven om zelf passend regie te voeren, dichtbij huis potentieel te kunnen inzetten.
- onderlinge cohesie in de wijk onder buurtgenoten te vergroten en intensiveren
- integraliteit in de benadering en aanpak van casuïstiek leidend is.

Overige ontwikkelingen voor 2023

In 2023 wordt er gewerkt aan nieuw regenboog beleid 2024-2028.

Eind 2022 vindt de besluitvorming plaats over de Lokale Inclusie Agenda. Inclusie gaat over gelijke kansen en gelijkwaardigheid, ondanks onze verschillen. Denk aan beperkingen, maar ook verschillen in culturele achtergrond, seksuele geaardheid. Met deze agenda starten we een leertraject om samen met inwoners steeds beter te worden in:

- Voorkomen dat er, ondanks alle hulp en activiteiten die er zijn, toch inwoners tussen wal en schip vallen
- Aanmoedigen dat inwoners elkaar laten meedoen
- Ervoor zorgen dat iederéén kan meedenken als de gemeente nieuw beleid maakt
- Als gemeente het goede voorbeeld geven

Kadernota

Bij de kadernota is eenmalig € 50.000 toegekend om in 2023 een intern inclusiebeleid voor de gemeentelijke organisatie te ontwikkelen.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-570.230	-570.230	-570.230	-570.230
Lasten	5.888.445	5.580.214	5.605.744	5.552.307
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV61 - Totaal	5.318.215	5.009.984	5.035.514	4.982.077

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	132.671	130.393	129.175	128.686
Dotaties	221.110	0	0	0
Onttrekkingen	-324.000	0	0	0
TV62 - Totaal	29.781	130.393	129.175	128.686

6.2 Taakveld Participatie

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	V. Schouten

Wat willen we bereiken?

- Bestaanszekerheid voor alle inwoners uit Harderwijk. Daarmee bedoelen we dat elke inwoner van Harderwijk, hieronder verstaan we ook inburgeraars, de zekerheid heeft van:
 - voldoende en voorspelbaar inkomen, het liefst door betaald werk;
 - een betaalbare woning;
 - toegang tot zorg en;
 - de mogelijkheid om met eigen inzet en naar eigen inzicht, een leefsituatie te creëren waarin hij/zij kan meedoen en zich verder kan ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden 6.3 Inkomensregelingen, 6.4 Begeleide participatie en 6.5 Arbeidsparticipatie.

Regulier

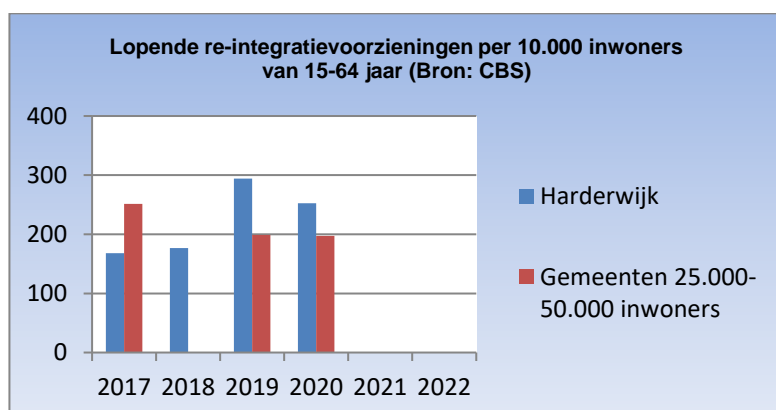
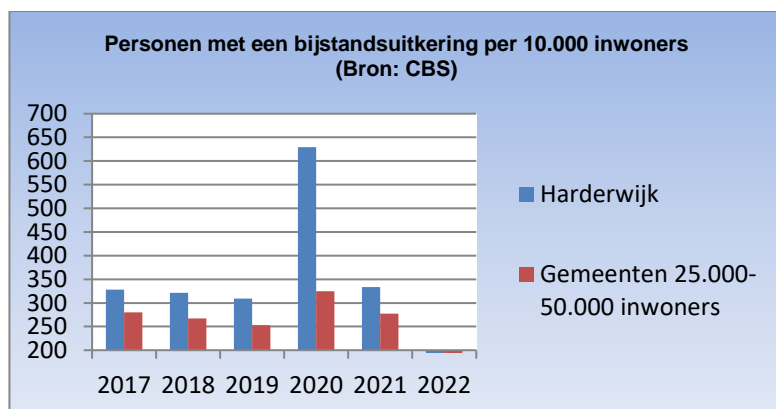
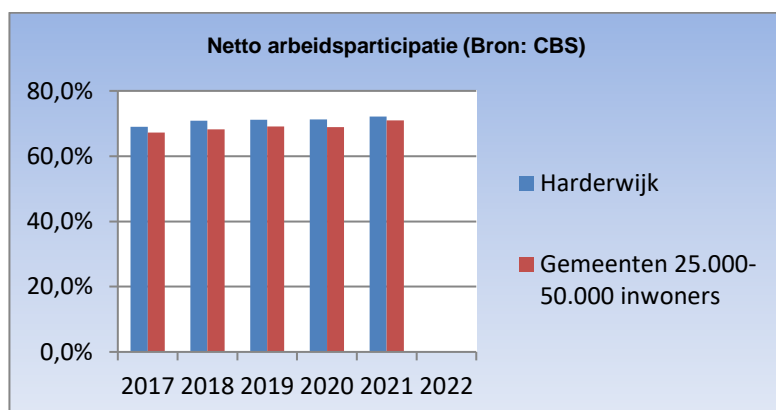
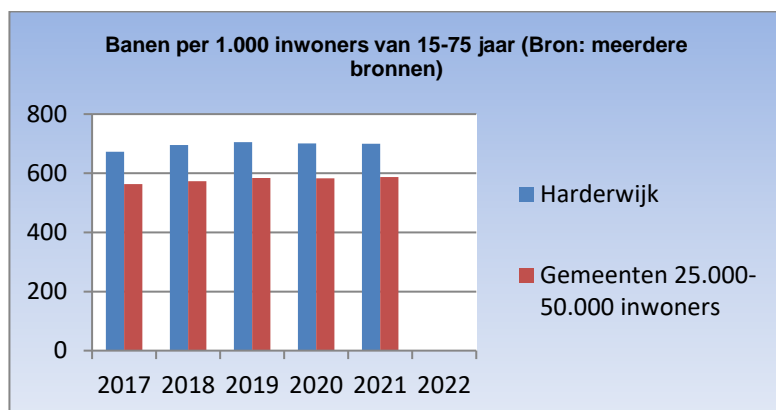
- Het verstrekken van bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en regelingen voor inwoners met een laag inkomen;
- Het ondersteunen van mensen naar werk, leerwerkplekken, werkervaringsplekken, stages en scholing;
- Het bieden van een passende werkomgeving aan mensen met een arbeidsbeperking.
- Het verstrekken van tijdelijke loonkostensubsidies aan werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een passende werkplek bieden.
- Het verstrekken van structurele loonkostensubsidies aan werkgevers die mensen met een arbeidsbeperking een passende of beschutte werkplek bieden.
- De uitvoering van de Wsw is ondergebracht bij de Inclusief Groep.
- Lokale en regionale werkgeversdienstverlening, waarbij we samenwerken met gemeenten en andere organisaties in de arbeidsmarktregio;
- We bieden inburgeringstrajecten aan, waarbij we gebruik een brede intake, de inzet van leertrajecten (B1-route, Z-route en onderwijsroute), maatschappelijke begeleiding, financiële ontzorging, een Module Arbeidsmarkt Participatie (MAP) en een Participatie Verklarings Traject (PVT).
- Het uitvoeren van (een deel van) het minimabeleid door het verstrekken van (financiële) voorzieningen aan mensen met een laag inkomen;
- Het verbinden van activiteiten en (beleids)terreinen die invloed hebben op bestaanszekerheid van inwoners (denk aan cultuur, sport, welzijn/zorg, schulddienstverlening).
- Het tegengaan van laaggeletterdheid (18 jaar en ouder); volgens het uitvoeringsprogramma aanpak laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-13.498.000	-13.498.000	-13.498.000	-13.498.000
Lasten	18.195.117	18.158.785	18.150.837	18.150.837
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV63 - Totaal	4.697.117	4.660.785	4.652.837	4.652.837

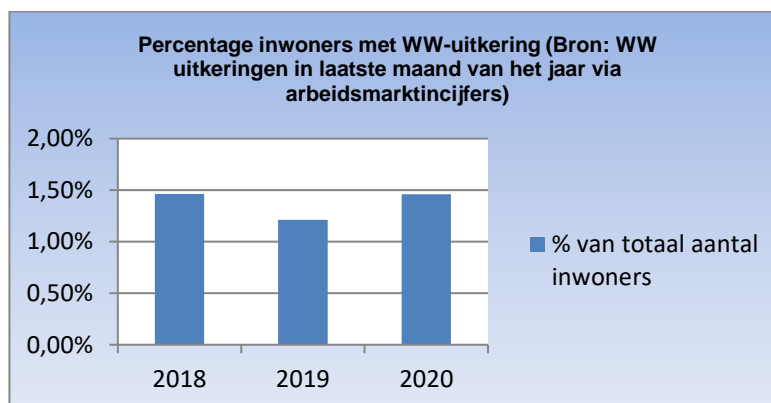
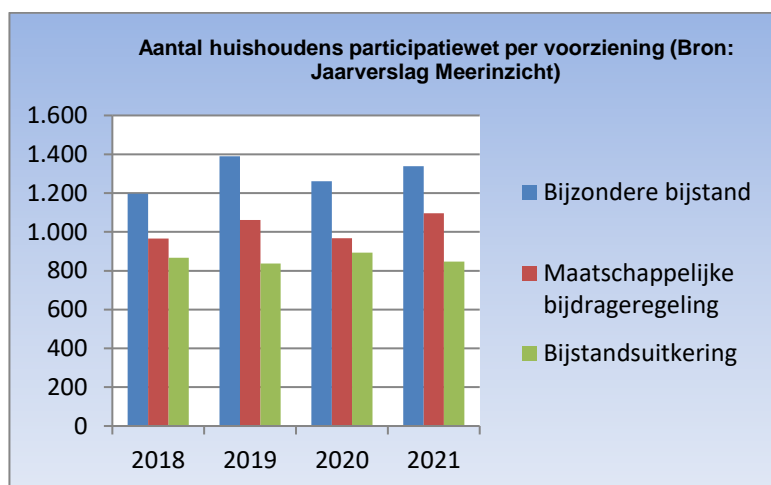
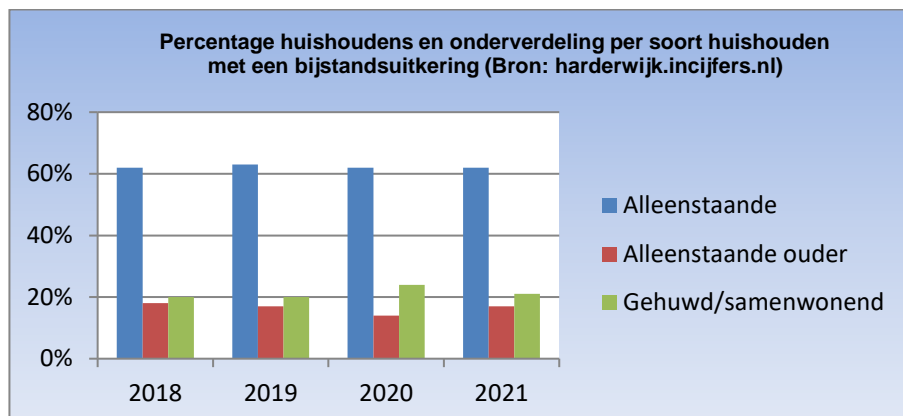
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	4.523.934	4.475.450	4.394.570	4.259.422
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV64 - Totaal	4.523.934	4.475.450	4.394.570	4.259.422

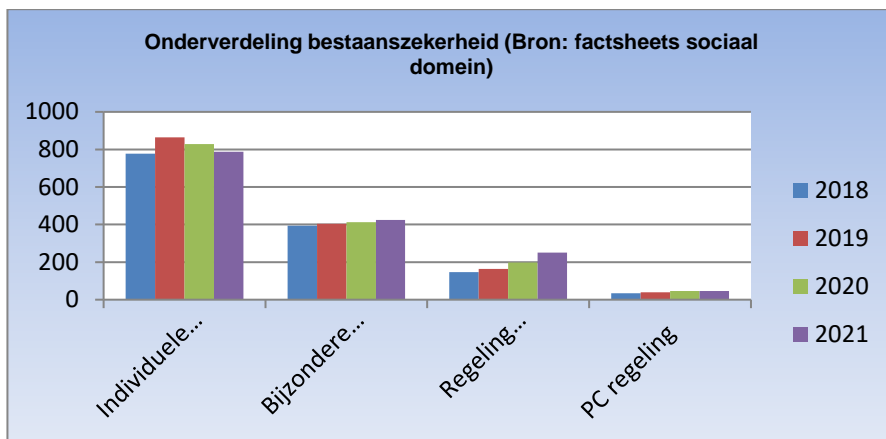
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.485.283	1.482.592	1.482.004	1.482.004
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV65 - Totaal	1.485.283	1.482.592	1.482.004	1.482.004

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

6.3

Taakveld WMO

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	H. Kraaijenhof

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van zelfredzaamheid en het bieden van hulp en ondersteuning aan inwoners die dat écht nodig hebben en voor wie meedoen is de samenleving niet vanzelfsprekend is. We hebben daarvoor een sterke basisinfrastructuur met algemene- en voorliggende voorzieningen. Maatwerkvoorzieningen worden verstrekt als algemene- en voorliggende voorzieningen niet passend zijn.

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO), 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ en 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Regulier

- Ondersteuning bij zelfredzaamheid in vorm van diensten (vooral begeleiding) en goederen (rolstoelen e.d.);
- Bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen in het voorveld, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- Het bieden van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Zorg.
- Dak- en thuislozen opvang/zorg en doorstroombeleid/voorzieningen; Begin 2023 wordt het Woonpak Hierden opgeleverd. En we gaan verder met het realiseren van Maatwerkwoningen.

Specifiek

- De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is uitgesteld naar 1 januari 2024, in afwachting van verdere wetswijzigingen. We volgen de ontwikkelingen hierin in 2023 op de voet.

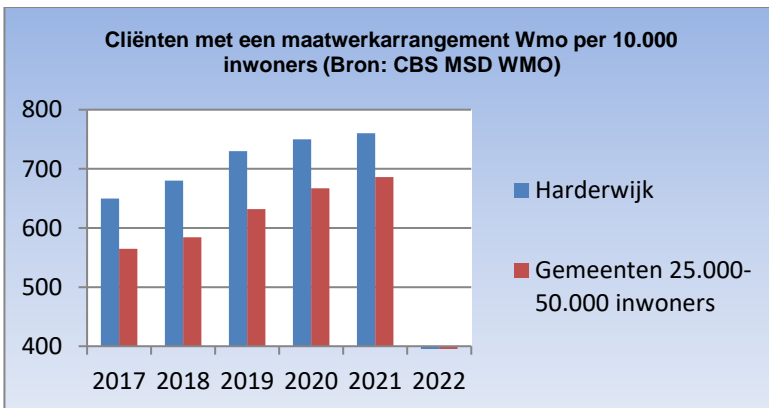
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	1.500.620	1.496.343	1.495.627	1.495.627
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV66 - Totaal	1.500.620	1.496.343	1.495.627	1.495.627

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-276.000	-276.000	-276.000	-276.000
Lasten	11.490.663	11.469.841	11.465.286	11.465.286
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV671 - Totaal	11.214.663	11.193.841	11.189.286	11.189.286

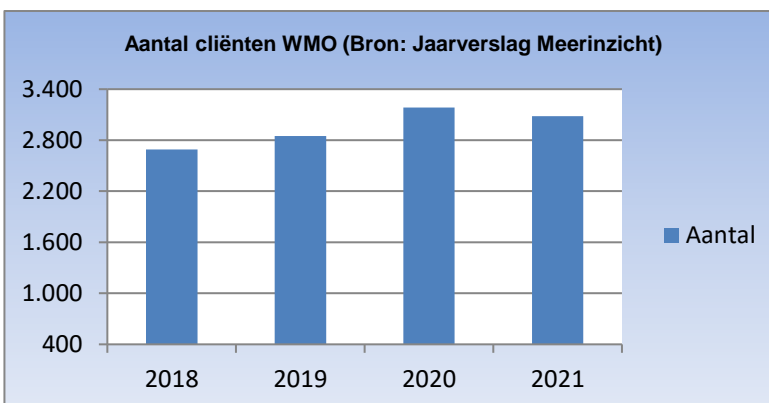
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-22.422.877	-22.422.877	-22.422.877	-22.422.877
Lasten	23.449.544	23.432.689	23.429.002	23.429.002
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV681 - Totaal	1.026.667	1.009.812	1.006.125	1.006.125

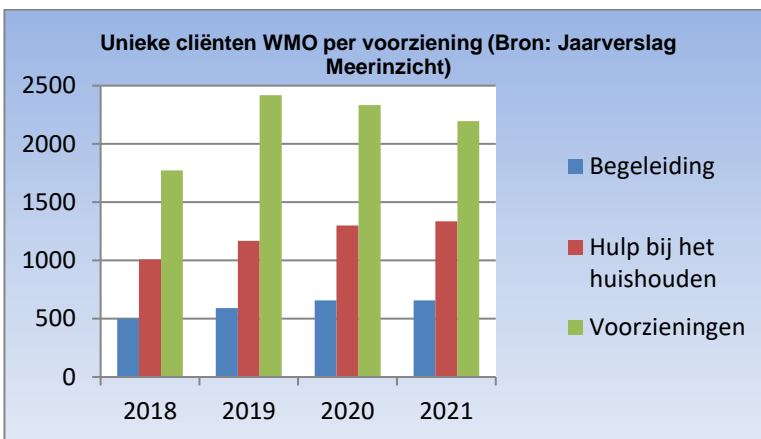
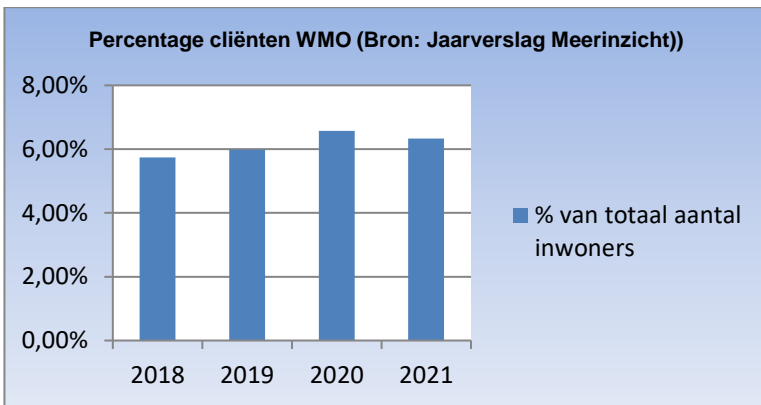
Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

6.4 Taakveld Jeugdzorg

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T. Renee

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. Onze visie is dat dit mogelijk is binnen de beperkter wordende middelen, op een manier die recht doet aan ouder en jongeren. Uitgangspunten hierbij zijn:

- kinderen horen thuis
- we gaan uit van mogelijkheden
- we zetten niet alleen in op eigen kracht, maar ook op eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid
- opvoeden doen we allemaal
- we werken samen, niet alleen met ouders, maar ook met elkaar
- we werken systeemgericht

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Regulier

We zijn als gemeente samen met het lokale team van het Centrum voor Jeugd en Gezin, zorgaanbieders en Meerinzicht vanuit verschillende rollen gezamenlijk verantwoordelijk voor een effectieve en efficiënte inrichting van dit taakveld. Daarin hebben we het gezamenlijke belang om de jeugdige en zijn leefwereld leidend te laten zijn.

1. Centrum voor Jeugd en Gezin

Het CJG is een netwerkorganisatie waar inwoners terecht kunnen voor alle vragen over opvoeden en opgroeien. Binnen het CJG werken Jeugd en Gezinswerkers, jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen met een brede expertise om de ondersteuning op maat te arrangeren. Er is één aanspreekpunt voor het gezin: één gezin, één plan, één regisseur. Samen met het gezin wordt bepaald wat de ondersteuningsbehoefte is, waarbij de professionals op het juiste moment zwaardere -of juist lichtere- hulp kunnen inzetten. Sinds 2022 is het CJG versterkt met GGZ-expertise. Hiermee worden kinderen/gezinnen eerder ondersteund waarmee duurdere jeugdhulp voorkomen kan worden.

Het CJG team zet vrij toegankelijke hulp en ondersteuning in en verzorgt de toeleiding naar niet vrij toegankelijke zorg indien nodig. Daarnaast wordt ingezet op verbinding met onder meer het onderwijs, welzijnspartners, sportverenigingen, huisartsen en de uitvoerders van Wmo, inburgeringswet en de Participatiewet binnen de gemeenten.

De gemeente werkt samen met aanbieders en CJG partners aan de transformatie van de niet vrij toegankelijke zorg.

2. Specialistische jeugdhulp

In de regio werken we samen om de inkoop van specialistische jeugdhulp te realiseren. Hieronder vallen dagbesteding, dagbehandeling, kort verblijf, jeugd GGZ, klinisch jeugd GGZ, pleegzorg, residentiële jeugdhulp, jeugdzorgplus en crisis hulp. In april 2022 is de nieuwe inkoop van start gegaan. Binnen deze inkoop is een betere sturing op de samenwerking en inzet van de juiste zorg. In de contractafspraken zijn doelen vastgesteld waar zorgaanbieders zich committeren. In de komende tijd wordt samen met de aanbieders gekeken of deze afspraken ook worden nageleefd.

Bovenregionaal werkt de regio Noord Veluwe samen voor Veilig Thuis en Jeugdbescherming en -reclassering in de Gelderse Verbeteragenda. Ook de landelijke afbouw JZ+ en driemilieu wordt op bovenregionaal niveau georganiseerd.

3. Landelijk transitiearrangement (LTA)

Namens gemeenten heeft de VNG afspraken gemaakt met landelijke jeugdhulpaanbieders met een specialistische functie.

4. Persoons Gebonden Budget (PGB) Jeugd

Op het moment dat jeugdigen en ouders in aanmerking komen voor jeugdhulp op basis van een individuele voorziening, kunnen zij kiezen voor zorg in natura of een persoonsgebonden budget.

5. Monitoring en sturing

Beiden zijn noodzakelijk om grip te krijgen op de uitgaven jeugdhulp, inzicht te krijgen in de werking van onze lokale teams en de kwaliteit van de geboden (niet vrij toegankelijke) jeugdhulp te garanderen. In de nieuwe inkoop zijn afspraken gemaakt waardoor kan worden gestuurd op verschillende kwaliteitseisen van aanbieders en op outcome criteria en KPI's die dit najaar worden vastgesteld. Contractmanagement werkt hierin nauw samen met beleid en de lokale toegangen voor jeugdhulp.

6. Impactanalyse

De impactanalyse is in 2022 opgeleverd. Daarin worden de knelpunten per ambitie inzichtelijk gemaakt. In de uitvoeringsagenda, die wij samen met partners en inwoners opstellen, komen de doelen en inspanningen die nodig zijn om de transformatie te versnellen. De kaders voor deze uitvoeringsagenda worden in 2023 vastgesteld door de raad in de Nota Sociaal Domein. De nota vormt de basis voor de nog op te stellen lokale uitvoeringsagenda's en de toekomstige opdracht voor onder andere onze belangrijkste uitvoeringsorganisaties.

Taakstelling Sociaal Domein

In het vastgestelde ombuigingsplan is een taakstelling opgenomen voor het Sociaal Domein. De taakstelling is vanaf 2023 structureel € 750.000. Het is een taakstelling voor het hele sociale domein maar is opgenomen onder taakveld Jeugdzorg omdat dit taakveld een groot deel van de taakstelling in zal vullen.

De gemeente is aan zet voor een duurzaam en betaalbaar Sociaal Domein. Het gaat binnen het Sociaal Domein om complexe problemen, over verschillende beleidsterreinen heen en met externe organisaties, er zijn keuzes nodig en er moeten prioriteiten gesteld worden. Om de transformatie te kunnen versnellen en de best mogelijke oplossingen te implementeren doorlopen we een proces om te komen tot een integrale nota binnen het Sociaal Domein met de gemeenteraad, de relevante organisaties, adviesraad Sociaal Domein en inwoners op weg naar de beoogde maatschappelijke effecten.

Het uitgangspunt is dat we werken vanuit vier maatschappelijke opgaven, die in relatie staan met de levensfasen

van een mens, een integrale benadering, waarbij niet de wetten centraal staan, maar de inwoners, beoogde beleidsdoelen en de te bereiken effecten:

1. Kansrijk opgroeien;
2. Op weg naar samenredzaamheid;
3. Perspectief op (on)betaald werk; en
4. Zelfstandig thuis

Tegelijkertijd worden gerichte interventies ingezet om de transformatie en de taakstelling te realiseren. In 2021 is gestart met het inzetten van de volgende interventies:

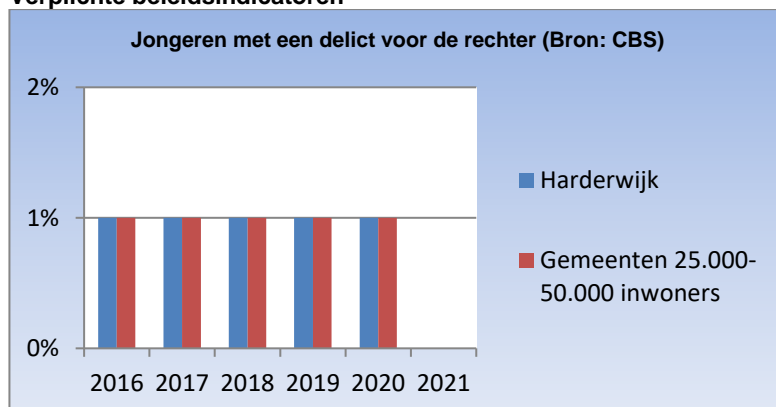
- 1 Versterken van de toegang:
 - a) Meer kinderen passende ondersteuning te bieden door versterken van kwalitatieve diagnose binnen het CJG door jeugdGGZ expertise toe te voegen;
 - b) Versterken CJG met ambulante kwantiteit en kwaliteit;
 - c) CJG expertise bij huisartspraktijken inzetten;
 - d) Duidelijke afspraken met betrekking tot toekenning van gespecialiseerde ambulante jeugdhulp (nieuwe inkoopafspraken (gerealiseerd met inkoop 2022));
 - e) Afbakening jeugdhulp
 - f) Medicatie trajecten (JGGZ) via CJG;
 - g) Normalisatie: voorkomen van verwijzingen door preventieve inzet
2. Grensvlak onderwijs/ jeugdhulp:
 - a) Heldere afbakening van verantwoordelijkheden inzet Jeugdhulp op grensvlak van Jeugdwet/Onderwijs/Ouders
 - b) Inzetten en doorontwikkeling van pilot onderwijs/ jeugdarrangement
3. Zicht op zorgpaden:
 - a) Actieve regie op bijzondere casuïstiek

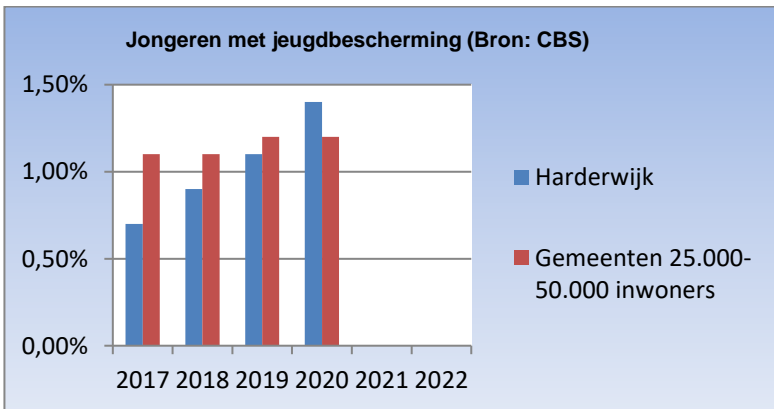
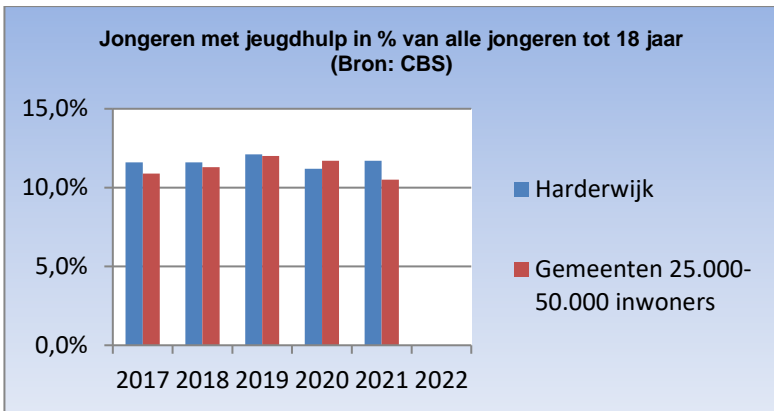
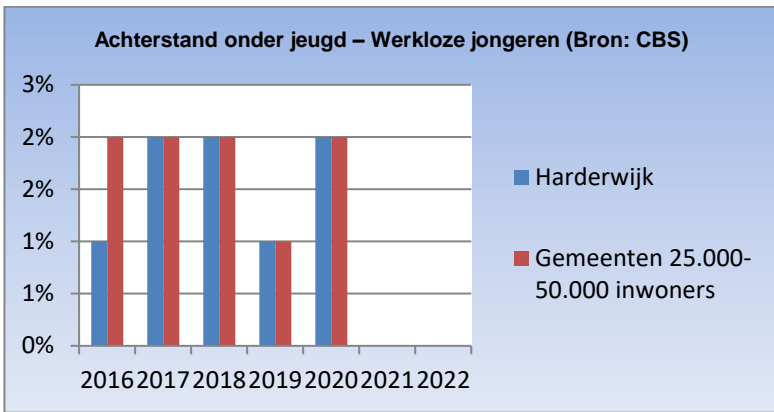
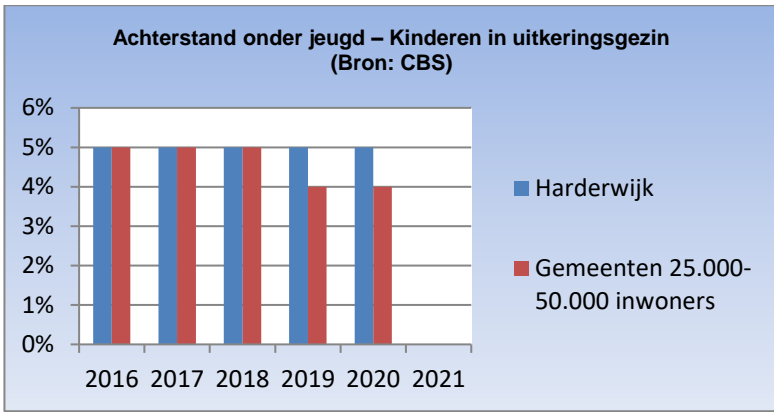
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	19.300.723	19.210.633	19.176.820	19.175.820
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV672 - Totaal	19.300.723	19.210.633	19.176.820	19.175.820

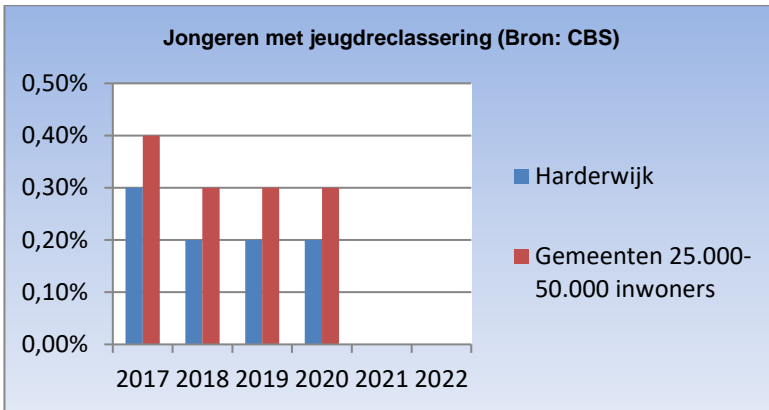
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	0	0	0	0
Lasten	4.733.291	4.714.355	4.710.212	4.710.212
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV682 - Totaal	4.733.291	4.714.355	4.710.212	4.710.212

Beleidsindicatoren

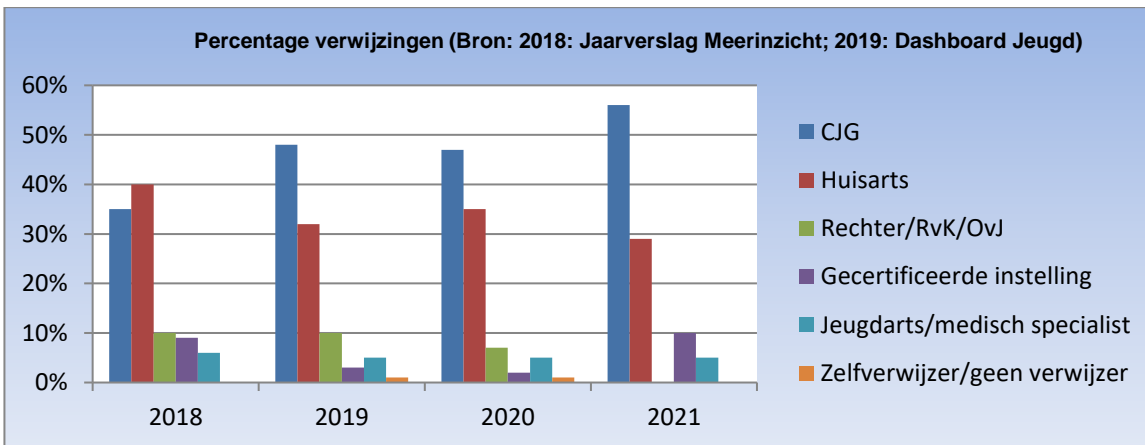
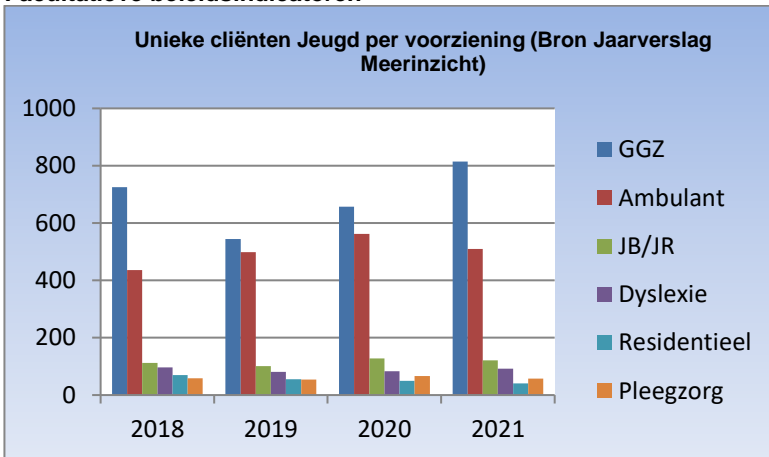
Verplichte beleidsindicatoren

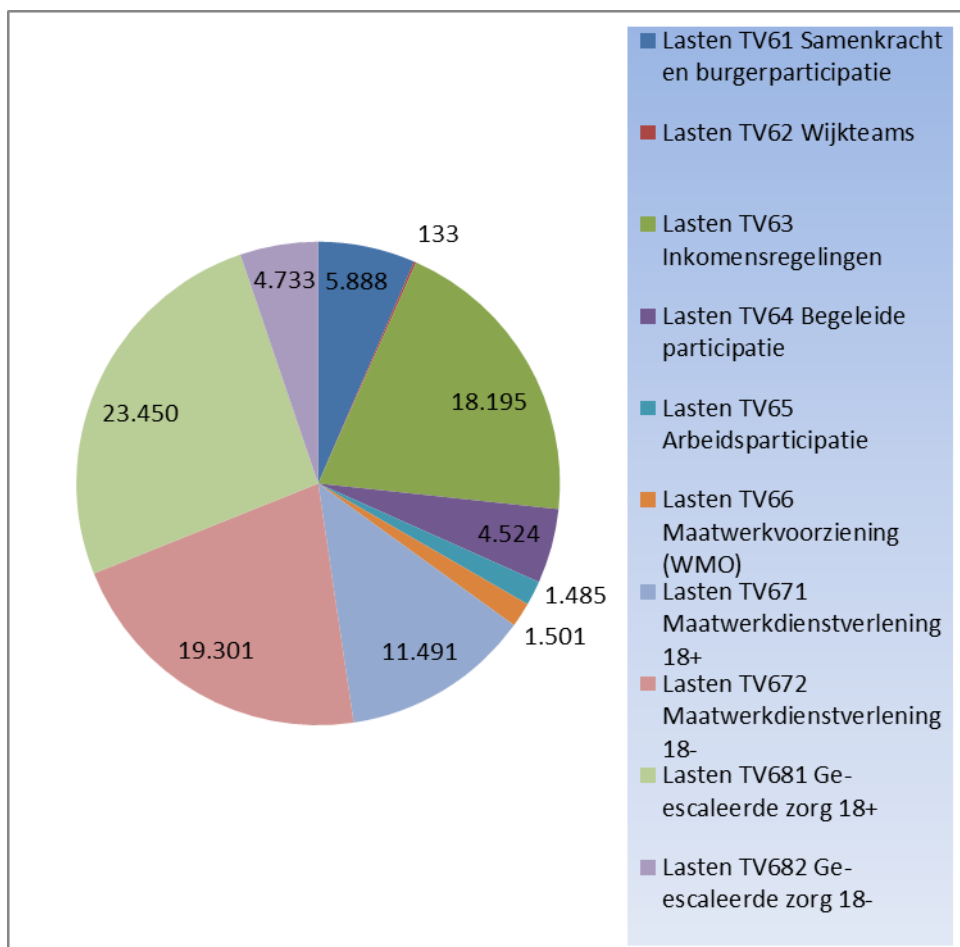
Facultatieve beleidsindicatoren

* In 2021 is in het dashboard niet met het percentage Rechter/RvK/OvJ zichtbaar.

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 6

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG6 Sociaal domein							
Lasten	TV65 - Arbeidsparticipatie	1.330	1.829	1.485	1.483	1.482	1.482
	TV64 - Begeleide participatie	4.951	4.655	4.524	4.475	4.395	4.259
	TV63 - Inkomensregelingen	18.944	20.346	18.195	18.159	18.151	18.151
	TV62 - Wijkteams	118	411	133	130	129	129
	TV672 - Maatwerkdienstverlening 18-	17.762	17.478	19.301	19.211	19.177	19.176
	TV671 - Maatwerkdienstverlening 18+	10.312	11.238	11.491	11.470	11.465	11.465
	TV682 - Ge-escaleerde zorg 18-	4.555	3.414	4.733	4.714	4.710	4.710
	TV66 - Maatwerkvoorziening (WMO)	1.787	1.446	1.501	1.496	1.496	1.496
	TV681 - Ge-escaleerde zorg 18+	17.528	23.173	23.450	23.433	23.429	23.429
	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	5.558	6.310	5.888	5.580	5.606	5.552
Lasten - Totaal		82.845	90.301	90.700	90.151	90.039	89.849
Baten	TV681 - Ge-escaleerde zorg 18+	-16.355	-22.182	-22.423	-22.423	-22.423	-22.423
	TV671 - Maatwerkdienstverlening 18+	-157	-276	-276	-276	-276	-276
	TV66 - Maatwerkvoorziening (WMO)	29	0	0	0	0	0
	TV65 - Arbeidsparticipatie	-20	0	0	0	0	0
	TV63 - Inkomensregelingen	-14.594	-13.926	-13.498	-13.498	-13.498	-13.498
	TV62 - Wijkteams	-1.828	-1.974	0	0	0	0
	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	-502	-307	-570	-570	-570	-570
TV672 - Maatwerkdienstverlening 18-	-85	-350	0	0	0	0	
Baten - Totaal		-33.511	-39.015	-36.767	-36.767	-36.767	-36.767
Saldo voor bestemming - Totaal		49.334	51.285	53.933	53.384	53.272	53.082
Dotaties aan reserves	TV62 - Wijkteams	3.378	3.837	221	0	0	0
	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	2	0	0	0	0	0
Dotaties aan reserves - Totaal		3.380	3.837	221	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	0	-1.753	0	0	0	0
	TV62 - Wijkteams	-8.159	-2.215	-324	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-8.159	-3.968	-324	0	0	0
Saldo na bestemming - Totaal		-4.779	-131	-103	0	0	0
PROG6 Sociaal domein - Totaal		44.555	51.155	53.830	53.384	53.272	53.082

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	51.155.000	
Begroting 2023	53.830.000	
Verschil	2.675.000	N

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	50.000	N
Onderhanden werken	1.529.000	V
Incidentele budgetten 2022	2.213.000	V
Doorberekende salariskosten	511.000	N
Verschil in mutatie reserve SD 2023 t.o.v. 2022	250.000	N
Reserve te verhalen bijstand	1.750.000	N
WsW bijdrage	125.000	V
Programmageden sociaal domein, PGB en rijksbijdrage BUIG	3.708.000	N
Diversen	273.000	N
Totaal	2.675.000	N

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Project Intern inclusie- en diversiteitsbeleid	50.000			
Totaal		50.000			

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Incidentele budgetten 2022

In de begroting 2022 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2023. Het gaat o.a. om een budget voor energietoeslag (€ 1,9 miljoen), via circulaire Gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen als gevolg van corona (€ 0,2 miljoen) en lokaal integraal uitvoeringsplan jeugd (€ 0,1 miljoen).

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting en de begroting Meerinzicht, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Reserve sociaal domein

De geraamde mutatie op de reserve sociaal domein is voor 2023 € 250.000 lager dan in 2022. De geraamde mutaties zijn op basis van eerdere besluitvorming.

Reserve te verhalen bijstand

Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen is besloten de reserve Te verhalen bijstand op te heffen. De mutatie vindt plaats in 2022, wat leidt tot een nadeel in 2023. Het saldo van de reserve, € 1,75 miljoen, is toegevoegd aan de algemene reserve. In programma 0, waar de algemene reserve onder valt, wordt ditzelfde voordeel gepresenteerd.

WsW bijdrage

Er wordt een lagere bijdrage geraamd voor de Wet sociale Werkvoorziening. Dit is op basis van de bij de meicirculaire 2022 gepubliceerde lagere integratie-uitkering Participatie (programma 0).

Programmageden, PGB en BUIG:

Het totaaloverzicht ziet er als volgt uit:

Onderwerp	Bedrag
Programmageden Jeugd, incl PGB en effect woonplaatsbeginsel	-2.885.700
Programmageden Wmo, incl PGB	-424.300
Programmageden Participatie	14.000
Lagere rijksbijdrage BUIG	-412.400
Totaal hogere lasten	-3.708.400
Dekking: bijdrage effect woonplaatsbeginsel jeugdzorg meicirculaire 2021	515.000
Dekking: loon- en prijscompensatie meicirculaire 2022	1.000.600
Dekking: verhoging salarislasten zorgdomein; decembercirculaire 2021	192.000
Dekking: mutatie uitkering voogdij 18+ en uitkering participatie	76.000
Totaal dekking	1.783.600
Totaal effect	-1.924.800

De dekkingen zoals aangegeven in bovenstaande tabel zijn onderdeel van de uitkering Gemeentefonds en verantwoord op programma 0.

De hogere lasten worden deels veroorzaakt door loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. De compensatie vanuit het rijk voor loon- en prijscompensatie is onderdeel van de meicirculaire Gemeentefonds.

Jeugd

De hogere lasten voor de jeugdzorg worden deels veroorzaakt door het effect van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Sinds 1 januari 2022 is de nieuwe wet woonplaatsbeginsel (wpb) van kracht. Aan de hand van de woonplaats wordt bepaald welke gemeente verantwoordelijk is voor (betaling van) de jeugdhulp. Uitgegaan wordt van het woonadres van de jeugdige op het moment dat de zorg wordt beschikt. Op basis van de laatste gegevens voor wat betreft uitstroom en instroom van jeugdigen heeft Harderwijk een financieel nadeel van afgerond € 900.000 als gevolg van de wpb. Bij de meicirculaire 2021 is bekend geworden dat Harderwijk voor een bedrag van € 515.000 gecompenseerd wordt voor het nieuwe wpb. Per saldo een nadeel van € 385.000. De verwachting is dat eind 2022 de volledige migratie en financiële afwikkeling is afgerond.

Er doet zich een lichte daling van het aantal cliënten voor en er is een dalende trend in het aantal toewijzingen zichtbaar. Er is echter nog steeds een toenemende complexiteit van de hulpvraag zichtbaar die zorgt voor hogere trajectprijzen.

Wmo

Er zijn verschillende factoren die van invloed zijn op de toename van het aantal mensen dat een beroep doet op maatwerkondersteuning via de Wmo. De meest belangrijke zijn: de toenemende vergrijzing, afname van het aantal mantelzorgers, groei van het aantal mensen dat zelfstandig woont en weinig doorstroming op de woningmarkt waardoor woningaanpassingen nodig zijn. Daarnaast heeft de invoering van het abonnementstarief nog steeds een aanzuigende werking bij met name huishoudelijke hulp. Inmiddels is duidelijk geworden dat het kabinet in 2023 waarschijnlijk met een voorstel komt om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer terug in te voeren vanaf 2025.

Participatie

Het aantal verstrekte uitkeringen daalt. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt. De Rijksbijdrage Buig is om dezelfde reden ook naar beneden bijgesteld. Binnen programma Bestaanszekerheid doet zich een stijging van de uitgaven voor. Door o.a. de aandacht voor de VoorzieningenWijzer wordt er een groter beroep gedaan op de diverse bestaanszekerheids regelingen.

De begroting 2023 van de centrumgemeentelijke middelen Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang is bijgesteld op basis van de laatste trends en ontwikkelingen en opgenomen in deze begroting. De begroting BW/MO is budgettair neutraal opgenomen onder taakveld TV681 Ge-escaalde zorg 18+.

2.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

A ALGEMEEN

Wij werken aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Waarbij duurzaamheid prioriteit heeft en integraal wordt meegenomen in alle opgaven en werkzaamheden. Aangezien duurzaamheid iedereen aan gaat werken wij met inwoners en ondernemers samen om de duurzaamheidsdoelen te realiseren.

Uitvoeringsagenda 'Duurzaamheid'

Om uitvoering te geven aan de vastgestelde duurzaamheidsvisie, worden projecten uitgevoerd zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda Duurzaamheid. Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstelling van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

Werken aan een gezonde leefomgeving

Met Rijkswaterstaat (RWS) werken we aan het vervangen van oude geluidsschermen langs de A28. Hierdoor wordt de leefomgeving verbeterd. In 2022 is een belangrijke stap gezet. De procedure voor het gpp-besluit is zonder beroep doorlopen. In het gpp-besluit zijn de locatie en de gunstige akoestisch gevolgen van het nieuwe scherm vastgelegd. In 2022-2023 werken wij met RWS verder aan de (voorbereiding van de) realisatie van het nieuwe geluidsscherm.

Wij stimuleren alle inwoners om een actieve en gezonde leefstijl te hanteren door in te zetten op gezond opgroeien, gezond ouder worden, een gezonde leefomgeving en proberen we gezondheidsachterstanden te verkleinen.

Onder andere door het stimuleren van gezonde keuzes (leefstijl) met de lokale uitvoeringsagenda van de nota 'Samen verder voor een gezond Noord Veluwe'. Daarnaast willen we de fysieke en sociale omgeving zo inrichten dat deze uitnodigt tot een gezonde en actieve leefstijl en deze ruimte biedt voor ontmoeten. Dit doen we door een brede integrale benadering van gezondheid: 'Gezondheid in al het beleid'.

Inhoud

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op een gezonde leefstijl, gezondheidszorg, milieu, duurzaamheid, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, water en riolering alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Ontwikkelingen

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Noord Veluwe (ODNV).

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan
- Van Afval naar Grondstof (VANG)
- Duurzaamheidsvisie "De Duurzame Stad"
- Energietransitiebeleid "De Energieke Stad"
- Circulaire economie beleid "De Circulaire Stad"
- Beleid inpassing zonnepanelen
- Nota Volksgezondheid "Samen verder voor een Gezond Noord-Veluwe 2022-2025"
- Beleidsnotitie begraven en cremieren Harderwijk
- Zuiveringskring Afvalwaterketenplan WHEP 2015-2023

B TAAKVELDEN

7.1 Taakveld Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T. Renee

Wat willen we bereiken?

De gemeente stimuleert en activeert de eigen verantwoordelijkheid bij inwoners om te kiezen voor gezonde leefgewoonten, die positief bijdragen aan gezond opgroeien en gezond ouder worden.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Bevorderen gezonde leefstijl, o.a. door preventie en voorlichting met betrekking tot middelengebruik, met name op voortgezet onderwijs;
- Vergroten van de mentale veerkracht van jongeren;
- Bevorderen gezonde en actieve leefstijl ouderen, aandacht voor de sociale/mentale gezondheid van ouderen;
- Aansluiting bij landelijke campagne NIX<18;
- JOGG gemeente waarbinnen vele activiteiten en programma's als Move(F)it, REALfit en Kind naar Gezonder Gewicht;
- Inzet Buurtsportcoaches;
- Gezamenlijk met 22 gemeenten zijn we verantwoordelijk voor de GGD NOG de gezondheidsdienst van de gemeenten. De GGD werkt aan het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van gezondheidsproblemen bij de inwoners van Noord- en Oost-Gelderland.
- Jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd conform gemaakte contractafspraken met Icare JGZ en GGD NOG, onderdeel van deze afspraken is het Rijksvaccinatieprogramma (Wet publieke gezondheid);
- Inzet Kansrijke Start (1e 1000 dagen) waaronder het programma Nu Niet Zwanger;
- Extra inzet op verzuimbegeleiding in het Voortgezet Onderwijs.

Nieuw beleid

Opstellen van de nieuwe lokale uitvoeringsagenda bij de nota gezondheidsbeleid 2022-2025 ('Samen verder voor een Gezond Noord-Veluwe 2022-2025').

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-333.907	-304.526	-304.526	-304.526
Lasten	2.722.123	2.688.342	2.687.574	2.687.574
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV71 - Totaal	2.388.216	2.383.816	2.383.048	2.383.048

7.2 Taakveld Riolering

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. Dirksen

Wat willen we bereiken?

- Het zorgdragen voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater ter bescherming van de volksgezondheid en milieu;
- Het voorkomen van water op straat;
- Het beheren en nemen van doelmatige maatregelen ter voorkoming van structurele grondwateroverlast.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Zorgdragen voor reiniging, inspectie en onderhoud van de hoofdriolering incl. huisaansluitingen en voorzieningen zoals kolken, gemalen, schuiven en infiltratievoorzieningen;
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);

- Het doorvoeren van verbeteringen;
- Projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie) vanuit het OMP (Operationeel Maatregelen Programma);
- Meten, beheren en verstrekken van informatie over grondwaterstanden.
- Meten, monitoren en modelleren van de afvalwaterketen.

Specifiek

Uitvoeren van het 2e deel van het re-lining project van het hoofdriool in de Oranjelaan (gedeelte tankstation Shell t/m rotonde Berekuil). Dit wordt gelijktijdig meegenomen met het gepland Groot onderhoud aan de N303 door de provincie Gelderland in 2023.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-3.500.252	-3.502.152	-3.502.152	-3.502.152
Lasten	2.660.607	2.639.302	2.635.454	2.621.263
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV72 - Totaal	-839.645	-862.850	-866.698	-880.889

7.3 Taakveld Afval

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. de Koeijer

Wat willen we bereiken?

Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze, tegen aanvaardbare en kostendekkende tarieven, en publieksvriendelijke en voor inwoners eenvoudige wijze inzamelen, overslaan, transporteren en verwerken van het huishoudelijk afval.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval;
- Het exploiteren van het milieupark met kca-depot;
- De afvalstoffen zoveel mogelijk hergebruiken en recyclen, en anders zo duurzaam mogelijk verwerken;
- Het ontwikkelen, monitoren en bijstellen van het afvalstoffenbeleid;
- Het verlenen van kwijtschelding en het treffen van een financiële compensatie voor mensen met medisch afval;
- Het registreren van het aantal aanbiedingen restafval en het innen van afvalstoffenheffing;
- Het informeren van onze inwoners over het afvalbeleid;
- Het schoonhouden van de openbare ruimte en de handhaving.

Nieuw beleid

Ter voorbereiding op eventueel nieuw beleid wordt in 2023 (of zoveel eerder als mogelijk) een pilot ingericht voor het gescheiden inzamelen van PMD. De kosten hiervoor zijn niet meegenomen in de begroting, hierover wordt u apart geïnformeerd.

Kadernota

1. Openingstijden Milieustraat

2. Monitoring hondenbeleid

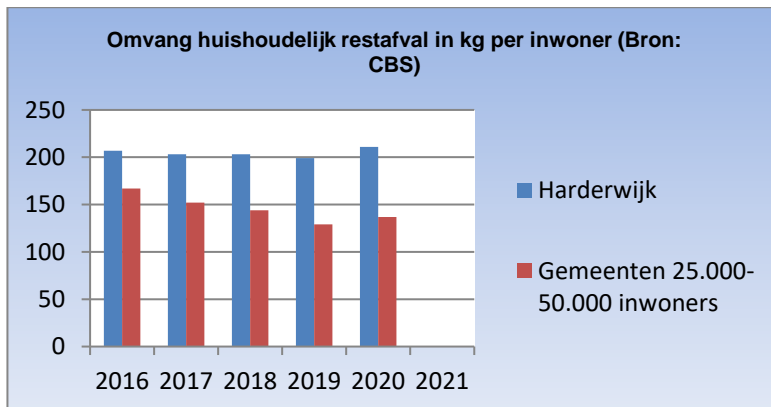
Met het vaststellen van hondenbeleid door het college, is besloten dat voor het voorbereiden en uitvoeren van het tweejarige monitoringsonderzoek van het hondenbeleid een budget van 20.000,- euro beschikbaar wordt gesteld.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-6.031.640	-6.031.640	-6.031.640	-6.031.640
Lasten	5.551.351	5.530.351	5.530.351	5.518.351
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	-25.013	-25.013	-25.013	-25.013
TV73 - Totaal	-505.302	-526.302	-526.302	-538.302

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze cijfers het totaal opgehaalde restafval inclusief verpakkingsmateriaal van Plastic, Metalen en Drinkenkartons (PMD) is. Omdat Harderwijk het PMD uit het restafval laat nascheiden door de afvalverwerker (Omrin), geeft dit een vertekend beeld. Vanaf eind 2021 publiceert CBS de cijfers voor 2020, exclusief PMD.

7.4

Taakveld Milieubeheer

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	T. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

Milieukwaliteit is een belangrijk onderdeel van de beleving van de leefomgeving. Hierbij hebben we het over de milieuaspecten zoals; geluid, geur, bodem, externe veiligheid en luchtkwaliteit en milieugezondheidskwaliteit. De milieuaspecten zijn vooral van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de effecten van de ontwikkeling acceptabel moeten zijn en tenminste voldoen aan de wettelijke eisen. Aanvullend op de wettelijke eisen zijn in het Milieubeleidsplan Harderwijk per milieuaspect stadsambities geformuleerd. Het doel van een Milieubeleidsplan is het zorgdragen voor de leefomgeving.

Met duurzaamheid draait het niet alleen om het hier en nu, maar ook om het elders en later. Dit betekent dat je rekening houdt met de gevolgen van je handelen voor mensen die ergens anders leven en voor mensen die later zullen leven. In een duurzame toekomst heeft de volgende generatie dezelfde kansen als de huidige generatie!

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Milieu

Kort samengevat voert de Omgevingsdienst Noord Veluwe (ODNV) de volgende milieutaken uit:

- adviseren over het milieudeel van de omgevingsvergunning voor vergunningplichtige bedrijven;
- behandelen van diverse meldingen (Activiteitenbesluit, slopen, mobiel breken bouw- en sloopafval);
- behandelen van milieuklachten over bedrijfsmatige activiteiten;
- uitvoering van het milieutoezicht op deze bedrijven en op (asbest)sloopwerkzaamheden;
- adviseren over geluid, bodem, luchtkwaliteit, geur en externe veiligheid;
- bestrijding en aanpak van milieu-incidenten
- adviseren over natuur en ecologie

Duurzaamheid

Het uitvoeren van de projecten zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda Duurzaamheid. Hiermee wordt gewerkt aan de duurzaamheidsdoelen, zoals opgenomen in de duurzaamheidsvisie "De Duurzame Stad"

Nieuw beleid

1. Groen en natuurvisie

Met de groen en natuurvisie is in 2022 een nieuwe koers ingezet die de waarde van groen en natuur erkend en een volwaardige plek inneemt in de leefomgeving. Hiervan zijn we ons bij elke ontwikkeling bewust en hierin willen we investeren, in tijd, ruimte en geld. Uiteindelijk zal iedereen hiervan profiteren in de vorm van frisse lucht, schoon water, een koelere stad, vogels en bijtjes in park en tuin, kortom de basis voor een fijne en gezonde leefomgeving.

2. Beleidskaders water en klimaatplan

Met de beleidskaders voor het water en klimaatplan die in 2de helft 2022 zijn vastgesteld wordt in 2023 een water- en klimaatadaptatieplan met uitvoeringsagenda en bijbehorende financiële paragraaf opgesteld.

Kadernota

1. Circulaire economie

November 2021 is het circulaire economie beleid "De Circulaire Stad" vastgesteld. Dit budget (voor 4 jaar, jaarlijks €150.000,-) wordt gebruikt voor de uitvoering van projecten om de circulaire economie te stimuleren. De middelen worden onder andere ingezet voor het stimuleren van circulair bouwen, verminderen voedselverspilling, start-ups faciliteren, voortzetten cirkelstad, stimuleren deeleconomie en informeren en betrekken inwoners.

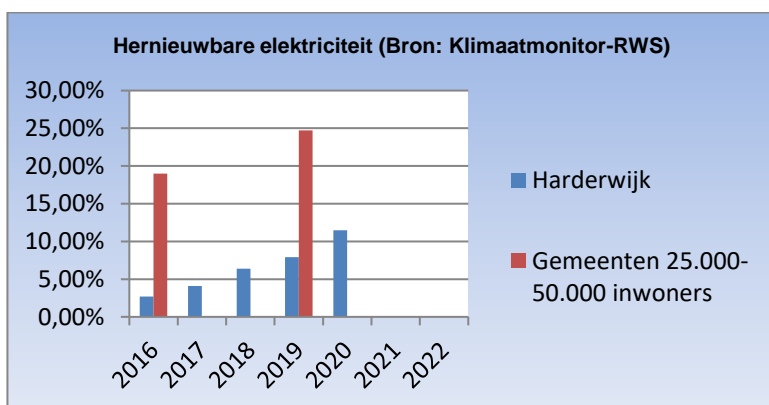
2. Transitievisie Warmte

November 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. De uitvoering van de TVW vindt plaats op basis van de drie beleidslijnen. 1. Gemeentebrede aanpak, 2. Buurtgebonden aanpak en 3. onderzoeksvragen. Dit budget (voor 4 jaar, jaarlijks €150.000,-) wordt ingezet om de projectorganisatie door te zetten, initiatieven te ondersteunen, acties om inwoners te stimuleren te verduurzamen, (buurt)bijeenkomsten te organiseren, onderzoeken uit te voeren en het opstellen van de uitvoeringsplannen voor de potentiebuurten.

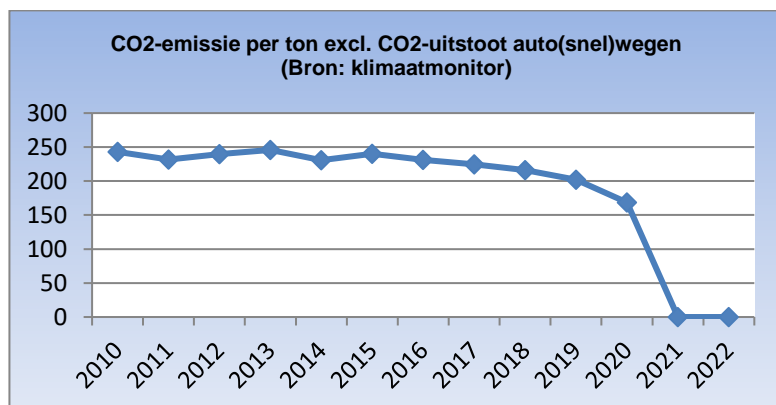
Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-24.207	-24.207	0	0
Lasten	2.526.065	2.526.080	2.471.909	2.455.909
Dotaties	7.727	7.727	7.727	7.727
Onttrekkingen	-30.000	-30.000	0	0
TV74 - Totaal	2.479.585	2.479.600	2.479.636	2.463.636

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

7.5

Taakveld Begraafplaatsen en crematoria

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. Bakema

Wat willen we bereiken?

Creëren en in stand houden van een functionele en piëteitsvolle laatste rustplaats toegankelijk voor een ieder. De gemeente heeft de plicht op grond van de wet op de lijkbezorging om een gemeentelijke begraafplaats te exploiteren.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Het onderhoud aan de begraafplaatsen volgens kwaliteitsniveau A;
- Een correcte begeleiding en service bij het begraven en een tevreden "klant", waarbij binnen de vastgestelde kaders zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de individuele wensen.

Nieuw beleid

- Realiseren van natuurbegraven,
- Realiseren van de reeds gestarte uitbreiding Elzenhof

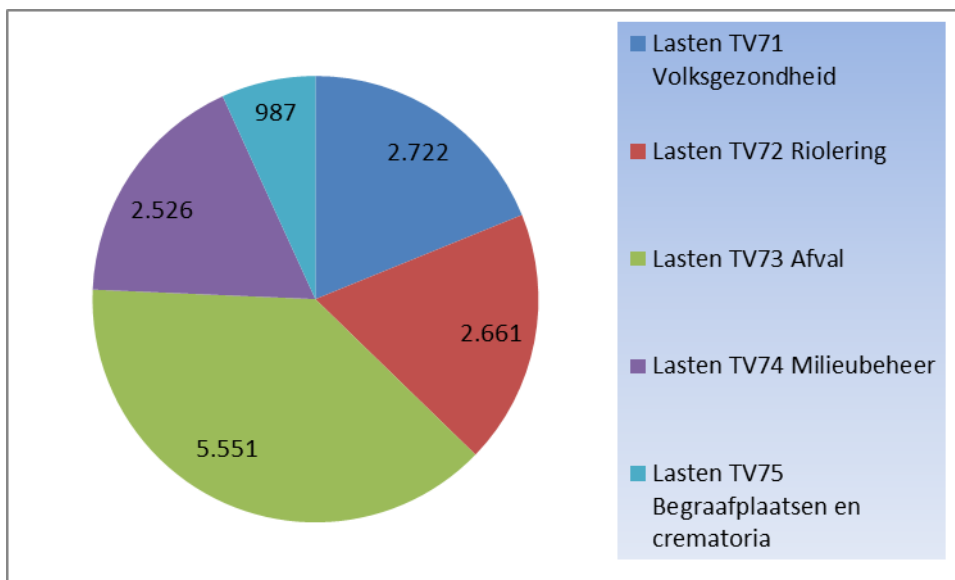
Kadernota

1. Beheerplan begraafplaatsen
Structureel verhoging voor regulier onderhoud door uitbreiding Elzenhof.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-978.769	-978.769	-978.769	-978.769
Lasten	987.000	985.932	986.090	978.207
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV75 - Totaal	8.231	7.163	7.321	-562

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 7

		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG7 Duurzaamheid en milieu							
Lasten	TV71 - Volksgezondheid	2.461	2.757	2.722	2.688	2.688	2.688
	TV74 - Milieubeheer	2.770	4.536	2.526	2.526	2.472	2.456
	TV75 - Begraafplaatsen en crematoria	882	874	987	986	986	978
	TV72 - Riolering	2.193	2.486	2.661	2.639	2.635	2.621
	TV73 - Afval	5.182	5.308	5.551	5.530	5.530	5.518
Lasten - Totaal		13.488	15.963	14.447	14.370	14.311	14.261
Baten	TV75 - Begraafplaatsen en crematoria	-1.188	-1.004	-979	-979	-979	-979
	TV73 - Afval	-5.145	-5.322	-6.032	-6.032	-6.032	-6.032
	TV72 - Riolering	-3.509	-3.567	-3.500	-3.502	-3.502	-3.502
	TV71 - Volksgezondheid	-109	-431	-334	-305	-305	-305
	TV74 - Milieubeheer	-300	-843	-24	-24	0	0
Baten - Totaal		-10.251	-11.166	-10.869	-10.841	-10.817	-10.817
Saldo voor bestemming - Totaal		3.237	4.797	3.578	3.529	3.494	3.444
Dotaties aan reserves	TV74 - Milieubeheer	861	118	8	8	8	8
Dotaties aan reserves - Totaal		861	118	8	8	8	8
Onttrekkingen uit reserves	TV73 - Afval	-37	-842	-25	-25	-25	-25
	TV74 - Milieubeheer	-263	-1.380	-30	-30	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-301	-2.223	-55	-55	-25	-25
Saldo na bestemming - Totaal		560	-2.105	-47	-47	-17	-17
PROG7 Duurzaamheid en milieu - Totaal		3.797	2.692	3.531	3.481	3.477	3.427

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	2.691.592	
Begroting 2023	3.531.085	
Vershil	839.493	N

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	462.060	N
Onderhanden werken	505.531	N
Kapitaallasten	323.915	N
Doorberekende salariskosten	379.447	N
Overige doorberekening	7.053	N
TV71 Volksgezondheid	227.068	V
TV72 Riolering	117.972	N
TV73 Afval	82.327	N
TV74 Milieubeheer	167.971	N
TV75 begraafplaatsen en crematoria	38.697	N
Diversen	7.349	V
Totaal	839.493	N

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen, de toelichting is opgenomen onder de betreffende taakvelden:

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
7.3 Afval	Monitoring hondenbeleid	20.000			
7.3 Afval	Openingstijden Milieustraat	97.600	97.600	97.600	97.600
7.4 Milieubeheer	Transitievisie Warmte	150.000	150.000	150.000	150.000
7.4 Milieubeheer	Circulaire Economie	100.000	100.000	100.000	100.000
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Beheerplan begraafplaatsen	94.460	94.460	94.460	94.460
Totaal		462.060	442.060	442.060	442.060

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten (voor 2023 is dit 33,8 FTE, 2022 was 28,23) naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Overige doorberekening

TV71 Volksgezondheid

De lasten stijgen met € 141.000,- Dit bestaat uit € 93.000,- aan hogere bijdragen aan de GGD (als gevolg van een indexatie met 5.89%, taakuitbreiding en versterking organisatie) en € 48.000,- voor Jeugdgezondheidszorg (3% indexatie en toevoeging prenataal huisbezoek). Hier tegenover staat het vervallen van de bijdrage aan JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) voor € 63.000,- en de huuropbrengsten voor de nieuwe Roef groot € 305.000,-

TV72 Riolering

Er is sprake van een nadelig resultaat vanwege lager geraamde baten i.v.m. de lagere doorbelasten salariskosten vanuit Straatreiniging (verkeer en vervoer) deze kosten worden extracomptabel meegenomen in de tariefberekening en zorgt binnen dit taakveld tot een nadeel.

TV73 Afval

Dit wordt veroorzaakt door de diverse ontwikkelingen i.v.m. de invoering van diftar. Om in 2023 100% kostendekkend te zijn is de afvalstoffenheffing met € 788.000,- verhoogd. In 2022 is dit nog gedekt met een onttrekking uit de algemene middelen van € 605.000,- en € 200.000,- uit de reserve BR opschaling warmtenet. Beide onttrekkingen waren incidenteel en hadden een positief effect van € 805.000,- op de afvalstoffenheffing. Per saldo leidt dit tot een nadeel in 2023.

TV74 Milieubeheer

In de begroting 2022 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2023. Voor dit taakveld gaat het met name om het budget regionaal energieloket (€ 30.000,-) en uitwerking verduurzaming onderwijshuisvesting (€ 40.000,-). Beide hebben een voordelig effect. Daartegenover staat een hogere structurele bijdrage aan de ODNV wat een nadeel oplevert van € 255.000,-.

TV75 begraafplaatsen en crematoria

Nadelig resultaat van € 38.000,- wordt veroorzaakt door lagere begraafplaatsrechten/- onderhoud. Dit is conform het Beheerplan Begraafplaatsen naar beneden bijgesteld omdat de realisatie constant achterbleef (m.u.v. de jaren 2020 en 2021).

2.8 Programma 8 Ruimte en wonen

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij versterken de ruimtelijke kwaliteit door grote ruimtelijke projecten uit te voeren, ruimte voor lokale initiatieven te geven, een passend woningaanbod te bieden en te zorgen voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ruimtelijke ordening (omgevingsvisie, bestemmings- en omgevingsplannen, welstandstoezicht en handhaving), volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagenlocatie) en grondexploitaties. Het versterken en in stand houden van een aantrekkelijk en duurzaam toekomstgericht woon-, werk-, en leefklimaat.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling rondom de stikstofproblematiek kan van invloed zijn op de planning en uitvoering van ruimtelijke projecten. Na de uitspraak van de Raad van State van mei 2019 is het stikstofdossier zeer relevant geworden voor toekomstige ontwikkelingen. Voor iedere ruimtelijke ontwikkeling moet nagegaan worden in hoeverre deze een stikstofdepositie veroorzaakt. Sinds de uitspraak wordt op verschillende niveaus gewerkt aan oplossingen. Hierdoor komen steeds meer instrumenten beschikbaar die belemmeringen wegnemen bij ruimtelijk projecten. Echter, bij ieder ruimtelijk project moet dit nauwkeurig worden onderzocht waarbij het de verwachting is dat niet alles kan. Ontwikkelingen omtrent het stikstofdossier blijven onder een juridisch vergrootglas liggen.

Verbonden partijen

- Meerinzicht: digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en onderhoud gebouwen.
- ODNV: advisering Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

B TAAKVELDEN

8.1	Taakveld Ruimtelijke ordening
-----	-------------------------------

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	M. Krijgsman

Wat willen we bereiken?

Het versterken en in stand houden van een aantrekkelijk en duurzaam toekomstgericht woon-, werk-, en leefklimaat.

Een gedifferentieerd aanbod in woon-, werk, en verblijfslocaties met een zo hoog mogelijk ruimtelijk kwaliteitsniveau.

Ruimtelijke kwaliteit kan hierin worden onderscheiden in de gebruikswaarde, de belevingswaarde of de toekomstwaarde van de plek of het object. In het kader van de aankomende nieuwe Omgevingswet gaat participatie en aandacht voor de belangen van de buurt een steeds belangrijker rol spelen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Planologische adviezen over ingediende initiatieven;
- Opstellen van gebiedsvisies en/of thematische visies en beleid;
- Actualisatie juridisch planologisch kader;
- Nieuwe bestemmingsplannen, reguliere- of uitgebreide omgevingsvergunningen ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen;
- Omgevingsvergunningen en interne advisering daarover;
- Planologische en ruimtelijke orderingszaken en interne advisering daarover;
- Planbegeleiding (toetsing en procedureel) van plannen van derden.

Specifiek

- Grond aan- en verkopen;
- Uitvoering ruimtelijke projecten en beleid;
- Actief en faciliterend grondbeleid

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-430.010	-430.010	-430.010	-430.010
Lasten	1.085.261	1.086.261	1.085.261	1.078.261
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV81 - Totaal	655.251	656.251	655.251	648.251

8.2

Taakveld Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van der Leeden

Wat willen we bereiken?

Het taakveld grondexploitatie niet-bedrijventerreinen is in essentie gericht op het als gemeente actief verwerven, produceren en leveren van bouwrijpe grond om de ruimtelijke doelen op het gebied van wonen en leven te kunnen realiseren.

Vanuit haar actieve rol wordt conform het vastgestelde grondbeleid en rekening houdend met de ruimtelijke doelen gezocht naar bedrijfseconomische optimalisatie en adequate beheersing van risico's.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verwerven, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken van gronden ten behoeve van realisatie van woningbouw en commerciële/maatschappelijke voorzieningen;
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;

Specifiek

Drielanden

- Afronden bouwrijp maken Harderweide deelgebied 2 (noord) en opstarten bouwrijp maken deelgebied 2 (zuid);
- Realisatie geluidsscherm Harderweide;
- Uitgifte gronden in deel complexen Groene Zoom (Small Smart Living) en Harderweide deelgebied 2 (noord);
- Afronden verkaveling deelgebied 2 (zuid) en deelgebied 3;
- Opstarten woonrijp maken deelgebied 2 (noord)
- Tussentijdse verantwoording rijkssubsidie Woningbouwimpuls Harderweide.

Waterfront

- Oplevering woningen fase 3 deelgebied 1;
- Levering warmte en koude vanuit warmtenet fase 3 deelgebied 1
- Start woningbouw fase 3 deelgebied 2
- Woonrijp maken fase 3 deelgebied 1
- Bouwrijp maken deelgebied 2 (deels) en 6;
- Tussentijdse verantwoording rijkssubsidie Woningbouwimpuls Waterfront.
- Afronden bestemmingsplanprocedures parkvilla en kop van de stadswerven

Weiburg

- Vaststelling van de Nota van uitgangspunten en een masterplan;
- Aangaan van samenwerkingsovereenkomst (SOK);
- Openen grondexploitatie;
- Subsidiemogelijkheden onderzoeken en zo mogelijk aanvragen.

Kranenburg Noord

- Voorbereiding toekomstige grondexploitatie.

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-11.981.282	-7.906.717	-10.173.469	-5.254.117
Lasten	11.981.282	7.906.717	10.173.469	5.254.117
Dotaties	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV82 - Totaal	0	0	0	0

8.3

Taakveld Wonen en bouwen

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	S. Tjalsma

Wat willen we bereiken?

- De basis op orde > iedereen die in Harderwijk wil wonen, vindt binnen afzienbare tijd een woning die past bij zijn of haar wensen en behoeften op het gebied van betaalbaarheid, toegankelijkheid en woonomgeving.
- Kansen benutten > via de kwaliteit en kwantiteit van de woningvoorraad bijdragen aan de ambities van de gemeente op het gebied van duurzaamheid, economische ontwikkeling en sociaal klimaat;

Wat doen we daarvoor?

Regulier

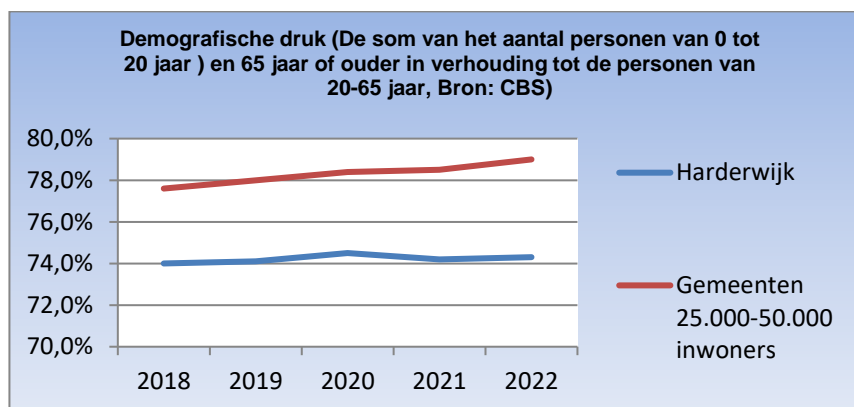
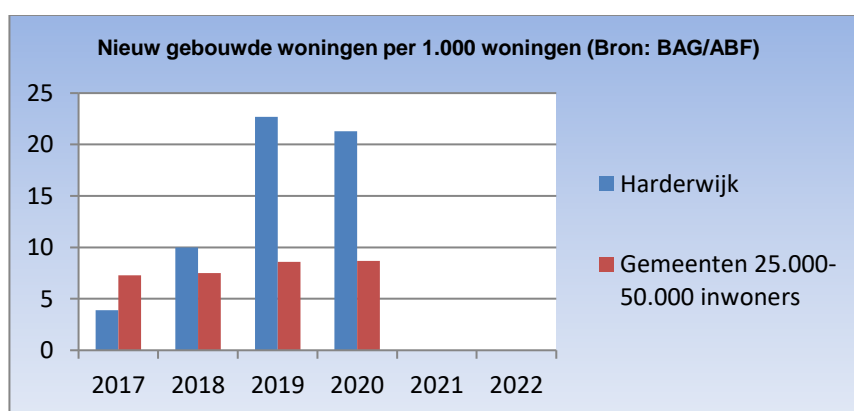
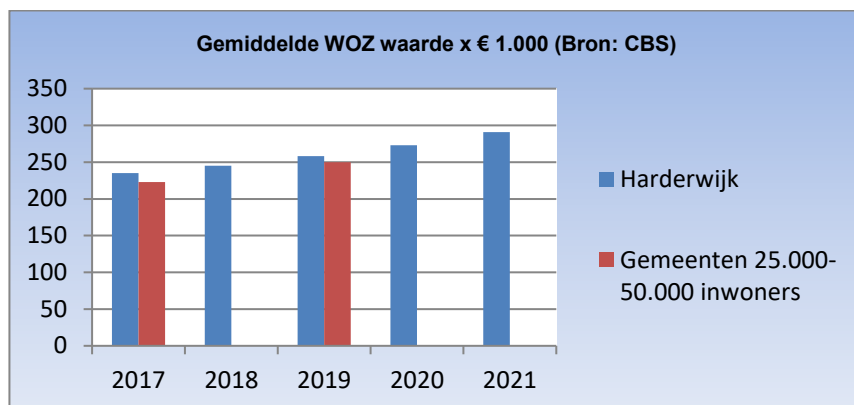
- Uitvoeren van het woonbeleid
- Uitvoering geven aan de Woningwet 2015, in het bijzonder de samenwerking met corporaties en huurdersorganisaties om te komen tot prestatieafspraken;
- Uitvoering geven aan de Huisvestingsverordening gemeente Harderwijk 2019, o.a. behandeling bezwaarschriften tegen weigering toekennen urgentie
- Het monitoren van de woonruimteverdeling (huurwoningen);
- Toewijzen van nieuwbouwprojecten en bouwkavels
- Behandeling aanvragen Leegstandwet
- Behandeling aanvragen stimuleringsregeling sociale huur
- Overleg met initiatiefnemers voor woningbouwplannen;
- Regionale samenwerking / afstemming met provincie;
- Rapportage aan de raad over de voortgang van de woningbouw

Nieuw beleid

- Woonwagenbeleid
- Splitsingsbeleid
- Beleid t.a.v. flexibele huisvesting en de huisvesting van arbeidsmigranten in het bijzonder
- Bijstellen woningbouwambitie n.a.v. uitgevoerd woningbehoefteonderzoek
- Ontwikkelen en doorontwikkeling van gemeentelijk instrumentarium zoals erfpacht, doelgroepenverordening en starterslening

Wat mag het kosten?	2023	2024	2025	2026
Baten	-850.375	-850.375	-850.375	-850.375
Lasten	1.891.553	1.828.478	1.826.555	1.814.709
Dotaties	37.500	37.500	37.500	37.500
Onttrekkingen	0	0	0	0
TV83 - Totaal	1.078.678	1.015.603	1.013.680	1.001.834

Verplichte beleidsindicatoren

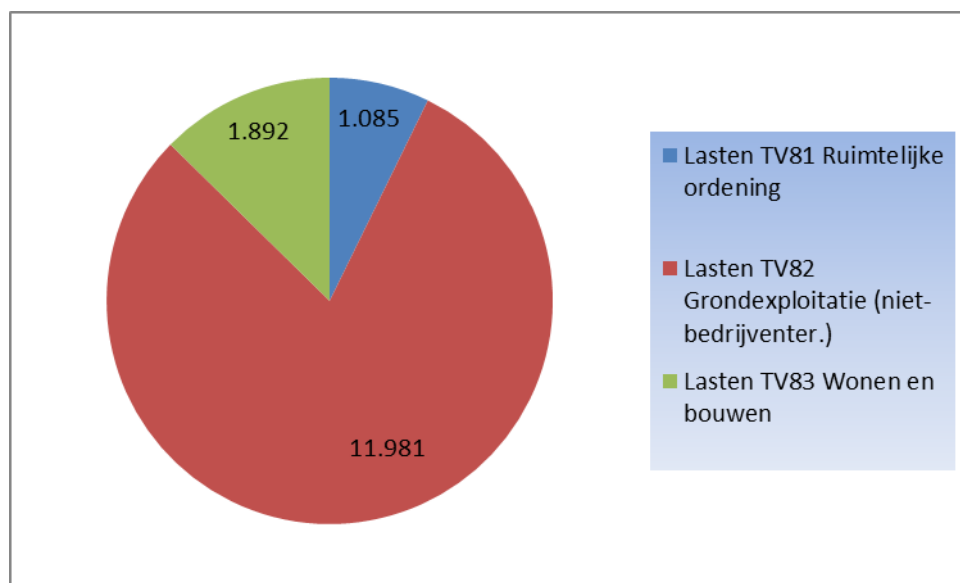
Facultatieve beleidsindicatoren

Woningbouwopgave tot 2030	Totaal	Huur			Koop				Onbekend
		Sociaal	Vrije sector I	Vrije sector II	Goedkoop	Midden I	Midden II	Duur	
			<900	>900	<216	<298	<343	>343	
Ambitie 2015-2030 (uitvoeringsagenda 2019-2023)	4635	460	440	220	330	650	525	765	
Gerealiseerd 2015-2021	1826	326	156	303	57	174	212	440	158
Saldo	2809	134	284	-83	273	476	313	325	
Harde plannen 2022-2030	1965	302	346	14	310	110	190	693	
Zachte plannen 2022-2030	2067	505	378	144	197	248	205	195	195
Totaal plannen 2022-2030	4032	807	724	158	507	358	395	888	195
Restant ambitie tot 2030	-1223	-673	-440	-241	-234	118	-82	-563	

1 Prijzen worden bij elke update van de woonvisie geïndexeerd conform ontwikkeling CPI

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 8

			Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG8 Ruimte en wonen								
Lasten	TV82 - Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)		5.993	17.008	11.981	7.907	10.173	5.254
	TV81 - Ruimtelijke ordening		1.713	1.497	1.085	1.086	1.085	1.078
	TV83 - Wonen en bouwen		2.973	2.513	1.892	1.828	1.827	1.815
Lasten - Totaal			10.679	21.017	14.958	10.821	13.085	8.147
Baten	TV81 - Ruimtelijke ordening		-1.012	-832	-430	-430	-430	-430
	TV83 - Wonen en bouwen		-2.420	-1.038	-850	-850	-850	-850
	TV82 - Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)		-6.652	-17.008	-11.981	-7.907	-10.173	-5.254
Baten - Totaal			-10.084	-18.878	-13.262	-9.187	-11.454	-6.535
Saldo voor bestemming - Totaal			596	2.139	1.696	1.634	1.631	1.613
Dotaties aan reserves	TV83 - Wonen en bouwen		38	38	38	38	38	38
	Dotaties aan reserves - Totaal			38	38	38	38	38
Onttrekkingen uit reserves	TV81 - Ruimtelijke ordening		-166	-60	0	0	0	0
	TV82 - Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)		0	0	0	0	0	0
	TV83 - Wonen en bouwen		-524	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal			-690	-60	0	0	0	0
Saldo na bestemming - Totaal			-653	-22	38	38	38	38
PROG8 Ruimte en wonen - Totaal			-57	2.117	1.734	1.672	1.669	1.650

Financiële analyse begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Begroting 2022	2.117.029	
Begroting 2023	1.733.929	
Verschil	383.100	V

Onderwerp	Bedrag	Nadeel (N) Voordeel (V)
Nieuw beleid	150.000	N
Onderhanden werken	476.788	V
Kapitaallasten	86.116	V
Incidentele budgetten 2022	52.192	V
Doorberekende salariskosten	44.100	V
TV81 Ruimtelijke ordening	42.694	N
TV83 Wonen en bouwen	76.928	N
Diversen	6.473	N
Totaal	383.100	V

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen, de toelichting is opgenomen onder de betreffende taakvelden:

Taakveld	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
8.3 Wonen en bouwen	Koersdocument Woonwagens	150.000			
Totaal		150.000			

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2021 zijn budgetten meegenomen naar 2022. Dit zijn incidentele budgetten voor 2022. In 2023 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen, en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt binnen dit programma tot een voordeel.

Incidentele budgetten 2022

In de begroting 2022 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2023. Voor dit programma komt het budget voor woonoplossingen ad € 262.000,- te vervallen. Dit heeft een voordelig effect. De onttrekking uit de voorziening Vitale Vakantieparken ten behoeve van het budget Veluwe Ontvangstlocatie (zie ook programma 3) is in 2022 als opbrengst geraamd. Doordat dit een eenmalige onttrekking was, heeft dit voor 2023 een nadelig effect van € 210.000,- op dit programma.

TV81 Ruimtelijke ordening

In 2022 zijn meer opbrengsten geraamd uit anterieure overeenkomsten ter dekking van extra inhuur binnen het domein Stad en Omgeving. Dit leidt in 2023 tot een nadeel van € 42.694,-.

TV83 Wonen en bouwen

De verkoop van het pand Oosteinde 17 met de bijbehorende vrijval van kosten en opbrengsten zorgt in 2023 voor een nadeel op dit taakveld van € 38.000,-. Het resterende nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een extra structureel budget voor de registratie van verkeersongevallen.

Diversen

Per saldo is er voor diverse baten en lasten een nadeel van € 6.473,-.

3 Paragrafen

3.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

Met 20% van de totale gemeentelijke inkomsten vormen de lokale heffingen, naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, een tweede belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Om die reden vormen deze heffingen een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk beleid. Lokale heffingen raken de burgers direct en daarom is het van belang goede afwegingen te maken. Met andere woorden: welke belastingen heffen wij tegen welke bedragen.

Een duiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maken het beeld rondom de lokale heffingen compleet. Het algemeen beleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Beheersing van de collectieve lastendruk waarbij de lokale lasten jaarlijks worden geïndexeerd met de inflatie (trendmatige aanpassing);
- Geen bovemtrendmatige verhogingen, tenzij de meerwaarde voor de burgers een dergelijke verhoging kan motiveren;
- Kostendekkende tarieven van, in principe, 100%.

Korte beschrijving

Gemeenten hebben een gesloten belastingstelsel. Door de landelijke overheid wordt bepaald welke belastingen de gemeenten mogen heffen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen belastingen die onderdeel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen en heffingen waarbij een vergoeding wordt betaald voor een door de gemeente uitgevoerde taak of verleende dienst.

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in december 2022.

Tot de uitgevoerde taken worden gerekend; de onroerende zaakbelastingen, forensenbelasting, toeristenbelasting, hondenbelasting, parkeerbelasting, reclamebelasting en precariobelasting. Tot de door de gemeente verleende diensten behoren de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Daarnaast zijn er nog de marktgeden, grafrechten en leges als vergoeding voor diverse diensten en taken (burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, omgevings-vergunning, etc.). De betreffende tarieven moeten in beginsel de gemaakte kosten dekken. Hier geldt het principe: de gebruiker betaalt.

Kwijtscheldingen

De gemeente Harderwijk verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De norm voor het verlenen van kwijtschelding is gesteld op 100% van het bijstandsniveau. Dit betekent dat 100% van het inkomen op bijstandsniveau wordt vrijgelaten bij de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De normbedragen voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen worden door het Rijk per halfjaar aangepast en vastgesteld. De normbedragen kwijtschelding belastingen zijn het laatst vastgesteld per 1 juli 2022 en door de VNG gepubliceerd. In het najaar van 2022 volgt publicatie van de normbedragen over het 1e halfjaar van 2023.

Tarieven

Gebaseerd op de cijfers van het Centraal Planbureau bij de Meicirculaire Gemeentefonds 2022 wordt voor het begrotingsjaar 2023 een trendmatige aanpassing voorgesteld van 3%. In een aantal situaties (bijvoorbeeld reisdocumenten) worden de legestarieven (mede) vastgesteld door de rijksoverheid en gepubliceerd in de Staatscourant. Op deze wijze zijn in augustus 2022 door het Rijk per 1 januari 2023 nieuwe tarieven bekend gemaakt voor leges akten burgerlijke stand en een nieuw maximumbedrag naheffingsaanslag parkeerbelastingen 2023.

Naast belastingen, heft de gemeente, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De gemeentelijke kosten stijgen in 2023 gemiddeld met 3%.

Introductie benchmark woonlasten

Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering van de benchmark wordt afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb, de macronorm).

Gezamenlijk overleg tussen het Rijk en de VNG heeft geresulteerd in de introductie van een benchmark, waarin naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. In de benchmark wordt een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie gegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente. De benchmark is in lijn met de wijze waarop gemeente Harderwijk al jaren de totale lastendruk weergeeft.

De invoering van een benchmark past goed binnen de autonome beleidsbevoegdheid van gemeenten ten aanzien van de lokale heffingen. De benchmark bevordert ook het lokale debat over de ontwikkeling van de autonome keuzes over de heffingen. Op lokaal niveau vraagt dit van gemeenten nog beter uitvoering te geven aan de al bestaande verplichting om een deugdelijke onderbouwing te geven van de lastenontwikkelingen in de gemeentelijke begroting. Het COELO zal de benchmark samenstellen en opnemen in de Atlas van de lokale heffingen.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2023 in worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerendezaakbelastingen	Leges en Rechten
Parkeerbelastingen	Rioolheffing
Precariobelasting	
Reclamebelasting	
Toeristenbelasting	

Onroerendezaakbelasting

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting van alle gemeenten samen mag niet meer stijgen dan de zogeheten macronorm. De macronorm, als instrument om de lokale lasten beheersbaar te houden, is niet in wetgeving vastgelegd. Het is een bestuurlijke afspraak tussen het Rijk en de VNG. De afspraak is dat bij overschrijding van de macronorm het volume van het Gemeentefonds kan worden verlaagd. Tot nu toe is deze maatregel nog niet toegepast.

Op 1 januari 2023 begint een nieuwwaarde-tijdvak voor de WOZ met als peildatum 1 januari 2022.

De herwaardering van de objecten is naar de situatie van januari 2021 in volle gang. Macro is de marktontwikkeling tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 op basis van informatie van de Waarderings-kamer berekend op 13,5% voor woningen en voor niet-woningen op 1%. De ontwikkeling van WOZ-waardes volgt met enige vertraging de huizenprijzen.

Afvalstoffenheffing

Vanaf 1-1-2022 werd de nieuwe strategie Van Afval Naar Grondstof (VANG) ingevoerd. Het doel van dit nieuwe beleid is om de hoeveelheid restafval omlaag te brengen en het percentage gescheiden schone grondstoffen te laten stijgen. Daarvoor zijn de volgende beleidsmaatregelen:

- een nieuwe berekenwijze van de afvalstoffenheffing: een vast en een variabel deel.
 - o het vaste deel verschilt per eenpersoons- en meerpersoonshuishouden;
 - o het variabele deel wordt bepaald op basis van het aantal aanbiedingen restafval (volume/frequentie). Inwoners kunnen hiermee zelf invloed uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing: als je goed afval scheidt en daardoor minder restafval overhoudt, hoef je ook minder vaak je restafval-container aan te bieden ophalen of minder vaak een zak te storten in een ondergrondse container en betaal je dus ook minder. Dit is vergelijkbaar met andere nutsvoorzieningen, zoals gas, water en elektra
- uitbreiding van het serviceniveau:
 - o twee keer per jaar gratis grof vuil wegbrengen naar het milieupark;
 - o gratis wegbrengen van PMD naar het milieupark en;
 - o de uitbreiding GFT-verzamelcontainers voor hoogbouw, stapelbouw en binnenstad),
- communicatiecampagne;
- afvalcoaching.

Het doel van het variabele tarief is dat mensen bewuster met hun afval omgaan en daarmee zelf meer invloed hebben op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Bij optimale afvalscheiding betaalt men minder dan als men niet zou scheiden. Dit volgens het principe van 'de vervuiler betaalt'

De invoering van een vast tarief en variabele tarieven geeft een verschuiving van tonnages tussen de verschillende afval- en grondstofstromen: minder (vaak) restafval en een toename van grondstoffen als GFT, glas, papier en textiel. Ervaring bij andere gemeenten leert dat de extra kosten die gepaard gaan met variabele tarieven worden gedekt uit de bespaarde verwerkingskosten.

Kostendekkendheid

Het uitgangspunt is een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing. De afvalkosten worden voor het grootste deel bepaald door de inzameling en verwerking van restafval, GFT en grofvuil. Daarnaast zijn er ook opbrengsten voor grondstoffen als oud papier, plastic, glas en oud ijzer.

Voor de begroting 2023 is sprake van een verhoging door:

- De dekking uit de algemene reserve vervalt € 605.000,- in verband met demping tarief 2022
- Variabele opbrengst is lager dan begroot € 219.000,-
- Hoger netto beheerskosten (o.a. prijsstijging, mutaties aantallen) € 282.000,-

Het voorstel is om de variabele tarieven gelijk te houden. Dat betekent dat de prijsindex in het vaste tarief wordt verdisconteerd. Voor een 100% kostendekking uit de afvaltarieven, zal de opbrengst van de vaste heffing toenemen ten opzichte van 2022. De tarieven zijn dan als volgt:

	2022	2023
Eenpersoonshuishouden :	€ 71,-	€ 118,- (exclusief voorstel demping € 12)
Meerpersoonshuishouden:	€ 101,-	€ 148,- (exclusief voorstel demping € 12)

Afvalstoffenheffing	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	4.942.059
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-1.001.790
Netto kosten taakvelden	3.940.269
Toe te rekenen kosten:	
BTW	853.731
Overhead	92.200
Inkomensregelingen (kwijschelding)	204.650
Totaal toe te rekenen kosten	1.150.581
Totale kosten	5.090.850
Opbrengst	-5.090.580
Dekkingspercentage, afgerond	100%

Rioolheffing

Met de rioolheffing worden de kosten van beheer en onderhoud én het nakomen van de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater afgedekt. Deze kosten zijn verbonden aan de inzameling en transport van afvalwater en het inzamelen, opvangen en afvoeren van regen- en/of grondwater ter voorkoming van overlast. De rioolheffing is op begrotingsbasis 100% kostendekkend.

Uitgaande van een 100% kostendekking stijgt het tarief ten opzichte 2022 met € 2,50 voor huishoudens. In 2023 is het voornemen om de tarievenstructuur opnieuw te bekijken samen met het updaten van het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) en de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet.

Rioolheffing	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	2.409.632
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-14.032
Netto kosten taakvelden	2.395.600
Toe te rekenen kosten:	
BTW	254.940
Overhead	355.800
Verkeer en vervoer	265.434
Inkomensregelingen (kwijschelding)	178.287
Totaal toe te rekenen kosten	1.054.460
Totale kosten	3.450.061
Opbrengst	-3.450.061
Dekkingspercentage, afgerond	100%

Forensen- en toeristenbelasting

Voor de tarieven Forensenbelasting is in de begroting 2023 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van de tarieven met 3%. Daarbij zijn de bedragen afgerond op hele euro's. Het voorstel is om de tarieven toeristenbelasting ook trendmatig te verhogen.

Hondenbelasting

Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2023 eveneens uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%. Met het mogelijk afschaffen van de hondenbelasting is in deze meerjarenbegroting nog geen rekening gehouden.

Reclamebelasting

Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2023 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om precariobelasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn terrassen en uithangborden. Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2023 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%.

Parkeren

Voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen geldt een maximumbedrag dat in rekening kan worden gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks door het Rijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant. Per 1 januari 2023 is het maximumbedrag dat voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen in rekening kan worden gebracht bepaald op € 72,90 (in 2022 bedraagt dit € 66,50).

Het totale product 'Parkeren' is in de Parkeereexploitatie 2019 (PEX18) geactualiseerd en vormt mede de basis voor de begroting 2023.

Begraafplaatsrechten

De tarieven voor de begraafplaatsrechten zijn op begrotingsbasis, afgerond, 90% kostendekkend conform de door de raad vastgestelde Beheerplan begraafplaatsrechten op 7 maart 2022.

Begraafplaatsrechten	
Kosten incl. omslagrente	872.180
Inkomsten excl. Heffingen	-102.696
Netto kosten	769.484
Toe te rekenen kosten:	
BTW	115.055
Overhead	85.700
Totaal toe te rekenen kosten	200.755
Totale kosten (te dekken uit tarieven)	970.239
Totale Opbrengst (uit tarieven)	-873.207
Dekkingspercentage, afgerond	90%

Marktgeden

De tarieven voor de marktgeden zijn op begrotingsbasis 87% kostendekkend. Op basis van de ramingen van baten en lasten moet het tarief met 3% verhoogd worden. Het voorstel is om de kosten van elektra 100% kostendekkend te maken.

Marktgeden	
Kosten incl. omslagrente	37.979
Inkomsten excl. Heffingen	8.000
Netto kosten	29.979
Toe te rekenen kosten	
BTW	4.691
Overhead	3.359
Totaal toe te rekenen kosten	8.050
Totale kosten	38.029
Totale Opbrengst	-33.182
Dekkingspercentage, afgerond	87%

Havengelden

Op dit moment is er een onderzoek naar de totale kostendekking van de haven. Dit onderzoek zal medio 2023 zijn afgerond. In dit onderzoek zal ook een voorstel voor de tarieven havengelden worden meegenomen voor 2024. Op basis van het besluit in de raadsvergadering van augustus 2022 heeft de raad besloten om voor enkele categorieën de tariefsverhogingen vanaf 2022 terug te draaien. Voor deze categorieën wordt voorgesteld het basistarief van 2021 te gebruiken en deze te verhogen met de indexcijfers van 2022 en 2023. Voor de overige categorieën vinden de tariefsverhoging plaats naar 75% kostendekkendheid.

Havengelden	
Kosten incl. omslagrente	672.591
Inkomen excl. Heffingen	-20.734
Netto kosten taakvelden	651.857
Toe te rekenen kosten	
BTW	
Overhead	64.275
Totaal toe te rekenen kosten	64.275
Totale kosten	716.132
Totale Opbrengst	537.100
Dekkingspercentage, afgerond	75%

Leges

Sommige legestarieven (zoals die van paspoorten en rijbewijzen) zijn gebonden aan wettelijke maxima en kunnen dus alleen worden verhoogd in de mate waarin het Rijk het toestaat. De overige tarieven, zoals de leges voor diverse soorten(omgevings-)vergunningen, huwelijksleges en leges voor verstrekkingen uit de GBA zijn conform de perspectiefnota, trendmatig verhoogd met 3%.

In de komende jaren zullen er de nodige veranderingen optreden in de legesopbouw, geldigheid en eisen van met name de rij- en reisdocumenten. Voorbeelden hiervan zijn o.a. maximumtarief voor rijbewijzen, oprekken van de geldigheidsduur van de reisdocumenten van 5 naar 10 jaar, eisen ten aanzien van het afgeven van vingerafdrukken enzovoorts. Daar komt nog bij dat door het op rijksniveau meer en meer invoeren van maximale tarieven, de beleidsvrijheid van de gemeente, waar het gaat om de vaststelling van tarieven, minder wordt. Wanneer de omgevingswet van kracht wordt op 1 januari 2023 zal deze wijziging meegenomen worden in de legesverordening 2023. Hier wordt gebruik gemaakt van het model van de VNG

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door het gemiddelde bedrag, dat een huishouden betaald aan onroerendezaakbelasting, reinigingsheffing en rioolrechten. In de volgende tabel geven wij de ontwikkeling weer van de belangrijkste heffingen voor een huishouding met een gemiddelde woningwaarde van € 331.000,-.

Woonlasten woning met gemiddelde WOZ-waarde	2022	2023	stijging
WOZ – waarde	296.000	331.000	
Rekentarief OZB	0,1005	0,09181	
OZB	297,48	303,89	
Afvalstoffenheffing (bruto)	260,00	277,00	
Rioolheffing	144,75	147,25	
Totaal	702,23	728,14	3,69%
-/- korting tarief door dekking uit AR	-12,00		
-/- korting tarief door amendement	-10,00		
-/- korting tarief door amendement aanvullend	-8,00		
Totaal demping	-30,00	0,00	
Totaal OZB - Afval – Rioolheffingen exclusief demping 2023	672,23	728,14	8,32%
-/- korting tarief door dekking uit AR 2023		-12,00	
Totaal OZB - Afval – Rioolheffingen	672,23	716,14	6,53%

Tariefontwikkeling belangrijkste heffingen

Afsluitend wordt een beeld gegeven van de tariefontwikkeling van de belangrijkste heffingen.

In de hierna volgende tabel zijn de voorgestelde tarieven weergegeven van 2023 in vergelijking met 2022.

(Bedragen in €)

Voorstel belastingtarieven 2023	2022	2023
Afvalstoffenheffing		
Vast tarief één-persoonshuishouden *1	71,00	118,00
Vast tarief meerpersoonshuishouden *1	101,00	148,00
Tarief aanbieding 140 liter restcontainer	4,50	4,50
Tarief aanbieding 240 liter restcontainer	8,00	8,00
Tarief inworp ondergrondse restcontainer	1,60	1,60
Forensenbelasting vloeroppervlak m2		
12,5 tot 30	215,13	221,58
30 tot 40	358,90	369,66
40 tot 60	504,72	519,86
> 60	577,13	594,44
Grafrechten		
Monument	76,70	79,00
Kelder	76,70	79,00
Graftuin	38,37	39,52
Urn	76,70	79,00
Overige heffingen		
Havengelden pleziervaart	1,87	2,34
Overige Havengelden Woonschepen en Waterfront	Stijging met 1,6%	Stijging 6,4%
Overige Havengelden excl Woonschepen en Waterfront	Stijging met 25%	Stijging met 25%
Hondenbelasting	62,20	64,06
Marktgeden (incl. promotiegeden)	24,92	25,66
Onroerende -zaakbelastingen		
OZB E-woningen	0,10050	0,09181
OZB E-niet woningen	0,26486	0,25627
OZB G-niet woningen	0,21262	0,20573
Precariobelasting		
per m2 grond	18,87	19,43
per m2 terras	45,35	46,71
per 1m rail/transportbaan	8,98	9,24
per automaat > 1m	52,90	54,48
Reclamebelasting exclusief ondernemersfonds		
Reclame per object	120,81	124,43
Rioolrechten		
Woning	144,75	147,25
niet-woning	241,00	242,00
Toeristenbelasting	1,55	1,63
Overige leges	Stijging met 1,6% (trendpercentage)	Stijging met 3% (trendpercentage)

*1 exclusief voorstel demping tarief €12

De tarieven voor de parkeerterreinen bedragen als volgt:

Parkeerterreinen	2022	2023
Zone A (Kerkplein, Vitringasingel, Houtwal en Smeepoortstraat)	2,00	2,00
Zone B/C (Boulevard, Selhorstweg, Westeinde, Kruithuis en overloop terreinen toeristisch parkeren)	2,00	2,00

Tot slot een totaaloverzicht van alle opbrengstramingen van leges & rechten en belastingen.

Hoofdgroep	Categorie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Leges & Rechten	Begraafplaatsrechten/-onderhoud	1.073	820	873	873	873	873
	Leges planwijzigingen	0	6	6	6	6	6
	Liggelden incl. woonschepen	284	296	543	650	722	722
	Marktgeden	34	31	33	33	33	33
	Parkeeropbrengsten	1.455	2.142	2.142	2.142	2.249	2.249
	Reinigingsrechten	3.814	4.907	5.091	5.091	5.091	5.091
	Riool (aansluit)rechten	3.315	3.516	3.450	3.450	3.450	3.450
Secretarieleges	608	752	665	665	665	665	
Leges & Rechten - Totaal		10.583	12.407	12.751	12.859	13.038	13.038
Belastingen	(A) Forensenbelasting	80	155	155	155	155	155
	(A) Hondenbelasting	192	191	197	197	197	197
	(A) Onroerende zaakbelasting	10.881	11.466	11.878	11.946	12.015	12.083
	(A) Precariorechten	1.627	164	174	174	174	174
	(A) Reclamebelasting	114	144	151	151	151	151
(A) Toeristenbelasting	201	325	325	325	325	325	
Belastingen - Totaal		13.094	12.446	12.880	12.948	13.017	13.085
Geheel - Totaal		23.677	24.915	25.631	25.807	26.054	26.123

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicomangement geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. Weerstandsvermogen is van belang omdat er zich financiële tegenvallers kunnen voordoen. Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicomangement. Vervolgens wordt in de verplichte paragraaf bij de begroting en jaarrekening inzicht gegeven in de verhouding benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en zo nodig de maatregelen die worden genomen om op het benodigde niveau te komen.

Weerstandsvermogen

In het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is aangegeven dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De (beschikbare) weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken of om niet voorziene daling van inkomsten te compenseren.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen als ratio, berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit, vormt de indicator voor de robuustheid van de begroting. In de Nota Weerstandsvermogen en Risicomangement 2019-2021 is vastgelegd een ratio te hanteren van 1,0. Dit valt binnen waarderingsschaal C (=voldoende) op basis van het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtskader van de provincie Gelderland.

Weerstandscapaciteit

Bij het begrip weerstandscapaciteit wordt er onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De *incidentele weerstandscapaciteit* is de mate waarin eenmalige tegenvallers en/of calamiteiten kunnen worden opgevangen met vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet, zonder dat het invloed heeft op het gemeentelijk voorzieningenniveau. Dit mag bestaan uit de algemene reserve, overige vrij aanwendbare reserves en stille reserves.

De *structurele weerstandscapaciteit* is de mate waarin de gemeente zelf in staat is om niet begrote kosten te dekken door elders structurele ruimte vrij te maken, zonder dat het ten koste gaat van de uitvoering van het beleid. Dit bestaat in de gemeente Harderwijk uit een raming voor onvoorziene uitgaven (€ 161.400). Zie de Nota weerstandsvermogen en risicomangement voor een uitgebreide toelichting.

Risicobeheersing

Risicobeheersing is het geheel aan maatregelen die bewust door het college worden genomen om risico's te signaleren, over te dragen, te vermijden, te verminderen of te accepteren. Het doel van risicobeheer is de kans vergroten beoogde resultaten te behalen. Hierbij streeft de gemeente Harderwijk naar risicobeheer als gewoonte, door middel van structureel aandacht voor risico's. Risicobewustzijn binnen de gemeente is belangrijk om gefundeerde besluiten te nemen waarbij aanwezige risico's en mogelijke gevolgen voor de maatschappij en de financiële positie van de gemeente in afgewogen kunnen worden.

Om inzicht te krijgen in de risico's worden deze jaarlijks (bij de jaarrekening) organisatie-breed geïnventariseerd en gekwantificeerd naar omvang en de kans dat de risicogebeurtenis zich voordoet. Vervolgens worden beheersmaatregelen geformuleerd om de risico's te reduceren. Ervan uitgaande dat deze beheersmaatregelen ook effectief zijn, wordt een inschatting gemaakt van de overblijvende risico's. Deze overblijvende risico's vormen gecumuleerd de onderbouwing van de benodigde weerstandscapaciteit.

Huidige weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is in onderstaande tabellen een samenvatting weergegeven van de *beschikbare* weerstandscapaciteit ultimo 2021. De prognosestand wordt hieronder gebruikt afgezet tegen de risico-inventarisatie 2021. Hierin is het rekeningresultaat 2021 verwerkt en zijn tevens de claims op de algemene reserve meegenomen voor zover bekend bij de jaarrekening 2021.

(bedragen x € 1.000)

Beschikbare weerstandscapaciteit	Stand 31-12-2021 incl rek.resultaat	Claims op reserve	Ingezet bij Kadernota 2023	Prognose stand na verwerking resultaat/claims
Incidenteel				
Algemene reserve	46.322	-4.194	-2.491	39.637
Subtotaal incidenteel	46.322	-4.194	-2.491	39.637
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	n.v.t.	161
Subtotaal structureel	161	-	-	161
Beschikbare weerstandscapaciteit	46.483	-4.194	-2.491	39.798

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2021	Overschot / tekort	Ratio weerstandsvermogen
Incidenteel				
Algemene reserve	39.637	24.148	15.489	1,6
Subtotaal incidenteel	39.637	24.148	15.489	
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	161	-
Subtotaal structureel	161	-	161	
Totaal structureel en incidenteel	39.798	24.148	15.650	1,6

In bovenstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de Jaarrekening 2021, de inzet bij de kadernota 2023-2026 en de overige claims op de algemene reserve.

De ratio weerstandsvermogen is op basis van de prognose stand en de actuele risico-inventarisatie (jaarrekening 2021), afgerond 1,6. Dit is in lijn met de beleidsmatig vastgestelde ratio (minimaal 1,0).

Benodigde weerstandscapaciteit risico-inventarisatie jaarrekening 2021

Het totaalbedrag van de belangrijkste risico's op balansdatum ultimo 2021 bedraagt € 24,1 miljoen en is als volgt opgebouwd:

(Bedragen in €)

Belangrijkste risico's	Rekening 2020	Rekening 2021
Waterfront	11.200.000	11.100.000
Lorentz III	5.700.000	0
Rentestijgingen grexen	4.220.000	3.866.800
Risico's sociaal domein	1.740.000	3.921.000
Gronden in eigendom van de gemeente	331.700	331.700
Verbonden partijen	315.903	327.303
Raming Gemeentefonds	0	1.150.000
Garantieverlening Zonnepark Hwijk BV	0	500.000
De Roef	0	585.625
Overig Domein Samenleving	936.250	1.119.607
Overig Domein Ruimte	843.111	330.918
Overig Domein B&O	234.097	155.000
Overig Domein Stadsbedrijf	539.000	760.000
Totaal	26.060.061	24.147.953

De totale benodigde weerstandscapaciteit, op basis van de risico-inventarisatie eind 2020, is € 24,1 miljoen. Dit is een daling van ca. € 1,9 miljoen ten opzichte van de berekende, benodigde weerstandscapaciteit bij de Jaarrekening 2010.

In onderstaande tabel een overzicht van het verloop van de risico-inventarisatie.

(Bedragen * 1.000)

Risico inventarisatie (verloop)	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021
Algemene dienst	3.065	2.413	4.940	9.181
Grondexploitatie	22.150	20.573	21.120	14.967
Totaal	25.215	22.986	26.060	24.148

Verwachte ontwikkelingen m.b.t. de benodigde weerstandscapaciteit

Grondexploitaties

Risico's die zich voordoen worden vertaald in het saldo van de grondexploitatie en risico's die zich niet voordoen vervallen of verminderen. Op grond hiervan mag onder normale omstandigheden er vanuit worden gegaan, dat de risico's van de lopende grondexploitaties langzaam verder afnemen naarmate het einde nadert. Echter is in de Begroting 2020-2024 al aangekondigd dat door de huidige onzekere tijd waarin wij leven, de kans reëel is dat de grondexploitatie-risico's (tijdelijk) toenemen, in plaats van geleidelijk af te nemen. Denk aan de Covid-19 pandemie, wijziging van fiscale regelingen m.b.t. woningbouw, wijziging milieuwetgeving etc. De risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn fors afgenomen. De toelichting hiervoor vindt u in de jaarrekening 2020. Voor het komende jaar moet, net zoals ieder jaar, rekening gehouden worden met fluctuaties in de risico's afhankelijk van de geactualiseerde situatie.

Waterfront: per saldo zijn de risico's ongeveer gelijk gebleven. De stijging van het risico grondopbrengsten wordt ongeveer gecompenseerd door de daling van het risico energiesysteem fase 3 (Warmtenetwerk Harderwijk). Nadat het Warmtenetwerk Harderwijk BV is opgericht en de voorinvesteringen kunnen worden overgedragen, zullen deze kosten (en risico's) niet langer onderdeel uitmaken van de grondexploitatie Waterfront.

Lorentz III: doordat de uitgifte van gronden in Lorentz III sneller gaat dan voorzien, is de looptijd van de grondexploitatie met vijf jaar verkort. Hierdoor, door gerealiseerde gronduitgiftes en door rekening te houden met hogere taxaties zijn de risico's gedaald tot een niveau dat zij (evenals bij *Drielanden* het geval is) binnen de te verwachten winsten kunnen worden opgevangen en bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen niet meer hoeven worden meegenomen.

Risico rentestijgingen voor de grondexploitaties: doordat deze projecten verder gerealiseerd worden, daalt het effect van mogelijke rentestijgingen op de verwachte uitkomsten.

Algemene uitkering

In de begroting 2022-2025 is gerekend met een verwachte structurele meevaller als gevolg van de herverdeling gemeentefonds per 1 januari 2023. Deze meevaller wordt niet gerealiseerd en zal de nieuwe herverdeling een structureel negatief effect hebben op het begrotingssaldo. Dit is verwerkt in de begroting 2023-2026 maar het risico zit nog wel in het weerstandsvermogen omdat dit eenmaal per jaar geactualiseerd wordt (bij de jaarrekening).

Inflatie en stijging (energie-)prijzen

De inflatie en stijgende (energie-)prijzen zijn constant in de media. Ook gemeenten zullen hier mee te maken krijgen. Vanuit het gemeentefonds (via de circulaires) worden gemeenten normaal gesproken gecompenseerd via een prijsindex. Met de huidige extremen zien we dat dit achterloopt op de praktijk en zijn de stijgende prijzen zeker een risico voor het halen van de gemeentelijke begroting. Bij deze begroting wordt voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen ter grote van € 4,2 miljoen om de financiële effecten in de eerste twee jaren op te kunnen vangen.

Algemeen: gezien het relatief lage bedrag dat in de reserve sociaal domein resteert en begrotingstekorten zich onverkort blijven voordoen en daarnaast rekening houdende met beoogde bezuinigingen op de uitgaven, stijgt het restantrisiko en daarmee het benodigde weerstandsvermogen.

Middelen jeugdzorg: Bij de meicirculaire Gemeentefonds 2023 is het definitieve bedrag toegekend voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdinstelstel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen vanaf 2024. Het advies van de arbitragecommissie vormt het uitgangspunt.

Het Rijk, de toezichthouders en de VNG hebben de afspraak gemaakt dat, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming, gemeenten voor de jaren 2024-2026 100% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd als stelpost in de meerjarenbegroting mogen opnemen. Omdat vanuit het rijk een extra besparing in het jeugddomein is opgenomen van € 100 miljoen in 2024 oplopend naar € 511 miljoen vanaf 2027, is in deze begroting, net als vorig jaar, vanaf 2024 nog een stelpost van 75% opgenomen.

In deze meerjarenraming 2024-2026 is een stelpost opgenomen van € 2,6 miljoen in 2024 aflopend naar € 1,7 miljoen in 2025.

Onderwijshuisvesting

Het traject van het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan is gestart als vervolg op het formuleren van de onderwijsvisie. Wanneer dit traject is afgerond is nog niet te zeggen. Dit zal naar verwachting een overzicht van onderwijshuisvestingswensen en - noodzakelijkheden opleveren, die eveneens een claim zullen gaan leggen op toekomstige begrotingssaldi. De verwachting is dat de raad hier eind 2022 op geadviseerd wordt. Tevens heeft het

Morgen College in samenspraak met de gemeente een plan ontwikkeld voor nieuwbouw in Weiburg. Ook hiervoor zal nog definitieve advisering plaatsvinden. Ook dit zal zijn weerslag op toekomstige begrotingsaldi hebben.

Projecten

Daarnaast zullen (nieuwe) grotere projecten zich gaan aandienen (bijvoorbeeld de bouw van parkeergarages) en de ontwikkeling van nieuwe ruimtelijke projecten (bijvoorbeeld Nieuw Weiburg, het realiseren van windmolens, project warmtenet en het project zonnepark op het overloopterrein) welke hun eigen risico's met zich mee zullen brengen. Deze risico's worden per project geïnventariseerd een meegenomen bij de jaarlijkse risico-inventarisatie. Lopende projecten, zoals de nieuwbouw van het zwembad, kunnen risico's meebrengen door dat de btw teruggave van de uitgaven op sportaccommodaties (SPUK) niet gegarandeerd kunnen worden.

Woningmarkt

De gespannen situatie op de woningmarkt raakt kwetsbare groepen extra. Voor de komende jaren zal dit vraagstuk steeds groter worden (o.a. door het Langer thuis-programma vanuit het Rijk). Dit vraagt om alternatieve en flexibele oplossingen. Dit zal investeringen met zich mee brengen die waarschijnlijk gepaard gaan met risico's.

Financiële kengetallen

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de financiële kengetallen.

Begroting 2023	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1-a. Netto schuldquote	59,9%	75%	47%	34%	20%	13%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,3%	75%	46%	33%	19%	11%
2. Solvabiliteitsratio	31%	28%	36%	37%	40%	43%
3. Grondexploitatie	50,8%	43%	23%	12%	3%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	0,35%	-0,10%	0,40%	0,82%	1,98%	-0,97%
5. Belastingcapaciteit	87,3%	83%	80,5%	Nb	Nb	Nb

* Het kengetal Belastingcapaciteit voor de begroting 2024 t/m 2026 kan niet worden berekend. De benodigde gegevens (belastingtarieven en de gemiddelde WOZ-waarde) zijn voor deze jaren nog niet beschikbaar. Het kengetal belastingcapaciteit 2022 is berekend inclusief demping.

Toelichting en beoordeling financiële kengetallen

De provincie Gelderland heeft een tabel ontwikkeld die als hulpmiddel kan worden gebruikt bij de interpretatie van de kengetallen. Daarbij hanteert zij drie risicocategorieën (A, B en C).

Financiële positie

De financiële positie van de gemeente Harderwijk uitgedrukt in de kengetallen wordt, op basis van de risicocategorie-indeling, als voldoende gekwalificeerd. Niettemin dient aan de meerjarige ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte nadrukkelijk aandacht te worden besteed.

Tabel financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de risicocategorieën waarin de gemeente Harderwijk zich bevindt voor het begrotingsjaar 2023 vetgedrukt opgenomen. Categorie A is de minst risicovolle categorie en categorie C is het meest risicovol.

Financiële kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1-a. Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. Belastingcapaciteit*	<95%	95-105%	>105%

De risicocategorisering waarin de kengetallen voor het jaar 2023 van Harderwijk vallen komt overeen met die van de begroting 2022 met uitzondering van het kengetal Grondexploitatie. Deze is verschoven van categorie C naar B.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Een hogere schuldquote betekent een hogere schuldenlast. De netto schuldquote fluctueert in de loop der tijd, voornamelijk door opname van geldleningen en jaarlijkse aflossingen op geldleningen. De netto schuldquote van Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A**. De afname van de netto schuldquote 2023 ten opzichte van 2022 wordt met name veroorzaakt door een afname van de vaste schulden en door het toenemen van de totale baten in de begroting.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Deze wordt berekend overeenkomstig de netto schuldquote, vermeerderd met leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen. Dit kengetal houdt ook rekening met de risico's die gelopen worden bij voornoemde partijen. Hoe lager het percentage is, hoe gunstiger ook hier de financiële positie. Gezien het terughoudende beleid wat het verstrekken van leningen betreft, is er nauwelijks (in dit geval zelfs geen) verschil in de schuldquote na correctie voor alle verstrekte leningen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen van Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A**.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is op langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio van Harderwijk valt in het gemiddelde risicoprofiel, **categorie B**. Er is sprake van een kleine toename van de solvabiliteitsratio in begrotingsjaar 2023 ten opzichte van begrotingsjaar 2022. Deze toename wordt verklaard door een toename van het eigen vermogen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Voor de berekening worden de niet in exploitatie genoemde gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de begroting of rekening en uitgedrukt in een percentage. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Met een kengetal grondexploitatie van 23% valt de gemeente Harderwijk in **categorie B**. Dit kengetal is een verbetering ten opzichte van vorig jaar. Op dit moment wordt op basis van de geprognosticeerde balans meerjarig nog een afname van bouwgronden in exploitatie verwacht, echter kan het openen van een nieuwe grondexploitatie deze raming weer veranderen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder bijvoorbeeld de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin, dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte van Harderwijk is 0,44%. Voor begrotingsjaar 2023 geldt daarom minimaal **categorie B**. Dat betekent dat er op dit moment sprake is van een evenwicht tussen de structurele baten en structurele lasten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om zijn structurele baten te verhogen om daarmee bijvoorbeeld stijgende structurele lasten op te vangen. Of dit wel of niet gebeurt is een bestuurlijke beleidskeuze. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan landelijk gemiddelde tarieven.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend: de totale woonlasten meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

De daling van dit kengetal wordt mede veroorzaakt door een forse stijging van de landelijk gemiddelde woonlasten in 2022.

Het kengetal belastingcapaciteit van Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A**.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het op een verantwoorde wijze onderhouden en in stand houden van de kapitaalgoederen legt een beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente. Kapitaalgoederen zijn ruwweg verdeeld naar de categorieën wegen, water, groen en gebouwen. Onderhoud en vervangingen zijn van belang om een veilige en duurzame openbare ruimte te realiseren. Continue afwegingen moeten worden gemaakt tussen een zo doelmatig mogelijk fysiek beheer, als het verwezenlijken van de aanwezige maatschappelijke vraag en behoefte.

Meer specifiek gaat het in deze paragraaf om de planning en uitvoering van de te verrichten onderhoudswerkzaamheden aan de diverse categorieën kapitaalgoederen, inclusief de bijbehorende financiële consequenties. Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Daarnaast kunnen achterstanden in het onderhoud in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Genoemde bedragen zijn exclusief overhead.

In de diverse beleids- en beheerplannen heeft de raad de kaders vastgesteld voor de uitvoering van het onderhoud. Het vastgestelde onderhoudsniveau en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn daarbij bepalend voor de jaarlijkse lasten. Voor zover aanwezig worden onderhoudsvoorzieningen gevuld door een jaarlijkse storting ten laste van de begroting.

De volgende tabel geeft een overzicht van aanwezige beheerplannen en geplande actualisaties (N.B.: opsomming is niet uitputtend van karakter).

Beheerplan	Vastgesteld raadsbesluit	Geplande actualisatie
IBOR 2020-2024	2 juli 2020	2024
ZAP 2020-2023	december 2020	2023
Beheerplan sportaccommodaties 2019-2023	10 oktober 2019	2023
VANG-Harderwijk op weg naar een circulaire stad	25 juni 2020	2024
Beheerplan begraafplaatsrechten	7 maart 2022	2024
Havenbeheerplan 2020-2024	2 juli 2020	2024
Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MJOP) 2021-2024	8 juli 2021	2024

Beleidskader

Het beleid voor het beheer van onze openbare ruimte is op basis van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte bij raadsbesluit van 2 juli 2020 opnieuw vastgesteld. Het plan, met als motto "Samen kleuren wij de Stad", geeft in hoofdlijnen aan hoe de gemeente de diverse onderdelen van de openbare ruimte in Harderwijk en Hierden op een doelgerichte en planmatige wijze beheert.

De keuzes in het IBOR-plan sluiten aan op het integrale beleid van de gemeente voor een veilig en aantrekkelijk woon- en leefmilieu, het versterken van de sociale samenhang, het vergroten van de toeristische attractiviteit en duurzaamheid. Gerubriceerd naar de productgroepen blauw (water, riolering), bruin (reiniging, afval), grijs (wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken) en groen (openbaar groen, speelplaatsen) vormt het plan een schakel tussen de vigerende beleidsplannen en de meerjarige onderhoudsprogramma's.

Een nieuw integraal beheerplan voor riolering (ZAP 2020-2023) is vastgesteld in december 2020 en het beheerplan voor begraafplaatsen in maart 2022. Op sportgebied is in oktober 2019 een geactualiseerd Beheerplan sportaccommodaties vastgesteld. Het nieuwe beleidskader voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen wordt gevormd door de Strategienota VANG-Harderwijk op weg naar een circulaire stad (raadsbesluit 25 juni 2020).

Uitvoering en financiële consequenties

Onderhoudswerkzaamheden aan de verschillende disciplines worden in de uitvoering waar mogelijk integraal afgestemd om kostenvoordelen te behalen.

Wegen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de verhardingen. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau C. De dekking van dit niveau is geregeld in het IBOR. De CROW – normen worden landelijk als richtlijn erkend en toegepast.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud (belijning, onkruidbestrijding), meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De technische levensduur wordt mede bepaald door met een frequentie van eens in de 3 jaar het gehele areaal te inspecteren.

De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging, en herstel van schades. Voor 2023 is hier binnen de lopende begroting € 1,8 miljoen geraamd.

Aan werkzaamheden op wegengebied staan voor 2022 o.a. de volgende projecten gepland:

- Stadsdennen-Midden (fase 1)
- Gruttomeen e.o. (fase 1) (Zeer onzeker, projectleider nnb)
- Zeestraat
- Achterste Wei
- Johanniterlaan
- Ceintuurbaan / Korhoenlaan
- N303
- Engelserf / Veldkamp / Nassaulaan
- kruising Stadswei / Voorste Wei
- Fietspaden Verkeersweg (afhankelijk van subsidie, aanvraag loopt)
- Zuiderzeepad asfalteren (afhankelijk van subsidie, aanvraag loopt)
- kruising Newtonweg / Langekamp
- kruising Lorentzstraat / Stephensonstraat
- diverse kleine werken verkeersveiligheidsplan
- Fietspaden: Ijsselmeepad, Urkpad, Blankenhampad
- Couperuslaan 1e gedeelte
- Afronden Maltezerlaan

Civiele kunstwerken

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de civiele kunstwerken. Voor de civieltechnische kunstwerken geldt het Kunstwerken Informatie Onderhoudssysteem (KIOS). Daarbij is als eis gesteld, dat de civiele kunstwerken moeten functioneren en het beheer wordt uitgevoerd op basis van een planmatige verouderingstijd. Het benodigde beheer volgt uit een inspectie (een keer per 3 jaar).

De exploitatielasten bestaan uit jaarlijks planmatig onderhoud, planmatig meerjarig onderhoud en herstel schades. Voor 2023 is hier € 154.000,- voor geraamd. In de exploitatie is vervanging niet opgenomen. In het IBOR is een lijst van alle civiele kunstwerken opgenomen met vervangingsjaar. De kosten moeten separaat aangevraagd worden.

Openbare verlichting en Technische installaties

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de openbare verlichting en de technische installaties. Aan de hand van landelijke normen, de richtlijnen en aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV), wordt het verlichtingsniveau bepaald. Deze richtlijnen hebben geen wettelijke status maar worden landelijk erkend en toegepast. De technische installaties moeten in principe altijd functioneren. Hiervoor is een service – level – agreement afgesloten met een 24-uurs norm voor het verhelpen van storingen.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, planmatig meerjarig onderhoud (vervanging van onderdelen en lichtmasten op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De exploitatielasten bestaan o.a. uit energielasten, onderhoud en vervanging en herstellen van schades. Voor 2023 is voor deze kostencategorieën € 538.000,- geraamd.

Straatmeubilair

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van het straatmeubilair. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau B en de dekking van dit niveau geregeld in het IBOR. De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging, en herstel van schades. Jaarlijks is hiervoor € 158.000,- geraamd.

Groen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de groenvoorzieningen. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau C en de dekking van dit niveau geregeld in het IBOR. Voor de bomen streven we naar duurzame instandhouding van het bomenbestand en voldoen aan de wettelijke zorgplicht.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud, vervanging op basis van technische en economische levensduur, curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging en herstel van schades. Voor 2023 is hier € 2.0 miljoen voor geraamd.

Speelplaatsen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de speelplaatsen. Bij spelen gaat het om het handhaven van een veilige speelomgeving. De gemeente kent een zorgplicht om de veiligheid van de speelvoorzieningen te waarborgen. De veiligheid heeft betrekking op de onderhoudstoestand van de speeltoestellen en valondergronden, conform de regels in het Warenwetbesluit Attractie- en Speelvoorzieningen.

Het onderhoud bestaat uit onder meer het vervangen en repareren van speeltoestellen, het uitvoeren van functionele en visuele inspecties en het bijhouden van logboeken. De totale kosten voor onderhoud en vervanging voor 2023 zijn geraamd op € 418.000,-.

Riolering

Naast het IBOR is ook de vastgestelde verleningsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan 2020-2023 (ZAP) maatgevend voor het in stand houden van de rioleringen. Deze notitie omvat de gemeenten Harderwijk, Ermelo en Putten en het Waterschap Vallei & Veluwe. Voor de rioleringen is de streefqualiteit vastgesteld op niveau C. Dit is een "Harderwijker" vertaling van landelijke erkende richtlijnen, maar hebben geen wettelijke status.

De totale vervangingswaarde van de riolering bedraagt € 298 miljoen. De exploitatielasten bestaan uit onderhoud en vervanging en herstel schades. Voor 2023 is € 2.458.000 hiervoor geraamd.

Water

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de watergangen. Het gaat hier om watergangen voornamelijk in het buitengebied met een schouwplicht. De stedelijke watergangen zijn voornamelijk in eigendom of beheer bij het Waterschap.

De exploitatielasten bestaan uit onderhoud en herstel schades.

Gemeentelijk vastgoed

De vastgoedportefeuille van de gemeente in de vorm van gebouwen en terreinen kent een divers karakter. Het bezit van vastgoed is echter geen doel op zich. Het is één van de instrumenten om de doelstellingen op het gebied van sport, cultuur, welzijn, veiligheid en economie te realiseren.

Sinds 2015 heeft de gemeente geen wettelijke verantwoordelijkheid meer voor het onderhoud van schoolgebouwen. Uitzondering hierop zijn de schoolgebouwen in gemeentelijk eigendom; daarvoor blijft de gemeente deze verantwoordelijkheid echter wel dragen.

MJOP gemeentelijke gebouwen

Het MJOP 2021-2024, met als uitgangspunt technische instandhouding van de gebouwen in de huidige vorm, is opgesteld door een onafhankelijk extern bureau (Facilicom Solutions) op basis van visuele inspecties en aangereikte informatie. De actualisatie van het MJOP is in 2020 uitgevoerd en het raadsbesluit is genomen op 8 juli 2021. Op basis van het MJOP 2021-2024 en een doorrekening van 2025-2030 is op basis van een 10-jarige beeld een gemiddelde bijdrage per jaar geraamd. De jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening betreft € 1.123.896,- (inclusief niet verrekenbare BTW).

Beleidskader

Het uitgangspunt is, dat de gemeente de vastgoedaccommodaties in een goede staat van onderhoud houdt. Op grond van de Financiële beheerverordening 2019 wordt eens in de 4 jaar het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd, inclusief het meerjarig budgettair beslag. Het vigerend beleid is gebaseerd op het Meerjarig Onderhoudsplan 2021-2024.

Het onderhoudsniveau is gebaseerd op sober en doelmatig onderhoud. Het cyclische karakter van het planmatig onderhoud brengt met zich mee, dat er jaarlijkse fluctuaties optreden in het uitgavenpatroon. Naast de jaarlijks beschikbare onderhoudsbudgetten ten behoeve van het preventief en correctief onderhoud, is er een Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en een Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten technische installaties beschikbaar om de geplande en verwachte uitgaven voor groot onderhoud door de jaren heen te egaliseren.

3.4 Paragraaf Financiering

Algemeen

De financieringsparagraaf komt voort uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Deze wet stelt regels voor het financieringsgedrag van gemeenten. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het beheersen van risico's. De financieringsparagraaf is in samenhang met het gemeentelijk Treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen van, beheersen en controleren van de treasuryfunctie binnen de gemeente.

Het beleid van Harderwijk voor de treasuryfunctie is vastgelegd in de Financiële verordening 2019 en in het Treasurystatuut 2012.

Wettelijke kaders

De wettelijke kaders bestaan uit de Wet Fido, Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Wettelijke normen

De Wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen de renterisico-norm, de kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren.

- **Renterisiconorm:** Deze norm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt er op neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk vastgesteld percentage van het begrotingstotaal.
De beheersing van het renterisico kan worden bewerkstelligd door het spreiden van de looptijden van de opgenomen leningen. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel geherfinancierd behoeft te worden, wordt het renterisico gespreid over de jaren. Een verandering van de rente heeft dan geen schokeffect tot gevolg en werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en -baten.
De renterisico-norm is wettelijk vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal (Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden). In de tabel hieronder is de Harderwijker situatie te zien i.r.t. de norm.
- Bij het aantrekken van korte leningen (met een looptijd tot één jaar) mag het gemiddelde saldo van korte schulden en korte geldmiddelen de kasgeldlimiet niet overschrijden. Het kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de begrote lasten (Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden). In de tabel hieronder is de Harderwijker situatie te zien i.r.t. de norm.
- Het verplicht schatkistbankieren houdt in dat overtollige geldmiddelen boven een vastgesteld drempelbedrag worden aangehouden in 's Rijks schatkist. Het drempelbedrag voor onze gemeente is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 250.000 bedraagt.

Tabel renterisico-norm

De renterisiconorm wordt in de periode 2023-2026 niet overschreden op basis van de huidige begroting.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Grondslag voor de norm:				
totaal van de begrote lasten op jaarbasis	185.401	180.468	182.143	176.368
Drempelbedrag volgens wet Fido				
20% van de begrote lasten op jaarbasis	37.080	36.094	36.429	35.274
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	21.785	14.642	14.642	14.642
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	21.785	14.642	14.642	14.642
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	15.295	21.452	21.787	20.632
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Tabel kasgeldlimiet

De gemeente Harderwijk heeft ruimte in het kasgeldlimiet van ca. €15 miljoen.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Omvang begroting per 1 januari	185.401	180.468	182.143	176.368
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	15.759	15.340	15.482	14.991

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Financieringsbehoefte algemene dienst

Met behulp van periodieke liquiditeitsprognoses worden de ontwikkelingen van het saldo van de uitgaven (lonen, reguliere budgetten) en inkomsten (belastingen, gemeentefonds) in beeld gebracht. Zo nodig wordt tijdelijk een kortlopende kasgeldlening aangetrokken en vervolgens weer afgelost. Indien er grote investeringen voor de algemene dienst gedaan moeten worden wordt zo nodig een langlopende lening aangetrokken, dit wordt in combinatie met de investeringen (en baten) in de grondexploitaties beoordeeld. Het is mogelijk dat op basis van het collegeprogramma wel op de kortere termijn leningen nodig zijn. Deze worden dan aangetrokken tegen de dan geldende rente. Het is voor gemeenten niet toegestaan te speculeren en eerder leningen aan te trekken dan deze daadwerkelijk nodig zijn.

Grondexploitaties

Grondexploitaties worden jaarlijks herzien aan de hand van de ontwikkelingen. De fasering in tijd van de geplande (vervangings-)investeringen wordt periodiek afgestemd met de projectleiders. De hieruit voortvloeiende financieringsbehoefte wordt in de liquiditeitsprognose inzichtelijk gemaakt. Zo nodig worden langlopende leningen, met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar opgenomen.

Leningenportefeuille

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000,-)				
Geldverstrekker	bedrag	bedrag	rente-percentage	einddatum
	1-1-2023	31-12-2023		
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	7.145	-	0,07%	12-7-2023
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	16.000	12.000	0,28%	12-7-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	28.571	21.428	0,04%	10-4-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	63.000	59.500	0,18%	15-7-2040
Totaal	114.716	92.928		

EMU-saldo

Het EMU-saldo over het jaar t-1, jaar t en t+1 worden in de begroting opgenomen in lijn met landelijke afspraken. Het EMU-saldo wordt berekend volgens onderstaande tabel:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Omschrijving					
1. <i>Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)</i>	2.655	820	1.145	3.234	1.953
2. <i>Mutatie (im)materiële vaste activa</i>	28.178	5.043-	6.280-	6.157-	5.900-
3. <i>Mutatie voorzieningen</i>	862-	863	1.200	359	766
4. <i>Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)</i>	26.675-	19.108-	20.596-	16.230-	8.933-
5. <i>Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	290	25.834	29.221	25.980	17.552

Geprognosticeerde balans

Vanuit de BBV voorschriften dient een geprognosticeerde balans te worden opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Activa						
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	3.744	5.477	5.379	5.280	5.182	5.083
<i>Materiële vaste activa</i>	113.901	140.346	135.401	129.220	123.161	117.360
<i>Financiële vaste activa</i>	7.065	6.018	6.018	6.018	6.018	6.018
Totaal vaste activa	124.710	151.841	146.798	140.518	134.361	128.461
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	88.881	62.206	43.098	22.502	6.272	-2.661
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	56.070	22.646	24.546	35.249	44.795	45.534
<i>Liquide middelen</i>	1.001	1.001	1.001	1.001	1.001	1.001
<i>Overlopende activa</i>	24.673	24.673	24.673	24.673	24.673	24.673
Totaal vlottende activa	170.625	110.526	93.318	83.425	76.741	68.547
Totaal activa	295.335	262.367	240.116	223.943	211.102	197.008
Passiva						
Vaste passiva						
<i>Eigen vermogen</i>	91.007	86.953	85.624	82.898	84.341	84.124
<i>Voorzieningen</i>	17.096	16.234	17.097	18.294	18.653	19.419
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	141.941	115.155	93.370	78.727	64.084	49.441
Totaal vaste passiva	250.044	218.342	196.091	179.919	167.077	152.984
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	6.328	5.062	5.062	5.062	5.062	5.062
<i>Overlopende passiva</i>	38.963	38.963	38.963	38.963	38.963	38.963
Totaal vlottende passiva	45.291	44.025	44.025	44.025	44.025	44.025
Totaal passiva	295.335	262.367	240.116	223.943	211.102	197.008

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

In-/externe ontwikkelingen

Rentevisie, -beleid en –toerekening

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Op ontwikkelingen die van buiten komen kunnen wij geen invloed uitoefenen. Wel kunnen wij kiezen hoe wij geld aantrekken of uitzetten. Van dit laatste is tot nu toe nog geen sprake omdat, mede door de vele investeringen in de stad, Harderwijk geen financieringsoverschot heeft.

Wij volgen de rente ontwikkelingen nauwlettend door gebruik te maken van informatie, van met name, de BNG. Als gevolg van Covid 19 zijn wereldwijd landen grote schulden aangegaan, die afbetaald moeten worden. Over de hele linie hebben landen er dus belang bij dat de rente laag blijft. De oorlog in Oekraïne heeft echter de financiële markten behoorlijk verstoord. Wij verwachten dat de rente de komende jaren – gezien de forse inflatie op korte termijn maar ook de op een hoger niveau stabiliserende inflatie gezien de langjarige effecten van de oorlog en als gevolg daarvan structureel hogere energieprijzen - zal stijgen tot een stabiel niveau van circa 3 %. Hoger is niet te verwachten gezien de grote schuldenlasten van landen, een hogere rentevoet is echter ook niet meer uit te sluiten gezien de forse inflatie. Het is wettelijk gezien niet toegestaan om alvast een lening aan te trekken om te anticiperen op een eventuele rentestijging zonder onderbouwing van aankomende investeringen.

Voor de toerekening van de rentelasten maakt de gemeente Harderwijk gebruik van de rente-omslag-methode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen,. De rentelasten betreffen het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende leningen minus de renteopbrengsten. Door te werken met een omslagrente worden de rentelasten aan de hand van de investeringen toegerekend aan de taakvelden in de begroting. De gedachte hierachter is dat de gebruikte omslagrente een reëel percentage is. Zodra er tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast een verschil ontstaat wat groter is dan 0,5% moet de omslagrente worden aangepast.

Het omslagpercentage voor 2023 is, evenals in 2022, berekend op 0%. Afhankelijk van het investeringsvolume van de komende jaren en de tijdige realisatie van inkomsten (bijvoorbeeld grondexploitaties) zal er wellicht een nieuwe lening aangetrokken moeten worden. De marktrente is inmiddels weer aan het stijgen. Bij het aantrekken van een nieuwe lening zal daarom het omslagpercentage voor 2023 opnieuw berekend worden. Een nieuwe lening met een hoger rentepercentage zal structurele begrotingsruimte vragen.

Schatkistbankieren

De Wet Schatkistbankieren verplicht de decentrale overheden om hun overtollige liquide middelen aan te houden bij het Ministerie van Financiën. De maatregel heeft als doel de EMU-schuld van de totale Nederlandse overheid te verlagen.

De wet vermindert het financieel risico van decentrale overheden. De Nederlandse staat hoeft bovendien voor zijn financieringsbehoefte minder te lenen op de kapitaalmarkt, wat zich vertaalt in een verlaging van de staatsschuld.

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend".

Schema rentetoerekening.

Schema rentetoerekening (bedragen x 1.000,- euro)	
	2023
	begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	-163
Externe rentebaten	0
Totaal door te rekenen externe rente	-163
Doorberekende rente aan de grondexploitatie	116
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Saldo door te rekenen externe rente	-47
Rente over het eigen vermogen	0
Rente over de voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-47
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat op taakveld treasury	-47

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatie en organisatieontwikkeling

In de organisatievisie van de gemeente Harderwijk staat de best mogelijke dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bezoekers centraal. Om deze belofte waar te kunnen maken past de organisatie zich continu aan. De organisatie is dus constant in ontwikkeling. In 2022 is de eerste fase in het leiderschapsprogramma afgerond. Belangrijk resultaat is duidelijkheid over de rolverdeling tussen directie en teamleiders. De teamleiders staan dagelijks in verbinding met de medewerkers. En ondersteunen hen bij de opgaven in de gemeentelijke dienstverlening. Ook heeft een aanpassing aan de inrichting van de organisatie plaatsgevonden. Binnen de gemeente wordt voortaan gewerkt vanuit een tweetal domeinen, namelijk Stad & Omgeving en Mens & Maatschappij. Bedoeling van deze aanpassing is om beleid en uitvoering beter met elkaar te verbinden. En daarmee het continu leren en ontwikkelen in de organisatie te versterken. Met deze aanpassing is ook voorgesorteerd op de komst van een nieuw college, zodat de ambities vanuit het collegeprogramma met ingang van 2023 voortvarend opgepakt worden.

Dienstverlening

Binnen Harderwijk worden veel activiteiten ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Mede ingegeven door de coronacrisis zijn er bijvoorbeeld meerdere processen gedigitaliseerd (o.a. doorgeven verhuizing). Dit inrichten van e-diensten maakt onderdeel uit van het programma Dienstverlening, wat met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht gezamenlijk wordt opgepakt. Doelstelling overall van het programma Dienstverlening is te komen tot één functioneel team Klant Expertise Centrum (KEC) voor de primaire dienstverlening aan de inwoners van EHZ, waarbij op elke locatie een fysieke ingang blijft. Hiermee beogen we de volgende doelstellingen na te streven: dienstverlening die begrijpelijk en toegankelijk is (verder) te ontwikkelen; de online dienstverlening verder te verbeteren; onze dienstverlening kwalitatief te verbeteren; onze dienstverlening efficiënter in te richten, met gebruikmaking van landelijke standaarden en oplossingen. We streven ernaar om de inwoner vaker te consulteren bij het inrichten van de dienstverleningsprocessen, zodat we vaker voldoen aan de verwachtingen van de inwoners van Harderwijk en Hierden.

Harderwijk Academie

De Harderwijk Academie faciliteert leren en ontwikkelen binnen de gemeente Harderwijk. Vanuit het strategisch medewerkersbeleid EHZM is het thema 'Leren en ontwikkelen' uitgewerkt en heeft de netwerkdirectie juni 2022 ingestemd met het ontwikkelen van een academie voor EHZM. Naar verwachting start deze academie oktober 2023 en zal leren en ontwikkelen van alle medewerkers van EHZM faciliteren vanuit een gezamenlijke visie. Door levenslang te leren werken we met elkaar aan dienstverlenende, vitale en toekomstbestendige organisaties.

Meerinzicht

Meerinzicht treft voorbereidingen om haar dienstverlening en de zorg en ondersteuning voor inwoners aan te passen aan de in snel tempo veranderende samenleving. Zo neemt de laatste jaren de vraag naar digitale dienstverlening toe en ook de komende jaren is de verwachting dat de EHZM-organisaties (EHZM = Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht) een nieuwe en deels digitale vorm van werken ontwikkelen. Tegelijkertijd is er ook een groep inwoners, die op traditionele manier ondersteund dient te worden vanwege het ontbreken van digitale vaardigheden. Dit heeft als gevolg dat de opgave van de uitvoering van beleid (o.a. sociaal domein, informatieveiligheid, digitalisering) groter en complexer wordt. Daar waar mogelijk zullen er scherpere keuzes gemaakt worden om de dienstverlening efficiënter en doelmatiger in te richten. Om in te kunnen spelen op deze snel veranderende zet Meerinzicht zich in voor een meer wendbare en dynamischer sturing van de organisatie(s). Waarbij sneller geschakeld kan worden bij ontwikkelingen in de samenleving en die eraan bijdraagt om doeltreffend en met medeneming van betrokkenen organisatiedoelen te realiseren en te monitoren.

Samenwerking EHZ en Meerinzicht

Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht werken in het Sociaal Domein sinds 2018 beleidsmatig samen. De drie brongemeenten werken aan een nieuwe integrale visie op het sociaal domein. In het visietraject komen opgaven aan de orde die zich nu al aankondigen zoals de toenemende complexiteit van casuïstiek en vraagstukken van inwoners en hun netwerken, de beweging om het maatwerk dichterbij de uitvoeringspraktijk en leefwereld van inwoners te brengen en de transformatie in het sociaal domein, die is gericht op de inzet van collectieve en preventieve voorzieningen in het voorveld. Zo'n benadering zal van invloed zijn op de bedrijfsvoering en aandacht vragen voor de kwaliteit van de interne processen binnen het sociaal domein. Tegelijkertijd vraagt het ook om de benodigde kennis, kwaliteiten en competenties van de medewerkers.

Het domein Bedrijfsvoering voert reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de drie brongemeenten en Meerinzicht zelf uit op het terrein van personeel, organisatie en communicatie. De inkoop wordt op basis van een inkoopkalender daar waar mogelijk op regionale schaal georganiseerd. De gemeentelijke belastingen worden door Meerinzicht opgelegd en ingevorderd voor de brongemeenten en ook voert Meerinzicht de waardebeoordeling uit in het kader van de Wet WOZ. Daarnaast wordt de documentaire informatievoorziening uitgevoerd. Facilitaire dienstverlening

wordt verzorgd en het gebouwbeheer van het gemeentelijk vastgoed gepland en uitgevoerd. De Financiële dienstverlening en de P&C-cyclus van de brongemeenten en Meerinzicht wordt geleverd alsmede de interne controlefunctie. Meerinzicht adviseert, ondersteunt en beheert rondom alle vraagstukken op het vakgebied informatisering en automatisering. Speerpunten zijn: Informatiebeveiliging, privacy en Datagedreven werken.

Rechtmatigheidsverklaring college

Tot en met het boekjaar 2022 geeft de controlerend extern accountant een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en een oordeel over de rechtmatigheid van de baten en lasten zoals opgenomen in de gemeentelijke jaarrekening. Inmiddels is duidelijk dat met ingang van boekjaar 2023 elke gemeente zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten opnemen in de jaarrekening. In deze verantwoording worden ook de niet rechtmatige posten boven een ondergrens vermeld. Vervolgens beschrijft het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf hoe zij deze onrechtmatigheden in de toekomst wil voorkomen. De controlerend extern accountant toetst dan of de rechtmatigheidsverantwoording van B&W (dus ook het overzicht van onrechtmatigheden) juist en volledig is.

Het is (en was eigenlijk altijd al) de verantwoordelijkheid van B&W om aan te tonen dat zij rechtmatig heeft geopereerd. Het verschil met vorige jaren zit er met name in dat B&W meer systematisch onderzoek moet doen op het rechtmatigheidsaspect en dat de "bewering" dat rechtmatig gehandeld is, nog beter moet worden gestaafd door vastleggingen. Dit stelt extra eisen aan de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle. De VNG heeft ook geadviseerd de tijd in de aanloop naar de invoering hiervan te gebruiken als "proefjaar".

Dit advies is bij de opzet van het interne controleplan 2021 opgevolgd. Door het uitstel tot 2023 zal 2022 ook als "proefjaar" worden gebruikt. Hierbij wordt zo veel mogelijk in EHZM-verband gezamenlijk opgetrokken. De opzet om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is besproken met de nieuwe externe accountant en die heeft deze opzet als "degelijk" bestempeld. In de loop van 2022 zal naar verwachting aan de hand van praktijk in overleg met de (nieuwe) accountant nog een verdere "finetuning" plaatsvinden.

Informatiebeveiliging

Het afgelopen jaar zijn er verschillende stappen gezet om informatiebeveiliging nog prominenter te integreren in de bedrijfsvoering. Zoals bijvoorbeeld in projecten, acquisitietrajecten en organisatorische ontwikkelingen. Het komende jaar zal de focus vooral liggen op het waarborgen van de naleving van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de aantoonbaarheid daarvan en het verder inrichten van de virtuele informatiebeveiligings-organisatie. Daarnaast zullen op technisch gebied een aantal geavanceerde oplossingen ingericht worden die bijdragen aan het verhogen van de weerbaarheid tegen cyberaanvallen.

Privacy

Inmiddels is er duidelijkheid over de structuur en de formatie van de ambtelijke ondersteuning op het gebied van privacy. Er zijn 3 fte beschikbaar voor invulling van de rol van Privacy Officer en 0,8 fte voor invulling van de rol van Functionaris Gegevensbescherming. Alle genoemde rollen zijn ondergebracht bij Meerinzicht. De Functionaris Gegevensbescherming houdt voor zowel de gemeenten Harderwijk, Ermelo en Zeewolde als voor Meerinzicht toezicht op de naleving van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Daarnaast is de Functionaris Gegevensbescherming de strategisch adviseur op privacygebied. De drie Privacy Officers zijn inzetbaar voor alle AVG gerelateerde vragen en onderwerpen. Zij kunnen elkaar onderling vervangen en werken om zoveel mogelijk efficiency en harmonisatie van werkprocessen te bereiken voor de gemeenten op basis van verdeling van voor alle gemeenten spelende vraagstukken en thema's. Dit betekent dat er niet meer sprake is van een vaste contactpersoon voor elke gemeente. Uitzondering op het voorgaande zijn de werkzaamheden voor het Domein Sociaal bij Meerinzicht. Deze zijn het aandachtsgebied van voornamelijk één Privacy Officer vanwege de uiteenlopende sociale wetgeving die vaak ook een rol speelt bij de advisering over vraagstukken op het gebied van de AVG.

Om de werkzaamheden van de Privacy Officers en de Functionaris Gegevensbescherming beter te ondersteunen, vindt er op dit moment een oriëntatie plaats op de eventuele aanschaf van een privacymanagementsysteem. Zo'n systeem kan de Privacy Officers en de Functionaris Gegevensbescherming onder andere ondersteunen in het bijhouden van het verwerkingenregister, het uitvoeren van DPIA's, de toetsing aan verschillende normenkaders zoals bijvoorbeeld het Privacy Control Framework van de NOREA en het opstellen van rapportages voor directie en management.

CO2-prestatieladder

Sinds mei 2019 is de gemeentelijke organisatie Harderwijk gecertificeerd voor de CO2-Prestatieladder voor trede 3. Sinds september 2022 is de gemeentelijke organisatie als een van de eerste gemeenten in Nederland gecertificeerd op trede 4. Dit certificaat geeft aan dat wij ons inzetten om onze CO2-uitstoot inzichtelijk te maken en te verlagen. Daarnaast zetten we ons in om de CO2-uitstoot in 2 ketens te verlagen, het woonwerk-verkeer en de openbare bestrating. In 2021 heeft de gemeentelijke organisatie 1.502 ton CO2 uitgestoten volgens de eisen van de CO2-prestatieladder. Dit betekent dat de CO2-uitstoot met 68% ten opzichte van 2017 is verminderd. Dit resultaat is gerealiseerd in de afgelopen jaren door onder andere, duurzame energie zelf op te wekken, groene elektriciteit in te

kopen, het wagenpark te elektrificeren en het eigen vastgoed te verduurzamen. Met de realisatie van het energieneutrale zwembad de Sypel moet de CO2-uitstoot in 2023 verder dalen.

Btw Exploitatie sportaccommodaties

Met ingang van 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet langer terug te vorderen en is over de inkomsten geen btw meer verschuldigd. Dit is voor de gemeente financieel nadelig. Om dit nadeel te compenseren is door het Rijk een specifieke uitkering in het leven geroepen. Deze uitkering is voor alle gemeente gezamenlijk gemaximeerd. Bij een tekort worden alle gemeenten procentueel gekort. De aanvraag wordt gebaseerd op de begroting en later vindt afrekening plaats op basis van de werkelijke uitgaven. Op basis van de begroting werd over 2022 is een voorlopig uitkeringspercentage van 73,63 vastgesteld. Bij de verantwoording van voorgaande jaren bleek dat alsnog volledig kon worden gecompenseerd werd. Eind 2023 wordt het definitieve uitkeringspercentage vastgesteld. Eerder is niet in te schatten of nog een aanvullende uitkering volgt. Indien geen aanvulling mogelijk blijkt wordt een nadeel geleden van € 504.336. Opgemerkt wordt dat dit bedrag is gebaseerd op de begrootte uitgaven in 2022. De werkelijke uitgaven kunnen afwijken van te verwachten uitgaven omdat bijvoorbeeld investeringen in het zwembad in 2023 plaatsvinden in plaats van het geplande jaar 2022. Ook wordt opgemerkt dat de SPUK-uitkering voor een groot deel betrekking heeft op kredieten en het dus onderdeel vormt van de kapitaallasten en niet direct een nadeel in 2023 is.

Wet open overheid (Woo)

De Woo is op 1 mei 2022 in werking is getreden. Deze wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. Deze wet regelt de passieve en actieve openbaarmaking. Op grond van deze wet worden overheidsorganisaties verplicht om documenten actief (uit eigen beweging en niet alleen op verzoek) openbaar te maken. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd voor verschillende categorieën van documenten. Het overkoepelende thema bij deze wet is het bewustzijn van de openbaarheid en publicatie van informatie en de verbetering van opslag en ontsluiting van informatie. Meerinzicht heeft hierin een belangrijke ondersteunende rol.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hierbuiten.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente is gelieerd, hebben veelal een historische bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. Het kader rondom de verbonden partijen is vastgelegd in een afzonderlijke Nota Verbonden partijen. Doelstelling van deze nota is om een kader te bieden voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Tegelijkertijd wil deze nota ook het beleidskader geven voor het heroverwegen en mogelijk uittreden bij verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Overzicht van bestaande verbonden partijen

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Afvalsturing Friesland	Naamloze Vennootschap	Ja/stemrecht/zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	108 aandelen B, nominale waarde van € 48.600 (€ 450 per stuk)
Alliander	Vennootschap	Ja / stemrecht / 0,405% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	553.624 aandelen; nominale waarde van € 2,77 miljoen (€ 5,- per stuk)
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Vennootschap	Ja / stemrecht / 0,105% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	58.968 aandelen; nominale waarde van € 147.420,- (€ 2,50 per stuk)
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 1,24%
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke Regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners voor 2021 6,30%
Inclusief Groep NV	Naamloze Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Jaarlijkse bijdrage, op basis van de rijksbijdrage Wsw
Meerinzicht	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 40,54%
Met en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	Centrumregeling	Wethouder	Jaarlijkse bijdrage
Omgevingsdienst Noord Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 25,5%
Streekarchivariaat Noordwest Veluwe	Gemeenschappelijke Regeling	Archiefcommissie / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 23,26%
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Gemeenschappelijke Regeling	Bestuur GR / burgemeester	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 6,12%
Vitale vakantieparken	Besloten Vennootschap	Ja/stemrecht/2.60% op basis van aandelenkapitaal	Nominale waarde € 1.300,-. (€ 1,- per stuk)
Warmtenetwerk bedrijf	Besloten Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Aandeel 50%
Zonnepark Harderwijk BV	Besloten Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Aandeel 51%

Verbonden partij:	Afvfsturing Friesland N.V.		
Algemene informatie	De aandelen van de Afvfsturing Friesland NV worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Appingendam en Delfzijl, regio Noord Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam en Vlaardingen).		
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hialgogweg 5 8938 BA		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	E. Enklaar		
Ambtelijke accounthouder:	S. de Koeijer		
Openbaar belang:	Afvf op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als de aandeelhouder heeft de gemeente Harderwijk zeggenschap in de algemene vergadering van d aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigd de SNV gemeente hierin.		
Soort:	Naamloze vennootschap volgens Nederlands recht.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaamheid en milieu, taakveld 7.3 Afvf		
Doelstelling verbonden partij	Afvfsturing Friesland zorgt voor het duurzaam overslaan, transporteren en be- en verwerken van het huishoudelijk afvf van de bij haar aangesloten (samenwerkende) gemeenten en is hun kennispartner voor het realiseren van de VANG-doelstellingen.		
Ontwikkelingen:			
Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afvf en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afvf of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvfsturing Friesland.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 61.055.000,00	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 132.770.000,00	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 5.176.000,00	4.194.000,00	4.194.000,00
Begrote ontvangsten	€ n.v.t	n.v.t.	n.v.t
Realisatie ontvangsten	€ n.v.t	n.v.t.	n.v.t.
Belang	B aandelen totaal 1.305; waarvan 108 in bezit Harderwijk		

Verbonden partij:	Alliander N.V.		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Utrechtseweg 68, 6812 AH		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	T.J. Stuart		
Openbaar belang:	<p>Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert zij vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend.</p> <p>Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.</p> <p>De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).</p>		
Soort:	Naamloze vennootschap volgens Nederlands recht.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury		
Doelstelling verbonden partij	De belangrijkste taak is om gas en elektriciteit te distribueren naar consumenten, bedrijven en instellingen. Netbeheerder Liander leidt de energiedistributie over alle netwerken dagelijks in goede banen. Liander voorziet ruim drie miljoen consumenten en bedrijven zo efficiënt mogelijk van gas en elektriciteit.		
Ontwikkelingen:	De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een teruggang in de dividenduitkeringen. Om deze investeringen mogelijk te maken is door Harderwijk (en een groot aantal andere gemeenten en de provincie) eind 2021 een lening verstrekt aan Alliander.		
Risico:	Er is een kans op een lagere dividenduitkering door de omvangrijke investeringen. Alliander doet standaard in haar beleid geen uitspraken over de hoogte van het dividend. Gezien de resultaten uit afgelopen jaren worden de risico's als beperkt beoordeeld.		

Verbonden partij:	Alliander N.V.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 4,470 miljard	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 5,739 miljard	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 242 miljoen	-	-
Begrote ontvangsten	€ 350.000,-	€ 350.000,-	€ 350.000,-
Realisatie ontvangsten	€ 347.242,-	-	-
Belang	Belang 0,405%. Aantal aandelen 553.624. Nominale waarde € 2,77 miljoen (€ 5,- per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0			

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Den Haag, Koninginnegracht 2, 2514 AA		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	T.J. Stuart		
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Soort:	Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury		
Doelstelling verbonden partij:	BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan. Onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek-private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.		
Ontwikkelingen:	Geen relevante ontwikkelingen.		
Risico:	Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. De bank hanteert standaard de beleidslijn geen tussentijdse uitspraken te doen over de verwachte nettowinst, gezien de veelal onvoorspelbare bewegingen op de (internationale) financiële markten. .		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 5.062 miljoen	-	-
Vreemd vermogen	€ 143.995 miljoen	-	-
Resultaat	€ 236 miljoen	-	-
Begrote bijdrage	€ 145.000,-	€ 145.000,-	€ 145.000,-
Realisatie bijdrage	€ 134.447,-	-	-,-
Belang	Belang 0,105%. Aantal aandelen 58.968 aandelen. Nominale waarde € 147.420,- (€ 2,50 per stuk).		

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58, 3841 AA Harderwijk		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	S. de Groot		
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde) die als doel heeft het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuur, en het bevorderen van het natuurschoon en de watersport binnen het gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.		
Soort:	Coöperatie		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen		
Doelstelling verbonden partij:	De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar vaarwater, fietsverbindingen en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.		
Ontwikkelingen:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is in 2013 opgericht en heeft daarmee de werkzaamheden van het Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren overgenomen. Naast het beheer en onderhouden van recreatieve voorzieningen en het promoten van het gebied, wordt ook ingezet op gebiedsontwikkeling. Zo zijn ze o.a. bezig met de ontwikkeling van een vaarknooppuntennetwerk en een waterplanten- app. In het kader van het Programma Aanpak Grote Wateren, wordt hopelijk in 2023 een start gemaakt met de verkennende fase van nieuwe ecologische gebiedsinrichting voor natuur en recreatie in de Zuidelijke Randmeren.		

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren		
Risico:	Er zijn geen substantiële risico's. Het risico voor de gemeente is beperkt.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 12.796.419	-	-
Vreemd vermogen	€ 710.229	-	-
Resultaat	€ 152.988	-	-
Begrote bijdrage	€ 28.585	€ 28.985	€ 29.536
Realisatie bijdrage	€ 28.585	-	-
Belang:	Aandeel 1,24%	Aandeel 1,24%	Aandeel 1,24%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0			

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M.Reckman		
Ambtelijke accounthouder:	T. Ufkes		
Openbaar belang:	<p>De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers.</p> <p>De GGD NOG is een samenwerkingsverband tussen 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hatterm, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.</p> <p>Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd (A-taken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding - Medische milieukunde - Technische hygiënezorg - Psychosociale hulp bij rampen - Beleidsadvies Jeugdgezondheidszorg - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvies - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Preventieve ouderengezondheidszorg - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD taak in de Wet veiligheidsregio's <p>Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) <p>Autonome gemeentelijke taken (C-taken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG <p>De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers (D-taken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rijksvaccinatieprogramma - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg 		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu taakveld 7.1 volksgezondheid		
Doelstelling verbonden partij:	De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.		
Ontwikkelingen:	In 2021 is een traject gestart voor de ontwikkeling van een strategische visie. Centrale vraag was: Wat voor organisatie wil de GGD NOG zijn. Gemeenten hadden daarnaast gevraagd of de GGD NOG kan		

komen tot een kostenbesparing ivm de toenemen kosten in het sociaal domein. Hieruit is de rapportage GGD NOG Robuust gekomen. Mogelijke opties waren samenwerking voor de bedrijfsuitvoering met Het Servicecentrum (HSC) of de VNOG. De komende periode gaat de GGD inventariseren welke financiële gevolgen een dergelijke samenwerking heeft.

Wet open overheid (Woo): heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering, hierin moet eea worden aangepast. Vanuit gemeenten is de GGD meegegeven dit zelf intern in de bedrijfsvoering aan te passen, zonder hiervoor financiën vanuit de gemeenten te vragen.

Opvang Vluchtelingen Oekraïne: De GGD voert taken uit bij de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne. Deze zullen later dit jaar worden doorbelast aan de (betreffende) gemeenten. Gemeenten ontvangen hiervoor een bedrag via het gemeentefonds.

Op dit moment is er terug geschaald op de taken rondom de bestrijding van COVID-19 (testen en teststraten, vaccinaties, bron- en contactonderzoek). Het zou kunnen dat er in het najaar, bij opleving van het virus en belasting voor de zorg, er weer opgeschaald moet worden.

Door de hoge inflatie valt de indexering hoger uit dan in eerste instantie berekend door het CPB. Dit betekent een hogere inwonerbijdrage per gemeente wat via een begrotingswijziging van de programmabegroting 2023 aan de gemeenten voorgelegd zal worden.

Risico:

De uitkomsten van de takendiscussie/koersbepaling brengt voor 2023 en de komende jaren een aantal incidentele en structurele investeringen met zich mee. De inzet is om deze zo min mogelijk ten koste van de inwonerbijdrage te financieren.

De kosten van de taken die de GGD uitvoert voor de opvang vluchtelingen Oekraïne kunnen hoger uitvallen dan het bedrag wat gemeenten krijgen via het gemeentefonds. Niet uitvoeren van deze taken is geen optie, omdat deze mensen de juiste hulp nodig hebben.

Financiële informatie

Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 2.970.000,-	-	-
Vreemd vermogen	€ 7.036.000,-	-	-
Resultaat	€ 69.000,-	-	-
Begrote bijdrage	€ 749.720,-	€ 789.157,-	€ 825.139,-
Realisatie bijdrage	€ 749.720,-	-	-
Belang	% 6,26%	% 6,26%	% 6,30%

Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0

Verbonden partij:	Inclusief Groep
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Postbus 87, 8070 AB
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Companjen
Ambtelijke accounthouder:	V.E. Schouten (strategisch adviseur domein sociaal) i.s.m. J.W. van Lenthe (concerncontroller)
Openbaar belang:	Inclusief Groep voert van oorsprong de WSW uit en voor Meerinzicht de re-integratie conform de Participatiewet. Hiermee draagt Inclusief Groep actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt
Soort:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 6 Sociaal domein taakveld 6.4 begeleide participatie
Doelstelling verbonden partij:	<p>De essentie van Inclusief Groep is: Werken leer je door te werken. Als Werk- en Leerbedrijf realiseert Inclusief Groep re-integratie trajecten en werkplekken voor mensen die begeleiding nodig hebben voordat ze naar een reguliere werkgever kunnen gaan.</p> <p>De missie: Inclusief Groep werkt aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam deelneemt en waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal participeren.</p> <p>De visie: De kortste route naar duurzaam werk, dát is het uitgangspunt van de aanpak bij Inclusief Groep. In samenwerking met partners realiseert Inclusief Groep trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Van diagnose, via ontwikkeling, naar uitstroom in werk. Bij het vormgeven hiervan speelt de infrastructuur (het gebouw en de werksoorten) een belangrijke rol.</p> <p>Inclusief Groep vindt het belangrijk dat mensen écht aan het werk gaan, op de werkplek met elkaar en van elkaar leren. Mensen met allerlei verschillende achtergronden en met verschillende leerdoelen werken samen. Inclusief Groep is onlosmakelijk verbonden met de subregio FactorWerk Noord Veluwe en de arbeidsmarktregio FactorWerk. Zij werken daarin nauw samen met UWV, gemeenten, onderwijs, zorg, werkgevers- en werknemersorganisaties en het lokale bedrijfsleven.</p>

Ontwikkelingen:	De Inclusief Groep staat als sociaal werkbedrijf midden in de samenleving en ervaart een aantal lokale en regionale ontwikkelingen: <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn ontwikkelingen die zowel een groeiende als dempende werking hebben op het aantal werkzoekenden. Groeiende factoren zijn de inflatie en het aflopen van uitstel van betaling van de Belastingdienst voor ondernemers. Dempende factoren zijn de afschaffing van de coronamaatregelen en de groei van de economie na de coronacrisis. Inclusief Groep krijgt meer opdrachten aangeboden dan dat zij personele capaciteit hebben. Dit heeft een dempende werking op de omzet. • Momenteel is er sprake van veel openstaande vacatures. De werkzoekenden en de vraag naar arbeid matchen niet met elkaar. De werkzoekenden hebben intensief en continu begeleiding nodig en vooral het MKB, de meeste afnemers, kan dit vaak niet bieden.
Risico:	De rijksvergoeding is al jaren alleen dekkend voor de SW-geïndiceerden, maar niet voor de mensen met een doelgroepindicatie. De meerjarenbegroting van Inclusief Groep laat voorsnog geen positief resultaat zien, maar heeft voorsnog voldoende eigen vermogen om verliezen en risico's op te vangen.
Financiële informatie	
Boekjaar:	Jaarstukken 2021 Begroting 2022 Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 8.847.000 - -
Vreemd vermogen	€ 8.696.000 - -
Resultaat	€ 1.259.000 -/- € 1.595.000 -/- € 1.010.000 -/-
Begrote bijdrage	€ 4.679.611 € 4.511.434
Realisatie bijdrage	€ 4.828.658 - -
Belang:	23,4% 23,4% 23,4%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0	

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Postbus 300, 3850 AH
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier
Ambtelijke accounthouder:	K. Hulskes
Openbaar belang:	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: <ul style="list-style-type: none"> - Informatisering en automatisering - Personeel en organisatie (HRM) - Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop - Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering - Financiën & administratie - Juridische zaken - Communicatie - Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: <ul style="list-style-type: none"> - Participatiewet - Wmo, waaronder Beschermd Wonen - Jeugdwet en jeugdstrafketen - Leerplicht - RMC - Sociale recherche - Beleidsvoorbereiding
Soort:	Gemeenschappelijke regeling; bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en Ondersteuning en programma 6 Sociaal Domein
Doelstelling verbonden partij:	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal, door advisering, uitvoering, beheer en administratie voor genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan de gemeentebesturen. Daarnaast verzorgt Meerinzicht de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen
Ontwikkelingen:	De ontwerp-Meerjarenbegroting 2023-2026 is gebaseerd op 2022-2025 en de structurele doorwerking van de 1e begrotingswijziging 2021. Daarnaast zijn alleen de niet-beïnvloedbare onderdelen van de Kadernota Meerinzicht 2023-2026 verwerkt. Ook zijn de aanvullende opdrachten verwerkt, die aan Meerinzicht verstrekt zijn na vaststelling van de bestuursrapportage 2021. De programmagelden en inhoudelijke sturing en verantwoording van het Sociaal Domein loopt via de gemeentebegrotingen en vormen dus geen onderdeel van dit document. Conform de afspraken binnen EH2M lopen voorstellen voor nieuw beleid van Meerinzicht via de gemeentelijke begroting. Deze MIZ begroting bevat daarom

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)		
	<p>geen nieuwe beleidsvoorstellen. Op deze manier kan het college en vervolgens de gemeenteraad in het kader van een integrale afweging besluiten in hoeverre deze wensen voor nieuw beleid worden overgenomen met de bijbehorende financiële gevolgen.</p> <p>Wel wordt geschetst dat de laatste jaren de vraag naar digitale dienstverlening toeneemt en dat er tegelijkertijd ook een groep inwoners is die op traditionele manier ondersteund dient te worden vanwege het ontbreken van digitale vaardigheden. Dit heeft als gevolg dat de opgave van de uitvoering van beleid (o.a. sociaal domein, informatieveiligheid, digitalisering) groter en complexer wordt. Daar waar mogelijk zullen er scherpere keuzes gemaakt moeten worden om de dienstverlening efficiënter en doelmatiger in te richten. Onder leiding van de nieuwe domeindirecteuren is het in 2020 opgestelde jaarplan in 2021 verder ontwikkeld, waarbij de missie is vereenvoudigd en gefocust. De missie voor Meerinzicht luidt als volgt: 'Meerinzicht ondersteunt en adviseert de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde op het gebied van bedrijfsvoering en sociaal domein in hun dienstverlening aan inwoners, bedrijven en organisaties.' Tevens is in 2021 een visie per domein vastgesteld op basis van de beleidsprogramma's van de gemeenten en actuele (bestuurlijke) vraagstukken en ontwikkelingen. In de beleidsprogramma's in hoofdstuk 2 wordt de visie per domein behandeld en nader toegelicht. In de voorliggende meerjarenbegroting wordt hiermee een eerste aanzet gegeven voor het gesprek met de gemeenten ten aanzien van het afstemmen ten aanzien van concrete doelen. Dit sluit aan bij de conclusies van het onderzoek van de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand in 2021.</p>		
Risico:	Meerinzicht heeft in haar begroting de belangrijkste risico's benoemd en de beheersmaatregelen daarbij opgenomen. De risico's zijn echter niet gekwantificeerd waardoor er een kans bestaat dat het risicobedrag dat de gemeente opneemt in haar weerstandsvermogen voor Meerinzicht onvoldoende is.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Vreemd vermogen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Resultaat	€ 433.000 (voordelig)	-	-
Begrote bijdrage	€ 16.386.000 (na wijz)	€ 15.987.000	€ 17.036.000
Realisatie bijdrage	€ 16.123.000	-	-
Belang Domein	aandeel 39,39%		
Bedrijfsvoering	aandeel 57,26%		
Belang Domein Sociaal			
Toelichting indien gewenst:			
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:	€ 225.000,-		

Verbonden partij:	Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe		
Algemene informatie	Waterschap Vallei en Veluwe		
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn; Steenbokstraat 51		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	M. Geerdink		
Openbaar belang:			
Soort:	Centrumregeling		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Volksgezondheid en milieu		
Doelstelling verbonden partij:	<p>Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft tezamen met 21 gemeenten een centrumregeling aangegaan op het gebied van meten en monitoren in de afvalwaterketen en het grondwater in het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe. In deze regeling is het waterschap aangewezen als centrumorganisatie. Het waterschap geeft (vanuit de rol van centrumorganisatie) onderdak aan de UVT (Uitvoeringsteam) en regelt de bemensing ervan. De medewerkers van de UVT zijn in dienst van het waterschap. De kosten hiervan worden gedragen door het waterschap en de deelnemende gemeenten.</p> <p>De taken van de centrumorganisatie omvatten het meten en monitoren van de gemeentelijke rioolstelsels, het systeem van de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater, alsmede daaraan verbonden advisering in opdracht.</p> <p>Doelstelling is een efficiënte uitvoering van een aantal specialistische operationele beheertaken voor de gemeentelijke rioolriolingszorg (datavalidatie en -analyse). Operationele taken op het gebied van meten en monitoren van de afvalwaterketen en grondwater voeren we gezamenlijk en gebundeld uit. Dat scheelt in tijd en kosten voor alle gemeenten indien zij dit ieder voor zich zouden moeten oppakken. En er wordt gebruik gemaakt van elkaar kennis en kunde.</p>		

Ontwikkelingen:	De opdrachtnemer voor een aantal meetlocaties in de afvalwaterketen van Putten-Ermelo-Harderwijk heeft voor de zomer aangekondigd het lopende data service contract niet te willen verlengen om technisch-commerciële redenen. Door proactieve medewerking vanuit de uitvoeringsorganisatie -die acteert onder de centrumregeling- is van de mogelijkheid gebruik gemaakt om aan te sluiten bij het lopende data servicecontract van de 16 gemeenten binnen platform Water Vallei en Eem. Hierbij moest snel geschakeld worden om nog gebruik te kunnen maken van tarieven die zijn afgesproken voordat de inflatie sterk toenam. Een andere ontwikkeling is dat nog 2 a 3 andere gemeenten uit regio Noord Veluwe aan willen sluiten bij de centrumregeling. Hiermee komt er meer evenwicht tussen het aantal deelnemende gemeenten vanuit de verschillende regio's.		
Risico:	Mocht er aanleiding zijn tot eenzijdige opzegging vanuit een gemeente, dan is de uittreedende deelnemer éénmalig een extra vergoeding aan de centrumorganisatie verschuldigd, ter hoogte van de jaarlijkse bijdrage voor de basiskosten, ter dekking van eventuele directe of indirecte kosten als gevolg van uittreding. Voor Harderwijk bedraagt de basisbijdrage ca. €13.000.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	€ 1.743,- V	Volgt nog	
Begrote bijdrage	€ 12.201,-	€13.349,-	Moet nog vastgesteld worden
Realisatie bijdrage	€ 66,- V	Volgt nog	
Belang:	3.7%	3.7%	
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0			

Verbonden partij:	OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	R. van Drunen		
Openbaar belang:	In opdracht van 8 gemeenten op de Noord Veluwe en de provincie Gelderland bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu taakveld 7.4 milieubeheer		
Doelstelling verbonden partij:	Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV) draagt bij aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In opdracht van de gemeenten en de provincie Gelderland adviseren vergunningverleners over het onderdeel milieu van de omgevingsvergunningen en zien toezichhouders erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren de experts over verschillende (milieu)onderwerpen, zoals energie, bodem, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, lucht, geluid, externe veiligheid, natuur en ecologie.		
Ontwikkelingen:	<p><u>Algemeen</u> De constant veranderende wereld heeft invloed op de taakuitvoering van ODNV. ODNV speelt daarom continu in op die ontwikkelingen en versterkt de relatie en samenwerking met de collega's bij gemeenten, provincie en andere omgevingsdiensten in het Gelders Stelsel. Veel ontwikkelingen kennen een meerjarig karakter waar ODNV jaarlijks op basis van voortschrijdend inzicht op anticipeert.</p> <p>Bedrijvigheid, milieu en leefomgeving staan op gespannen voet. Bewoners verenigen zich, zijn kundig en mondig. De wet biedt niet altijd oplossingen. Hierdoor zijn andere vormen van toezicht en handhaving nodig en is een ander samenspel met gemeenten noodzakelijk. ODNV zet in op een breder handelingspotentieel om spanningen in de leefomgeving op te lossen, zoals meer participatie, begeleiden in plaats van afrekenen en integrale samenwerking. Waar nodig doet ODNV dat in samenwerking met opdrachtgevers.</p> <p>Voor 2023-2026 spelen de volgende specifieke ontwikkelingen.</p> <p><u>De Omgevingswet.</u> De kans is groot dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt. De voorbereidingen zijn afgerond, wat volgt is werken met van de Omgevingswet. Omdat er nog veel onduidelijk is over de werking en het testen niet is afgerond worden er brede opstartproblemen verwacht. Daarnaast moeten grote delen van de implementatie nog worden doorgevoerd waar ODNV bij kan helpen zoals meedenken in omgevingsplannen en bruidsschat.</p> <p><u>Landelijke ontwikkelingen.</u> Een belangrijke landelijke ontwikkeling is de versterking van het VTH-stelsel. De adviezen van commissie van Aartsen zijn door de staatssecretaris van I&W overgenomen en vertaald naar het Interbestuurlijk Beleidsprogramma (IBP). De Tweede Kamer besluit in 2022 over het IBP, voor de implementatie trekt het ministerie van I&W 2 jaar uit. Het IBP raakt in de volle breedte alle omgevingsdiensten op het gebied van robuustheid, ondergrens, verbeterde informatie-uitwisseling, onafhankelijke uitvoer toezicht en handhaving en een bijpassende financiering. Alle facetten hebben invloed op ODNV en zijn opdrachtgevers.</p>		

Verbonden partij:	OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)		
	<p>Net als in veel bedrijfstakken in Nederland wordt ODNV ook geconfronteerd met schaarste van personeel. ODNV blijft investeren in aantrekken en binden van personeel. Dit wordt gedaan door samenwerking met OVIJ bij werving, opleiden, boeien en doorontwikkeling van medewerkers.</p> <p><u>Intentieverklaring samenwerking ODNV en OVIJ.</u> Gekoppeld aan de landelijke ontwikkelingen maar ook werkend vanuit eigen kracht is in 2022 gestart met een onderzoek naar de samenwerkingsmogelijkheden met OVIJ. Afhankelijk van de besluitvorming en gezien landelijke ontwikkelingen is het de verwachting dat ODNV zal fuseren met één of meerdere partners in de komende jaren.</p> <p><u>Transformatie naar informatiedienst.</u> De informatiebehoefte in de samenleving neemt toe en wordt ook onder de omgevingswet verder gefaciliteerd. ODNV richt zich in zijn dienstverlening steeds meer op het beschikbaar stellen van informatie aan partners en om zelf meer data gestuurd te werken. Voor 2023 en verder verwachten we de implementatie van digitale checklists, ontwikkeling datalab in het Gelders stelsel verdergaande publieke ontsluiting van informatie.</p> <p><u>Klimaat, biodiversiteit en duurzaamheid.</u> De komende jaren zijn deze onderwerpen niet meer weg te denken. Stikstof en Wet natuurbescherming worden een belangrijker speerpunt net als verdergaande energiebesparing in samenhang met initiatieven op verduurzaming zoals op bedrijventerreinen.</p> <p><u>Begrotingsdruk, extra taken gemeenten en wijzigende informatiebehoefte.</u> In 2022 is fors geïnvesteerd in een robuustere ODNV met meer ruimte voor (proactief) advies. Er wordt verder gewerkt aan een intensieve samenwerking met gemeenten en integrale verantwoording.</p>		
Risico:	<p>ODNV geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn. Op grond van de MJB 2023-2025 bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 173.875. De beschikbare weerstandscapaciteit, die alleen bestaat uit de post onvoorzien, is jaarlijks geraamd op 1% van de totale jaarbegroting. Afgesproken is dat de deelnemers van ODNV (naar rato van hun aandeel in de exploitatie van ODNV) in hun eigen risico-inventarisatie rekening houden met de risico's die ODNV loopt en waarvoor bij ODNV zelf geen weerstandscapaciteit wordt gevormd.</p>		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 210.000	-	-
Vreemd vermogen	€ 879.708	-	-
Resultaat	€ 574.530	-	-
Begrote bijdrage	€ 1.200.187	€ 1.210.911	€ 1.296.693
Realisatie bijdrage	€ 1.099.363	-	-
Belang	24,0%	23,5%	23,7%-
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:			€ 28.186,-

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Postbus 70 8080 AB		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	B. Brons		
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 5. Sport, cultuur en recreatie taakveld 5.4 musea		
Doelstelling verbonden partij:	De kernopdracht van het Streekarchivariaat - zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling - is het beheer van de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Ontwikkelingen:	<p>De gemeenschappelijke regeling (GR) is een "centrumgemeenteregeling". In 2022 is in de Archiefcommissie een principebesluit genomen om de huidige GR om te zetten in een bedrijfsvoeringsorganisatie. De uitwerking wordt op een later moment aan de gemeente voorgelegd.</p> <p>Er zijn gesprekken gaande om de GR SNWV uit te breiden met de gemeenten Epe, Hatterm en Heerde. Uitgangspunt is dat ze als volwaardig partner meedoen.</p> <p>De komende jaren zal een discussie worden gevoerd over het al dan niet centraliseren van het SNWV.</p>		
Risico:	De nieuwe verdelingssystematiek leidt tot een hogere bijdrage van de gemeente. Het risico voor de gemeente is gezien de hoogte van de bijdrage zeer beperkt.		

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€ 214.134,-	€ 214.944,-	€ 277.657,-
Realisatie bijdrage	€ 214.134,-	n.v.t.	n.v.t.
Belang	22,42%		
Toelichting	Omdat jaarlijks het verschil tussen bevoorschotting en rekening wordt afgerekend heeft deze instelling geen eigen en vreemd vermogen.		

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79 7336 AK		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	H.J. van Schaik		
Ambtelijke accounthouder:	L. Groen		
Openbaar belang:	Harderwijk maakt deel uit van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG). De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweezorg in 22 gemeenten in Noord- en Oost Gelderland waaronder Harderwijk. Gemeente en VNOG werken samen in de beheersing en bestrijding van calamiteiten en crisis. Alle gemeenten binnen de Veiligheidsregio geven op uniforme wijze invulling aan het proces Bevolkingszorg.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma' 0. Bestuur en ondersteuning en programma 1. Veiligheid		
Doelstelling verbonden partij:	Uitvoering geven aan de dagelijkse brandweezorg en de voorbereiding op rampen en calamiteiten, samen met de GHOR.		
Ontwikkelingen:	De taken die in de vastgestelde Toekomstvisie staan zullen verder worden uitgevoerd. De gemeente Harderwijk werkt op vele vlakken samen met de VNOG, zoals aan het risicoprofiel, het project natuurbrandbestrijding, de demarcatie van de brandweerkazernes en het proces Bevolkingszorg. Tevens een traject waarbij het eigendom van de brandweerkazerne Harderwijk van de VNOG wordt overgedragen aan de gemeente, zoals tien jaar geleden is afgesproken. De bijdrage voor 2023 is met de hoogte van de specifieke bijdrage voor de kazerne Harderwijk naar beneden bijgesteld. Deze kosten zitten vanaf 2023 in de gemeentelijke begroting.		
Risico:	De VNOG geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	€ 15.524.488	€ 8.776.000	€ 12.325.000
Vreemd vermogen	€ 53.738.065	€ 48.594.000	€ 46.620.000
Resultaat	€ 5.256.000	-	-
Begrote bijdrage	€ 2.941.000	€ 2.984.000	€ 2.538.000
Realisatie bijdrage	€ 2.941.000	-	-
Belang:	aandeel 5,13%	aandeel 5,13%	aandeel 5,13%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:			€ 90.903,-

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem,		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	E. Enklaar		
Ambtelijke accounthouder:	S. Duschka		
Openbaar belang:	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 11 gemeenten (Apeldoorn, Ede, Barneveld, Nunspeet, Putten, Epe, Harderwijk, Elburg, Oldebroek, Heerde en Ermelo) en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Soort:	Besloten Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 8 Ruimte en wonen, taakveld 8.1 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken		
Doelstelling verbonden partij:	Doel van het programma Vitale Vakantieparken is: een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken te realiseren, dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Op die manier draagt de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken bij aan de gezamenlijke ambitie om van de Veluwe de meest gastvrije vakantiebestemming van Nederland te worden.		
Ontwikkelingen:	<p>Het programma is gestart in 2013. In 2017 kwam een bestuursakkoord tot stand dat als onderlegger diende voor de samenwerking. Vervolgens is in 2019 het programmaplan Vitale Vakantieparken 2019-2022 vastgesteld door de colleges van de elf gemeenten en provincie Gelderland (zie bijlage).</p> <p>Om het gezamenlijk doel van het programma Vitale Vakantieparken toch te bewerkstelligen, is besloten tot de oprichting van de Besloten Vennootschap 'Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken' (verder de OMVV) waarbij de Provincie en de gemeenten gezamenlijk aandeelhouders zijn. Voorafgaand aan deze keuze is gekeken naar velerlei organisatievormen. De OMVV bestaat uit een fonds en een ontwikkelbedrijf. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren als verwerving, investeren in vastgoed, beheer en verkoop. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar voor projecten. De provincie bezit de helft van de aandelen en de gemeenten de andere helft van de aandelen. Basis voor de verdeling van aandelen over de gemeenten is de verdeelsleutel die ook is gehanteerd in het bestuursakkoord Vitale Vakantieparken van april 2017.</p> <p>De Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten van de Provincie Gelderland hebben ingestemd met het voorstel om het benodigde startkapitaal (€ 4 miljoen) voor de OMVV beschikbaar te stellen. Vooralnog zullen de deelnemende gemeenten geen geld inleggen.</p> <p>Op 14 februari 2019 is de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV) opgericht en op 16 juni 2019 is de directeur benoemd. In 2019 zijn de interne processen verder afgerond en is de vennootschap in 2020 operationeel geworden.</p> <p>Er is door de betrokken partijen voor gekozen om praktisch te starten en gaandeweg te leren van de ervaringen over wat (minder) goed werkt en aan welk type activiteit meer of minder behoefte is. Om de OMVV ook op langere termijn goed te kunnen laten functioneren moeten meerder onderwerpen verder worden uitgewerkt. De tien gemeenten en provincie hebben in de samenwerkingsovereenkomst (SOK) OMVV vastgelegd dat zij onderwerpen in de Samenwerkingsagenda binnen twee jaar na ondertekening van de SOK gezamenlijk zullen uitwerken. De resultaten zullen worden gekoppeld aan de evaluatie van de OMVV.</p>		
Risico:			
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang:	Aandeel 2.60%, aandelen 1.300, nominale waarde € 1.300,- (€ 1,- per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:	€ 0		

Verbonden partij:	Warmtenetwerk Harderwijk B.V.		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Koningstraat 28 1, 6811 DG Arnhem		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	M. Karels		
Openbaar belang:	Warmtenetwerk Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 50% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwd als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.		
Soort:	Besloten Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu		
Doelstelling verbonden partij:	Het voorbereiden, realiseren en onderhouden van het Open Warmtenet en het inzichtelijk maken van opschaling van het Open Warmtenet richting eigen stadhuis en de Zeebuurt. Een en ander is ook vastgelegd in het Ontwikkel- en Meerjarenplan Open Warmtenet Waterfront fase 3 wat als onderdeel van het raadsbesluit tot oprichting van WNH BV van 23 december 2021 is vastgesteld. Via deze link is het plan in te zien: https://harderwijk.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/72cb6d85-34ce-4ffa-80de-99fdaf61811b?documentId=165be5da-cfcc-4b3d-8a3a-4173b842f237&agendaItemId=77858ac3-d366-4c7e-98d8-5fa3a017c0a2		
Ontwikkelingen:	De ontwikkelingen (opschaling) zijn beschreven in onder andere hoofdstuk 3 van voornoemd Ontwikkel- en Meerjarenplan		
Risico:	Onderdeel van het raadsbesluit tot oprichting va WNH BV op 23 december 2021 is naast het Ontwikkel- en Meerjarenplan een risicodossier opgesteld. Alle risico's zijn in het risicodossier via deze link in te zien: https://harderwijk.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/72cb6d85-34ce-4ffa-80de-99fdaf61811b?documentId=08458f7e-e18c-4c5e-9454-e9245b36053d&agendaItemId=77858ac3-d366-4c7e-98d8-5fa3a017c0a2		

Verbonden partij:	Warmtenetwerk Harderwijk B.V.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang:	Aandeel 50%		
Bedrag waarvoor verbonden partij is opgenomen in berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 500.000,-			

Verbonden partij:	Zonnepark Harderwijk B.V.		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Deventerweg 2A, 3843 GD Harderwijk		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	B. Oudejans		
Openbaar belang:	Zonnepark Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 51% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De overige 49 % wordt gehouden door Endura. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwt als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.		
Soort:	Besloten Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu		
Doelstelling verbonden partij:	Het doel is de realisatie en exploitatie/onderhoud van een zonnepark. Dit in het kader van het realiseren van de duurzaamheidsdoelen van gemeente Harderwijk. Doordat het zonnepark is gerealiseerd op een carport op een parkeerterrein is er sprake van het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen zonder dat landbouwgrond wordt opgeofferd (dubbel oppervlaktegebruik).		
Ontwikkelingen:	Het zonnepark is in juni 2022 in gebruik genomen. Intern betekent dit dat het van een ontwikkelfase is overgegaan naar een gebruikersfase.		
Risico:	In het eerste jaar 2021 is een risicoberekening uitgevoerd en t.a.v. de borgstelling is de volgende risicoberekening gedaan: € 2.000.000,- * 50% / 2 = € 500.000,-.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang:	Aandeel 51%		
Bedrag waarvoor verbonden partij is opgenomen in berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 500.000,- (t.a.v. borgstelling)			

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid geeft uitvoering aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door invloed uit te oefenen op de realisatie. Grondbeleid is hierbij geen doel op zich maar een middel om ruimtelijk en sectoraal beleid te realiseren. Grondbeleid kent de volgende algemene doelstellingen:

- Realiseren van publieke doelstellingen ter bevordering van het maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- Het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten bij locatieontwikkeling;
- Het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik.

Net als andere gemeenten draagt de manier waarop het grondbeleid in Harderwijk wordt ingezet bij aan het beleid dat is verankerd in belangrijke beleidsdocumenten, zoals structuurvisies en de programmabegroting. Het is belangrijk om het grondbeleid strategisch in te zetten in het proces van ruimtelijke ontwikkeling. Om als gemeente krachtig te kunnen opereren binnen het krachtenveld op de grondmarkt is het uitgangspunt om de mogelijkheden en instrumenten in relatie tot de te realiseren doelen zo optimaal mogelijk in te zetten.

Nota grondbeleid

In de nota grondbeleid staan de instrumenten op een rij die ingezet (kunnen) worden om de beoogde (ruimtelijke) doelen te bereiken. Dit zijn onder andere:

- Risicomanagement: jaarlijks worden voor alle grondexploitaties risicoanalyses uitgevoerd op basis van een risicoprotocol;
- Gronduitgiftebeleid;
- Gronduitgifteprijsbeleid op basis van een jaarlijks vast te stellen grondprijzenbrief;
- Kostenverhaal.

De Nota Grondbeleid 2019 is in de gemeenteraad van 9 januari 2020 vastgesteld. De focus van de gemeente Harderwijk blijft liggen op haar publiekrechtelijke rol, het faciliteren van ruimtelijke ontwikkelingen. De rolinvulling van de gemeente wordt per situatie afgewogen. Daarbij is de beoordeling van de maatschappelijke meerwaarde op lange termijn een belangrijk onderdeel. Concreet betekent dit dat de gemeente voor het bereiken van actuele maatschappelijke opgaven altijd kiest voor een actieve houding. De gemeente kiest er vervolgens voor om de bouwgrond in beginsel in eigen beheer te produceren (actieve productie) wanneer de markt gewenste opgaven niet oppakt. Hierbij wordt altijd een afweging gemaakt van de financiële gevolgen inclusief de risico's.

In deze nota is nadrukkelijk aangegeven dat de gemeente geen gezamenlijke grondexploitatie met marktpartijen aangaat.

Onroerendgoedmarkt

De eerste tekenen wijzen op een voorzichtig afkoelende woningmarkt. Na de prijsstijging op jaarbasis in het 2^e t/m 4^e kwartaal van 2021 van rond de 20%, neemt de prijsstijging op jaarbasis in het 1^e halfjaar 2022 duidelijk af.

Jaar	Kwartaal	Nieuwbouw Gemiddelde transactie- prijs	Bestaande bouw				
			Gemiddelde transactie prijs	Stijging jaar %	Boven vraagprijs		Krapte indicator
					% van totale verkoop	Gemiddeld %	
2020	1e	400.000	327.000	10,1%	44%	1,0%	2,7
	2e	401.000	337.000	9,3%	52%	1,5%	2,7
	3e	410.000	356.000	12,1%	55%	1,7%	2,0
	4e	421.000	366.000	11,6%	59%	2,4%	1,5
2021	1e	433.000	384.000	14,7%	65%	3,9%	1,5
	2e	450.000	411.000	21,1%	78%	7,7%	1,5
	3e	455.000	420.000	19,8%	81%	8,8%	1,6
	4e	466.000	440.000	21,2%	82%	9,1%	1,3
2022	1e	466.000	431.000	14,6%	81%	8,6%	1,7
	2e	483.000	448.000	10,6%	80%	7,5%	2,1

Ook het aantal te koop staande woningen stijgt in het 2^e kwartaal ligt waardoor de krapte iets afneemt. Half vorig jaar had elke potentiële woningzoeker keuze uit 1,5 woning, nu in het tweede kwartaal 2022 is dit ligt gestegen naar 2,1 woning per woningzoekende. In het tweede kwartaal 2022 werd 80% van de woningen verkocht boven de vraagprijs. Gemiddeld werd er in dit kwartaal 7,5% meer betaald dan de vraagprijs.

Prognose

Voor de prognose is gebruik gemaakt van De Nederlandse Bank (DNB) haar halfjaarlijkse Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten, juni 2022 (nummer 23). De duur en omvang van de oorlog in Oekraïne wordt door DNB als extra risicofactor gezien en kent daarom extra onzekerheid. Naast de standaardraming is er één scenario's toegevoegd. Dit scenario houdt in dat de oorlog langer duurt en ernstiger verloopt dan in de standaardraming is verondersteld. Als gevolg hiervan blijven de energie- en voedselprijzen hoog. Aan dit scenario is door DNB nog een plusvariant toegevoegd als de toevoer van Russische energie naar Europa stopt, waardoor energieschaarste ontstaat met uitval van productie. Deze plusvariant heeft een recessie tot gevolg.

Waar bij de voorspellingen in 2021 nog een stijging van de VON prijzen over 2022 werd verwacht van 5,5%, wordt nu in het basisscenario rekening gehouden met een stijging van 13,9%. DNB verklaart dit door het aanhouden van de krapte op de woningmarkt. Wel zorgt een (lichte) stijging van de hypotheekrente en de hoge inflatie dat de leenruimte lager wordt. Hierdoor zal prijsstijging van woningen naar de toekomst toe afvlakken. In onderstaande tabel wordt de verwachte stijging van de woningbouwprijzen volgens DNB weergegeven:

Jaar	Economische ontwikkelingen en vooruitzichten				
	Juni 2022 (nr.23)		Juni 2021 (nr.21)	Juni 2020 (nr.19)	Juni 2019 (nr.17)
	Basis	Oekraïne			
2021	-----	-----	10,0%	-2,1%	2,3%
2022	13,9%	13,6%	5,5%	-3,7%	-----
2023	3,7%	2,0%	3,5%	-----	-----
2024	2,5%	1,0%	-----	-----	-----

Toelichting Oekraïnescenario

In het Oekraïnescenario wordt uitgegaan dat de oorlog in Oekraïne langer en ernstiger verloopt dan in het basisscenario. In dit Oekraïnescenario is geen rekening gehouden met een totale Russische energiestop. DNB heeft bovenop het Oekraïnescenario een plusvariant berekend indien het tot een totale Russische energiestop komt. Deze plusvariant is niet doorvertaald naar woningprijzen. Het Bruto binnenlands product (Bbp) daalt in deze plusvariant in 2022 naar 0,4% (basis 2,8%, Oekraïnescenario 2,0%) en in 2023 naar -/ 1,5%, (basis 1,5%, Oekraïnescenario -/ 0,4%) maar stijgt in 2024 met 3,0% (basis 1,7%, Oekraïnescenario 1,3%). Door de neergang in 2022 en 2023 van het Bbp koelen de huizenprijzen in 2022 en 2023 waarschijnlijk sneller af dan in het Oekraïnescenario voorspeld.

Grondexploitaties Harderwijk

In onderstaande tabel wordt de prognose voor woningbouwgebieden (aantal woningen) en bedrijventerreinen (aantal ha.) weergegeven op basis van de vastgestelde grondexploitaties 2022.

Jaar	Woningbouwgebieden (aantal woningen)		Bedrijventerreinen (aantal ha.)			
	Drielanden	Waterfront 3 ^e fase	Groene Zoom	Tonsel/Sypel	Lorentz III	Lorentzhaven
2022	192	220	0	0,4	5,8	0
2023	173	161	0,2	0,4	4,9	1,2
2024	172	129	0,3	0,2	1,9	1,2
2025	173	129	0,3	1,2	1,2	1,2
2026	172	129	0,2	0	0	1,2
2027	0	64	0	0	2,0	1,2

Fiscale ontwikkelingen

Vanaf 1 januari 2016 valt de gemeente voor zover ze deelneemt aan bedrijfsmatige activiteiten, een winststreven heeft en in concurrentie treedt met de markt onder de vennootschapsbelasting (VPB). Met een winststreven wordt bedoeld dat er bij een (clustering van) activiteit(en) structureel sprake moet zijn van vermogensoverschotten. Bij de toets van het winststreven is gebleken dat, wanneer de gehele looptijd van de lopende grondexploitaties in ogenschouw wordt genomen, er geen sprake is van structurele vermogensoverschotten.

Het gemeentelijke standpunt is dat er geen VPB verschuldigd is, aangezien een winststreven ontbreekt. Wel zal jaarlijks op basis van alle dan lopende grondexploitaties getoetst moeten worden of dit nog steeds geldt. Op basis van de laatste vastgestelde grondexploitaties over 2022, is het de verwachting dat er in 2023 geen VPB verschuldigd zal zijn over de activiteiten binnen het grondbedrijf.

Financiële resultaten

Rente

In het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) staat opgenomen dat alleen de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen aan de grondexploitatie mag worden doorberekend. Over het deel wat gefinancierd is met eigen vermogen mag dus geen rente worden doorberekend.

De werkelijk betaalde rente over het totale vermogen was in 2021 0,12% (2020 0,16%). Gekoppeld aan de verhouding eigen vermogen/ vreemd vermogen (in Harderwijk 28%/72% eind 2021) bedraagt de werkelijk doorberekende rente aan grondexploitaties 0,09% (2020 0,11%).

Om de rente voor grondexploitaties stabiel te houden mag er in de grondexploitatieberekening gerekend worden met een rentepercentage dat maximaal 0,5% afwijkt van de werkelijk door te berekenen rente over 2021. In de vastgestelde grondexploitaties 2022 wordt gerekend met een rentepercentage van 0,18%. Dit percentage valt binnen de maximale afwijking van 0,5%.

Verantwoording resultaten grondexploitatie

De resultaten van de grondexploitaties worden sinds 2017 verantwoord tegen eindwaarde. Bij een verliesgevende grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening op eindwaarde bepaald.

Door te kiezen voor deze methode is de voorziening afdoende om het verlies af te dekken over de gehele looptijd. De voorziening zal jaarlijks aangepast worden aan de wijzigingen die er ontstaan bij de jaarlijkse actualisatie van deze grondexploitaties.

Algemeen

De volgende tabel geeft een overzicht van de resultaten en looptijd van de grondexploitaties. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de grondexploitaties. Op basis van de grondexploitaties 2022 worden hieronder de resultaten tegen eindwaarde weergegeven.

Complex	2022	
	Eindwaarde	Looptijd
Drielanden	€ 8.964	31-12-2027
Waterfront *1	€ -66.766	31-12-2029
Lorentz III	€ 9.145	31-12-2029
Restkavels Lorentz II	€ 422	31-12-2023
Restkavels Sypel *1	€ -169	31-12-2024
Restkavels Tonsel	€ 1.480	31-12-2026
Totaal	€ -55.888	

*1 De grondexploitatie kent een nadelige eindwaarde. Ter dekking van dit nadeel is een voorziening getroffen.

Vervroegde winstneming

Met ingang van 2016 moet op grond van de BBV sneller winst genomen worden naar rato van de voortgang van de werkzaamheden. Wel mag bij deze berekening rekening gehouden worden met de risico's uit de risicoparagraaf.

Jaarlijks worden de grondexploitaties herzien. Bij herziening van de grondexploitaties 2023 wordt bepaald in hoeverre vervroegd resultaat moet worden genomen bij de jaarrekening 2022.

4 Financiële begroting

4.1 Resultaatbepaling en –bestemming

Algemeen

bedragen x € 1.000,-

Resultaat	Omschrijvingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Lasten	183.923	179.113	180.862	175.128
	Baten	-183.017	-179.325	-183.259	-172.341
Resultaat voor bestemming - Totaal		906	-212	-2.398	2.787
Resultaat na bestemming	Dotaties	1.208	107	231	231
	Onttrekkingen	-2.934	-1.040	-1.067	-1.065
Resultaat na bestemming - Totaal		-1.726	-933	-837	-834
Geheel - Totaal		-820	-1.145	-3.234	1.953

(-/- is voordeel)

Resultaat	Omschrijvingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Resultaat na bestemming		-820	-1.145	-3.234	1.953
Mutaties reserves	Dotaties	-1.208	-107	-231	-231
	Onttrekkingen (incidenteel)	2.476	517	540	575
	Onttrekking (structureel)	459	522	528	490
Resultaat voor bestemming		906	-212	-2.398	2.787
Incidentele baten en lasten	Onttrekking (structureel)	-459	-522	-528	-490
	Incidenteel baten en lasten	-1.186	-739	-737	-620
Resultaat na bestemming - Totaal		-1.645	-1.261	-1.265	-1.110
Structurele begrotingssaldo		-739	-1.473	-3.662	1.677

(-/- is voordeel)

In de hiernavolgende tabel zijn de dotaties en onttrekkingen aan reserves per programma uitgesplitst:

Programma Niv 2	Omschrijvingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
TPROG Totaal Programma's					
PROG0 Bestuur en ondersteuning	Dotaties	30.107	30.107	153.683	153.683
	Onttrekkingen	-1.058.555	-566.696	-618.782	-654.322
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Dotaties	0	0	0	0
	Onttrekkingen	-207.988	-253.825	-260.325	-260.325
PROG3 Economie	Dotaties	0	0	0	0
	Onttrekkingen	0	0	0	0
PROG4 Onderwijs	Dotaties	891.831	11.960	11.960	11.960
	Onttrekkingen	-1.152.582	-10.236	-10.236	-10.236
PROG5 Sport, cultuur en recreatie	Dotaties	20.000	20.000	20.000	20.000
	Onttrekkingen	-136.256	-154.077	-153.020	-114.820
PROG6 Sociaal domein	Dotaties	221.110	0	0	0
	Onttrekkingen	-324.000	0	0	0
PROG7 Duurzaamheid en milieu	Dotaties	7.727	7.727	7.727	7.727
	Onttrekkingen	-55.013	-55.013	-25.013	-25.013
PROG8 Ruimte en wonen	Dotaties	37.500	37.500	37.500	37.500
	Onttrekkingen	0	0	0	0
TPROG Totaal Programma's - Totaal		-1.726.119	-932.553	-836.506	-833.846
Geheel - Totaal		-1.726.119	-932.553	-836.506	-833.846

4.2 Totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming

Algemeen

Overzicht baten, lasten en mutaties van reserves per programma.

Programma Niv 2	Resultaat	Omschrijvingen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
TPROG Totaal Programma's								
PROG0 Bestuur en ondersteuning	Resultaat voor bestemming	Lasten	22.188	27.921	24.793	24.537	24.417	24.648
		Baten	-103.470	-111.914	-113.328	-114.481	-116.204	-110.397
	Resultaat voor bestemming - Totaal		-81.282	-83.993	-88.535	-89.944	-91.787	-85.749
	Resultaat na bestemming	Dotaties	3.520	5.316	30	30	154	154
		Ontrekkingen	-7.784	-11.520	-1.059	-567	-619	-654
Resultaat na bestemming - Totaal			-4.263	-6.204	-1.028	-537	-465	-501
PROG0 Bestuur en ondersteuning - Totaal			-85.546	-90.196	-89.564	-90.480	-92.252	-86.249
PROG1 Veiligheid	Resultaat voor bestemming	Lasten	4.476	4.738	4.719	4.689	4.690	4.680
		Baten	-20	-213	-28	-28	-28	-28
	Resultaat voor bestemming - Totaal		4.456	4.525	4.691	4.662	4.663	4.653
PROG1 Veiligheid - Totaal			4.456	4.525	4.691	4.662	4.663	4.653
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Resultaat voor bestemming	Lasten	8.214	9.946	9.142	9.214	9.164	8.872
		Baten	-844	-955	-1.207	-1.083	-1.069	-1.028
	Resultaat voor bestemming - Totaal		7.370	8.990	7.935	8.132	8.095	7.844
	Resultaat na bestemming	Dotaties	2.490	900	0	0	0	0
		Ontrekkingen	-728	-1.506	-208	-254	-260	-260
Resultaat na bestemming - Totaal			1.762	-606	-208	-254	-260	-260
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			9.132	8.384	7.727	7.878	7.835	7.584
PROG3 Economie	Resultaat voor bestemming	Lasten	4.130	4.835	2.695	2.076	2.061	1.892
		Baten	-10.735	-3.813	-2.322	-1.703	-1.686	-1.535
	Resultaat voor bestemming - Totaal		-6.604	1.022	373	373	375	357
	Resultaat na bestemming	Dotaties	0	500	0	0	0	0
		Ontrekkingen	-68	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming - Totaal			-68	500	0	0	0	0
PROG3 Economie - Totaal			-6.672	1.522	373	373	375	357
PROG4 Onderwijs	Resultaat voor bestemming	Lasten	8.334	9.091	8.923	8.897	8.837	8.798
		Baten	-3.508	-3.950	-2.869	-2.869	-2.869	-2.869
	Resultaat voor bestemming - Totaal		4.826	5.141	6.054	6.028	5.968	5.929
	Resultaat na bestemming	Dotaties	892	892	892	12	12	12
		Ontrekkingen	-1.153	-1.257	-1.153	-10	-10	-10
Resultaat na bestemming - Totaal			-261	-366	-261	2	2	2
PROG4 Onderwijs - Totaal			4.566	4.776	5.793	6.029	5.969	5.930
PROG5 Sport, cultuur en recreatie	Resultaat voor bestemming	Lasten	13.158	14.877	13.546	14.356	14.257	13.979
		Baten	-2.309	-2.421	-2.366	-2.366	-2.366	-2.366
	Resultaat voor bestemming - Totaal		10.849	12.456	11.180	11.990	11.891	11.614
	Resultaat na bestemming	Dotaties	227	20	20	20	20	20
		Ontrekkingen	-645	-80	-136	-154	-153	-115
Resultaat na bestemming - Totaal			-418	-60	-116	-134	-133	-95
PROG5 Sport, cultuur en recreatie - Totaal			10.431	12.396	11.064	11.856	11.758	11.519
PROG6 Sociaal domein	Resultaat voor bestemming	Lasten	82.845	90.301	90.700	90.151	90.039	89.849
		Baten	-33.511	-39.015	-36.767	-36.767	-36.767	-36.767
	Resultaat voor bestemming - Totaal		49.334	51.285	53.933	53.384	53.272	53.082
	Resultaat na bestemming	Dotaties	3.380	3.837	221	0	0	0
		Ontrekkingen	-8.159	-3.968	-324	0	0	0
Resultaat na bestemming - Totaal			-4.779	-131	-103	0	0	0
PROG6 Sociaal domein - Totaal			44.555	51.155	53.830	53.384	53.272	53.082
PROG7 Duurzaamheid en milieu	Resultaat voor bestemming	Lasten	13.488	15.963	14.447	14.318	14.259	14.209
		Baten	-10.251	-11.166	-10.869	-10.789	-10.765	-10.765
	Resultaat voor bestemming - Totaal		3.237	4.797	3.578	3.529	3.494	3.444
	Resultaat na bestemming	Dotaties	861	118	8	8	8	8
		Ontrekkingen	-301	-2.223	-55	-55	-25	-25
Resultaat na bestemming - Totaal			560	-2.105	-47	-47	-17	-17
PROG7 Duurzaamheid en milieu - Totaal			3.797	2.692	3.531	3.481	3.477	3.427
PROG8 Ruimte en wonen	Resultaat voor bestemming	Lasten	10.679	21.017	14.958	10.821	13.085	8.147
		Baten	-10.084	-18.878	-13.262	-9.187	-11.454	-6.535
	Resultaat voor bestemming - Totaal		595	2.139	1.696	1.634	1.631	1.613
	Resultaat na bestemming	Dotaties	38	38	38	38	38	38
		Ontrekkingen	-690	-60	0	0	0	0
Resultaat na bestemming - Totaal			-653	-22	38	38	38	38
PROG8 Ruimte en wonen - Totaal			-57	2.117	1.734	1.672	1.669	1.650
TPROG Totaal Programma's - Totaal			-15.339	-2.630	-820	-1.145	-3.234	1.953
Geheel - Totaal			-15.339	-2.630	-820	-1.145	-3.234	1.953

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten bestaan uit posten die naar zijn aard geen terugkerend karakter hebben. Veruit de meeste begrotingsposten zijn structureel van aard. Dit geldt niet voor reserve mutaties, die zijn in beginsel incidenteel van aard. Uitzondering hierop vormen bestemmingsreserves die bedoeld zijn om kapitaallasten in de exploitatie te dekken.

In onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in welke incidentele middelen in de begroting zijn opgenomen. Om onnodige complexiteit te voorkomen wordt - in lijn met de richtlijnen van de commissie BBV - een grensbedrag gehanteerd van € 50.000.

Totalen incidentele baten en lasten		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Mutaties reserves	Dotatie aan reserves (incidenteel)	1.208	107	231	231
	Onttrekking uit reserves (incidenteel)	-2.476	-517	-540	-575
Mutaties reserves (incidenteel)		-1.267	-410	-309	-344
Incidentele baten en lasten	Incidentele baten	0	0	0	0
	Incidentele lasten	1.186	739	737	620
Saldo incidentele baten en lasten		1.186	739	737	620
Incidentele baten en lasten - totaal		-81	329	428	276

De reservemutaties zijn waar nodig toegelicht bij de betreffende programma's. De overige incidentele baten en lasten worden hieronder verder toegelicht.

Incidentele lasten	Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
PROG0 Bestuur en ondersteuning					
TV04 - Overhead	MIZ Bedrijfsvoering specifiek	70	70	71	71
	Archieven gemeente HWK	254	64	116	239
PROG0 Bestuur en ondersteuning - Totaal		324	134	187	310
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat					
TV21 - Verkeer en vervoer	WTH toegankelijkheid	60	60	60	60
	Bewegwijzering	57			
	Uitvoering verkeersveiligheidsplan	175	175	175	
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal		292	235	235	60
PROG5 Sport, cultuur en recreatie					
TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Project Samen Mooier	65	65	65	
PROG5 Sport, cultuur en recreatie - Totaal		65	65	65	0
PROG6 Sociaal domein					
TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	Beleidsplan Harderwijk zijn wij samen	50			
PROG6 Sociaal domein - Totaal		50	0	0	0
PROG7 Duurzaamheid en milieu					
TV74 - Milieubeheer	Regionaal energieloket	55	55		
	Transitieve Warmte	150	150	150	150
	Circulaire Economie	100	100	100	100
PROG7 Duurzaamheid en milieu - Totaal		305	305	250	250
PROG8 Ruimte en wonen					
TV83 - Beleid wonen en bouwen	Koersdocument Woonwagens	150			
PROG8 Ruimte en wonen - Totaal		150	0	0	0
Incidentele lasten - Totaal		1.186	739	737	620

4.3 Toelichting baten en lasten

Algemeen

Algemeen

De begroting 2022-2025 is opgesteld binnen de bestaande beleidsmatige en financiële kaders. Verder zijn voor de samenstelling de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bestaand beleid begroting 2022 voor jaarschijf 2023 - 2026 inclusief wijzigingen t/m juli 2022.
- Meicirculaire Gemeentefonds 2022.
- Loonsom toegestane formatie per 1 mei 2022.
- Loonontwikkeling 3,0% als stelpost voor een nieuw af te sluiten cao.
- Trendmatige verhoging van de materiële budgetten met 3,6%.
- Trendmatige verhoging van de baten met 3,6%, behalve leges en kostendekkende tarieven, daar is de mate van kostendekkendheid leidend voor een eventuele stijging.
- Aanpassing van budgetten die gebaseerd zijn op areaal (uitbreiding).

4.4 Toelichting op reserves en voorzieningen

De reserves kunnen naar aard en doel als volgt worden onderverdeeld:

- Algemene Reserves.
- Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten.
- Bestemmingsreserves ter dekking van overige exploitatielasten.

De algemene reserves hebben een tweeledig doel. Enerzijds wordt minimaal het vloerbedrag beschikbaar gehouden in het kader van de weerstandscapaciteit. Anderzijds is er sprake van een bufferfunctie.

De bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten hebben als doel de in de exploitatie opgenomen kapitaallasten van de geactiveerde investeringen budgettair neutraal te verantwoorden. Deze bestemmingsreserves zijn niet vrij aanwendbaar.

Voorzieningen zijn bedoeld om te egaliseren en/of toekomstige verplichtingen op te kunnen vangen. Voorzieningen zijn niet vrij aanwendbaar.

Onderstaand een meerjarig overzicht van reserves en voorzieningen:

	Naam Reserve	Prognose eindbalans 2022	Prognose eindbalans 2023	Prognose eindbalans 2024	Prognose eindbalans 2025	Prognose eindbalans 2026
Algemene Reserves	RES0000 Algemene reserve	-42.189.000	-41.215.000	-40.754.000	-40.241.000	-39.637.000
Algemene Reserves - Totaal		-42.189.000	-41.215.000	-40.754.000	-40.241.000	-39.637.000
Bestemmingsreserves	RES0003 BRKL Uitvoeringsagenda	-193.000	-151.000	-110.000	-69.000	-27.000
Kapitaallasten	RES0005 BRKL Havenwerken kapitaallasten	-1.445.000	-1.410.000	-1.374.000	-1.332.000	-1.289.000
	RES0006 BRKL Leerpakketten AZC	-38.000	-31.000	-23.000	-15.000	-7.000
	RES0007 BRKL Nieuwe werf Graaf Ottolaan	-231.000	-215.000	-199.000	-183.000	-167.000
	RES0008 BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	-622.000	-541.000	-460.000	-380.000	-331.000
	RES0009 BRKL Aanlichten Zeebeer	-41.000	-37.000	-35.000	-33.000	-30.000
	RES0010 BRKL Verkeersveiligheid Wittenhagen	-238.000	-231.000	-225.000	-219.000	-213.000
	RES0011 BRKL Bankjes voor ouderen	-24.000	-16.000	-8.000	-	-
	RES0012 BRKL Rev.bedrijvent.Lorentz 2e fase	-1.003.000	-935.000	-866.000	-798.000	-729.000
	RES0013 BRKL Vlot bij strandeiland	-40.000	-32.000	-24.000	-16.000	-8.000
	RES0016 BRKL Gebied wellen - de stille wei	-1.620.000	-1.565.000	-1.511.000	-1.456.000	-1.402.000
	RES0017 BRKL Aanpassingen rond N302	-116.000	-94.000	-71.000	-49.000	-26.000
	RES0018 BRKL Herinrichting Melis Stokelaan	-644.000	-615.000	-587.000	-558.000	-529.000
	RES0043 BRKL Geluidswerende maatregelen A28	-2.047.000	-2.047.000	-2.047.000	-2.047.000	-2.047.000
	RES0047 BRKL Herinr. Stationslaan	-1.177.000	-1.133.000	-1.088.000	-1.043.000	-998.000
	RES0048 BRKL Reconstructie Vondellaan	-413.000	-395.000	-377.000	-359.000	-341.000
	RES0056 BRKL Civiele projecten	-973.000	-934.000	-895.000	-856.000	-817.000
	RES0060 BRKL Reconstructie Scheepsingel	-326.000	-313.000	-299.000	-286.000	-272.000
	RES0062 BRKL Restauratie Catharinakapel	-207.000	-207.000	-197.000	-186.000	-176.000
	RES0063 BRKL Installatie Kelder Markt 1	-160.000	-160.000	-153.000	-146.000	-140.000
Bestemmingsreserves Kapitaallasten - Totaal		-11.558.000	-11.062.000	-10.549.000	-10.031.000	-9.549.000
Bestemmingsreserves	RES0021 BR Parkeren Waterfront	-18.304.000	-18.291.000	-18.279.000	-18.266.000	-18.254.000
Overige	RES0022 BR Havenwerken	-7.000	-25.000	-44.000	-62.000	-80.000
	RES0023 BR Laad en loskade Kelvinstraat	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
	RES0025 BR Aandelen Afvalwerken Friesland	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
	RES0027 BR IHP onderwijshuisvesting	-221.000	-	-	-	-
	RES0029 BR Innovatie groene agenda	-110.000	-	-	-	-
	RES0030 BR Archeologiefonds	-25.000	-35.000	-45.000	-55.000	-65.000
	RES0031 BR Multifunctioneel theater (09/15)	-3.199.000	-3.199.000	-3.199.000	-3.199.000	-3.199.000
	RES0032 BR Te verhalen bijstand	-1.753.000	-1.753.000	-1.753.000	-1.753.000	-1.753.000
	RES0033 BR Sociaal domein	-2.709.000	-2.606.000	-2.606.000	-2.606.000	-2.606.000
	RES0034 BR Nieuwe Energiemaatregelen	-30.000	-38.000	-46.000	-54.000	-61.000
	RES0035 BR Duurzaamheidsmaatr. LorentzIII	-897.000	-897.000	-897.000	-897.000	-897.000
	RES0037 BR Stimulering sociale huur	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
	RES0038 BR Tijd. huisvesting oud Struikterr.	-188.000	-225.000	-263.000	-300.000	-338.000
	RES0040 BR Stadsvernieuwing	-136.000	-136.000	-136.000	-136.000	-136.000
	RES0041 BR Monumenten	-102.000	-102.000	-102.000	-102.000	-102.000
	RES0045 BR Egalisatiereserve automatisering	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
	RES0057 BR Opschaling Warmtenet	-117.000	-117.000	-117.000	-117.000	-117.000
	RES0058 BR Duurzaamheid	-636.000	-606.000	-576.000	-576.000	-576.000
	RES0059 BR Organisatieontwikkeling MIZ	-500.000	-275.000	-	-	-
	RES0061 BR Internationale Hanzedagen	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Bestemmingsreserves Overige - Totaal		-30.551.000	-29.872.000	-29.630.000	-29.690.000	-29.751.000
TRES Totaal Reserves - Totaal		-84.298.000	-82.149.000	-80.933.000	-79.962.000	-78.937.000

TVRZ Totaal Voorzieningen						
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	VRZ0012 VZ Onderh. inrichting begraafplaats	-78.000	-87.000	-96.000	-105.000	-114.000
	VRZ0013 VZ Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-1.893.000	-2.140.000	-2.485.000	-1.943.000	-1.766.000
	VRZ0016 VZ Havenwerken	-273.000	-153.000	-218.000	-333.000	-490.000
Onderhoudsegalisatievoorzieningen - Totaal		-2.244.000	-2.380.000	-2.799.000	-2.381.000	-2.370.000
Voorzieningen derden beklemmende mid	VRZ0002 VZ Egalisatie Onderh. gem.watertaken	-4.175.000	-5.096.000	-6.068.000	-7.039.000	-8.010.000
	VRZ0003 VZ Egalisatie riolering	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000
	VRZ0004 VZ Afkoop onderhoud graven	-1.415.000	-1.400.000	-1.385.000	-1.370.000	-1.355.000
	VRZ0006 VZ Ruimtelijke ontwikkeling	-552.000	-552.000	-552.000	-552.000	-552.000
	VRZ0015 VZ Verevening Vitale Vakantieparken	-1.032.000	-1.032.000	-1.032.000	-1.032.000	-1.032.000
Voorzieningen derden beklemmende mid - Totaal		-7.251.000	-8.157.000	-9.114.000	-10.070.000	-11.026.000
Voorzieningen LV, Verpl. en Risico's	VRZ0009 VZ Pensioengelden wethouders	-6.244.000	-6.065.000	-5.886.000	-5.707.000	-5.528.000
	VRZ0010 VZ Afmoeringsregeling personeel	-409.000	-409.000	-409.000	-409.000	-409.000
	VRZ0011 VZ Soc. uitker. voormalig personeel	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Voorzieningen LV, Verpl. en Risico's - Totaal		-6.739.000	-6.560.000	-6.381.000	-6.202.000	-6.023.000
TVRZ Totaal Voorzieningen - Totaal		-16.234.000	-17.097.000	-18.294.000	-18.653.000	-19.419.000

5 Bijlagen

5.1 Meerjareninvesteringsplan

Inleiding

Conform de Nota Waarderings- en Afschrijvingsbeleid 2019, zoals vastgesteld bij raadsbesluit van 9 april 2019, wordt jaarlijks, als onderdeel van de Kadernota, een meerjarig investeringsplan voorgelegd. Deze werkwijze heeft als doel een transparante integrale afweging te bevorderen in combinatie met alle andere voorstellen voor nieuwe budgetuitgaven, die bij de Kadernota worden gedaan. In onderstaande tabellen zijn zowel de investeringen nieuw beleid als vervangingsinvesteringen opgenomen.

De kapitaallasten van de daarin opgenomen investeringen zijn verwerkt in het meerjarenperspectief. Dit heeft als gevolg dat de kapitaallasten van afgeschreven investeringen niet meer vrijvallen maar beschikbaar blijven ter dekking van vervangingsinvesteringen. Het voordeel hiervan is dat er op lange termijn in de begroting geen grote schommelingen ontstaan ten aanzien van de kapitaallasten. Een ander voordeel is dat het besluitvormingsproces aanzienlijk vereenvoudigd wordt omdat bij het vaststellen van de begroting ook de meerjareninvesteringsplanning wordt vastgesteld. Het is dan niet meer nodig voor investeringen die worden genoemd in het meerjareninvesteringsplan afzonderlijk kredietaanvragen te doen. Voor nieuwe investeringen blijft een afzonderlijk raadsbesluit nodig.

Overeenkomstig de vastgestelde systematiek van waarden en afschrijven worden de kapitaallasten volgens de formule t+1 berekend vanaf één jaar na het jaar van de investering.

Investerings nieuw beleid

Activasoort	Omschrijving	2023	Beschikbaar stellen?
Verkeer en vervoer	Inrichting openbare ruimte de Roef	1.216.250	Ja
Verkeer en vervoer	Verlengen linksaffer Engelsef	349.400	Ja
Cultuur	Renovatie voormalig officiersmess	2.365.000	Nee, nadere advisering nodig
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Hondenren Hierden	50.000	Ja
Totaal		3.980.650	

Inrichting openbare ruimte de Roef

Op 20 februari 2020 heeft de raad middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van De Roef. Hierbij was geen rekening gehouden met de kosten voor de inrichting van de openbare ruimte. Het ontwerp voor het openbaar gebied biedt ruimte voor verblijven, bewegen en groen en heeft draagvlak bij de betrokkenen in de buurt. Ook is rekening gehouden met de realisatie van een waterpartij. De raad heeft op 2 juni jl. positief hierover besloten. Het betreft een krediet van € 1.216.250,- en de structurele kapitaallasten bedragen € 34.750,-.

Verlengen linksaffer Engelsef

De verkeersafwikkeling op het kruispunt Oranjelaan/Engelsef wordt verbeterd. Dat doen we door het voorsorteer-vak op het Engelsef verder te verlengen dan reeds gepland is. Om dat te realiseren, moeten we extra grond aankopen en het wegprofiel van het Engelsef verbreden. Tegelijk wordt het dan mogelijk om aparte fietsvoorzieningen te maken op het wegvak Oranjelaan – Randweg. Fietsers hoeven dan niet meer op de rijbaan te fietsen. Dit sluit aan op onze verkeersprincipes of -speerpunten, namelijk: wij richten onze wegen Duurzaam Veilig in en wij verbeteren de positie van de fietser. Het college heeft de raad op 12 januari 2022 geïnformeerd hoe dit aansluit op het invullen van de motie en dit op te nemen bij de Kadernota 2023-2026. Het betreft een krediet ter grootte van € 349.400,- met jaarlijkse kapitaallasten van € 13.960,- met ingang van 2025.

Renovatie voormalig officiersmess

Gebaseerd op de uitvoering van groot onderhoud (basisvariant) is in de gemeentelijke begroting voor de renovatie van de voormalige officiersmess op het terrein Kranenburg Noord een bedrag opgenomen van € 935.000 (krediet). Bij het nader uitwerken van de plannen is een voorlopig ontwerp opgesteld, uitgaande van een totale renovatie van de binnen- en buitenzijde van het pand en zijn directe omgeving. De bestaande historische karakteristieken worden versterkt en het pand zal qua inrichting en toevoeging van functies toekomstbestendig zijn. Een ander belangrijk aspect is dat het pand volledig verduurzaamd zal worden, met als uitgangspunt qua energieverbruik energielabel A. Bedoeld ontwerp heeft de instemming van zowel de gebruiker (St. MESS), als de gemeente als eigenaar. Voor de meerkosten van de totale renovatie is een aanvullend krediet nodig van € 2.365.000 waarmee de oorspronkelijke jaarlijkse kapitaallasten toenemen met €88.500. Na aftrek van exploitatielasten en onderhoudskosten kan er € 40.000 per jaar worden gedekt door een te realiseren huuropbrengst.

Hondenren Hierden

Onderzoek doen naar en realiseren van loosloopenrennen in Hierden. Voor dit onderzoek, inclusief participatietraject, moet extern worden ingehuurd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de aangenomen motie in de raad van 16 september 2021 en het hondenbeleid. Hiervoor is een krediet nodig van € 50.000,- met een afschrijftermijn van 10 jaar. Dit betekent een structurele kapitaallast van € 5.000,- vanaf 2024.

Vervangingsinvesteringen

Voor de in het investeringsplan opgenomen vervangingsinvesteringen is geen afzonderlijk besluit van de raad nodig. Binnen de in de begroting beschikbare financiële kaders kan direct tot uitvoering worden overgegaan door het college. De vervangingsinvesteringen zijn geheel geactualiseerd voor de jaren 2023-2026 wat betreft fasering en bedragen. Onderstaande vervangingsinvesteringen m.b.t. tractie volgen uit het geactualiseerde Tractiebeheerplan 2022-2026. Onderstaande bedragen in de tabel betreft de bedragen inclusief eventuele niet-verrekenbare btw. Voor 2023 betreft het een totaalkrediet van € 924.000,-.

Activasoort	Omschrijving	2023
Tractie (Openbaar groen)	Werktuigdrager	52.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	40.000
Tractie (Wegen)	Werkvoertuig bebording	50.000
Tractie (Verkeer en vervoer)	Werkvoertuig ongedierte	50.000
Tractie (Wegen)	Werkvoertuig stratenmakers	50.000
Tractie (Verkeer en vervoer)	Aanhanger hogedrukset	37.000
Tractie (Begraven)	Grafdelfmachine	145.000
Beheerplan Openbare Ruimte	Brug Havendam (onderstel/fundatie)	200.000
Beheerplan Openbare Ruimte	Skatebaan Sypel	275.000
Voorkoming criminaliteit	Mobiel camera systeem (accu's)	25.000
Totaal		924.000

Activasoort	Omschrijving	2024
Tractie (Werf / Verkeer en vervoer)	Vrachtwagen	200.000
Tractie (Reiniging)	Veegmachine (Groot)	185.000
Huisvestingskosten	Aanschaf Koffieautomaten	38.000
Overige onderwijsuitgaven	Brandveiligheidsvoorz. schoolgebouwen	625.000
Totaal		1.048.000

Activasoort	Omschrijving	2025
Tractie (BWT)	Personenvoertuig	25.000
Tractie (Parkeren)	Schrobmachine	55.000
Tractie (Openbare orde en veiligheid)	Werkvoertuig	45.000
Tractie (Openbaar groen)	Gazonmaaier	85.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	45.000
Openbare orde en veiligheid	Cameratoezicht Hortuspark	27.000
Burgerzaken	Aanschaf ID scanners	25.000
Kunst en muziek	Renovatie oude stadhuis deelkr. (koppeling MJOP)	72.000
Totaal		379.000

Activasoort	Omschrijving	2026
Tractie (Begraven)	Portaalkraan	70.000
Tractie (Openbare orde en veiligheid)	Personenvoertuig	45.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	42.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	42.000
Tractie (Reiniging)	Veegmachine (klein)	165.000
Beheerplan Openbare Ruimte	Vervanging opslagsysteem camera's politie	45.000
Openbare orde en veiligheid	Mobiel Camera Systeem	43.000
Huis van de Stad	Verbouwing Raadzaal Audiovis. Mid.	75.000
Openbare orde en veiligheid	Verv. Cameratoezicht Binnenstad	107.000
Sport	Uitbr. Athlos 2 sprintlanen	144.000
Totaal		778.000

5.2 Overzicht baten en lasten per taakveld naar indeling Iv3

In onderstaand overzicht zijn de baten en lasten per taakveld gepresenteerd op basis van de Iv3-indeling (Informatie voor Derden). De Iv3-indeling is landelijk voorgeschreven en wordt gebruikt voor het uitwisselen van financiële informatie met onder andere de Rijksoverheid en het CBS. Deze informatie kan ook gebruikt worden voor een vergelijking met andere gemeenten.

Onderstaande informatie wijkt op onderdelen af van de taakvelden zoals toegelicht onder hoofdstuk 2 Programmaplan. In het programmaplan zijn reservemutaties voor het inzicht verantwoord onder de betreffende programma's. In de Iv3-indeling worden alle reservemutatie verantwoord op taakveld 0.10 Mutaties reserves. De totale baten, lasten en het Saldo zijn gelijk.

Hoofdtakveld	Groep naam	B / L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0 - Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Lasten	3.143.358	2.973.586	2.973.586	2.973.586
		Baten	-320.600	-220.600	-220.600	-220.600
	0.2 Burgerzaken	Lasten	2.419.923	2.335.494	2.267.599	2.230.359
		Baten	-880.989	-880.989	-880.989	-880.989
	0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	Lasten	1.739.734	1.856.171	1.856.171	1.856.171
		Baten	-979.105	-1.019.105	-1.019.105	-1.019.105
	0.4 Overhead	Lasten	18.174.615	17.965.053	18.071.209	18.200.631
		Baten	-2.252.210	-2.181.177	-2.106.688	-2.066.188
	0.5 Treasury	Lasten	162.925	140.004	119.791	99.578
		Baten	-687.665	-687.665	-687.665	-687.665
	0.61 OZB woningen	Baten	-7.050.500	-7.118.800	-7.187.200	-7.255.600
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650	-4.827.650
	0.63 Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0
		Baten	-2.142.320	-2.142.320	-2.249.436	-2.249.436
	0.64 Belastingen overig	Lasten	716.419	716.419	716.419	716.419
		Baten	-612.083	-612.083	-612.083	-612.083
	0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	Lasten	433.388	426.633	219.592	233.125
		Baten	-95.035.891	-96.180.306	-97.727.857	-91.852.320
	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-519.157	-468.727	-474.325	-369.426
		Baten	-17.500	-17.500	-17.500	-17.500
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	0	0	0	0	
	Baten	0	0	0	0	
0.10 Mutaties reserves	Lasten	1.208.275	107.294	230.870	230.870	
	Baten	-2.934.394	-1.039.847	-1.067.376	-1.064.716	
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	Lasten	0	0	0	0	
0 - Bestuur en ondersteuning - Totaal			-90.261.427	-90.876.115	-92.623.237	-86.582.539
1 - Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	3.175.575	3.175.575	3.175.575	3.175.575
		Baten	-27.567	-27.567	-27.567	-27.567
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	1.543.460	1.513.793	1.514.793	1.504.793
1 - Veiligheid - Totaal			4.691.468	4.661.801	4.662.801	4.652.801
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	6.172.758	6.167.865	6.179.112	5.962.421
		Baten	-95.616	-95.616	-95.616	-95.616
	2.2 Parkeren	Lasten	1.543.500	1.787.289	1.777.876	1.753.088
		Baten	-202.308	-154.457	-120.279	-120.279
	2.3 Recreatieve havens	Lasten	14.500	14.500	14.500	14.500
		Baten	0	0	0	0
	2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	1.357.834	1.190.938	1.139.094	1.090.801
		Baten	-909.276	-832.454	-853.267	-812.217
	2.5 Openbaar vervoer	Lasten	53.461	53.461	53.461	51.461
	2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			7.934.853	8.131.526	8.094.881
3 - Economie	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	212.230	212.230	212.230	212.230
		Baten	-92.900	-92.900	-92.900	-92.900
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	1.693.584	1.074.986	1.057.246	906.826
		Baten	-1.693.584	-1.074.986	-1.057.246	-906.826
	3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	Lasten	301.979	301.979	301.979	296.979
		Baten	-41.183	-41.183	-41.183	-41.183
	3.4 Economische promotie	Lasten	487.163	487.163	489.163	476.163
		Baten	-494.315	-494.315	-494.315	-494.315
3 - Economie - Totaal			372.974	372.974	374.974	356.974
4 - Onderwijs	4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	423.472	392.922	375.472	374.472
		Baten	-192.731	-192.731	-192.731	-192.731
	4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	4.359.718	4.353.218	4.347.618	4.321.666
		Baten	-192.731	-192.731	-192.731	-192.731
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	4.139.567	4.150.734	4.113.767	4.101.734
		Baten	-2.676.508	-2.676.508	-2.676.508	-2.676.508
4 - Onderwijs - Totaal			6.053.518	6.027.635	5.967.618	5.928.633

Hoofdtakveld	Groep naam	B / L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	951.074	945.074	942.074	941.074
		Baten	0	0	0	0
	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	3.328.138	4.062.817	4.023.624	3.874.877
		Baten	-1.994.790	-1.994.790	-1.994.790	-1.994.790
	5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	Lasten	2.833.124	2.832.674	2.791.574	2.774.574
		Baten	0	0	0	0
	5.4 Musea	Lasten	763.818	796.725	796.725	796.725
		Baten	-81.653	-81.653	-81.653	-81.653
	5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	542.208	562.508	562.508	557.508
		Baten	-162.000	-162.000	-162.000	-162.000
	5.6 Media	Lasten	558.446	558.446	558.446	558.446
	5.7 Openbaar groen en recreatie	Lasten	4.595.667	4.624.325	4.608.216	4.502.692
		Baten	-127.073	-127.073	-127.073	-127.073
	5 - Sport, cultuur en recreatie - Totaal			11.206.959	12.017.053	11.917.651
6 - Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	Lasten	5.669.117	5.360.886	5.386.416	5.332.979
		Baten	-570.230	-570.230	-570.230	-570.230
	6.2 Wijkteams	Lasten	351.999	349.721	348.503	348.014
		Baten	0	0	0	0
	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	18.195.117	18.158.785	18.150.837	18.150.837
		Baten	-13.498.000	-13.498.000	-13.498.000	-13.498.000
	6.4 Begeleide participatie	Lasten	4.523.934	4.475.450	4.394.570	4.259.422
	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	1.485.283	1.482.592	1.482.004	1.482.004
		Baten	0	0	0	0
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	1.500.620	1.496.343	1.495.627	1.495.627
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	11.490.663	11.469.841	11.465.286	11.465.286
		Baten	-276.000	-276.000	-276.000	-276.000
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	19.300.723	19.210.633	19.176.820	19.175.820
		Baten	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	23.449.544	23.432.689	23.429.002	23.429.002	
	Baten	-22.422.877	-22.422.877	-22.422.877	-22.422.877	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	4.733.291	4.714.355	4.710.212	4.710.212	
6 - Sociaal domein - Totaal			53.933.184	53.384.188	53.272.170	53.082.096
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Lasten	2.722.123	2.688.342	2.687.574	2.687.574
		Baten	-333.907	-304.526	-304.526	-304.526
	7.2 Riolering	Lasten	2.660.607	2.587.402	2.583.554	2.569.363
		Baten	-3.500.252	-3.450.252	-3.450.252	-3.450.252
	7.3 Afval	Lasten	5.551.351	5.530.351	5.530.351	5.518.351
		Baten	-6.031.640	-6.031.640	-6.031.640	-6.031.640
	7.4 Milieubeheer	Lasten	2.526.065	2.526.080	2.471.909	2.455.909
		Baten	-24.207	-24.207	0	0
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	987.000	985.932	986.090	978.207
		Baten	-978.769	-978.769	-978.769	-978.769
7 - Volksgezondheid en milieu - Totaal			3.578.371	3.528.713	3.494.291	3.444.217
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.085.261	1.086.261	1.085.261	1.078.261
		Baten	-430.010	-430.010	-430.010	-430.010
	8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	Lasten	11.981.282	7.906.717	10.173.469	5.254.117
		Baten	-11.981.282	-7.906.717	-10.173.469	-5.254.117
	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	1.864.920	1.801.845	1.799.922	1.788.076
		Baten	-850.375	-850.375	-850.375	-850.375
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - Totaal			1.669.796	1.607.721	1.604.798	1.585.952
Geheel - Totaal			-820.303	-1.144.504	-3.234.053	1.952.672

Het Iv3-model 2023 is ingrijpend veranderd ten opzichte van het model 2022. De aanpassingen betreffen een verfijning van de taakvelden van het sociaal domein, alsmede enkele verschuivingen van taken binnen deze taakvelden. Voor zowel de begroting 2023 als de jaarrekening 2023 is het verplicht de nieuwe gedetailleerde taakvelden WMO en Jeugd te gebruiken. De aankondiging van deze wijziging is door het Rijk ultimo zomer 2022, met de gemeenten gecommuniceerd. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was het nieuwe IV3 taakvelden overzicht nog niet beschikbaar. Deze zal later, als aanvulling op bovenstaand overzicht, beschikbaar komen zodat een tijdig aanlevering voor 15 november aan het CBS kan plaatsvinden.

5.3 Kerngegevens

		Peildatum						
		1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	
Sociale structuur	Aantal inwoners totaal	46.352	46.832	47.581	48.414	48.726*	48.837	
	0 - 14 jaar	8.529	8.523	8.517	8.569	8.527	8.400	
	15 - 29 jaar	8.065	8.149	8.327	8.521	8.527	8.546	
	30 - 44 jaar	9.085	8.992	9.088	9.247	9.355	9.377	
	45 - 64 jaar	12.654	12.832	12.990	13.169	13.156	13.186	
	65 jaar en ouder	8.019	8.336	8.660	8.908	9.160	9.328	
	0 - 14 jaar	18,4%	18,0%	17,9%	17,7%	17,5%	17,2%	
	15 - 29 jaar	17,4%	17,4%	17,5%	17,6%	17,5%	17,5%	
	30 - 44 jaar	19,6%	19,2%	19,1%	19,1%	19,2%	19,2%	
	45 - 64 jaar	27,3%	27,4%	27,3%	27,2%	27,0%	27,0%	
	65 jaar en ouder	17,3%	17,8%	18,2%	18,4%	18,8%	19,1%	
	Aantal huishoudens totaal	19.690	19.848	20.181	20.531	20.778	**	
	% alleenstaand	32,6%	33,0%	33,1%	33,0%	33,4%	**	
	% samenwonend zonder kinderen	29,5%	29,3%	29,5%	29,4%	29,3%	**	
	% samenwonend met kinderen	37,8%	37,7%	37,4%	37,6%	37,3%	**	
	Uitkeringen sociale zekerheid							
	AOW uitkeringen	7.630	7.810	**	**	**	**	
WAO ontvangers	896	825	771	723	651	**		
WIA uitkeringen	694	752	810	865	931	**		
Wajong ontvangers	723	708	715	727	717	**		
WAZ ontvangers	27	**	**	**	**	**		
WW uitkeringen	1.107	901	685	579	707	**		
Bijstandsuitkeringen (personen)	1.141	1.132	1.112	**	**	**		
Bijstandsuitkeringen (huishoudens)	910	890	870	850*	920	870*		
Werkloosheid								
% werkzoekenden van de beroepsbevolking	5,5%	4,3%	4,0%	4,3%	3,8	**		
Aantal leerlingen basisonderwijs	4.953	4.995	4.945	5.021				
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	4.285	4.199	4.300	4.101*				
Fysieke structuur	Oppervlakte gemeente in ha	4.827	4.827	4.827	4.827	4.827	4.827	
	oppervlakte land	3.892	3.892	3.896	3.895	3.895	3.892	
	oppervlakte water	935	935	931	932	932	935	
	oppervlakte land	80,6%	80,6%	80,7%	80,7%	80,7%	80,6%	
	oppervlakte water	19,4%	19,4%	19,3%	19,3%	19,3%	19,4%	
	Woonruimten totaal (excl. recreatie)	19.185	19.289	19.450	19.942	20.677	**	
	% koopwoningen	58,0%	57,9%	59,2%	59,1%	59,2%	**	
	% sociale huurwoningen	29,9%	29,8%	29,8%	29,5%	28,7%	**	
	% particuliere sector	10,5%	10,7%	10,2%	10,7%	12,1%	**	
	Lengte wegennet totaal	267	269	269	271	272	**	
	Lengte wegennet gemeentelijke- en waterschapswegen	243	245	245	247	248	**	
	Lengte wegennet provinciale wegen	10	10	10	10	10	**	
	Lengte wegennet rijkswegen	14	14	14	14	14	**	
	Lengte wegennet gemeentelijke- en waterschapswegen	91,0%	91,1%	91,1%	91,1%	91,2%	**	
	Lengte wegennet provinciale wegen	3,8%	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%	**	
	Lengte wegennet rijkswegen	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%	5,1%	**	

T.o.v. van de Begroting 2022 kunnen er afwijkingen in de cijfers zitten, dit komt doordat er nieuwe informatie beschikbaar is.

* Deze gegevens zijn, bij het samenstellen van de begroting, nog niet definitief, maar een schatting.

* Bij het samenstellen van de begroting zijn deze cijfers (nog) niet beschikbaar.

5.4 Totaaloverzicht voorgesteld nieuw beleid

Overzicht juridische (wettelijke) verplichtingen

Incidenteel

Taakveld	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
0.4 Overhead	Bewerken en overbrengen archieven	254.256	63.956	116.042	238.582
2.1 Verkeer en vervoer	Incontinuiteit bewegwijzering	57.200			
2.1 Verkeer en vervoer	Wegmarkeringen eenmalige verhoging	40.000			
Totaal		351.456	63.956	116.042	238.582

Structureel

Taakveld	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
2.1 Verkeer en vervoer	Onderhoudskosten onderdoorgangen Westeinde-Oranjelaan en Weisteeg	79.428	79.428	79.428	79.428
2.1 Verkeer en vervoer	Wegmarkeringen structurele verhoging		28.500	28.500	28.500
Totaal		79.428	107.928	107.928	107.928

Overzicht bestuurlijke verplichtingen/ afspraken

Incidenteel

Taakveld	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
2.1 Verkeer en vervoer	WTH Toegankelijkheid	60.000	60.000	60.000	60.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Interne inclusie	50.000			
7.3 Afval	Monitoring hondenbeleid	20.000			
7.4 Milieubeheer	Circulaire Economie	100.000	100.000	100.000	100.000
7.4 Milieubeheer	Transitievisie Warmte	150.000	150.000	150.000	150.000
8.3 Wonen en bouwen	Koersdocument Woonwagens	150.000			
8.3 Wonen en bouwen	Woonwagenzaken FTE	87.000	87.000	87.000	
Totaal		617.000	397.000	397.000	310.000

Structureel

Taakveld	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
0.2 Burgerzaken	Uitvoering agenda Burgerschap	187.000	187.000	187.000	187.000
2.1 Verkeer en vervoer	Inrichting openbare ruimte de Roef (k)	44.750	44.750	44.750	44.750
2.1 Verkeer en vervoer	Verlengen linksaffer Engelsef (k)			13.960	13.960
4.2 Onderwijshuisvesting	Doordecentralisatie	800.000	800.000	800.000	800.000
5.1 Sportbeleid en activering	Sportparkmanagement	112.000	112.000	112.000	112.000
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Renovatie voormalige officiersmess (k)		93.500	93.500	93.500
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Hondenren Hierden (k)		5.000	5.000	5.000
7.3 Afval	Openingstijden Milieustraat	97.600	97.600	97.600	97.600
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Beheerplan begraafplaatsen	94.460	94.460	94.460	94.460
Totaal		1.335.810	1.434.310	1.448.270	1.448.270

(k) = aanmeldingen waar een krediet bij hoort. Zie onderstaande tabel.

Kredieten

Taakveld	Omschrijving	Kredietbedrag
2.1 Verkeer en vervoer	Inrichting openbare ruimte de Roef	1.216.250
2.1 Verkeer en vervoer	Verlengen linksaffer Engelsef	349.400
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Renovatie voormalige officiersmess	2.365.000
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Hondenren Hierden	50.000
Totaal		3.980.650